

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 23 Φεβρουαρίου 2020 • Έτος 12^ο • Αρ. φύλλου 597

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΣΤΙΒΕΝ ΛΙΑΙ

Φιλόδοξη πρόκληση η απευθείας επαφή ΕΦ-στρατού κατοχής

Όσοι πιστεύουν πως η σωστή λύση στο Κυπριακό είναι με την απομόνωση των Τ/κ κάνουν λάθος, λέει ο Βρετανός Υπάτος Αρμοστής στην «Κ». Μιλώντας για το ψήφισμα για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ το χαρακτήρισε ως το πιο φιλόδοξο μέχρι τώρα, καθώς ΕΦ και στρατός κατοχής πρέπει να βρίσκονται σε επικοινωνία. Ο Βρετανός διπλωμάτης αναφέρεται και στη μετά το Brexit εποχή, απαντά στο ζήτημα των τουρκικών προκλήσεων στην ΑΟΖ, αλλά και στην τοποθέτηση Αναστασιάδη ότι πλην της Γαλλίας οι άλλες χώρες έδειξαν αναποφασιστικότητα. **Σελ. 8**

ΧΑΡΗΣ ΑΡΜΕΥΤΗΣ

Πίσω από το μνημόνιο για ιδιωτικές κλινικές

Σοβαρές ανησυχίες για το μέλλον δημόσιων και ιδιωτικών νοσηλευτηρίων εκφράζει ο δρ Χάρης Αρμεύτης, πρόεδρος της Ένωσης Ιδιωτών Ιατρών, με αφορμή το μνημόνιο για τις ιδιωτικές κλινικές. Σε αποκλειστική παρέμβασή του στην «Κ», μιλάει για προβλήματα που προκύπτουν και για παγίδες. Τονίζει ότι το μνημόνιο έρχεται σε αντίθεση με πρόνοιες της νομοθεσίας και χαρακτηρίζει τον ΟΑΥ «κράτος εν κράτει». **Σελ. 16**

Η τουρκική γεωπολιτική στρατηγική και οι δυνατότητες του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού. **Σελ. 4**

✓ Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

ΤΟΥΡΚΟ-ΛΙΒΥΚΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ

Καθυστερεί ανάρτηση των συντεταγμένων

Αν η Τουρκία έχει διασυνδέσει την έναρξη των ερευνών στην «ΑΟΖ» που έχει συμφωνήσει με την κυβέρνηση της Λιβύης (GNA), με τη δημοσιοποίηση των συντεταγμένων του τουρκο-Λιβυκού μνημονίου στην ιστοσελίδα του Τμήματος Οκεανικών Υποθέσεων και Δικαίου της Θάλασσας των Η.Ε., θα περιμένει ακόμη μερικούς μήνες. Διότι τα έγγραφα δεν θα αναρτηθούν πριν από το καλοκαίρι. **Σελ. 15**

Πώς οι 6.082 ιδιοκτήτες γης μπορούν να σώσουν το Βαρώσι

Τέσσερις τρόποι δράσης διά των οποίων η περικλειστη μπορεί νόμιμα να ανακτηθεί

Η φράση «Η Αμμόχωστος είναι γη των Τουρκοκυπρίων και η Τουρκία θα προστατεύσει τα δικαιώματά τους», του αντιπροέδρου της Τουρκίας Φουάτ Οκτάι, που διακήρυξε στη σύνοδο της 15ης Φεβρουαρίου με τίτλο, «Η πρωτοβουλία για τα κλειστά Βαρώσια από νομικής, πολιτικής και οικονομικής άποψης» από την

περικλειστη πόλη των Βαρωσίων είναι σημάδι των τουρκικών προθέσεων για την πόλη. Ο δικηγόρος Αχιλλέας Δημητριάδης, ο οποίος περιγράφει την κατάσταση ως πολύ σοβαρή, σημειώνει στην «Κ» πως μπορεί η περικλειστη πόλη της Αμμοχώστου να σωθεί νομικά. Η σημαντικότερη ενέργεια, σύμφωνα με τον κ.

Δημητριάδη, είναι η μαζική προσφυγή των 6.082 ιδιοκτητών γης στην Επιτροπή Αποζημιώσεων στα Κατεχόμενα για επιστροφή και για διαφυγόντα ενοίκια. Ο κ. Αχιλλέας Δημητριάδης τονίζει ότι δεν προτρέπει τους ιδιοκτήτες να πουλήσουν γη, αλλά να διεκδικήσουν με νομικό τρόπο τις περιουσίες τους. **Σελ. 10**

Τι κάνουν οι Αμερικάνοι κομάντος στην Πάφο

Σαράντα επτά μέρες έχουν συμπληρωθεί από την άφιξη στρατιωτικής ομάδας των ΗΠΑ, η οποία σταθμεύει στην αεροπορική βάση Ανδρέας Παπανδρέου. Η αμερικανική ομάδα αποτελείται από 12 ελικόπτερα επιθετικά και μεταφοράς προσωπικού, δύο μεταγωγικά αεροσκάφη και ομάδα 380 ανδρών. Η παρουσία των Αμερικανών είναι προσωρινή και οι διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν είναι ανθρωπιστικού χαρακτήρα, υποστηρίζει επίσημα η Λευκωσία. Ωστόσο, η καθημερινότητα των Αμερικανών, όπως σημειώνουν στρατιωτικοί αναλυτές, δεν μπορεί να θεωρηθεί άσχετη με μελλοντικές γεωπολιτικές ανακατατάξεις, οι οποίες με βάση εκθέσεις του Αμερικανικού Πενταγώνου περιλαμβάνουν και την Κύπρο. **Σελ. 4**

Σε τροχιά σύγκρουσης Τουρκία και Συρία

Εκτακτη διάσκεψη στην Τεχεράνη

Για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο περιφερειακού πολέμου, τουρκική αντιπροσωπεία έσπευσε στην Τεχεράνη με την ελπίδα ότι η Ρωσία θα έδινε τη συγκατάθεσή της να παραμείνουν οι περιοχές του Ιντλίμπ υπό τη διοίκηση της συριακής αντιπολίτευσης και του τουρκικού στρατού. **Σελ. 15**

Παζάρι για την ενδονοσοκομειακή

Ο ΟΚΥΠΥ ζητεί ισότιμη μεταχείριση με ιδιωτικά νοσηλευτήρια

Σε εξέλιξη βρίσκονται οι διαβουλεύσεις του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας με τα δημόσια και ιδιωτικά νοσηλευτήρια, για διαμοιρασμό της πίτας για την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη. Η συμμετοχή των δημόσιων νοσοκομείων στο νέο περιβάλλον υγείας θεωρείται αδύνατο σημείο στις διαβουλεύσεις που πραγματοποιούνται

με τις ιδιωτικές κλινικές. Ο Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας αξιώνει ισότιμη μεταχείριση και διεκδικεί 240 εκατ. ευρώ τον χρόνο για την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη. Ο ΟΑΥ ξεκαθαρίζει πως ο διαμοιρασμός της πίτας θα γίνει στη λογική της κατ' αναλογία. **Οικονομική, σελ. 4**

ΑΓΙΑ ΝΑΠΑ

Εδώ το μαφιόζικο έγκλημα δείχνει ξανά τα δόντια

Η Αγία Νάπα κατέχει ένα αποτρόπαιο ρεκόρ στα γκανγκστερικά χτυπήματα, με μία πενταπλή και μια τετραπλή επίθεση. Εκτελέσεις που χαρακτηρίστηκαν ξεκαθάρισμα λογαριασμών. Φυσικά, για να ξεκαθαριστούν μια και καλή οι λογαριασμοί στον υπόκοσμο, πρέπει να εξαλειφθεί παντελώς, πράγμα με το οποίο δεν συνηγορούν τα γεγονότα της περασμένης Κυριακής, καθώς ο ύποπτος αποκάλυψε στο δικαστήριο ότι λάμβανε οδηγίες από τον ισοβίτη Μαμαλικόπουλο, δράστη του πενταπλού φονικού του 2012. **Σελ. 6**

ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ

Εντονη η παρουσία ΝΑΤΟ στην Ελλάδα

Η «Κ» αποκάλυπτε λεπτομέρειες από το έντονο παρασκήνιο σε επίπεδο Ε.Ε. αλλά και ΝΑΤΟ, όπου ελήφθησαν αποφάσεις σημαντικές για τις ελληνικές θέσεις στην περιοχή. Η πρώτη συμφωνία αφορά τη δημιουργία αεροναυτικής ευρωπαϊκής αποστολής για την εφαρμογή του εμπάργκο όπλων στην Λιβύη. Η δεύτερη αφορά την υποχρεωτική κατάθεση σχεδίου πτήσης από τα UAV Global Hawk της Συμμαχίας. **Σελ. 17**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η καταγίδα

Όταν ένα ξένο Μέσο Ενημέρωσης βγαίνει με συγκροτημένο ρεπορτάζ για στιγμένα παιχνίδια στο κυπριακό ποδόσφαιρο και μάλιστα εξηγεί ότι, «αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο είναι μια θεσμική διαφθορά στο υψηλότερο επίπεδο», όπως έγραψε πριν από μια βδομάδα η ισπανική «El Confidencial» και όταν η ισπανική αστυνομία μας στέλνει στοιχεία εμπλεκομένων στη συγκεκριμένη υπόθεση, τότε μια Πολιτεία που σέβεται τον εαυτό της κηρύσσει γενική επιστράτευση όλων των δυνάμεών της, κυβέρνηση, Βουλή, Αστυνομία, Υπηρεσίες Ασφαλείας κι όποιοι άλλοι σοφοί κρίνονται αναγκαίοι προς επίταξη. Κάθονται κάτω, μια, δυο, τρεις μέρες και λαμβάνουν αποφάσεις καθάρσης, όσο οδυνηρές κι αν είναι αυτές. Για να ανελκύσει το κύρος της Κυπριακής Δημοκρατίας από το τέλμα. Ο υπουργός της Δικαιοσύνης το είπε πιο κομψά: βρισκόμαστε εν μέσω καταγίδας...

Κανόνες στην Τεχνητή Νοημοσύνη

Λευκή Βίβλο για την Τεχνητή Νοημοσύνη παρουσίασε την Τετάρτη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με στόχο την αυστηρή νομική πλαισίωση και τον αποτελεσματικό έλεγχο της καινοτόμου τεχνολογίας, διαχωρίζοντας τη θέση της από την ανεκτική και μη παρεμβατική αμερικανική και κινεζική προσέγγιση, προστατεύοντας τα δικαιώματα των πολιτών της. **Σελ. 22**

Ο νέος κορωνοϊός στο μικροσκόπιο

✓ **Ο καθηγητής** Μικροβιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ Αθανάσιος Τσακρής απαντά σε 10 ερωτήσεις της «Κ». Λέει ότι είναι αισιόδοξο το γεγονός ότι τα περισσότερα στην Κίνα σε ποσοστό 80% είναι με ήπιες κλινικές εκδηλώσεις. **Σελ. 19**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΛΛΑΔΑ 2021

Τα λάβαρα της επανάστασης

Οι σχεδιαστικές επιλογές και η φιλοσοφία πίσω από τα λογότυπα τριών φορέων για την επέτειο των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Μέχρι τώρα έχουμε τρία λογότυπα που αντιστοιχούν σε τρεις διαφορετικούς φορείς. Οι δημιουργοί τους μιλούν στην «Κ» για το σκεπτικό τους. **Ζωή, σελ. 1**

ΣΥΝΑΥΛΙΑ

Ο Κώστας Καлдάρας μιλάει στην «Κ»

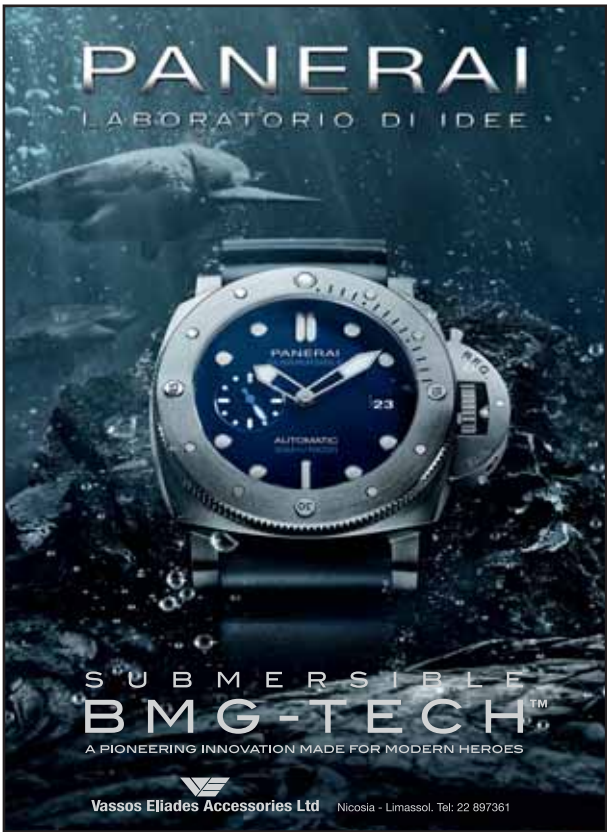
Ο Κώστας Καлдάρας, μοναχογιός του σπουδαίου συνθέτη Απόστολου Καλδάρου, μιλάει στην «Κ» με αφορμή τη μεγάλη συναυλία για τα 30 χρόνια από τον θάνατο του πατέρα του. Η σειρά συναυλιών ξεκινάει σε λίγες μέρες από την Κύπρο με τον τίτλο «Τι να θυμηθώ, τι να ξεχάσω». **Ζωή, σελ. 4**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ε. Αρβανιτάκη, 40 χρόνια στο τραγούδι

«Η μισή μου ζωή είναι η μουσική και η άλλη μισή η οικογένειά μου», λέει στην «Κ» η σπουδαία ερμηνεύτρια Ελευθερία Αρβανιτάκη με αφορμή τα σαράντα χρόνια στο ελληνικό τραγούδι. Η ερμηνεύτρια ετοιμάζει ένα ιδιαίτερο πρόγραμμα στη σκηνή της «Πειραιώς 131», από τις 7 Μαρτίου. **Ζωή, σελ. 5**

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το τραγικό απόφθεγμα

«**Αυτό** που συμβαίνει στην Κύπρο είναι μια θεσμική διαφθορά στο υψηλότερο επίπεδο», έγραψε πριν από μία εβδομάδα η ισπανική «El Confidencial». Αν δεν αναφερόταν σε στημένα ποδοσφαιρικά παιχνίδια και άλλα στημένα κόλπα στο πρωτάθλημα, το τραγικό απόφθεγμα θα μπορούσε να ισχύει και για άλλα στίγματα που λερώνουν διεθνώς την Κύπρο, όπως: Τη φυγάδευση εκατομμυρίων την περίοδο των capital controls λόγω κουρέματος. Την πώληση χρυσών ευρωπαϊκών διαβατηρίων σε δικτάτορες της Καμπότζης, καταζητούμενους της Μαλαισίας και άλλα αμφιλεγόμενα πρόσωπα. Τις πτήσεις της προεδρικής οικογένειας σε εξωτικούς προορισμούς με τα τζετ πολυτελείας του Σαουδάραβα κροίσου, ο οποίος και έδωσε σχεδόν 20 εκατομμύρια και πήρε για την οικογένειά του ένα χαρτοφύλακα ευρωπαϊκά διαβατήρια και πολυτελή διαμερίσματα σε γαμπρικό πύργο της Λεμεσού. Η «El Confidencial», όμως, μιλούσε για ποδόσφαιρο: «Αυτό που συμβαίνει στην Κύπρο είναι μια θεσμική διαφθορά στο υψηλότερο επίπεδο, όπου οι σύλλογοι, οι διαιτητές και ακόμη και οι επίσημοι φορείς διανέμουν τίτλους και θέσεις στη βαθμολογία για να αγωνιστούν σε ευρωπαϊκούς αγώνες και στη συνέχεια να μεταφέρουν μεγάλα χρηματικά ποσά στους πρόεδρος στοιχημάτων». Στο δημοσίευμα, επίσης, υπογραμμίζεται ότι «η Αστυνομία της Ισπανίας έχει στοιχεία που αμφισβητούν την καθαρότητα τεσσάρων αγώνων του κυπριακού ποδοσφαίρου στο τέλος της σεζόν 2017-18» κι αναφέρεται σε αγώνες μεταξύ ΑΠΟΕΛ, ΑΕΚ και Απόλλωνα. Όπως ήταν αναμενόμενο και οι τρεις ομάδες διέψευσαν την εμπλοκή τους στο καταγγελλόμενο σκάνδαλο. Όλα τα κόμματα, πλην ΔΗΣΥ, κατάγγειλαν την κατάσταση και απαίτησαν από την κυβέρνηση καθαροσ. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης απέφυγε επιμελώς να προβεί σε δήλωση επί των αποκαλύψεων, ωστόσο, ο υπουργός Δικαιοσύνης Γιώργος Σαββίδης εντίμως παραδέχθηκε ότι «βρικόμαστε εν μέσω καταιγίδας» κι έτσι θεωρήσαμε ότι ως αρμόδιος υπουργός ήταν ενήμερος της κατάστασης. Η καταιγίδα, όμως, ενέσκηψε όταν ο Αρχηγός Αστυνομίας Κύπρος Μίχαηλίδης αποκάλυψε στην Επιτροπή Θεσμών της Βουλής ότι η Κυ-

πριακή Αστυνομία είχε ενημερωθεί από την Ισπανική, τον Ιανουάριο του 2019 για την υπόθεση και όχι τη Δευτέρα (17/02/2020) που το μάθαμε οι υπόλοιποι. Μάλιστα, κατά τον Αρχηγό, από το 2011 έρχονται κάθε χρόνο «κόκκινοι φάκελοι» και λάβαμε 85 μέχρι τώρα. Οι 62 εξετάστηκαν από τη Νομική Υπηρεσία, και αρχειοθετήθηκαν, «καθότι δεν μπορούσαμε με βάση τις καταγγελίες που έγιναν και τη νομοθεσία μας, να στοιχειοθετήσουμε ποινικές υποθέσεις, ενώ άλλοι 23 φάκελοι τελούν ακόμα υπό διερεύνηση». Και θα αρχειοθετηθούν, στοιχηματίζω, όπως οι 62 καθότι ούτε καν τα στοιχεία της ισπανικής αστυνομίας μπορεί η κυπριακή να χρησιμοποιήσει στο δικαστήριο. Η καταιγίδα όμως ενέσκηψε όταν ο Αρχηγός Αστυνομίας, το πήρε όλο απάνω του λέγοντας πως ούτε ο πρόεδρος γνώριζε ούτε και ο υπουργός Δικαιοσύνης. Είναι δυνατόν; Δεν ήταν ο Αρχηγός στην ευρεία σύσκεψη που συγκάλεσε ο Νίκος Αναστασιάδης στο Προεδρικό, την Παρασκευή 07/02/2020, στον απόηχο της αποκάλυψης για έλευση κόκκινων φακέλων και καταγγελιών για στημένους αγώνες; Εκεί που ο πρόεδρος εισηγήθηκε και επτά μέτρα για καταπολέμηση της διαφθοράς στο ποδόσφαιρο. Εκεί, δεν ήσασταν, Αρχηγέ; Γιατί δεν είπατε ότι σας έπνιγε κάποιος Λαρένα εδώ και 13 μήνες; Θα το ξαναγράψω. Η έλλειψη λογοδοσίας σε αυτό τον τόπο και η ατιμωρησία οδηγούν στην ασυδοσία. Τι ακολουθεί; Αυτό που μοιραία ακολουθεί στη γάγγραινα, ο ακρωτηριασμός. Αυτό που επικείται τώρα και στο Κυπριακό, να χάσουμε και την περικλειστή Αμμόχωστο. Όσοι δεν κατανόησαν ότι ελέχθη στο συνέδριο που έκανε η Άγκυρα στο Κατεχόμενο (15/02/20), με 5-6 υπουργούς και τον αντιπρόεδρο Φουάτ Οκτάι να δαλώνει, ότι «η Αμμόχωστος είναι γη των Τουρκοκυπρίων και η Τουρκία θα προστατεύσει τα δικαιώματά τους», τότε βρίσκονται σε βέρτιγκο. Κι εδώ επιβεβαιώνονται τα αποτελέσματα του τελευταίου ευρωβαρόμετρου που δείχνει ότι σχεδόν 9 στους 10 Κύπριους ή το 87% δεν έχει εμπιστοσύνη στα πολιτικά κόμματα, με Κυβέρνηση και Βουλή να ακολουθούν σε αρνητική άποψη με 66% και 63% αντίστοιχα. Περαιστικά μας, αν και ουδείς αναρρώνει από τον ακρωτηριασμό.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΩΡΑΣ**

Τα καθήκοντα του Οδυσσέα, ο Άντρος, οι λιμουζίνες και οι άλλοι

Μπορεί για λίγες ημέρες ο Νίκaros και ο Χριστοδουλίδης να «ηρέμψαν» από τα πυρά της αντιπολίτευσης. Αυτό, όμως, δεν πρόκειται να διαρκέσει πολύ. Όπως πληροφορούμαι από πηγές μου σε κόμματα της αντιπολίτευσης, με τη νέα εβδομάδα θα αρχίσουν και πάλι τα στοχευμένα πυρά. Δύο είναι τα κύρια θέματα για τα οποία θα αρχίσει ο νέος πόλεμος. Το πρώτο αφορά τις ενέργειες της κυβέρνησης για την Αμμόχωστο την ώρα που οι Τούρκοι απειλούν με άνοιγμά της, μαζί με την επιστολή που ο Νίκaros έστειλε στον Γκουτιέρρες και σε Ευρωπαίους ηγέτες αλλά όχι στους Κύπριους κομματάρχες. Το τελευταίο ενόχλησε πολύ και τον Άντρο και τον Νικόλα που ζητούν εδώ και τώρα ενημέρωση και συζήτηση της επιστολής.

Μαζί με αυτούς και άλλα κόμματα διερωνώνται εάν οι μεταρρυθμίσεις αξιολογούνται ως πιο σημαντικές από το Κυπριακό και την Αμμόχωστο και ζητούν άμεση σύγκληση του Εθνικού Συμβουλίου για συζήτηση των τελευταίων εξελίξεων. Κάτι που ο Νίκaros μάλλον θα δυσκολευτεί να αποτρέψει παρά τις κατ' ιδίαν συναντήσεις που είχε με τους πολιτικούς αρχηγούς. Το δεύτερο θέμα αφορά τις κυρώσεις της Ε.Ε. στην Τουρκία για την εισβολή της στην κυπριακή ΑΟΖ. Κυρώσεις που ενώ είχαν επισπευσθεί με παρέμβαση του Νίκου Χριστοδουλίδη κάπου... σκάλωσαν. Κάποιοι δεν θέλουν και πολλά για να στοχεύσουν ξανά στον αγαπημένο τους στόχο. Εξάλλου, τα οφέλη από την πολεμική κατά του Χριστοδουλίδη θεωρούν πως θα είναι πολλά και με... ορίζοντα.

Από εκεί που δεν το περίμενε την άκουσε ο Οδυσσέας-Τσακ Νόρις, κατά άλλους γενικώς ελεγκτής. Από ποιον; Από τον Άντρο Κυπριανού, ο οποίος ορθά υπερασπιζόμενος τον ρόλο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, σε σχέση με τον έλεγχο και της Βουλής μίλησε χωρίς περιστροφές για τα προβλήματα που προκαλεί η συμπεριφορά και οι πρωτοβουλίες του Τσακ Νόρις.

Ο Άντρος διερωνήθηκε εάν σε όλα τα άλλα δημοκρατικά κράτη υπάρχει κάποιος που ξέρει ποιος είναι ο γενικός ελεγκτής και σφδίζοντας με το βαμβάκι τον Οδυσσέα κατέκρινε την έφρεσή του να προκαλεί νότρο, αλλά και προβλήματα με τα θέματα που καταπιάνεται, αυτοπροβαλλόμενος συνεχώς στα Μέσα Ενημέρωσης και τα Μέσα Κοινωνικής Δι-

Άντρο, με τρομάζεις, να μη γράφω τίποτα στο Facebook; Ούτε να βγαίνω στα κανάλια; Ούτε στα ραδιόφωνα;

κτύωσης. Όπως είπε ο Άντρος, μιλώντας στο «Πρωτοσέλιδο» του Sigma: «Σε όλα τα δημοκρατικά κράτη, κανένας δεν ξέρει ποιος είναι ο γενικός ελεγκτής, ποιος είναι εκείνος ο οποίος ελέγχει, είτε τη δημόσια μηχανή, την κρατική μηχανή, είτε τους ημικρατικούς οργανισμούς, είτε οργανισμούς, θεσμούς όπως είναι η Βουλή. Και από εδώ ξεκινά ένα μεγάλο πρόβλημα.

Θα πρέπει να κατανοήσει η Ελεγκτική Υπηρεσία ότι ο ρόλος είναι ο έλεγχος. Και ο ρόλος της τελειώνει με την ολοκλήρωση του ελέγχου. Από εκεί και πέρα είναι τα ίδια τα σώματα που θα πρέπει να δουν πώς διορθώνουν τα πράγματα στη βάση των παρατηρήσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Το γεγονός ότι έχει πάρει τόσες διαστάσεις το θέμα Ελεγκτική Υπηρεσία στην Κύπρο, είναι συνεχώς στα μέσα ενημέρωσης, θεωρώ ότι προκαλεί ζημιά. Δεν είναι αυτός ο ρόλος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας».

Και ο λαλίστατος Οδυσσέας έχασε, πρόσκαιρα φαντάζομαι, τη μιλή του. Αφωνία πλήρης! Ούτε λέξη δεν βρήκε να απαντήσει στον ηγέτη του μεγαλύτερου κόμματος της αντιπολίτευσης. Και για να είμαι δίκαιος, αυτή δεν είναι η πρώτη φορά που τα λέει ο Άντρος. Ούτε η δεύτερη... Σας έγραφα την Παρασκευή για το σοβαρό ενδεχόμενο αναβολής από την

Ολομέλεια της Βουλής του θέματος για τη χρήση και αγορά των κρατικών λιμουζίνων. Ένα από τα θέματα που προσφέρονται για έντονο λαϊκισμό και πολιτική επίδειξη, όχι χωρίς τη συμβολή του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις. Τελικά, όντως με πρόταση του ΔΗΣΥ η συζήτηση του θέματος αναβλήθηκε αλλά όχι χωρίς αντιδράσεις.

Ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών Άγγελος Βότσης ανέφερε πως το νομοθέτημα δεν θα πρέπει να επιστρέψει στην Επιτροπή, αφού εξαντλήθηκε η συζήτηση των κανονισμών. Ο Αβέρωφ αντέδρασε υποδεικνύοντας του πως δεν μπορεί να προκαθορίσει την απόφαση της Ολομέλειας, ενώ ο Λουκάδης είπε πως το ΑΚΕΛ σε κάθε περίπτωση θα το καταψηφίσει το νομοθέτημα και με τον Περίκη να υπερθεματίζει πως και το δικό του κόμμα θα το καταψηφίσει «ορίζοντως, διαγωνίως και καθέτως».

Αντιλαμβάνεστε τι έχει να γίνει εάν και όταν οι κανονισμοί επιστρέψουν και το θέμα συζητηθεί, είτε στην Επιτροπή Οικονομικών, είτε στην Ολομέλεια...

ΚΟΝΙΖ: Ποιο υψηλόβαθμο κυβερνητικό στέλεχος δεν φαίνεται να ενθουσιάζει και τόσο πολύ τον Νίκaro τελευταία; Αληθεύει πως άλλα περίμενε από αυτόν;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
23.ΙΙ.1940

ΔΥΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ: Με την βελτίωση του καιρού εξωγήρυνσε πάλιν η δράσις κατά ξηράν και από αέρος εις το μέτωπον. Κατά ξηράν εσημειώθησαν πολλά τοπικά επεισόδια, ως συμπλοκαί μεταξύ στοιχείων επαφής και περιπόλων. Η μάλλον ενδιαφέρουσα ει των τοιούτων ειδους επιχειρήσεων ήτο η έφοδος την οποίαν έκαμον οι Γερμανοί εις τον προς ανατολάς του Μοζέλλα τομέα εναντίον γαλλικού φυλακίου του οποίου η φρουρά είχαν εγκατασταθή εις τέσσαρας οικίας ευρισκομένας εις την είσοδον ενός μικρού χωριού. Οι Γερμανοί επλήσιασαν αρκετά προς το φυλάκιο και ώρμησαν κατ' αυτού με χειροβομβίδας. **ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ ΠΙΕΣΗ:** Οι εν Μόσχα ιθύνοντες φαίνεται ότι είχαν την επιθυμίαν να καταγάγουν μίαν μεγάλην νίκην εις το μέτωπον της Φινλανδίας κατά την επέτειον της οργανώσεως του ερυθρού στρατού, ήτις συμπίπτει με την 23ην τρέχοντος. [...] Οι Φινλανδοί προβάλλουν ερρωμένην αντίστασιν κατά της σοβιετικής επιθέσεως, ήτις συνεχίζεται σφοδρά από της προχθές από της λίμνης Λαντόγκα μέχρι του Φιννικού κόλπου. Λυσώδης μάχη διεξάγεται κυρίως εις τον τομέα του Τσιτάλε. Τα σοβιετικά στρατεύματα υπέστησαν βαρυτάτας απωλείας λαμβάνουν όμως συνεχώς ενισχύσεις εις άνδρας και υλικόν [...].

Με άριστα το 10

1 Στο αυτονόητο. Αποφάσισε μετά από μια μεγάλη περίοδο σιωπής για το θέμα, και τοποθετήθηκε ο Αντροκ για τον ελεγκτή. «Να περιοριστεί στα καθήκοντά του, σε καμία χώρα δεν ξέρει ο κόσμος το όνομα του ελεγκτή, μόνο στην Κύπρο». Είπε δηλαδή το αυτονόητο ο γ.γ., αλλά το είπε.

2 Στις παράπλευρες. Μόλις το άκουσε ο πολιτικός μηχανικός Οδυσσέας πήρε την Ειρήνη και της τα έψαλε. «Καλά, δεν μιλάτε μεταξύ σας εκεί μέσα; Τι στο καλό συνεργαζόμαστε εμείς οι δύο Ειρήνη».

3 Στη σιωπή. Και ενώ ο πολιτικός μηχανικός Οδυσσέας έχει διαλύσει τη λειτουργία του κράτους και της κυβέρνησης (τώρα θέλει και της Βουλής) με τις εξωθεσμικές του παρεμβάσεις επί παντός επιστητού, σε σημείο να του τραβήξει την κόκκινη γραμμή και ο Αντροκ, το κόμμα του Αβέρωφ, ους της κυβέρνησης, δεν θυμάται να έβγαλε ποτέ ούτε κι, ακόμη και τότε που ο πολιτικός μηχανικός «σταύρωνε» τον νυν αναπληρωτή πρόεδρο του κόμματος. Γιατί;

4 Στη νομική. Βέβαια, το μεγάλο αστείο είναι που εμφανίστηκε στην τηλεόραση ο πολιτικός μηχανικός Οδυσ-

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Η δύναμη ελκύει πάντα ανθρώπους με χαμηλή ηθική. *Αλβέρτος Αϊνστάιν.*

σέας και τοποθετήθηκε με νομικό στόχο επιπέδου Μικαλάκη Τριανταφυλλίδη, πως αν δεν απέχει από συγκεκριμένες ψηφοφορίες στο Υπουργικό Συμβούλιο ο πρόεδρος, «θα τον παρακολουθεί και θα τον ελέγξει». Κάποιος να του πει του πολιτικού μηχανικού πως ο πρόεδρος της Δημοκρατίας με βάση το σύνταγμα

ΔΕΝ ψηφίζει στο Υπουργικό.

5 Στην επιστήμη. Βέβαια η εξωθεσμική απειλή ενός δημοσίου υπαλλήλου προς τον λαϊκό εντολοδόχο εκάστοτε Πρόεδρο της Δημοκρατίας δεν είναι ανάρμοστη συμπεριφορά; Ε, Κωστάκη; Μόνο ο Ρίκκος ήταν ε;

6 Στην πραγματική εξουσία. Πίσω από έναν μεγάλο άντρα βρίσκεται πάντα μία πολυμήχανη γυναίκα. Που συνήθως κάνει και δικές της δουλειές και έχει και δικό της εισόδημα και φτιάχνει και καλό κομπόδεμα. Και κυρίως δεν ελέγχεται από κανένα...

7 Στην ώρα. Ίσως ήρθε η ώρα μετά την ενεργοποίηση των ασυμβίβαστων στον αθλητισμό να αποφασίσουν και κάποιοι να διαλέξουν μεταξύ θέσεων και εμπορίου. Λέμε τώρα.

8 Στις υπερβολές. Εντάξει οι Γάλλοι δεν θα έρθουν να μας σώσουν, οι Αμερικανοί δεν θα πολεμήσουν για μας, οι Έλληνες αδερφοί είναι μακριά, και οι Ισραηλινοί θα τσιγκουνευτούν τα καύσιμα. Ε, Μίχο μου, τότε δεν πάμε όλοι να μείνουμε στα Κατεχόμενα;

9 Στα λίγα λόγια. Πάντως, αυτός το υψηλό το παιδί ο ΥΠΑΜ, δεν μιλάει πολύ, αλλά φαίνεται πως ξύπνησε την ΕΦ, από τον λήθαργο και την απασχόληση δεκαπέντε χρόνων. Αεροπλάνα και βαπόρια πάνε κι έρχονται.

10 Στη μάχη. Πάντως, την ώρα που ζούμε τη μίζερια του μικροπολιτικού bullying στο twitter, κάποιοι συμπολίτες μας χρησιμοποιούν το μέσο για τη θετική ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης όσον αφορά την οδηγική συμπεριφορά. #Μαχη των πεζών είναι το hashtag. Ενεργοποιηθείτε θετικά.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«**Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ**
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: **ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ** • Διευθυντής: **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**
Αρχισυντάκτης: **ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ** • Υπεύθυνος Υλης: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ** • Υπεύθυνος Ατελιέ: **ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ**

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** • Διεύθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

“ΣΗΜΕΡΑ
ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΠΩ
ΣΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ
ΔΙΚΟ ΜΟΥ
ΣΠΙΤΙ.

ΑΛΛΑ ΑΥΡΙΟ
ΘΕΛΩ ΝΑ ΜΠΟΡΩ
ΝΑ ΒΓΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΠΙΤΙ
ΚΑΙ ΝΑ ΓΥΡΙΣΩ
ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.”

λύση
ONE
Μία λύση, για όλα!

Στην Ελληνική Τράπεζα καταλαβαίνουμε πόσο σημαντικό είναι να έχεις τη δύναμη να καταφέρνεις όσα θες και σήμερα και αύριο, και έχουμε λύση! Λύση One. Μία και μοναδική λύση δανεισμού, βάσει αξίας κύριας κατοικίας, για κάθε σου ανάγκη. Και αν σήμερα έχεις ήδη δάνεια, συγκέντρωσέ τα όλα σε μία μόνο δόση, με χαμηλό επιτόκιο και με τη σιγουριά ότι θα έχεις Λύση για ό,τι χρειαστείς αύριο.

Μάθε περισσότερα στο www.hellenicbank.com/one

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Με επιτυχία το τεστ Αμερικάνων στην Αν. Παπανδρέου

Η παρουσία στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ στην Πάφο, τα σενάρια και ο ρόλος της Κύπρου στο γεωπολιτικό πεδίο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η **κίνηση** της Λευκωσίας να ανακοινώσει αυτοβούλως στις 8 Ιανουαρίου 2020 την ύπαρξη αλλά και ικανοποίηση Αμερικανικού αιτήματος παραχώρησης διευκολύνσεων για ανθρωπιστικούς λόγους αφενός προκάλεσε αίσθηση, μιας και ήταν η πρώτη φορά, αφετέρου δε πέρασε στα μαλακά υπό το πρίσμα ενός ακόμη μηχανισμού απεγκλωβισμού δυτικών από την ευρύτερη περιοχή. Ενάμιση μήνα μετά, η παρουσία της αμερικάνικης στρατιωτικής ομάδας στην αεροπορική βάση της Πάφου αποκαλύπτει σημαντικά που δικαιολογημένα ξεπερνούν κατά πολύ τους λόγους της εκεί παρουσίας και εγκατάστασής της. Η καθημερινότητα των Αμερικανών της Πάφου σε καμία περίπτωση όπως σημειώναν, εύστοχα στρατιωτικές πηγές στην «Κ», δεν παραπέμπει αυστηρά σε ένα μηχανισμό με μοναδική αποστολή ανθρωπιστικού χαρακτήρα. Παρατήρηση που σαφέστατα εξάγεται τόσο από τη σύνθεση της στρατιωτικής ομάδας σε μέσα και ανθρώπινο δυναμικό όσο και την δραστηριότητας της που ομολογουμένως, όπως περιγράφεται, από πληροφορίες και αυτόπτες μάρτυρες, μόνο νωχελικά δεν είναι. Η κυβέρνηση επίσημα

Η βάση

Πηγές που φαίνεται να γνωρίζουν λεπτομέρειες για την εδώ παρουσία στρατιωτικών δυνάμεων των ΗΠΑ υποστηρίζουν πως η αεροπορική βάση Ανδρέας Παπανδρέου εισέπραξε κολακευτικά σχόλια από αμερικάνικης πλευράς για τις υποδομές που διαθέτει για την προστασία μέσω και προσωπικού. Παρόμοιες είναι και οι αντιδράσεις από γαλλικής πλευράς για όσες φορές χρειάσθηκε να χρησιμοποιήσουν τη βάση το τελευταίο διάστημα για την παροχή υποστήριξης των μαχητικών αεροσκαφών «Ραφάλ».

διατείνεται πως η παρουσία των Αμερικανών στην Πάφο είναι προσωρινή και στη βάση αυτή ικανοποιήθηκε το αίτημα της πρεσβείας των ΗΠΑ στη Λευκωσία κατά την πάγια τακτική της Δημοκρατίας να αποτελεί ανθρωπιστική γέφυρα σε περιόδους κρίσεων.

Τα γεωπολιτικά σενάρια

Μια εικόνα για ένα κομμάτι της πραγματικότητας πίσω από την παρουσία των Αμερικανών όχι μόνο

στην Ανδρέας Παπανδρέου, αλλά στην ευρύτερη περιοχή, σκιαγραφεί η έκθεση «Rand» που ετοιμάσθηκε από το ομώνυμο think tank για λογαριασμό του Αμερικανικού Πενταγώνου. Η έκθεση αφορά την Τουρκία και εξετάζει σενάρια απόλειας της εξουσίας από τον Ερντογάν, την διάδοχο κατάσταση καθώς και το μέλλον της χώρας στη Βορειοατλαντική Συμμαχία. Στην έκθεση, που παρουσίασε η «Κ» πριν από δύο εβδομάδες, στο σενάριο εξόδου της Τουρκίας από το ΝΑΤΟ περιγράφεται η επόμενη μέρα της παρουσίας των ΗΠΑ στην περιοχή και αυτό το οποίο είναι γνωστό ως μετακίνηση της τελευταίας γραμμής του δυτικού συνασπισμού δυτικά και νότια. Σενάριο το οποίο αγγίζει και την Κύπρο και εν πολλοίς καθορίζεται μέσα από τον γνωστό νόμο Μενέντεζ – Ρούμπιο για την παρουσία των ΗΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο. Χωρίς η οποιαδήποτε μορφή παρουσίας αμερικανικών δυνάμεων στην Κύπρο να συνιστά παραχώρηση στρατιωτικής βάσης, κάτι που η κυβέρνηση απορρίπτει σε όλους τους τόνους, για πρώτη φορά στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας Ουάσινγκτον και Λευκωσία ανέβασαν επίπεδο συνεργασίας σε ένα τομέα που μέχρι πρόσφατα είχε ως κο-

Εντός της αεροπορικής βάσης Ανδρέας Παπανδρέου είναι σταθμευμένα δυο αμερικάνικα μεταγωγικά αεροσκάφη C130, όπως φαίνονται και στην φωτογραφία της ιστοσελίδας Pafos Press.

ρωνίδα το αμερικάνικο εμπάργκο. Εξέλιξη που ικανοποιεί πλήρως τα θέλω της Λευκωσίας χωρίς να έρχεται σε δύσκολη θέση η Κύπρος απέναντι στο αραβικό στοιχείο της περιοχής και τις αγαστές σχέσεις που διατηρεί.

«Εμπροσθοφυλακή»

Για να γίνει περισσότερη κατανοητό το υπόβαθρο στο οποίο στηρίζονται οι εκτιμήσεις που διατυπώνονται για την εδώ παρουσία των Αμερικανών, ειδικό σε στρατιωτικά ζητήματα τακτικής παραπέμπουν στο υλικό δυνάμεων που συνεχίζουν να σταθμεύουν στην Ανδρέα Παπανδρέου με άγνωστο τον χρονικό παράγοντα αναχώρησής τους. Οι Αμερικανοί μετέφεραν μέσω Ελλάδας δυο επιθετικά ελικόπτερα Απάτσι τα οποία φέρουν βαρύ οπλισμό και από στρατιωτικής απόψεως αποτελούν ασπίδα προστασίας αποστολών άμεσης εκκένωσης, αλλά και επιγίων δυνάμεων στη συγκεκριμένη περίπτωση που

σταθμεύουν στην Πάφο. Πέντε ελικόπτερα Black Hawk μεταφοράς στρατιωτικών δυνάμεων, πέντε ελικόπτερα Σινούκ, δύο μεταγωγικά αεροσκάφη τα γνωστά C130, έξι τεθωρακισμένα οχήματα μεταφοράς προσωπικού και μια στρατιωτική δύναμη που αποτελείται από 380 άνδρες. Σύμφωνα με ανεπίσημες πηγές πληροφορήσης η δραστηριότητα που καταγράφει η αμερικάνικη ομάδα είναι καθημερινή και έντονη, ωστόσο περιορίζεται εντός του FIR Λευκωσίας. Τούτέστιν, όπως λέγεται, η δραστηριότητα από αέρος δεν αφορά την εκκένωση πρεσβειών σε γειτονικά κράτη.

Η καθημερινότητα

Η στρατιωτική ομάδα μέρος αυτής ή το σύνολο χρησιμοποιεί το ΚΕΝ Πάφου ως χώρο διαμονής. Με βάση στοιχεία από αυτόπτες μάρτυρες στην Πάφο η παραμονή των Αμερικανών στην Πάφο μόνο ως περίοδος διακοπών δεν μπορεί να

θεωρηθεί. Η δραστηριότητα από αέρος είναι εντονότατη σε σημείο τέτοιο που οι μετακινήσεις από το ΚΕΝ στην Αναρίτα προς την Ανδρέα Παπανδρέου, απόσταση 8,2 χιλιόμετρων να πραγματοποιείται με ελικόπτερα Σινούκ. Την περασμένη Πέμπτη ελικόπτερο Σινούκ θεάθηκε από οδηγούς αυτοκινήτων να βρίσκεται σε περιοχή στα Κούκλια και από το οποίο πραγματοποιούνταν ρίψεις αλεξιπτωτιστών. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», οι Αμερικανοί στο διάστημα τους ενός μηνός έχουν πραγματοποιήσει και άλλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες, οι οποίες παρέμειναν μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η «Κ», η συγκεκριμένη ομάδα αναμένεται να αναχωρήσει από την Κύπρο σύντομα, ωστόσο όλες οι πληροφορίες και εκτιμήσεις συγκλίνουν πως οι Αμερικανοί θα επανέλθουν εάν και εφόσον χρειασθεί, επί κυπριακού εδάφους.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

Η τουρκική γεωπολιτική στρατηγική και οι δυνατότητες του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού

Στις **17 Δεκεμβρίου** 2019, ο Μαλαισιανός πρωθυπουργός Mahathir bin Mohamad δέχτηκε τηλεφωνική κλίση από τον Imran Khan, τον Πακιστανό ομόλόγό του, ο οποίος του εξέφραζε τη βαθιά του λύπη σχετικά με τη αδυναμία του να παρευρεθεί στην 5η Σύνοδο Κορυφής της Κουάλα Λουμπούρ, η οποία θα διεξαγόταν από τις 18 έως τις 21 Δεκεμβρίου 2019. Σε σχετική ανακοίνωση του Γραφείου του Μαλαισιανού πρωθυπουργού, η οποία ακολούθησε την τηλεφωνική επικοινωνία, επισημαίνονταν, μεταξύ άλλων, οι διαβεβαιώσεις του δρος Mahathir προς τον Πακιστανό ηγέτη, ότι η Σύνοδος δεν είχε σκοπό να αντικαταστήσει τον Οργανισμό για την Ισλαμική Συνεργασία (ΟΙΣ) ή ακόμα να διαιρέσει τον ισλαμικό κόσμο, διαψεύδοντας ταυτόχρονα σχετικό δημοσίευμα της αγγλόφωνης πακιστανικής εφημερίδας, «Pakistan Today», το οποίο αναφερόταν σε προσπάθεια δημιουργίας ενός νέου μπλοκ, αντίπαλου του πιο πάνω Οργανισμού.

Η Σύνοδος διεξήχθη, τελικά, με τη συμμετοχή της Μαλαισίας, της Τουρκίας, του Ιράν και του Κατάρ. Τα συμπεράσματα της Συνόδου, τα οποία οδηγούν τελικά στη δημιουργία ενός ιδεολογικά, αντίπαλου μπλοκ του ΟΙΣ, δίδουν την απάντηση στο ερώτημα που αφορά στους λόγους της μη συμμετοχής σε αυτή, της Σα-

ουδικής Αραβίας, των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, της Αιγύπτου και του Πακιστάν. Αυτό, όμως, που μας ενδιαφέρει σε αυτή την ιστορία είναι ο ρόλος της Τουρκίας εντός του υπό αναφορά φόρουμ, ο οποίος εκτός του ιδεολογικού πλαισίου βρίσκεται και σε αυτό του αναθεωρητισμού και των επεκτατικών της επιδιώξεων της με τον μανδύα της «αμυντικής της πολιτικής».

Στις 24 Δεκεμβρίου 2019, αμέσως μετά τη πιο πάνω Σύνοδο, ένα δημοσίευμα του Τούρκου αναλυτή εξωτερικής πολιτικής, Mehmet A. Kancı, για λογαριασμό του Πρακτορείου Anadolu, έδιδε το στίγμα μιας γεωπολιτικής στρατηγικής που αφορά στην οικοδόμηση μιας αμυντικής γραμμής από τη Μεσόγειο μέχρι τον Ινδικό Ωκεανό και από τη Λιβύη μέχρι τη Σομαλία. Ξένοι αναλυτές, χαρακτήρισαν το εν λόγω δημοσίευμα ως «ισοδύναμο κυβερνητικής εξαγγελίας». Αυτή η νέα γεωπολιτική στρατηγική, επισημαίνει ο Kancı, επιβάλλει ως επείγουσα την ανάγκη για επέκταση της γεωπολιτικής «αμυντικής» γραμμής της Τουρκίας, σε μια μεγαλύτερη περιοχή, η οποία να βρίσκεται σε ένα άξονα, με τη μία άκρη, νοτιοδυτικά της Κρήτης και το Αρχηγείο της Μικτής Στρατιωτικής Διοίκησης Τουρκίας – Κατάρ, επιτηρώντας τα στενά του Ορμούζ, στον Περσικό Κόλπο και την άλλη, το Αρχηγείο της Τουρκικής

Οι κινήσεις αυτές της Τουρκίας γίνονται μέσα σε ένα πλαίσιο γεωπολιτικού, αλλά και γεωστρατηγικού σχεδιασμού, στο οποίο μεγάλες δυνάμεις, όπως η Ρωσία και οι ΗΠΑ, διεκδικούν διακαώς τη συμμαχία της ή τον συνεταιρισμό της ή και το αντίθετο, σε περιοχές ενδιαφέροντός τους, ο σχεδιασμός τους λοιπόν εδράζεται στην «πάλη ποτέ προσφιλή» μέθοδο... «δημιουργώ πρόβλημα και μετά γίνομαι μέρος της λύσης του διεκδικώντας το ανάλογο μερίδιο...». Τα συμπεράσματα της Συνόδου της Κουάλα Λουμπούρ, τα οποία αντανάκλασαν τις θέσεις των συμμετεχουσών χωρών σε θέματα όπως, η καταπίεση και φυλάκιση εκατομμυρίων μουσουλμάνων, η καταστροφή πόλεων και η μαζική μετανάστευση μουσουλμάνων σε μη μουσουλμανικές χώρες και οι παράλογες πρακτικές ενάντια στα δόγματα του Ισλάμ, όπως επίσης οι προσπάθειες προσέγγισης, από την πλευρά της Τουρκίας, της Αλγερίας, Τυνησίας και Μαρόκου, και πρόσφατα του Πακιστάν, μόνο τυχαία μπορούν να χαρακτηρισθούν, αφού προσδίδουν στην Τουρκία το «άλλοθι» της.

Δυνάμεις Κρούσεως στη Μογκαντίσου (Σομαλία) στον Ινδικό Ωκεανό. Συνεχίζοντας ο Τούρκος αναλυτής σημειώνει ότι, τώρα η Τουρκία θέλει να ενδυναμώσει αυτή την «αμυντική» γραμμή με ένα νέο σύνδεσμο που αφορά στη στρατιωτική συνεργασία της με την κυβέρνηση της Λιβύης και ως εκ τούτου να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για εγκατάσταση στρατευμάτων και ελλημενισμό πολεμικών πλοίων εκεί. Αυτό που επιτυγχάνει η Τουρκία είναι το πλεονέκτημα να προσπίζεται τα συμφέροντά της στη Μεσόγειο και σε τρεις ηπείρους, σε μια μεγάλη περιοχή, η οποία θα καλύπτει, την Κύπρο, τη Λιβύη και το Κατάρ. Οι κινήσεις αυτές της Τουρκίας γίνονται

μέσα σε ένα πλαίσιο γεωπολιτικού, αλλά και γεωστρατηγικού σχεδιασμού, μέσα στο οποίο μεγάλες δυνάμεις, όπως η Ρωσία και οι ΗΠΑ, διεκδικούν διακαώς τη συμμαχία της ή τον συνεταιρισμό της ή και το αντίθετο, σε περιοχές ενδιαφέροντός τους, ο σχεδιασμός τους λοιπόν εδράζεται στην «πάλη ποτέ προσφιλή» μέθοδο... «δημιουργώ πρόβλημα και μετά γίνομαι μέρος της λύσης του διεκδικώντας το ανάλογο μερίδιο...». Τα συμπεράσματα της Συνόδου της Κουάλα Λουμπούρ, τα οποία αντανάκλασαν τις θέσεις των συμμετεχουσών χωρών σε θέματα όπως, η καταπίεση και φυλάκιση εκατομμυρίων μουσουλμάνων, η καταστροφή πόλεων και η μαζική μετανάστευση μουσουλμάνων σε μη μουσουλμανικές χώρες και οι παράλογες πρακτικές ενάντια στα δόγματα του Ισλάμ, όπως επίσης οι προσπάθειες προσέγγισης, από την πλευρά της Τουρκίας, της Αλγερίας, Τυνησίας και Μαρόκου, και πρόσφατα του Πακιστάν, μόνο τυχαία μπορούν να χαρακτηρισθούν, αφού προσδίδουν στην Τουρκία το «άλλοθι» της.

Αυτή, όμως, η γεωπολιτική στρατηγική της Τουρκίας, η οποία βρίσκεται ανταπόκριση στο πλαίσιο της ως άνω Συνόδου, απαιτεί ένα Πολεμικό Ναυτικό με ικανότητες προβολής ισχύος, παραμονής και δυνατότητας συντήρησής του για μεγάλο χρονικό διάστημα, μακριά από τις ακτές της.

Μέσα, λοιπόν, σε αυτό το πλαίσιο δημιουργίας / απόκτησης δυνατότητων, δεν είναι τυχαίο ότι η Τουρκία έχει ήδη συγκροτήσει ναυτικές βάσεις στον Περσικό Κόλπο (Κατάρ) και στη Σομαλία. Ένα Ναυτικό, όμως, που διαθέτει μία μάχιμη δύναμη αποτελούμενη από 12 υποβρύχια, 16 φρεγάτες, 10 κορβέτες, 19 ταχεία περιπολικά κ/θ βλημάτων (ΤΠΚ) και 16 παράκτια περιπολικά, κάθε άλλο μπορεί να χαρακτηριστεί ως «Blue Water Navy» με επιδίωξη την προβολή ισχύος μακριά από τις ακτές του. Η αδυναμία αυτή φάνηκε και στις πρόσφατες επιχειρήσεις στη Λιβύη όπου, παρά την αντιαεροπορική ικανότητα των φρεγατών της, κλάσεως Ο.Η. Perry, που βρέθηκαν στην περιοχή, η απουσία πολεμικής αεροπορίας για υποστήριξη των ναυτικών επιχειρήσεων ήταν ολοφάνερη, κυρίως λόγω της αδυναμίας των αεροσκαφών της να επιχειρούν μακριά από τις βάσεις των. Επίσης, δεν πρέπει να μας διαφεύγει και το γεγονός ότι οι απαιτήσεις ναυτικής παρουσίας, σε Μαύρη Θάλασσα, Ν. Ανατολική Μεσόγειο και στο Αιγαίο δεν αφήνουν στην Τουρκία προς το παρόν τα περιθώρια που θα ήθελε να είχε για την υλοποίηση του «οράματος του γεωπολιτικού παράγοντα». Οι προθέσεις, όμως, της Τουρκίας προς αυτήν την κατεύθυνση είναι φανερές και ήδη ένα πρόγραμμα πρόσκτησης νέων ναυτικών δυνά-

μεων άρχισε να υλοποιείται με κύρια προαπαιτούμενα τον εκσυγχρονισμό των υφισταμένων μάχιμων ναυτικών μονάδων, την πρόσκτηση 6 νέων υποβρυχίων κλάσεως 214 AIP, την κατασκευή 4 νέων φρεγατών κλάσεως Istanbul, και 6 φρεγατών κλάσεως TF 2000 Air-defense και ένα πλοίο Αμφιβίων Επιχειρήσεων (Amphibious Assault Ship/Aircraft carrier) το Anatolia (L400), ενώ σχεδιάζεται και η κατασκευή πλοίου του ιδίου τύπου (Trakya). Παράλληλα, έχει προγραμματιστεί όπως το πρώτο υποβρύχιο καθαρά τουρκικής κατασκευής καθελκυστεί μέχρι το 2040! Όλες αυτές οι κινήσεις της Τουρκίας που αφορούν στο ναυτικό της προγράμματος, συμβαδίζουν και με τις κινήσεις της προς εδραίωση τετελεσμένων στις θαλάσσιες ζώνες περίγυρής. Τα γεγονότα είναι γνωστά και το «παιχνίδι» σε πλήρη εξέλιξη. Προχθές ήταν η αμφισβήτηση και το «γκριζάρισμα», μέχρι χθες τουλάχιστον πέντε γεωτρήσεων εντός της κυπριακής ΑΟΖ και βλέπουμε, σήμερα η κατάθεση συντεταγμένων ΑΟΖ Τουρκίας – Λιβύης και εν αναμονή ανάρτησής των και έκδοσης χαρτών ως μια «τυπική» διαδικασία εκ μέρους του ΟΗΕ και αύριο... σεισμικές έρευνες και γεωτρήσεις. Η δική μας η πορεία ποια είναι;

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχανής είναι αρχιπλοίαρχος (Ε.α.) Π.Ν.

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

λύση **ONE**

www.hellenicbank.com/one

Μία λύση δανεισμού, για όλα!

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

Σχέδιο Επιβράβευσης **ourlife**.

Σχέση που δυναμώνει με τον χρόνο.

Ανταμείβουμε την εμπιστοσύνη των πελατών μας, εισάγοντας το καινοτόμο Σχέδιο Επιβράβευσης **ourlife**. Προσφέρουμε μοναδικά προνόμια, ενδυναμώνοντας τη σχέση με τους πελάτες μας ακόμη περισσότερο, στα 2+, 5+ και 10+ χρόνια συνεργασίας.

2+ χρόνια συνεργασίας

5+ χρόνια συνεργασίας

10+ χρόνια συνεργασίας

beginner

performer

advancer

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις. Περισσότερες πληροφορίες στο www.eurolife.com.cy

| Γραμμή Επικοινωνίας 8000 8880

| www.eurolife.com.cy

| myeurolife

EuroLife Ltd. Διεύθυνση Κεντρικών Γραφείων: EuroLife House, Έβρου 4, 2003 Στρόβολος, Λευκωσία, Τηλ.: 22 124000, Φαξ: 22 341090

EuroLife

Δες τη ζωή ξανά.

Εδώ το μαφιόζικο έγκλημα καλά κρατεί

Η Αγία Νάπα κατέχει ένα αποτρόπαιο ρεκόρ στα γκανγκστερικά χτυπήματα, με μία πενταπλή και μια τετραπλή, εκτελέσεις υποκόσμου

Της **ΜΑΡΙΝΕΛΛΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ**

Η εγκληματικότητα στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια όλο και ογκούται, με το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών να κλονίζεται κάθε φορά που απρόσμενα βρίσκεται μπροστά σε ένα ειδικό έγκλημα. Η Αγία Νάπα είχε ένα αποτρόπαιο ρεκόρ στο μαφιόζικο έγκλημα, την πενταπλή εκτέλεση στις 23 Ιουνίου 2012 και την τετραπλή επίσης εκτέλεση στις 23 Ιουνίου 2016. Κι ενώ όλα έμοιαζαν να έχουν καταλαγιάσει στο κοσμοπολίτικο θέρετρο, την περασμένη Κυριακή η κοινή γνώμη έγινε μάρτυρας ενός επεισοδίου, που θύμιζε μανιακούς οπλοφόρους στην Αμερική που ανοίγουν πυρ στα τυφλά όπου λάχει. Όλοι είδαμε από τηλεοράσεως το βίντεο από κάμερα κάποιου καταλύματος στην Αγία Νάπα, κάποιον οπλοφόρο με αυτόματο όπλο ανά χείρας, στη μέση του δρόμου να πυροβολεί μετά μανίας στην απέναντι μεριά. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των Αρχών, στόχος του δράστη, ήταν γνωστός επιχειρηματίας της περιοχής ο οποίος το συγκεκριμένο βράδυ βρισκόταν στο εν λόγω καφεστιατόριο, ωστόσο αποχώρησε λίγα λεπτά πριν την διάπραξη της εγκληματικής ενέργειας, αφού φαίνεται να αντιλήφθηκε ότι κάτι επρόκειτο να συμβεί. Η αποχώρηση του «στόχου» ωστόσο, δεν σταμάτησε τον δράστη από το να ρίψει 25 περίπου σφαίρες προς το καφεστιατόριο και να τραυματίσει τέσσερις ανυποψίαστους θαμώνες. Όπως σημειώσαμε, η Αγία Νάπα έχει ένα θλιβερό μπτρώο στυγερών εκτελέσεων τα τελευταία χρόνια και μάλιστα καλοκαίρι, που η περιοχή σφύζει από ζωή.

Πενταπλό φονικό

Το πενταπλό φονικό που αποδόθηκε σε ξεκαθάρισμα λογαριασμών, διαπράχθηκε στην οδό Καταλυμάτων στην Αγία Νάπα στις 3:30 τα ξημερώματα της 23ης Ιουνίου 2012 και στόχος ήταν ο Φάνος Καλοψιδιώτης. Νεκροί από σφαίρες έπεσαν οι Γιώργος Γεωργίου άλλως Σατανάς, 35 ετών από το Παράλιμνι, πατέρας 3 παιδιών, Φίλιππος Λουκαΐδης, 33 ετών από τη Λευκωσία, Μάριος Καραολή, 28 ετών επίσης από τη Λευκωσία, καθώς και δύο πρόσωπα από τη Ρουμανία. Οι πέντε ήταν φρουροί του επιχειρηματία Φάνου Καλοψιδιώτη, ο οποίος όμως δεν βρισκόταν στο όχημα εντός του οποίου εκτελέστηκαν οι πέντε. Αξίζει να αναφερθεί ότι αμέσως μετά το αιματοκύλισμα την σκηνή περικύκλωσαν τουρίστες, οι οποίοι σε κατάσταση σοκ, αναρωτιόντουσαν τι συνέβη. Για το έγκλημα συλλαμβάνονται από την Αστυνομία ως ύποπτοι οι Ελλαδίτες, Δημήτρης Μαμαλικόπουλος και Αναστάσιος Τσεκλιδής. Το Μόνιμο Κακουργιοδικείο αφού τους έκρινε ένοχους, τους επιβάλλει την μεγαλύτερη ποινή που επιβλήθηκε ποτέ στα κυπριακά δικαστικά χρονικά. Οι δύο καταδικάστηκαν σε πέντε φορές ισόβια, μια για κάθε θύμα της αιματηρής επίθεσης. Ενώπιον δικαστηρίου αποκαλύφθηκε ότι ο Μαμαλικόπουλος ήταν ο εκτελεστής των πέντε φρουρών και γνωστός στις ελληνικές Αρχές για τη συμμετοχή του σε αντεξουσιαστικούς κύκλους των Αθηνών. Ο Τσεκλιδής ήταν συνεργός του.

Στις 20 Ιουνίου 2014, δηλαδή, μόλις τρεις μέρες προτού συμπληρωθούν δύο χρόνια από το πενταπλό φονικό που συγκλόνισε την

Οι εκτελεστές στο πενταπλό φονικό καταδικάστηκαν σε πέντε φορές ισόβια, μια για κάθε θύμα της αιματηρής επίθεσης. Ενώπιον δικαστηρίου αποκαλύφθηκε ότι ο Δημήτρης Μαμαλικόπουλος ήταν ο εκτελεστής των πέντε φρουρών και ο Αναστάσιος Τσεκλιδής ήταν συνεργός του που του έδινε οδηγίες.

Η προσαγωγή στο δικαστήριο του συλληφθέντος σχετικά με την υπό διερεύνηση υπόθεση για την απόπειρα φόνου στην Αγία Νάπα την περασμένη Κυριακή.

Η λιμουζίνα Καλοψιδιώτη μέσα στην οποία εκτελέστηκαν οι πέντε, επιθεωρείται από τον ιατροδικαστή και τους αστυνομικούς ερευνητές.

Κύπρο, ο πατέρας του επιχειρηματία Φάνου Καλοψιδιώτη, Γιαννής, πέφτει νεκρός από σφαίρες αγνώστων στο ράντσο που διατηρούσε στον δρόμο Αγίας Νάπας-Παραλιμνίου.

Τετραπλό φονικό

Ακριβώς, τέσσερα χρόνια μετά από το πενταπλό φονικό, δηλαδή στις 23 Ιουνίου 2016, διαπράττεται ακόμη ένα γκανγκστερικό έγκλημα στην Αγία Νάπα. Ανάμεσα στα θύματα αυτή τη φορά, ήταν ο ίδιος ο επιχειρηματίας, ο Φάνος Καλοψιδιώτης, ο οποίος δέχθηκε τα πυρά καθώς συνέτρωγε σε ταβέρνα μαζί με το ζεύγος Χατζηγεωργίου και τα παιδιά τους. Οι δύο εκτελεστές πυροβολούν από κοντινή απόσταση και καταφέρνουν να σκοτώσουν τον επιχειρηματία, τον αστυνομικό

Ουδείς θέλησε να μιλήσει επώνυμα, ενώ η ανησυχία από την πρόσφατη μαφιόζικη επίδειξη με τον ένοπλο να πυροβολεί σαν αφηνιασμένος ήταν διάχυτη.

Ηλία Χατζηγεωργίου και τη σύζυγό του, Σκευν. Επίσης, κατά την ρίψη των πυροβολισμών, νεκρός πέφτει και ο ένας από τους δύο εκτελεστές, ο Yani Vogli. Ο δεύτερος εκτελεστής, ο Alex Burrelli, παραμένει μέχρι σήμερα στη λίστα των κατ'εξουσιοδότηση προσώπων από την κυπριακή Αστυνομία και την In-

Το βράδυ της 1ης Νοεμβρίου 2018, το όχημα του Gary Χριστοδούλου εντοπίστηκε από την Αστυνομία ακινητοποιημένο ένα χιλιόμετρο πριν τον κυκλικό κόμβο Αγίας Νάπας και ο οδηγός του σε θαμνώδη περιοχή στην απέναντι πλευρά του αυτοκινητόδρομου, νεκρός με δύο σφαίρες στο κεφάλι.

Το εστιατόριο μέσα στο οποίο δολοφονήθηκε ο Φάνος Καλοψιδιώτης και το ζεύγος των αστυνομικών Ηλία και Σκευνς Χατζηγεωργίου και ένας από τους εκτελεστές ο Αλβανός Yani Vogli. Ο δεύτερος εκτελεστής, ο Alex Burrelli, καταζητείται ακόμη.

terpol. Για την υπόθεση του τετραπλού φονικού καταδικάστηκαν σε φυλάκιση έξι πρόσωπα: Ο ιδιοκτήτης νυκτερινού κέντρου στην Αγία Νάπα, Παναγιώτης Πεντάφκας, ο φρουρός ασφαλείας του δολοφονηθέντος Φάνου Καλοψιδιώτη Loy Dejan, ο Μάριος Χριστοδούλου άλλως Μπέννς, και η φίλη του Σοφία Γρηγορίου. Επίσης, ο Χαράλαμπος Ανδρέου, 32 χρόνων και η Σωτήρα Νεοφύτου, 30 χρόνων. Οι τρεις πρώτοι, καταδικάστηκαν σε ποινή τέσσερις φορές ισόβια, ενώ η Σοφία Γρηγορίου σε 12 μήνες φυλάκιση. Το Μόνιμο Κακουργιοδικείο Λάρνακας - Αμμοχώστου επέβαλε ποινή διά βίου φυλάκισης στον Χαράλαμπο Ανδρέου, 32 χρόνων, ο οποίος παραδόθηκε ενοχή στις 20 κατηγορίες που αντιμετώπιζε και αφο-

ρούσαν μεταξύ άλλων τον φόνο των Φάνου Θεοφάνους Καλοψιδιώτη, Ηλία και Σκευνς Χατζηγεωργίου και του Αλβανού εκτελεστή Yani Vogli.

Φόνος του Gary

Το βράδυ της 1ης Νοεμβρίου 2018, το όχημα του Gary Χριστοδούλου εντοπίστηκε από την Αστυνομία ακινητοποιημένο ένα χιλιόμετρο πριν τον κυκλικό κόμβο Αγίας Νάπας (σ.σ. από Λάρνακα προς Αγία Νάπα) με τη μηχανή και τα φώτα αναμμένα. Από τις έρευνες της Αστυνομίας διαπιστώθηκε ότι το τζάμι της πόρτας του οδηγού ήταν θρυμματισμένο από πυροβολισμό, ενώ υπήρχε μία σφαίρα καρφωμένη στη θέση του συνοδηγού. Ύστερα από έρευνες στη γύρω πε-

ριοχή, η Αστυνομία εντόπισε λίγο πριν τα μεσάνυχτα σε θαμνώδη περιοχή στην απέναντι πλευρά του αυτοκινητόδρομου, νεκρό τον Χριστοδούλου με δύο πυροβολισμούς στο κεφάλι. Ο Χριστοδούλου, κάτοχος γαλλικού διαβατηρίου, διέμενε στην Αγία Νάπα και ήταν γνωστός στην Υπηρεσία Δίωξης Ναρκωτικών για υποθέσεις κατοχής, χρήσης και εμπορίας ναρκωτικών. Από τις έρευνες της Αστυνομίας διαπιστώθηκε ότι ο Χριστοδούλου μετά τον πρώτο πυροβολισμό βγήκε από το αυτοκίνητο του και έτρεξε να διαφύγει, ωστόσο οι δράστες τον κυνήγησαν. Με πυροβόλο όπλο κατάφεραν να τον σκοτώσουν με δύο σφαίρες στο κεφάλι και δύο στο άνω μέρος του σώματος του. Οι δράστες δεν εντοπίστηκαν.

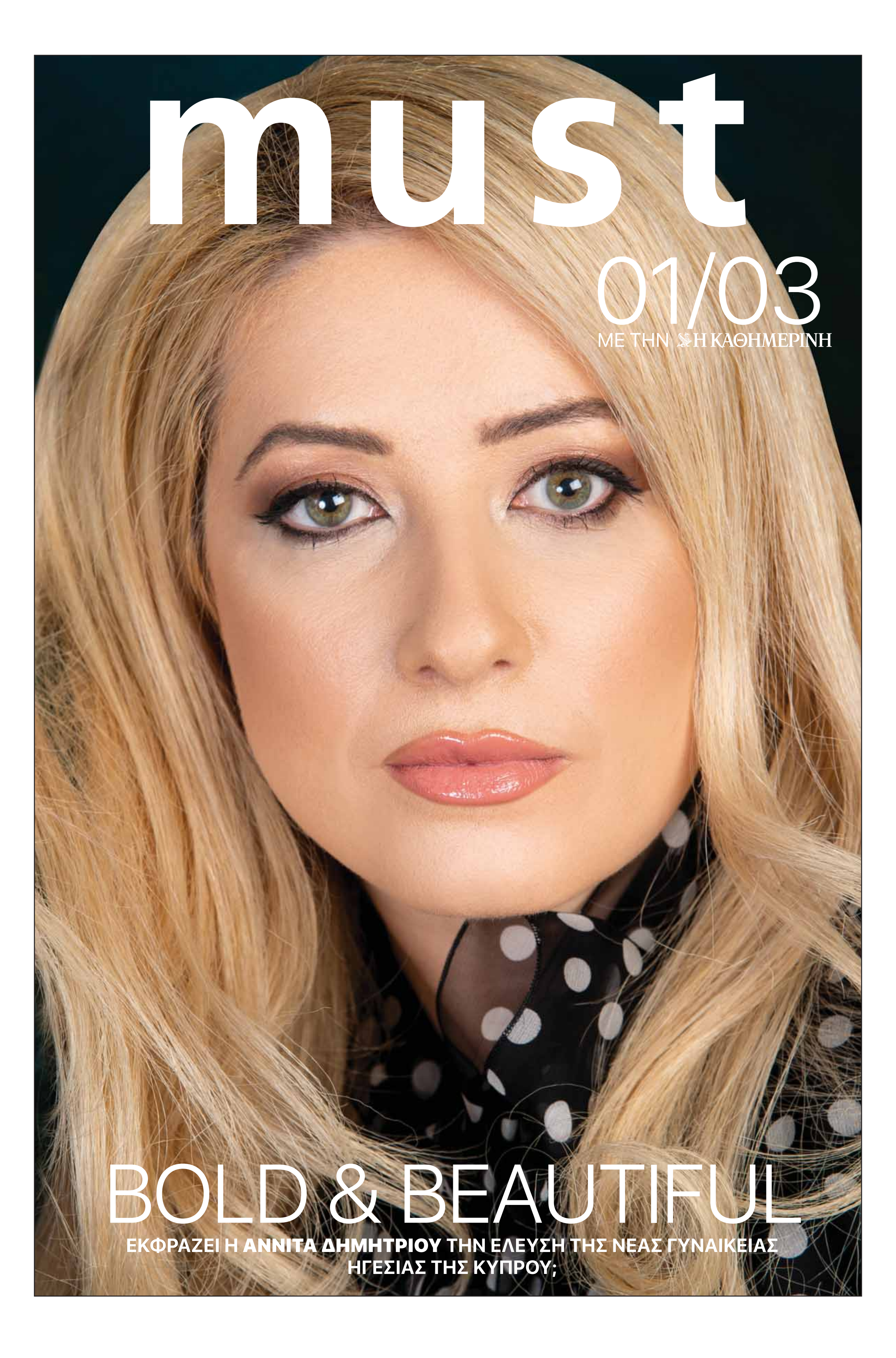
Το αίσθημα ανασφάλειας

Φυσικό επακόλουθο των «μαφιόζικων χτυπημάτων» ήταν να κλονιστεί το αίσθημα ασφάλειας των κατοίκων και πολλών επισκεπτών της Αγίας Νάπας, έστω και προσωρινά. Βγήκαμε στους δρόμους της Αγίας Νάπας και μιλήσαμε με κατοίκους ή και επισκέπτες. Ουδείς θέλησε να μιλήσει επώνυμα, ενώ η ανησυχία από την πρόσφατη μαφιόζικη επίδειξη με τον ένοπλο να πυροβολεί σαν αφηνιασμένος ήταν διάχυτη. Ένα πρόσωπο μας είπε χαρακτηριστικά: «Πηγαίνω σε καφέ και κοιτάζω γύρω - γύρω». Άλλο πρόσωπο είπε ότι φοβάται να κυκλοφορήσει αργά το βράδυ στην περιοχή. Υπήρξαν μάλιστα και αυτοί που διερωτήθηκαν πώς οι τουρίστες θα επιλέξουν την Αγία Νάπα για το καλοκαίρι ή ακόμα και την Κύπρο και ότι μετά από την υπόθεση της 19χρονης Βρετανής, ήρθε καπνίκι το συμβάν της περασμένης Κυριακής. Πάντως, η Αστυνομία και οι υπόλοιποι αρμόδιοι φορείς, με διάφορες τοποθετήσεις τους προσπάθησαν να τονώσουν το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών. Η «Κ», ζητώντας σχετική τοποθέτηση από τον εκπρόσωπο Τύπου της Αστυνομικής Διεύθυνσης Αμμοχώστου, παραπέμφθηκε στον Εκπρόσωπο Τύπου της Αστυνομίας κ. Χρίστο Ανδρέου. Επικοινωνώντας με τον κ. Ανδρέου μας ανέφερε αρχικά: «Η Αστυνομία κάθε φορά αξιολογεί καταστάσεις και λαμβάνει μέτρα όπως π.χ. περιπολίες. Επίσης, πραγματοποιούνται ενέργειες που δεν είναι ορατές από το κοινό». Πρόσθεσε ακόμα ότι «κάθε φορά γίνονται όσα πρέπει από πλευράς Αστυνομίας, αλλά κανείς δεν μπορεί να προβλέψει καταστάσεις, είναι παγκόσμιο φαινόμενο. Γίνονται, όμως, διάφορες ενέργειες που στο παρελθόν απέτρεψαν τη διάπραξη εγκλημάτων και αυτονόητα δεν γνωστοποιούνται». Όσον αφορά το αίσθημα ασφάλειας του κοινού που κλονίζεται, ο κ. Ανδρέου σχολίασε: «Η παρουσία της Αστυνομίας ειδικότερα στην συγκεκριμένη περιοχή (σ.σ. Αγία Νάπα) το καλοκαίρι, είναι εμφανής για ευνόητους λόγους. Ωστόσο, δεν μπορεί να είναι παντού η Αστυνομία. Πρώτιστο μέλημά μας δε, είναι η ασφάλεια του κόσμου». Καταληκτικά, ο εκπρόσωπος Τύπου της Αστυνομίας τόνισε την σημαντικότητα της άμεσης εξιχνίασης των υποθέσεων και των συλλήψεων των δραστών (σ.σ. εκτός του φόνου Χριστοδούλου), υπογραμμίζοντας ότι λειτουργούν ως αποτρεπτικοί παράγοντες ως προς την διάπραξη παρόμοιων εγκληματικών ενεργειών.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

A close-up portrait of a woman with long, wavy blonde hair and light green eyes. She is wearing a black top with white polka dots. The background is dark.

must

01/03

ΜΕ ΤΗΝ ΣΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

BOLD & BEAUTIFUL

ΕΚΦΡΑΖΕΙ Η ANNITA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΗΝ ΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ
ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ;

Ο ΒΡΕΤΑΝΟΣ ΥΠΑΤΟΣ ΑΡΜΟΣΤΗΣ ΣΤΙΒΕΝ ΛΙΛΙ ΣΤΗΝ «Κ»

Λάθος να πιστεύει κανείς ότι η σωστή λύση είναι με την απομόνωση των Τ/κ

Το πρόσφατο ψήφισμα είναι το πιο φιλόδοξο γιατί αναφέρεται σε μηχανισμούς απευθείας επαφής μεταξύ Ε.Φ. και τουρκικού στρατού

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Το μήνυμα που βγαίνει από το τελευταίο ψήφισμα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει περισσότερη συνεργασία κατά μήκος της πράσινης γραμμής, λέει ο Βρετανός Υπάτος Αρμοστής Στίβεν Λίλι, κληθείς να σχολιάσει την ερμηνεία του ψηφίσματος και τις αντιδράσεις που προκάλεσε. Μιλάει για τη νέα κατάσταση πραγμάτων κατά την μετά το Brexit εποχή, εκφράζοντας την εκτίμηση πως οι σχέσεις Βρετανίας-Κύπρου θα συνεχίσουν να ενισχύονται, καθώς είναι κτισμένες σε πολύ γερά θεμέλια παρά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. Απαντά στο ζήτημα των τουρκικών προκλήσεων στην ΑΟΖ, αλλά και στην τοποθέτηση του προέδρου ότι όλες οι χώρες πλην της Γαλλίας έχουν επιδείξει αναποφασιστικότητα.

—**Συγκεκριμένη αναφορά στο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, που αφορούσε τον μηχανισμό για απευθείας επαφές των δύο κοινοτήτων, είχε προκαλέσει αναστάτωση στη Λευκωσία. ΜΜΕ και πολιτικοί κύκλοι είχαν επικρίνει το Ηνωμένο Βασίλειο για τον ρόλο που έπαιξε...**

—Τείνουμε να μη λαμβάνουμε υπόψη τις επικρίσεις που καταγράφονται στον κυπριακό Τύπο. Το εν λόγω ψήφισμα έχει εγκριθεί ομόφωνα από όλα τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας. Προφανώς, πριν από την υιοθέτησή του υπήρξε διαπραγμάτευση από μέλη για το τι θα ήταν καλό να μπει και τι όχι. Αυτό αποτελεί μέρος της διαδικασίας. Το ψήφισμα που εγκρίθηκε, όμως, είναι πολύ δυνατό με διάφορους τρόπους. Είναι το πιο φιλόδοξο ψήφισμα που υιοθετήθηκε, γιατί διευκρινίζει την ανάγκη για μηχανισμούς απευθείας επαφής σε στρατιωτικά θέματα, μεταξύ της Εθνικής Φρουράς και του τουρκικού στρατού. Κάτι που οδήγησε τα Ηνωμένα Έθνη να φέρουν εισηγήσεις στο τραπέζι αναφορικά με το εν λόγω ζήτημα. Μέσα από το ψήφισμα διαφαίνεται και η σημασία της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας αλλά και η σημασία των επαφών μεταξύ των δύο πλευρών. Για παράδειγμα, στέλνεται ένα δυνατό μήνυμα στηρίζης της δουλειάς που γίνεται από τις δικονομικές τεχνικές επιτροπές και της ανάγκης να γίνουν ακόμη περισσότερα πράγματα. Το μήνυμα που βγαίνει μάλιστα από το ψήφισμα είναι ότι θα πρέπει να υπάρξει περισσότερη συνεργασία κατά μήκος της πράσινης γραμμής.

—**Δεν στέλνει το μήνυμα της αναγνώρισης;**

—Όχι. Το μήνυμα που θέλει να περάσει είναι αυτό της ανάγκης για επαφή, για συνεργασία και για μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ της ε/κ και τ/κ πλευράς. Δεν τίθεται κανένα ζήτημα αναγνώρισης της «ΤΔΒΚ» μέσω του ψηφίσματος. Όσοι όμως πιστεύουν πως η σωστή λύση στο Κυπριακό είναι με την απομόνωση των Τ/κ κάνουν λάθος.

—**Το Υπουργείο Εξωτερικών είχε αναφέρει πως η εν λόγω παράγρα-**

“

Η βασική παράμετρος των ψηφισμάτων του ΟΗΕ είναι η διζωνική δι-κοινοτική ομοσπονδία, βασισμένη στην πολιτική ισότητα και αυτή προς το παρόν παραμένει η μόνη βάση για συζήτηση.

φος μπορεί να στείλει το μήνυμα κανονικοποίησης του στάτους κβο και να δυσκολέψει τον διάλογο μεταξύ των δύο πλευρών... Αυτό επηρέασε στην απόφαση της συγκεκριμένης παραγράφου;

—Το τι συζητήθηκε για να μπει πριν από την έγκριση του ψηφίσματος, αποτελεί μέρος της διαπραγμάτευσης. Υπάρχει, όμως, πολύ ξεκάθαρο μήνυμα μέσω του ψηφίσματος και έχει να κάνει με το ότι χρειάζεται περισσότερη επαφή, περισσότερη συνεργασία και περισσότερα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

—**Δεν υπάρχει πολύ καλή συνεργασία μεταξύ των δύο κοινοτήτων;**

—Δεν υπάρχει αρκετή συνεργασία. Υπάρχουν σίγουρα αρκετοί πολίτες και από τις δύο πλευρές που εργάζονται σκληρά γι' αυτό, γίνονται αρκετά πράγματα, αλλά είναι μικρά και συμβολικά. Για παράδειγμα κάποιες από τις τεχνικές επιτροπές θα έπρεπε να είναι πολύ πιο ενεργές.

—**Σε συνάντηση που είχε ο πρόεδρος Αναστασιάδης με την Τερέζα Μέι, η Λευκωσία υποστήριξε πως η Βρετανία ήταν έτοιμη να εγκαταλείψει τον ρόλο της ως εγγυήτριας δύναμης. Στη συνέχεια εσείς αναφέρατε πως δεν υπήρχε καμία αλλαγή στη στάση της Βρετανίας. Ήταν παρεξήγηση;**

—Πρέπει να ήταν παρεξήγηση, επειδή η θέση της βρετανικής κυβέρνησης στη Συνθήκη Εγγυήσεων είναι σταθερή, δεν έχει αλλάξει. Είμαστε βεβαίως ανοικτοί σε όποια αλλαγή είναι αποδεκτή και από τους άλλους εμπλεκόμενους.

—**Αν υπάρξει συμφωνία μεταξύ των δύο κοινοτήτων είστε έτοιμοι να αποποιηθείτε τον ρόλο σας ως εγγυήτριας δύναμης;**

—Δεν είναι μόνο οι δύο κοινότητες, είναι και οι άλλες εγγυήτριες δυνάμεις, η Ελλάδα και η Τουρκία, που υπέγραψαν τη συνθήκη Εγγυήσεων. Αν η Ελλάδα, η Τουρκία και οι δύο κοινότητες θέλουν όμως να αλλάξει η Συνθήκη των Εγγυήσεων τότε η Βρετανία δεν θα είναι αυτή που θα σταθεί εμπόδιο.

—**Μετά τις «εκλογές» στα Κατεχόμενα θα πραγματοποιηθεί πενταμερής διάσκεψη με τη συμμετοχή των Η.Ε για το Κυπριακό. Ποια θα είναι η στάση που θα τηρήσει το Ηνωμένο Βασίλειο;**

—Σίγουρα θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι «εκλογές» στον βορρά και όταν η τ/κ κοινότητα επιλέξει τον

«**Η διπλωματία** λειτουργεί με διακριτικότητα και εμπιστευτικότητα», λέει ο Βρετανός Υπάτος Αρμοστής κληθείς να σχολιάσει αν άργησαν να αντιδράσουν στο ζήτημα της 19χρονης Βρετανίδας.

ηγέτη της, δεν υπάρχει κανένας λόγος γιατί να μην πραγματοποιηθεί η πενταμερής διάσκεψη με τη συμμετοχή των Η.Ε. Εμείς θα θέλαμε να δούμε κάτι τέτοιο, γιατί θα βοηθήσει την όλη διαδικασία να προχωρήσει. Θέλουμε να δούμε πρόοδο και όχι απλώς να πραγματοποιούνται διαδικασίες χωρίς αποτέλεσμα στο κυπριακό. —**Ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών είπε πως αυτή τη φορά θα πρέπει να μπουν όλες οι ιδέες στο τραπέζι, ακόμα και αυτή της λύσης δύο κρατών...**

—Για να είμαι απόλυτα ακριβής υπάρχει μια διαδικασία διευκόλυνσης από τα Ηνωμένα Έθνη αυτή τη στιγ-

μή, η οποία συνεχίζεται για μεγάλο χρονικό διάστημα και έχει ξεκάθαρες παραμέτρους, που καθορίζονται σε πολλά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών. Η βασική τους παράμετρος είναι η ΔΔΟ, βασισμένη στην πολιτική ισότητα και αυτή προς το παρόν παραμένει η μόνη βάση για συζήτηση. —**Πώς βλέπετε τις «εκλογές» στα Κατεχόμενα;**

—Παρακολουθούμε πολύ στενά τις εξελίξεις. Όποιος κι αν αναδειχθεί, ο νέος ηγέτης της τ/κ κοινότητας δεν θα αλλάξει τη θέση μας στο Κυπριακό. Επιθυμούμε επίλυση του Κυπριακού. Επιθυμούμε να πραγματοποιηθεί η πενταμερής διάσκεψη με τη συμμε-

αποφεύγουμε να κάνουμε σχόλια δημοσίως, για λόγους εχεμύθειας και εμπιστευτικότητας. Υπάρχουν πολλοί που θεωρούν ότι αν δεν σχολιάσεις στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, τότε δεν κάνεις κάτι. Δεν είναι όμως με αυτό τον τρόπο που λειτουργεί η διπλωματία... Λειτουργεί με διακριτικότητα και εμπιστευτικότητα.

—**Θα επηρεάσει τον τουρισμό στην Κύπρο; Επειδή είχε ξεκινήσει ένα ρεύμα στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης για μπισκοτάζ της Αγίας Νάπας...**

—Οι Βρετανοί τουρίστες επιλέγουν τον ταξιδιωτικό προορισμό τους, λαμβάνοντας υπόψη πολλά ζητήματα. Σίγουρα η Αγία Νάπα έχει εγείρει σημαντικά ερωτήματα και ανησυχίες, όμως αυτά δεν συμβαίνουν μόνο στην Κύπρο. Υπάρχουν πολλοί άλλοι λόγοι για να επισκεφθεί κάποιος την Κύπρο, όμως είναι σημαντικό και οι κυπριακές αρχές να πάρουν μαθήματα από την υπόθεση βιασμού στην Αγία Νάπα και να διασφαλίσουν ότι δεν θα επαναληφθούν παρόμοια περιστατικά.

τοχή των Η.Ε. η οποία θα συμβάλει καταλυτικά προς την επίλυση του Κυπριακού στα ζητήματα που έμειναν ανοικτά με το τέλος του Κραν Μοντάνα. Αντιλαμβανόμαστε ότι αυτά τα ζητήματα δεν μπορούν να επιλυθούν τόσο εύκολα. Όμως γνωρίζουμε ποια είναι αυτά τα ανοικτά ζητήματα και όλοι αντιλαμβάνονται ότι θα πρέπει να επιλυθούν. Ανεξαρτήτως του ποιος θα είναι λοιπόν ο επόμενος Τ/κ ηγέτης, θα πρέπει να εργαστούμε για να καταλήξουμε στην επίλυση του κυπριακού.

Η κυπριακή ΑΟΖ

—**Ο πρόεδρος Αναστασιάδης δήλωσε πρόσφατα πως δεν υπάρχει αρκετή αποφασιστικότητα από τις χώρες να λάβουν μέτρα εναντίον της Τουρκίας σε σχέση με τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, εκτός από τη Γαλλία. Στο κάδρο της αναποφασιστικότητας βάζει και το Ηνωμένο Βασίλειο.**

—Και την Ελλάδα και τις ΗΠΑ... Το Ηνωμένο Βασίλειο ήταν ξεκάθαρο σε ό,τι αφορά τις τουρκικές προκλήσεις. Είμαστε ενάντια στις τουρκικές γεωτρήσεις στη διεθνή αναγνωρισμένη κυπριακή ΑΟΖ. Θεωρούμε πως αυτές οι ενέργειες δεν βοηθούν αλλά αντίθετα αυξάνουν τις εντάσεις. Εμείς θέλουμε να δούμε αυτές τις εντάσεις να επιλύονται. Στο τέλος της ημέρας, όμως, θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι ο τρόπος αποκλιμάκωσης των εντάσεων γύρω από τους υδρογονάνθρακες, είναι η επίλυση του κυπριακού προβλήματος.

—**Με δεδομένο ότι η Τουρκία δεν αναγνωρίζει την κυπριακή ΑΟΖ γιατί είναι νησί, τίθεται θέμα και για το Ηνωμένο Βασίλειο;**

—Επειδή το Ηνωμένο Βασίλειο είναι νησί; Μπαίνετε σε ζητήματα που άπτονται του διεθνούς δικαίου. Είμαστε ξεκάθαροι ότι η Κύπρος ως ανεξάρτητη χώρα με κυριαρχικά δικαιώματα που υπέγραψε τη Συμφωνία των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας δικαιούται να έχει αποκλειστική οικονομική ζώνη. Αυτό είναι ξεκάθαρο. Βεβαίως η Τουρκία δεν υπέγραψε την εν λόγω Συμφωνία...

Δεν κλείνουμε τα σύνορα...

—**Με το νέο μεταναστευτικό σύστημα στο Ηνωμένο Βασίλειο, κλείνουν τα σύνορα στους ανειδίκευτους εργάτες και σε όσους δεν γνωρίζουν την αγγλική γλώσσα;**

—Σίγουρα δεν κλείνουμε τα σύνορα, αλλά με τον νέο χρόνο θα επανακτήσουμε τον έλεγχο στην μεταναστευτική μας πολιτική. Θα εισαγάγουμε ένα σύστημα μοριοδότησης στη μεταναστευτική πολιτική του Ηνωμένου Βασιλείου.

—**Εμπειροκρίεται και η Κύπρος στη νέα πολιτική;**

—Ναι, αλλά θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πως όταν μιλούμε για νέα μεταναστευτικά πολιτικά δεν μιλούμε για κλείσιμο συνόρων. Τα σύνορα της Βρετανίας είναι ανοικτά. Είναι μια διεθνώς εμπορευόμενη χώρα που είναι περήφανη για την πολυπολιτισμικότητά της, το εκπαιδευτικό της

σύστημα, τον τομέα της επιστήμης και την ανταλλαγή ιδεών. Οι αλλαγές στο μεταναστευτικό μας σύστημα έχουν ως στόχο να ενισχύσουν αυτά τα στοιχεία. Συνεπώς θα δώσουμε προτεραιότητα σε άτομα που έχουν υψηλές ποιότητες εξειδίκευση, στους πιο οξυδερκείς και στους καλύτερους παγκοσμίως. Μέσω ενός συστήματος μοριοδότησης θα δώσουμε προτεραιότητα σε αυτούς που έχουν τα περισσότερα προσόντα. Το σύστημα μοριοδότησης αφορά και όσους θέλουν να φοιτήσουν στα βρετανικά πανεπιστήμια, ωστόσο —όπως και τώρα— θα είμαστε πολύ ανοικτοί στο να δεχτούμε τους ξένους φοιτητές. —**Η μετά Brexit εποχή, έχει προκαλέσει ανησυχίες στην Κύπρο. Ιδιαίτερα σε οικονομικούς παράγοντες. Θα επηρεάσει την σχέση των δύο χωρών.**

—Δεν νομίζω. Το πρώτο πράγμα που έκανα όταν φύγαμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 31 Ιανουαρίου ήταν να επιστεφθώ τον πρόεδρο Αναστασιάδη στο Προεδρικό. Εκεί είχαμε μία πολύ καλή συζήτηση όπου και οι δύο εκφράσαμε την θέση πως έστω και τώρα που φύγαμε από την Ε.Ε. οι σχέσεις της Βρετανίας με την Κύπρο θα συνεχίσουν να ενδυναμώνονται, καθώς είναι κτισμένες σε πολύ γερά θεμέλια. Αυτά τα θεμέλια προϋπάρχουν της ένταξης της Βρετανίας στην Ε.Ε. και σίγουρα προϋπάρχουν της ένταξης της Κύπρου στην Ε.Ε. Σε ό,τι αφορά τους οικονομικούς κύκλους που ανησυχούν, είμαστε σε επαφή με οικονομικούς οργανισμούς, με φίλους μας στον τομέα των επιχειρήσεων και προσπαθούμε να αφουγκραστούμε τις ανησυχίες τους. Η αλήθεια είναι πως από τον Μάρτιο, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαπραγματευτούν μια εμπορική συμφωνία. Εμείς θέλουμε μηδενικές ποσοστιαίες και μηδενικούς δασμούς. Αυτό σημαίνει πως οι Κύπριοι θα μπορούν να εξαγάγουν για παράδειγμα το καλλούμι και τις πατάτες στο Ηνωμένο Βασίλειο και να εισάγουν από το Ηνωμένο Βασίλειο αυτοκίνητα όπως γινόταν μέχρι τώρα. Θέλουμε να διατηρήσουμε τις στενές σχέσεις που έχουμε στον χρηματοοικονομικό τομέα, μία σχέση που βασίζεται στην ισότητα.

—**Θα επηρεάσει τον τουρισμό;**

—Δεν πιστεύω πως θα επηρεάσει τον τουρισμό μεταξύ των δύο χωρών. Ξεκαθαρίσαμε πως όποιοι ταξιδεύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο από το τέλος αυτού του χρόνου, είτε για διακοπές είτε για δουλειά που θα διαρκέσει λιγότερο από έξι μήνες, δεν θα χρειαστεί την έκδοση βίζας. Η Ε.Ε. μάλιστα, έχει ξεκαθαρίσει πως όσοι Βρετανοί ταξιδεύουν σε κράτη μέλη της Ε.Ε. για διάστημα λιγότερο των 90 ημερών δεν θα χρειαστούν την έκδοση βίζας. Οι Βρετανοί έχουν στενούς δεσμούς και βαθιά αισθήματα εκτίμησης για την Κύπρο και γι' αυτό ακριβώς τον λόγο πιστεύω πως θα εξακολουθήσει να είναι ένας δημοφιλής τουριστικός προορισμός για τους Βρετανούς. Υπάρχουν, βεβαίως, κάποια ζητήματα που εναπόκεινται στους Κύπριους και στις ευρωπαϊκές αρχές που ενδεχομένως να επηρεάσουν τον τουρισμό.

Θες το καλύτερο; Ψάξε το... Σε περιμένουμε!

Καινοτόμες Υπηρεσίες, σε τιμή που σου αξίζει

Προετοιμάσου κατά παντός κινδύνου, για ό,τι μπορεί να επιφυλάσσει το μέλλον με το **BusinessShield**.

Κυπριακός πατριωτισμός έναντι λύσης δύο κρατών η μάχη των «προεδρικών»

Μηνύματα Ακιντζι, Όζερσαϊ με άρωμα Ραούφ και δύο κράτη Τατάρ

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Μετά από τις επιθέσεις που δέχθηκε από την Άγκυρα και την τ/κ Δεξιά ενόψει «προεδρικών εκλογών» το προηγούμενο διάστημα, όταν δήλωσε στον «Guardian» ότι δεν συμφωνεί με την ιδέα της προσάρτησης του βόρειου τμήματος στην Τουρκία, ο Μουσταφά Ακιντζί αντεπιτίθεται τώρα επί διαφόρων ζητημάτων, με πρώτο το Κυπριακό. Απαντώντας στην Άγκυρα επί του κεφαλαίου των εναλλακτικών λύσεων, ο κ. Ακιντζί ξεκαθάρισε ότι δεν πρόκειται να δώσει την συγκατάθεσή του σε λύση που δεν θα βασίζεται στην ομοσπονδιακή φόρμουλα ενώ διαφωνεί και με την επίσημη ρητορική της Άγκυρας για νέα εισβολή στο βορειοανατολικό τμήμα της Συρίας, τονίζοντας μάλιστα ότι οι πόλεμοι δεν παρέχουν λύσεις σε πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα. Πολιτικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι ο Ακιντζί, στο πλαίσιο της προεκλογικής εκστρατείας που είναι ευθυγραμμισμένη με τον τ/κ εθνικισμό, επιχειρεί να αναθεωρήσει την πολιτική γραμμή Ραούφ Ντενκτάς αλλάζοντας την με αυτή της ομοσπονδίας. Απευθύνεται έτσι στον πατριωτισμό των Τουρκοκυπρίων (που στα Κατεχόμενα εκφράζεται σαν Κυπριατισμός) με στόχο να εξασφαλίσει την επανεκλογή του τον Απρίλη στην ηγεσία της κοινότητας του και να κρατήσει ζωντανό το όραμα της επανένωσης της Κύπρου.

Ο Κουντρέτ Όζερσαϊ επιμένει στη διατήρηση της αυτονομίας της τ/κ ταυτότητας τόσο στις σχέσεις με τους Ε/κ όσο και με την Άγκυρα και τονίζει: «Ο πατέρας μου δεν θυσιάστηκε για να ενωθεί το νησί με την Τουρκία».

Η γραμμή Ακιντζι

Τα μηνύματα που στέλνει ο κ. Ακιντζι κατά την προεκλογική περίοδο έρχονται να επιβεβαιώσουν τα παραπάνω, με τον Τ/κ ηγέτη να στέλνει στους ψηφοφόρους του τρία σημαντικά μηνύματα που έχουν ως στόχο την τόνωση του ηθικού και του πατριωτισμού των Τ/κ υποστηρικτών της ομοσπονδιακής λύσης.

1ο: Ότι ο ίδιος εισήλθε στην προεκλογική, έχοντας ξεκαθαρίσει την κόκκινη γραμμή του στο Κυνιακό, καθώς εξακολουθεί να τονίζει ότι η αρχή της πολιτικής ισότητας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λύση και την επιβίωση της νέας ομοσπονδίας αμέσως μετά την δημιουργία της. Επίσης τάσσεται υπέρ της διαφύλαξης της αυτονομίας της κοινότητας του Στπ νέα ομοσπονδία στην οποία οι Τ/κ θα συμμετέχουν με ίσους όρους.

2ο: Προβάλλει την άποψη ότι η τ/κ κοινότητα δεν επιθυμεί να μετα-

τραπει σε μειονότητα απέναντι στην
ε/κ κοινότητα, επιδίδωκε να ενισχύσει
την αυτονομία της και στις σχέσεις
της με την Τουρκία. Πρόκειται για
μία διαμάχη στον άξονα Τουρκίας-
τ/κ ηγεσίας, η οποία ξεκίνησε ήδη
από τις πρώτες ημέρες της «προ-
εδρίας» Ακιντζί, όταν αυτός εναν-
τιώθηκε στον πρόεδρο της Τουρκίας.
δηλώνοντας ότι έχει έρθει πλέον η
στιγμή για να τεμαχιστεί η συζήτηση
«περί μητέρας πατρίδας και μικρής
πατρίδας». Τουρκία και τ/κ κοινότητα
είναι δύο «ίσοι» παράγοντες στην
περιοχή, οι οποίοι, παρά το γεγονός
ότι έχουν σχέσεις αλληλεξάρτησης
σε διάφορα πεδία, εντούτοις δύναται
να προβάλλουν διαφορετικές θέσεις
σε διάφορα ζητήματα.

3ο: Ἐχει κατὰ τὴν διάρκεια τῆς προεκλογικῆς περιόδου προβεῖ σε εκτεταμένους αναφορές στον κεμικισμό, καθώς αποδίδει ἰδιαίτερη σημασία στις αρχές του εκδυτικισμού και του κοσμικοῦ κράτους. Ἐν λόγω τοποθετήσας Ἀκιντζὶ ἔρχονται σε μία περίοδο στην οποία ἡ Τουρκία ὑπὸ τὴν διακυβέρνηση Ερντογάν πραγματοποιεῖ στροφή στον συντηρητισμό, τον αυταρχισμό καὶ τὴν περιφερειακὴν απομόνωση.

Οξερσαϊ «θυμάται» Ντενκτάς

Η αρχή της πολιτικής ισότητας, η ισότητα στον άξονα Άγκυρας-τ/κ κοινότητας και ο κεφαλαιομός αποτελούν το τρίπτυχο του τ/κ εθνικισμού που προβάλλει ο κ. Ακιντζί στην δεύτερη μάχη που δίνει για τον έλεγχο της τ/κ ηγεσίας. Έμπειροι

Ο Μουσταφά Ακιντζί στην προεκλογική του προτάσει ότι η αρχή της πολιτικής ισοτίας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λύση και την επιβίωση της νέας ομοσπονδίας αμέσως μετά την δημιουργία της. Επίσης τάσσεται υπέρ της διαφύλαξης της αυτονομίας της κοινότητάς του στη νέα ομοσπονδία στην οποία οι T/K θα συμμετέχουν με ίσους όρους.

αναλυτές στην Τουρκία και στην τ/κ κοινότητα θεωρούν ότι αυτό το τρίπτυχο δεν απέχει πολύ από την παραδοσιακή γραμμή του πρώην ηγέτη των Τ/κ, Ραούφ Ντενκτάς. Με εξαίρεση στις προσκόλληση του τελευταίου στις αρχές του τουρκικού εθνικισμού, ο κ. Ακιντζί έρχεται να επανερμηνεύσει τον τ/κ πατριωτισμό του 21ου αιώνα πάνω στην ομοσπονδιακή βάση της λύσης του Κυπριακού. Παρόμοια προσπάθεια καταβάλλει και ο αντιπρόεδρος των «κυβέρνήσεων» και «υπουργός Εξωτερικών», Κουνρτ Όζερασί, ο οποίος έχει θέσει ανεξάρτητα υποψηφιότητα στις «προεδρικές». Φυσικά, ο κ. Όζερασί, σε αντίθεση με τον κ. Ακιντζί, βρίσκεται πιο κοντά στη γραμμή Ντενκτάς στο Κυπριακό, και στο πεδίο του τουρκικού εθνικισμού και από τη μία προεξοφλεί το τέλος των προσπάθειας της επανένωσης του νησιού με βάση το ομοσπονδιακό μοντέλο, και από την άλλη επιμένει στη σημασία της δια-

τήρησης της αυτονομίας της τ/κ ταυτότητας τόσο στις σχέσεις με τους Ε/κ όσο και με την Αγκυρα. «Ο πατέρας μου δεν θυσίαστηκε για να ενωθεί το νησί με την Τουρκία», τονίζει ο κ. Όζερσαϊ, ο οποίος σε αντίθεση με άλλες εκφάνσεις της τ/κ Δεξιάς κλείνει την πόρτα στο ενδεχόμενο προσάρτησης των Κατεχομένων στην Τουρκία. Την ίδια στιγμή, επιχειρεί να προβάλει την εικόνα ενός ικανού πολιτικού και διπλωμάτη ο οποίος, όπως ο Ραούφ Ντενκτάς, είναι σε θέση να διαπραγματευτεί σημαντικά ζητήματα με την Αγκυρα στην βάση της αρχής της ισότητας. Για το συγκεκριμένο ζήτημα, ο Όζερσαϊ τόνισε τις προηγούμενες ημέρες ότι οι Τ/κ χρειάζονται μια νέα ηγεσία, η οποία θα είναι σε θέση να επηρεάσει την γραμμή της Αγκυρας στο Κυπριακό.

Η λύση των δύο κρατών

Το μοτίβο του τ/κ εθνικισμού που χαρακτηρίζει τις προεκλογικές εκ-

στратειές των Ακιντζι και Όζερσαϊ προβληματίζει το εκλογικό επιτελείο του «πρωθυπουργού», Ερσιν Τατάρ. Γι' αυτό τον λόγ αλλωστε, όπως πληροφορείται η «Κ», η ηγεσία του Κόμματος Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) εξομαλύνεται να προβάλλει με πιο δυναμικό τρόπο πρόταση λύσης του Κυπριακού με βάση το μοντέλο των δύο ξεχωριστών κρατών υπό την σκέπη της Ε.Ε.

«Πρέπει να πείσουμε τους Τ/κ ότι το δικό μας μοντέλο είναι το μοναδικό ρεαλιστικό μοντέλο που εγγυάται την ανεξαρτησία μας», επισημαίνει στην «Κ» κατά ενήμερωμένη πηγή, η οποία προσθέτει: «Εισηγηθήκαμε τη δημιουργία ενός ξεχωριστού τουρκοκικού κράτους της Κύπρου, το οποίο θα ενταχθεί στην Ε.Ε. με τη δική του ανεξάρτητη ταυτότητα. Αυτό το κράτος δεν θα είναι ένα εργαλείο των Ε/κ, τις Τουρκίας ή μιας άλλης δύναμης. Θα έχει δικό του χαρακτήρα και δική του στρατηγική σε όλα τα ζητήματα».

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική**
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων
 - Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομικά
 - Εφαρμοσμένη Πληροφορική
 - Digital Business
- Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες**
 - Αρχιτεκτονική
 - Εκτίμηση και Ανάπτυξη Ακινήτων
 - Πολιτική Μηχανική
- Επιστήμες της Υγείας**
 - Ψυχολογία
- Νομικές Επιστήμες**
 - Νομική (LLB)
- Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές**
 - Διεθνείς Σχέσεις και Ασφάλεια

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική**
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
 - Διοίκηση Επιχειρήσεων με εξειδίκευση στη Ναυτιλία
 - Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
 - Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
 - Τραπεζικά, Επενδυτικά και Χρηματοοικονομικά
 - Λογιστική & Χρηματοοικονομικά
 - Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία
 - Digital Marketing
- Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες**
 - Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Διοίκηση Αειφορίας
 - Digital Video Production
 - Αρχιτεκτονική Τοπίου
 - Real Estate
 - Ανθεκτικότητα των Κατασκευών σε Ακραίες Συνθήκες Φόρτισης
- Επιστήμες της Υγείας**
 - Συμβουλευτική Ψυχολογία
 - Εκπαιδευτική Ψυχολογία
- Νομικές Επιστήμες**
 - Διεθνές & Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο
 - Οικονομικό Έγκλημα και Ποινική Δικαιοσύνη
- Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές**
 - Θεολογία
 - Ιστορία
 - Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
 - Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση
 - Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία

Γιατί στο Νεάπολις

- Διεθνώς αναγνωρισμένα πτυχία
- Καταξιωμένο ακαδημαϊκό προσωπικό
- Σύγχρονες ποιοτικές σπουδές
- Επαγγελματική πιστοποίηση
- Άρτιες εγκαταστάσεις
- Φοιτητική μέριμνα
- Πρόγραμμα Erasmus +
- Πρακτική άσκηση - Γραφείο διασύνδεσης με την αγορά εργασίας
- Φιλικό και ασφαλές περιβάλλον

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία
- Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία
- Θεολογία
- Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
- Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση
- Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΣ
Λεωφ. Δαναός 2, 8042 Πάφος, Κύπρος
Τ.: +357 26843331 / E: recruitment@nup.ac.cy

www.nup.ac.cy

f i t y in G+

Πώς οι 6082 ιδιοκτήτες σώζουν το Βαρώσι

Ο νομικός Αχιλλέας Δημητριάδης παραθέτει τους τέσσερις βασικούς τρόπους δράσης που θα αναχαιτίσουν την τουρκική επέλαση

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«**Η Αμμόχωστος** είναι γη των Τουρκοκυπρίων και η Τουρκία θα προστατεύσει τα δικαιώματά τους», διακήρυξε στις 15/02/2020 από την περίκλειστη πόλη των Βαρωσίων ο αντιπρόεδρος της Τουρκίας Φουάτ Οκτάι, περιστοιχισμένος από μερικούς υποστηγούς στην κυβέρνηση Ερντογάν και «αξιωματούχους» των Κατεχομένων –πλην του Μουσταφά Ακιντζί- που έλαβαν μέρος σε σύνοδο με τίτλο, «Η πρωτοβουλία για τα κλειστά Βαρώσια από νομικής, πολιτικής και οικονομικής άποψης». Πρόκειται για την τρίτη συνεχή κίνηση της τουρκικής πλευράς προς το Βαρώσι μετά τον Κραν Μοντάνα και οι προθέσεις καθίστανται ολοένα και πιο σαφείς. Σύμφωνα με τον δικηγόρο Αχιλλέα Δημητριάδη αυτή η συζήτηση δείχνει πόσο σοβαρή είναι η κατάσταση και λέει στην «Κ» πώς πρέπει να κινηθεί η ε/κ πλευρά προκειμένου να αντιμετωπίσει εν τη γενέσει του το πρόβλημα.

–**Στον απόηχο της συζήτησης που διοργάνωσε ο Δικηγορικός Σύλλογος Τουρκίας στην περίκλειστη πόλη, πώς θα πρέπει να αντιδράσουμε;**

–Υπάρχουν τέσσερα σημεία, στα οποία πρέπει να εστιάσουμε. Πρώτα από όλα να δούμε τα ίδια τα γεγονότα, δεύτερο να εξετάσουμε τι πρέπει να κάνουν οι Αμμοχώστιανοί, τρίτο ποιο είναι το επικείμενο «Εβκάφ» και τέταρτο τι πρέπει να κάνουν γενικά ως Δημοκρατία.

–**Πώς εκτιμάτε τα γεγονότα;**

–Η κατάσταση είναι σοβαρή. Δεν θεωρώ ότι πρόκειται απλώς για ένα προεκλογικό σενάριο, όλο αυτό είναι μέρος μιας ολόκληρης διαδικασίας, η οποία έχει ξεκινήσει εδώ και κάποιον καιρό. Και αυτό φαίνεται από το γεγονός ότι στη συζήτηση της περασμένης εβδομάδας έλαβαν μέρος ο αντιπρόεδρος της Τουρκίας, ο υπουργός Δικαιοσύνης, ο τουρκικός Δικηγορικός Σύλλογος, Τ/κ παράγοντες και βεβαίως το Εβκάφ.

Αν θέλουμε δε να είμαστε πιο σωστοί στην όλη άμυνα της Αμμοχώστου, τότε όλοι οι Βαρωσιώτες που έχουν περιουσίες στην πόλη θα πρέπει να προσφύγουν στην Επιτροπή Ακίνητης Περιουσίας που βρίσκεται στα Κατεχόμενα. Ο συνολικός αριθμός των τεμαχίων είναι 6.082.

Αυτό είναι μια σοβαρή συνεδρία και από τις πληροφορίες που λάβαμε είναι ότι αυτό είναι συνέχεια άλλων προποαθειών και είναι απλώς η εφαρμογή του σχεδίου. Αντιλαμβάνεστε ότι είναι πολύ σοβαρή η κατάσταση.

–**Τι πρέπει να κάνουν οι Αμμοχώστιανοί;**

–Να τονίσουμε ότι η Τουρκία θέλει την Αμμόχωστο ειδικά για το παραλιακό της μέτωπο, άρα λογικά ομιλούντες, αν μπορούμε με κάποιον τρόπο να της το στερήσουμε ή έστω να τη δυσκολέψουμε, αυτό βοηθάει την υπόθεσή μας.

–**Πώς όμως;**

–Το παραλιακό μέτωπο αποτελείται από 425 τεμάχια από το ξενοδοχείο «Κωνσταντία» μέχρι το ξενοδοχείο «Golden Sands». Πρέπει, λοιπόν, να προσφύγουμε στην Επιτροπή Ακίνητης Περιουσίας που βρίσκεται στα Κατεχόμενα. Ο λόγος που πρέπει να το κάνουμε είναι διότι κατά το τουρκικό δικαιο της Επιτροπής, η Τουρκία πρέπει να τους δώσει αποκατάσταση, εάν δεν υπάρχει άλλο συμφέρον που να επιρραζει. Εμφανώς στην περίπτωση της περιφραγμένης πόλης της Αμμοχώστου, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα Κατεχόμενα, δεν υπάρχει ο χρήστης ή ο επεμβασμός, διότι η πόλη είναι κλειστή από το 1974. Πρόκειται για αδρανείς περιουσίες. Εισηγούμαι να γίνει αίτηση για επι-

Αυτό, που δεν υπάρχει και είναι τεράστιας σημασίας κεφάλαιο, είναι οι εκτιμήσεις, διότι πέρα από την αίτηση, με την οποία ο ιδιοκτήτης θα προσπαθήσει να κατοχυρώσει το δικαίωμα επιστροφής, χρειάζονται και οι εκτιμήσεις ώστε να υπολογιστεί η απώλεια χρήσης.

στροφή και για διαφυγόντα ενοίκια από το 1974 πλέον τόκους, μέχρι σήμερα. Μάλιστα, αν δείτε τις δηλώσεις του προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου της Τουρκίας λέει ότι υπάρχουν ήδη 282 αιτήσεις για την περιφραγμένη πόλη της Αμμοχώστου –η μία έχει ήδη πάει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Άρα το λαμβάνουν αυτό το κόστος υπόψη τους. Αν θέλουμε δε να είμαστε πιο σωστοί στην όλη άμυνα της Αμμοχώστου, τότε όλοι οι Βαρωσιώτες που έχουν περιουσίες στην πόλη θα πρέπει να κάνουν αίτηση. Ο συνολικός αριθμός των τεμαχίων είναι 6.082.

–**Πώς θα μπορούσαν φορείς να βοηθήσουν τους ιδιώτες στις προσφυγές;**

–Να πω ότι θα μπορούσε να βοηθάει το Δημαρχείο Αμμοχώστου, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επι-

μελητήριο Αμμοχώστου και φυσικά ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Ξενοδόχων, του οποίου τα μέλη είναι επηρεαζόμενα. Εν ολίγοις να γίνει μία οργανωμένη προσπάθεια. Αυτό, που δεν υπάρχει και είναι τεράστιας σημασίας κεφάλαιο είναι οι εκτιμήσεις, διότι πέρα από την αίτηση, με την οποία ο ιδιοκτήτης θα προσπαθήσει να κατοχυρώσει το δικαίωμα επιστροφής, χρειάζονται και οι εκτιμήσεις ώστε να υπολογιστεί η απώλεια χρήσης. Η δική μας πλευρά λέει ότι για την αξία στην περιφραγμένη πόλη στηρίζονται στις τιμές των ελεύθερων περιοχών, ενώ η τ/κ πλευρά στήριζεται στις τιμές των Κατεχομένων. Αντιλαμβάνεστε ότι υπάρχει τεράστια διαφορά. Αυτή η διαφορά των τιμών θα είναι και το αντικείμενο της συζήτησης για την επιδίκαση

των αποζημιώσεων για την απώλεια χρήσης. Επαναλαμβάνω, εδώ ότι εισήγησή μου δεν είναι να πάνε οι Βαρωσιώτες στην Επιτροπή για να πουλήσουν τα χωράφια τους, αλλά να προσφύγουν για να διεκδικήσουν επιστροφή και διαφυγόντα ενοίκια.

–**Τα επιχειρήματα του Εβκάφ πώς τα αντιμετωπίζουμε;**

–Ενδεχομένως η παραπάνω εισήγησή μου να αντιμετωπίσει το αφήγημα Εβκάφ, το οποίο λέει ότι από τον καιρό της Οθωμανικής Περίόδου υπάρχουν τρία βακούφια, τα οποία είναι οι ιδιοκτήτες της περιφραγμένης πόλης. Η δική μας απάντηση είναι ότι επί Αγγλοκρατίας οι Άγγλοι διαχειρίστηκαν τα βακούφια και μάλιστα υπήρξε και επιτροπή. Πωλήθηκαν αρκετές περιουσίες από τους Άγγλους και επειδή το ανεγνώρισαν από το 1944 μέχρι το 1959 πλήρωσαν επίσημα αποζημίωση ύψους 2.320 στερλινών, κάτι που θα συνέβαινε εις το διηνεκές. Το 1960, όμως, με την ανακήρυξη της Δημοκρατίας οι Τ/κ ζήτησαν 4.000.000 αποζημίωση, προς πλήρη και τελική εξόφληση των απαιτήσεων των Τ/κ και φυσικά του Εβκάφ. Μετά από καλό παζάρεμα οι Τ/κ δέχθηκαν 1,5 εκατ. στερλίνες το 1960. Οι 500.000 κατατέθηκαν στον προσωπικό λογαριασμό του δρος Κιουτσούκ –έχουμε την απόδειξη, για να αντιμετωπιστούν οι επείγουσες ανάγκες των Τ/κ. Απ' ό,τι μαθαίνω μέρος αυτών των χρημάτων δόθηκε στο Εβκάφ και χτίστηκε το ξενοδοχείο «Ξεράι» στην κατεχόμενη Λευκωσία. Το σημαντικό είναι ότι σύμφωνα με τη συνθήκη εγκαθίδρυσης, Παράρτημα Q λέει ότι όλες οι απαιτήσεις των Τ/κ, περιλαμβανομένων και αυτών του Εβκάφ, διευθετήθηκαν με αυτό το 1,5 εκατ. στερλίνες και αξίζει να σημειώσουμε ότι ο δρ Φ. Κιουτσούκ πέρα από αντιπρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας ήταν και πρόεδρος του υψηλού συμβουλίου του Εβκάφ, οπότε όταν υπέγραψε την απόδειξη εξόφλησης δέσμευε και το Εβκάφ.

–**Η Κυπριακή Δημοκρατία τι πρέπει να κάνει;**

–Κατ' αρχάς επαναλαμβάνω πρέπει να υπάρξει μεθοδική και μαζική προσφυγή είτε για τα 425 τεμάχια του παραλιακού, είτε για το σύνολο, δηλαδή τα 6.082. Τώρα, η Δημοκρατία πρέπει να έλθει αρωγός σε αυτή την προσπάθεια.

–**Με ποιον τρόπο;**

–Υπάρχει η μία υπόθεση της Αμμοχώστου στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και ως αιτητές πρέπει να καταχωρίσουμε τις απόψεις μας έως τις 28 Φεβρουαρίου, προς υποστήριξη των θέσεων μας. Η Δημοκρατία θα πρέπει να έλθει σε δεύτερο χρόνο με επίσημες εκτιμήσεις του Κτηματολογίου για την απώλεια χρήσης. Να σας πω ότι η Δημοκρατία δήλωσε ότι θα συμμετάσχει στη διαδικασία. Να σημειώσω ότι παράλληλα με την υπόθεση της Αμμοχώστου τρέχει παράλληλα εκείνη της Τύμπου, στην οποία η Δημοκρατία αποφάσισε να μη συμμετάσχει, κάτι που θεωρώ ότι είναι πολύ μεγάλο σφάλμα. Η απουσία της Δημοκρατίας μειώνει τη σοβαρότητα της υπόθεσης και εμφανώς στερεί τη βοήθεια προς τον αιτητή. Γι' αυτό η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να αλλάξει τη θεωρία της και να αρχίσει να βοηθάει τους αιτητές και αυτό που γίνεται στην υπόθεση της Τύμπου και προηγούμενες στην υπόθεση Ιωάννου στην Κώμα του Γιαλού είναι μια κακίστη πρακτική και πρέπει να διορθωθεί. Είναι εξαιρετικής σημασίας να αλλάξει η πρακτική αυτή.

–**Η Τουρκία, όμως, παίρνει στα σοβαρά αυτές τις προσφυγές και τις διενεργεί αποφάσεις;**

–Θα πρέπει κατ' αρχάς να ξεχωρίσουμε τα νομικά από τα διπλωματικά θέματα. Οι διαμαρτυρίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Ψηφίσματα του ΟΗΕ κτλ. είναι διπλωματικά/πολιτικά. Θα πρέπει να ξέρετε ότι η Τουρκία, εκτός από τις περιπτώσεις της Κύπρου, είναι αρκετά συνεπής στις υποχρεώσεις της. Η Άγκυρα λαμβάνει σοβαρά υπόψη το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, εξού και όταν εκφράζει σχετικές απόψεις μιλάει πάντοτε για τα θέματα του ΕΔΑΔ.

Δεν έκλεισε η σελίδα των πραξικοπημάτων

Κύκλοι του τουρκικού Προεδρικού τονίζουν ότι ο Τ. Ερντογάν κινδυνεύει ξανά με νέο στρατιωτικό κίνημα

Τον **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο όρος «Εργκενεκόν» απασχόλησε την τουρκική επικαιρότητα πριν από περίπου μία δεκαετία όταν οι τουρκικές δικτυικές αρχές εγκαινίασαν τις έρευνες για τη δράση μυστικών οργανώσεων και κινήματων εντός του τουρκικού στρατού που είχαν θέσει στο στόχαστρό τους την κυβέρνηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Την περίοδο 2012-2013, οι έρευνες εντατικοποιήθηκαν με τη σύλληψη εκατοντάδων υψηλόβαθμων στελεχών των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων. Στη λίστα των συλληφθέντων ξεχώριζε το όνομα του πρώην επιτελάρχη, Ιλνέρ Μπάσμπου. Όπως η «Οργάνωση Εργκενεκόν» έτσι και η «Υπόθεση Βαριοπούλα», η οποία αφορούσε τις προετοιμασίες στο τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό για πρόκληση θερμού επεισοδίου στο Αιγαίο και ανατροπή της κυβέρνησης, παρέμειναν στο επίκεντρο της τουρκικής επικαιρότητας μέχρι το 2014, όταν η κυβέρνηση Ερντογάν ήρθε σε ανοιχτή αντιπαράθεση με το Κίνημα Γκιουλέν. Τότε, η κυβέρνηση άλλαξε γραμμή, προσέγγισε τους κεμαλιστές και εθνικιστές στρατιωτικούς, αστυνομικούς, γραφειοκράτες, και πολιτικούς και ξεκίνησε να καταπολεμά το Κίνημα Γκιουλέν. Σήμερα, ο όρος «Εργκενεκόν» εμφανίζεται για ακόμη μια φορά στα τουρκικά πρωτοσέλιδα με αφορμή τη μετωπική σύγκρουση της κυβέρνησης με τον κ. Μπάσμπου, ο οποίος πριν από λίγες ημέρες ζήτησε από την πολιτική εξουσία και τις δικτυικές αρχές της χώρας να εστιάσουν στο πολιτικό σκέλος του αποτυχημένου πραξικοπήματος. Η κυ-

Η αμερικανική έκθεση εισηγείται στο Πεντάγωνο και στον Λευκό Οίκο να εστιάσουν την προσοχή τους στις κινήσεις του Τούρκου υπ. Άμυνας.

βέρνηση «απάντησε» στον κ. Μπάσμπου προσφεύγοντας στη δικαιοσύνη με την κατηγορία ότι ο πρώην επιτελάρχης επικειρεί να καλλιεργήσει το κατάλληλο έδαφος για ένα νέο πραξικόπημα.

Αμερικανική έκθεση

Η σύγκρουση της κυβέρνησης με τον κ. Μπάσμπου συμπίπτει χρονικά με δύο εξελίξεις, οι οποίες αναστάτωσαν την πολιτική σκηνή στην Άγκυρα. Η αμερικανική έκθεση του Κέντρου Στρατηγικών Μελετών «Rand», που συνεργάζεται με το αμερικανικό Πεντάγωνο, εισηγείται στο Πεντάγωνο και στον Λευκό Οίκο να εστιάσουν την προσοχή τους στις κινήσεις του Τούρκου υπουργού Άμυνας και στις εξελίξεις στο εσωτερικό του τουρκικού στρατού. Αυτή η σύσταση εκλαμβάνεται από τους κυβερνητικούς κύκλους στην Άγκυρα ως μια πρώτη προσπάθεια για τη δρομολόγηση ενός νέου, φιλονατοϊκού στρατιωτικού πραξικοπήματος στην Τουρκία.

Παράλληλα με τη δημοσιοποίηση της νέας αμερικανικής έκθεσης, η κρίση στο Ιντλίμπ της Συρίας έλαβε νέες διαστάσεις. Ρωσία και Τουρκία δεν κατάφεραν να καταλήξουν σε μια νέα συμφωνία για το ζήτημα

Στο εσωτερικό της Τουρκίας ο κυβερνητικός συνασπισμός εμφανίζεται διχοσμημένος. Κεμαλικοί και αντιδυτικοί κύκλοι που υποστηρίζουν την κυβέρνηση Ερντογάν δεν συμφωνούν με την ιδέα μιας γενικευμένης αναμέτρησης με τη Συρία.

του Ιντλίμπ, και ο συριακός στρατός συνεχίζει την προέλασή του παρά τις αυστηρές προειδοποιήσεις του προέδρου Ερντογάν. Αυτά συμβαίνουν την ώρα που στο εσωτερικό της Τουρκίας, ο κυβερνητικός συνασπισμός εμφανίζεται διχοσμημένος. Κεμαλικοί και αντιδυτικοί κύκλοι που υποστηρίζουν την κυβέρνηση Ερντογάν δεν συμφωνούν με την ιδέα μιας γενικευμένης αναμέτρησης με τη Συρία. Αυτοί οι κύκλοι τάσσονται υπέρ της διατήρησης του διαλόγου με τη Ρωσία και το Ιράν. Από την άλλη μεριά, εθνικιστικοί και συντηρητικοί παράγοντες εντός της κυβέρνησης διαφωνούν με αυτήν την πρόταση και προβάλλουν την άποψη ότι στο σημείο που έφτασαν σήμερα οι εξελίξεις στο Ιντλίμπ η Τουρκία δεν έχει άλλη επιλογή παρά να προχωρήσει με μονομερείς ενέργειες στο βόρειο κομμάτι της Συρίας, πάντα με την

υποστήριξη των ΗΠΑ, της Γερμανίας, και του ΝΑΤΟ.

«Ο κίνδυνος είναι μεγάλος»

Καταγράφοντας με μεγάλη προσοχή τις προαναφερόμενες εξελίξεις, κύκλοι του τουρκικού Προεδρικού τονίζουν ότι στις αρχές του 2020 η Τουρκία βρίσκεται εκ νέου αντιμέτωπη με τον κίνδυνο ενός νέου στρατιωτικού κινήματος. Το φιλοκυβερνητικό κέντρο στρατηγικών μελετών «SETA» προειδοποίησε πρόσφατα την τουρκική κοινή γνώμη ότι ο κίνδυνος του πραξικοπήματος είναι «πραγματικός» και «άκρως σοβαρός». Ο ίδιος ο πρόεδρος της Τουρκίας, μιλώντας για τη νέα εξέλιξη, ζήτησε από την τουρκική κοινή γνώμη να είναι έτοιμη για να κατέβει στους δρόμους με όλα τα διαθέσιμα «μέσα» σε περίπτωση που εκδηλωθεί ένα νέο πραξικόπημα. Σύμφωνα με το «SE-

TA» η νέα αμερικανική έκθεση δεν αφήνει πολλά περιθώρια αμφιβολίας ότι ορισμένοι κύκλοι στις ΗΠΑ εξακολουθούν να στοχεύουν στην ανατροπή της δημοκρατικά εκλεγμένης κυβέρνησης της Τουρκίας. Οι ξένοι «σκοτεινοί» κύκλοι «θερμαίνουν» τις μηχανές των αρμάτων μάχης για ένα νέο στρατιωτικό κίνημα. Την ίδια στιγμή η τουρκική κοινωνία εμφανίζεται να είναι πιο διχασμένη παρά ποτέ και η αντιπολίτευση υψώνει το ανάστημά της στην κυβέρνηση Ερντογάν.

Ο αναλυτής Αλί Ασλάν του «SE-TA» τονίζει ότι ο κίνδυνος του πραξικοπήματος δεν πρόκειται να εξαφανιστεί από τον ορίζοντα της Τουρκίας εκτός και αν εξουδετερωθούν οι παράγοντες και οι συνθήκες που ανοίχαν τον δρόμο για την ενίσχυση του Κινήματος Γκιουλέν. Μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα ο κρατικός μηχανισμός της Τουρκίας ξεκίνησε να πραγματοποιεί σημαντικά βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, η οποία βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, η Τουρκία γύρισε σελίδα στην εξωτερική της πολιτική και ξεκίνησε να ακολουθήσει μια ανεξάρτητη γραμμή σε πολλά ζητήματα. Την ίδια στιγμή, στο εσωτερικό της χώρας, η γραφειοκρατία –πολιτική και στρατιωτική– αποδέχθηκε τον περιορισμό του ρόλου της στη λήψη σημαντικών αποφάσεων και την επιστιάσή της από την πολιτική εξουσία της χώρας. Αυτή η αλλαγή ανοίγει τον δρόμο για την εδραίωση του προεδρικού συστήματος. Σύμφωνα με τον κ. Ασλάν, τα όσα κερδήθηκαν από την περίοδο του αποτυχημένου πραξικοπήματος πρέπει να διαφυλαχθούν και στο μέλλον.

Η διαφορετική ερμηνεία

Κύκλοι της τουρκικής αντιπολίτευσης προσεγγίζουν τη ρητορική της κυβέρνησης σχετικά με το ενδεχόμενο ενός νέου πραξικοπήματος από μια διαφορετική οπτική γωνία. Καλά ενημερωμένες πηγές της «Κ» στους κόλπους της τουρκικής αξιωματικής αντιπολίτευσης θεωρούν ότι η κυβέρνηση Ερντογάν επικειρεί να «εκφοβίσει» την τουρκική κοινή γνώμη με το ενδεχόμενο ενός πραξικοπήματος για να αποσιωπήσει σειρά αποτυχιών σε διάφορα μέτωπα. Η συσπείρωση της κοινής γνώμης γύρω από τον στόχο της υπεράσπισης της δημοκρατικής τάξης βοηθά την κυβέρνηση να αποσιωπήσει ζητήματα όπως την οικονομική κρίση, το κύμα αυτοκτονιών σε πολλές πόλεις της χώρας εξαιτίας του οικονομικού αδιεξόδου, τις κρίσεις στη Συρία και την Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και τις νέες απώλειες της κυβέρνησης της Συρίας. Η κυβέρνηση, η οποία προσθέτει τα εξής: «Πώς είναι δυνατόν να αναφερόμαστε σε ενδεχόμενο πραξικοπήματος μετά από ένα τεράστιο κύμα εκκαθαρίσεων στον στρατό; Η κυβέρνηση δεν απαντά σε αυτό το ερώτημα. Για ποιο λόγο; Είτε η κυβέρνηση καλλιεργεί την ψευδαίσθηση του πραξικοπήματος για να συσπειρώσει τη βάση της, είτε ο κίνδυνος είναι πραγματικός και η κυβέρνηση Ερντογάν έχει αποτύχει και σε ένα ακόμη μέτωπο, αυτό στον εκδημοκρατισμό και εκσυγχρονισμό των κρατικών δομών».

Η οσμή της τσίκνας, οι αόρατοι μάγειρες και η ΚΟΠ στον κόσμο της

Αμετανόητοι

Ο ορισμός της υποκρισίας: Να γίνεται πάρτι στο σπίτι σου και να προφασιζεις πως το μαθαίνεις από το διπλανό χωριό. Αυτό συμβαίνει με τα στημένα στον χώρο του ποδοσφαίρου.Πολύ πριν τα άπλυτα βγουν στη δημοσιότητα, οι ισπανικές αρχές τα είχαν στείλει στην κυπριακή Αστυνομία η οποία, άκουσον-άκουσον, ζήτησε από τους Ισπανούς να τα μεταφράσουν. Και δεν είναι μόνο η περίπτωση των Ισπανών. Στα υψηλά ποδοσφαιρικά δώματα λέγεται πως και η ΟΥΕΦΑ δεν πολυεμπιστεύεται τις κυπριακές αρχές για περιπτώσεις διαφθοράς, κάτι που δένει με τα όσα αποκαλύπτονται με τους Ισπανούς. Εξάιρεση για την παγκόσμια ποδοσφαιρική ομοσπονδία φαίνεται να αποτελεί ο υπουργός Δικαιοσύνης Γιώργος Σαββίδης, ο οποίος δείχνει να έχει πείσει για τις προθέσεις του.

• • • •

Προς ΟΑΥ

Ισχύουν τα μπουρμπουτιά, να το πω κομψά, πως οι διαπραγματεύσεις για τη β΄ φάση του ΓεΣΥ διεξάγονται με σημαδεμένα χαρτιά και ο ΟΑΥ αντιμετωπίζει τους παρόχους υγείας με δύο μέτρα και δύο σταθμά; Ισχύει επίσης πως η μερίδα του λέοντος για την ενδονοσοκομειακή θα δοθεί στον ιδιωτικό τομέα και ό,τι περισσέψει στον ΟΚΥνηΥ, ο οποίος θεωρείται δεδομένος για το ΓεΣΥ; Αν ισχύουν τα όσα λέγονται τι σόι διαπραγματεύσεις διεξάγονται; Στον ΟΑΥ πρέπει να έχουν κατά νου πως με μπαξίσια υπό μορφή κινήτρων ΓεΣΥ δεν γίνεται. Αν οι του ΟΑΥ ρίξουν τα δημόσια νοσηλευτήρια στη μοιρασιά κοντός ψαλμός αλληλουΐα οι αυξήσεις των εισφορών. Εντάξει, καλές οι νουθεσίες προς τον ΟΚΥνηΥ για τα οικονομικά, αλλά αν αύριο εμφανιστούν ελλείμματα ο ΟΑΥ δεν θα είναι άμοιρος ευθυνών, ρίχνοντας την μπάλα δεξιά και αριστερά. Όπως λένε οι καλές μοιρασιές κάνουν και τους καλούς φίλους.

• • • •

Made USA

Πέρα από τα όσα λέγονται, η δραστηριότητα της αμερικανικής δύναμης στην Πάφο και έντονη είναι και πολύπληυρη. Όπως μου έλεγε παφίτικη πηγή, τα αμερικάνικα ελικόπτερα αλωνίζουν καθημερινά τον ουρανό της Πάφου. Στη βάση«Ανδρέας Παπανδρέου» σταθμεύουν περίπου 12 ελικόπτερα επιθετικά και μεταφοράς προσωπικού καθώς και δύναμη 380 ατόμων. Η πλειοψηφία του προσωπικού διαμένει στο ΚΕΝ στην Αναρίτα, οκτώ χιλιόμετρα από την αεροπορική βάση.

Τι κοινό έχει το κυπριακό ποδόσφαιρο με την Τσικνοπέμπτη; Και τα δύο είναι μέσα στη θολούρα της τσίκνας, μαγειρεύονται το ίδιο καλά, οι μάγειρες είναι πασίγνωστοι με μια διαφορά. Στην περίπτωση του ποδοσφαίρου,αν και μύριζαναπό χιλιόμετρα μακριά, ουδείς τους πήρε χαμπάρι. Το τελευταίο και ως ανέκδοτο.

Για τις ανάγκες μετακίνησης του προσωπικού προς και από το ΚΕΝ Αναρίτας χρησιμοποιούνται τα ελικόπτερα Σινούκ, ενώ η σίτιση του προσωπικού σε καθημερινή βάση έχει αναλάβει εταιρεία τροφοδοσίας με κυπριακό μενού, παρακαλώ. Όπως μαθαίνω, οι Αμερικάνοι είναι υπερευχαριστημένοι με το σέρβις της Εθνικής Φρουράς.

• • • •

Άτιμη κάμερα

πήνε ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ Νικόλας Παπαδόπουλος, ο επονομαζόμενος και Πρίγκιπας, να στηρίξει τον Ηρακλή Πουαρό, κατά κόσμο Οδυσσέα Μιχαηλίδη στον αγώνα του για εντοπισμό των απανταχού διεφθαρμένων και διαπλεκόμενων. Ήπιαν το καφεδάκι τους, σαν δυο καλοί φίλοι, είχαν όσα οι άνδρες λένε μεταξύ τους, που λέει και το

άσμα, και μετά κατέβηκαν στο ισόγειο για την καθιερωμένη εμφάνιση στο γυαλί. Και τι είπαν; Ο Πρίγκιπας ότι στηρίζει τον γενικό ελεγκτή στο κυνήγι της διαφθοράς, ενώ ο Οδυσσέας κάτι που μόνο ο ίδιος κατάλαβε. Και για να μην παρεξηγηθεί ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ, διέκοψε τον οικοδεσπότη του για να συμπληρώσει πως είναι υπέρ του ελέγχου της Βουλής. Δεν διευκρίνισε όμως ποιον έλεγχο εννοούσε. Τον οικονομικό ή το διαχειριστικό; Τυχαίο; Δεν νομίζω.

• • • •

Έχουν ευθύνη

Για το φαινόμενο γενικός ελεγκτής στην Κύπρο σοβαρότατη ευθύνη έχουν και βουλευτές απ' όλα τα κόμματα. Αν κάποιος ρωτούσε τυχαία δέκα άτομα ποιο είναι το όνομα του γενικού ελεγκτή, πριν από τη Χρυ-

στάλλα Γιωρκάτζη και οι δέκα θα σε κοιτούσαν λες και είσαι εξωγήινος. Η προκάτοχος του σημερινού ελεγκτή, έκανε το αξίωμα του γενικού ελεγκτή star της δημόσιας ζωής με τη βοήθεια βουλευτών, οι οποίοι χρησιμοποιώντας το κόθε κρα της κ. Γιωρκάτζη, στις κοινοβουλευτικές επιτροπές, συναγωνίζονταν μεταξύ τους στον λαϊκισμό, προκειμένου να παίξει μια ατάκα τους 10 δευτερολέπτων, στην καλύτερη, στα δελτία των οκτώ. Ό,τι να λέει για την προκάτοχο του ο κ. Μιχαηλίδης, ακολουθεί την δοκιμασμένη συνταγή. Οδυσσέας κερνάει, τα ΜΜΕ τα καταπίνουν αμάσπτα.

• • • •

Η Χρυσταλλού

Η τοποθέτηση του γ.γ. του ΑΚΕΛ στο Σίγμα δίνει την πραγματική εικόνα. Όμως, θα μου

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΥΠΡΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Ο αρχηγός Αστυνομίας, αντί να προσπαθεί να ρίξει την μπάλα στην εξέδρα, θα έπρεπε να ανησυχεί που η ΟΥΕΦΑ και ο πρόεδρος της Ομόνοιας δεν εμπιστεύονται την Αστυνομία.

επιστρέψει ο κ. Κυπριανού να του υπενθυμίσω πως παλιότερα, όταν ο ίδιος δεν ήταν γ.γ., και βουλευτές του κόμματός του συνέβαλαν ώστε ο γενικός ελεγκτής της Κυπριακής Δημοκρατίας να καταστεί ο μπαμπούλας του δημόσιου τομέα και των ημικρατικών οργανισμών. Δεν υπάρχει καμία διάθεση να υποβαθμίσω τις απόψεις Κυπριανού περί γενικού ελεγκτή ως αξίωμα, αλλά και η βουλευτίνα του ΑΚΕΛ Ειρήνη Χαρχαλαμπίδου, στις μέρες μας, κάνει παιχνίδια με τον Οδυσσέα με τη δοκιμασμένη συνταγή της Χρυσταλλούς, κατά την κυπριακή.

• • • •

Εμπλοκή του ΥΠΕΞ

Το νέο ύποπτο κρούσμα κορωνοϊού προκάλεσε συναγερμό στις αρμόδιες υγειονομικές αρχές του αεροδρομίου Λάρνακας. Η κινητοποίηση κινήθηκε σε δύο επίπεδα. Το πρώτο από πλευράς Υπουργείου Υγείας, για προστασία της δημόσιας υγείας και το δεύτερο σε επίπεδο Υπουργείου Εξωτερικών. Η εμπλοκή των διπλωματικών υπηρεσιών κρίθηκε αναγκαία από τη μη ενημέρωση των κυπριακών υγειονομικών αρχών από τις αντίστοιχες υπηρεσίες της χώρας, από την οποία εκτελέστηκε η πτήση του αεροσκάφους προς τη Λάρνακα. Παράλειψη που δεν πέρασε απαρατήρητη στη Λευκωσία και στην οποία θα δοθεί συνέχεια.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Αγγλοελληνισμός: περιπέτειες σε πολιτιστικές ανταλλαγές

Του **TZON KITMER**

Αγγλοελληνισμός ήταν μια φιλελεύθερη αντίληψη, με ρίζες στον 19ο αι., αλλά έγινε αναγνωρίσιμος μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους. Πολλοί Βρετανοί φιλελεύθεροι πολιτικοί εντυπωσιάστηκαν από τον Βενιζέλο στη Διάσκεψη του Λονδίνου του 1913 και ήθελαν να κρατήσουν την κυβέρνησή του ευθυγραμμισμένη με τη φιλελεύθερη κυβέρνηση Ασκούϊθ. Ως εκ τούτου, οι φιλέλληνες διευθυντές του King's College London και του LSE, Ρόναλντ Μπάροους και Γουίλιαμ Πέμπερ Ρίβς, ίδρυσαν το 1913 τον Αγγλοελληνικό Σύνδεσμο. Ο Σύνδεσμος προσέλαυσε την υποστήριξη της ελληνικής κοινότητας του Λονδίνου και άρχισε να συγκεντρώνει χρήματα για την επανεγκατάσταση των Ελλήνων προσφύγων, δημιουργώντας κι ένα δίκτυο πολιτικών και πολιτιστικών δεσμών μεταξύ Αθένas και Λονδίνου.

Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος αποτελεί το απόγειο του αγγλοελληνισμού. Η Βρετανία, η βρετανική αυτοκρατορία και η Ελλάδα βρέθηκαν μόνες τους και άντεξαν μαζί. Μετά, η Βρετανία βγήκε πολιτικά και οικονομικά ασθενέστερη. Η πραγματική πολιτική εγγύτητα μεταξύ Βρετανίας και του ελληνικού κόσμου έφτασε στο τέλος ως η «χρυσή εποχή» του Βρετανικού Συμβουλίου στην Ελλάδα. Στο τιμόνι του βρέθηκε ο βυζαντινολόγος Στίβεν Ράσκιμαν. Με πρωτοβουλία του ήρθαν στην Ελλάδα ποιητές της ποιότητας του Λούις Μακνίς. Ο Καζαντζάκης πε-

- ΑΦΟΥ «ΤΟΥΛΟΥΠΑΚΗ ΤΟΝ ΒΡΗΚΑΜΕ ΤΟΝ ΠΑΠΑ,
ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΜΑΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΕ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΥΟ ΚΡΥΦΟΥΣ ΜΑΡΤΥΡΕΣ;
- ΔΙΟΤΙ ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑΤΖΗ ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΗΣ ΤΣΙΛΙΑΔΟΥΡΟΥ.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ρινηήθηκε στη Βρετανία. Με πρότρυνση του Σεφέρη, ο Βαλαωρίτης πήγε στο Λονδίνο. Ο Κασιμπάλης ήταν αρχισυντάκτης της Αγγλοελληνικής Επιθεώρησης. Ταυτόχρονα, πολλοί Βρετανοί βετεράνοι, όπως οι Σαν Φιλντινγκ και Τζόφρι Τσάντλερ, άρχισαν να εκδίδουν απομνημονεύματα. Ηκμασε και η ταξιδιωτική λογοτεχνία: ο Πάτρικ Λι Φέρμορ, η Ντίλις Πάουελ είναι τα πιο διάσημα ονόματα του είδους. Η τριγύλιωση Καϊν Τσιτσέλη άρχισε να εκδίδει τα μυθιστορήματά της στα αγγλικά. Ανθησε κι η τέχνη.

Ο Γκίκας έκανε εκθέσεις στο Λονδίνο, ο Τζον Κράζτον στην Αθήνα. Από τη δεκαετία του '60 βαθαίνει η διαπολιτιστική κατανόηση. Η άποψη αυτή αποδεικνύεται από τη ζωή δύο αντρών: Στο Λονδίνο, ο ποιητής και ιστορικός τέχνης Νίκος Στάγκος (1936-2004) διεισδύει στον αγγλικό εικαστικό και λογοτεχνικό πολιτισμό, ενώ στην Αθήνα, ο θεολόγος - φιλόσοφος και λογοτέχνης Φίλιπ Σέραρντ (1922-1995) στον ελληνικό λογοτεχνικό και θεολογικό πολιτισμό.

Οι επαφές των προγενέστερων

διανοουμένων, οι καινούργιες συννήθειες σκέψης, οι πνευματικές συγγένειες μεταδόθηκαν από άτομα και θεσμούς, τρέφοντας έτσι καινούργιες δυνατότητες. Τώρα η πολιτιστική επικοινωνία Βρετανίας - ελληνισμού ανθεί. Στην τέχνη είχαμε πέρυσι τις εκθέσεις «Τάκνς» στην Tate Modern, «Οραση» του Αντονι Γκόρμλι στη Δήλο, «Don't Leave Me This Way» του Νικ Μουρ στη Stash Gallery του Λονδίνου. Στη μουσική, Έλληνες συνθέτες, όπως ο Δημήτριος Σκύλλας, είναι ενεργοί στην Αγγλία. Το Λονδίνο

συνεισφέρει σημαντικά στην κινηματογραφική βιομηχανία (βλ. την «Ευνοούμενη» του Λάνθιμου) και στη μόδα (βλ. τις καριέρες των Κοκοσαλάκη και Κατράντζου).

Στη λογοτεχνία, μερικά πρόσφατα ελληνικά μυθιστορήματα καθερφεύζουν τις βρετανικές εμπειρίες των συγγραφέων τους, π.χ., «Το απαραίτητο φως» της Ντορίνας Παπαλιού, «Ιστορίες του Χαλ» του Γιώργου Μπτά. Ταυτόχρονα, Βρετανοί μυθιστοριογράφοι, όπως οι Σόφκα Ζινόβιεφ και Βικτόρια Χίσλοπ, ασχολούνται βαθιά με την ελ-

ληνική ιστορία και κουλτούρα. Η επιτυχία της ιστορίας αυτής οφείλεται σε πρόσωπα, αλλά εξαρτάται επίσης από θεσμούς, ιδρύματα, χορηγούς, δωρητές, εκδόσεις, γκαλερί, ωδεία, πανεπιστήμια.

Κανένας από εμάς δεν ξέρει τι αντίκτυπο θα έχει σε όλα αυτά το Brexit. Πολλές αποφάσεις μένουν ακόμη να ληφθούν φέτος. Ελπίζω οι πολιτικοί μας να λάβουν αυτές που προωθούν τη φιλία, την κινητικότητα, τη συνεργασία και τις ανταλλαγές μεταξύ Βρετανών και άλλων Ευρωπαίων, συμπεριλαμβανομένων βεβαίως Ελλήνων και Κυπρίων. Αλλά και οι ΜΚΟ πρέπει να πολλαπλασιάσουν τις προσπάθειές τους: με παροχή υποτροφιών για τους φοιτητές και με αναγνώριση της αριστείας μέσω διεθνών βραβείων.

Του χρόνου, εσείς οι Έλληνες θα γιορτάσετε τα 200 χρόνια από την έναρξη του εθνικού αγώνα: μια σημαντική ευκαιρία και για τις αγγλοελληνικές πολιτιστικές ανταλλαγές. Δεν σκέφτομαι μόνο το 2021. Για τους Βρετανούς φιλέλληνες, το 2024 (θάνατος του Βύρωνα), το 2027 (ναυμαχία του Ναυαρίνου), το 2030 (πρωτόκολλο του Λονδίνου), είναι όλα σημαντικά μέρη του εορτασμού. Αν σχεδιάσουμε καλά, θα έχουμε μια δεκαετία να προωθήσουμε τις αμοιβαίες πολιτιστικές ανταλλαγές. Ας διατηρήσουμε ζωντανό αυτόν τον διαπολιτιστικό διάλογο.

Ο δρ Τζον Κίτμερ είναι πρόεδρος του Αγγλοελληνικού Συνδέσμου. Το άρθρο είναι σύνοψη διάλεξης που έδωσε στις 7.2 στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη εις μνήμην της Κύπριας ποιήτριας Νίκης Μαραγκού.

• Ο Στέφανος Κασιμάτης απουσιάζει εκάκτως.

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Η απολογία του προέδρου

Δεν ήταν ακριβώς απολογία. Ήταν κάτι ενδιάμεσο. Δηλαδή κάπως έτσι: «Δεν δέχομαι ότι έκανα λάθος, αλλά αφού επιμένετε να με κράζετε τότε ας ριξώ μια ανακοίνωση για να μετριάσω τις επικρίσεις. Η αλήθεια, ωστόσο, είναι πως εξακολουθώ να πιστεύω ότι θα έπρεπε να με ευχαριστείτε παρά να με βάζετε στο στόχαστρο, δεδομένου ότι με την αποδοχή της "φιλικής χειρνομίας" του Σαουδάρβα κοληπού μου σας εξοικονόμησα χρήματα. Αλλά επειδή είστε αγνώμονες και φαντασιώνεστε σκάνδαλα προκειμένου να με διασύρετε, τότε πάρτε μια μισή απολογία για να το βουλώσετε μια και καλή, γιατί με έχετε πλέον κουράσει...» Υποθέτω πως αυτή πρέπει να ήταν η διαδρομή των σκέψεων του προέδρου μας μέχρι να καταλήξει στη φοβερή ανακοίνωση που απέστειλε στην Επιτροπή Ελέγχου και στην οποία «παραδεχόταν» πως το ταξίδι του με το αεροσκάφος του Σαουδάρβα θα «μπορούσε να αποφευχθεί».

Προηγήθηκε βέβαια η επείγουσα κλήση των επικοινωνιολόγων και άλλων ειδημόνων που θα του είπαν: «Πρόεδρε, πρέπει να πείτε κάτι για να κατευνάσετε τα πνεύματα» και αφού εκείνος αρχικά θα αντέδρασε –υποθέτω έντονα– και θα είπε «εγώ δεν πρόκειται να πέσω στην παγίδα της αντιπολίτευσης» οι επικοινωνιολόγοι θα επέμεναν πως «δεν είναι μόνο η αντιπολίτευση που μας κράζει αλλά και η κοινή γνώμη και αυτή η υπόθεση σας κάνει ζημιά» και εκείνος θα ανταπάντησε «αφού επιμένετε, βγάλτε μια ανακοίνωση, η οποία να μην περιέχει απολογία αλλά κάτι στο περίπου». Και κάπως έτσι θα κάθισαν μετά οι επικοινωνιολόγοι και λοιποί ειδήμονες για να συνθέσουν αυτή την ανακοίνωση της ψευδοπαραδοχής ότι «ναι, θα μπορούσε να αποφευχθεί το φλέγον ταξίδι στις Σεΐχες-έλλες με το αεροπλάνο του Σαουδάρβα». Και όχι βέβαια διότι ήταν ένα τρανταχτό παράδειγμα έλλειψης πολιτικού ήθους, ούτε γιατί ήταν μια περίτρανη απόδειξη πως κανένα σεβασμό δεν τρέφει ο πρόεδρος μας στον απλό πολίτη, αλλά γιατί «δημιουργήθηκε ακρείαστος σάλος που έδωσε λαβή για καλόπιστους και κακόπιστους ισχυρισμούς έστω και παντελώς αβάσιμους». Κάνατε την εικόνα του παρασκηνίου αυτής της ανακοίνωσης ή θέλετε να σας την κάνω πιο λιανά. Στο πιο λιανό της έχει ως εξής: Ο πρόεδρος μας ακόμα και μετά από αυτό τον «ακρείαστο σάλο» Χριστό δεν κατάλαβε. Και ούτε τον ελάχιστο δεν τον άγγιξε η συζήτηση περί πολιτικής ηθικής διότι σύμφωνα με τους δικούς του κανόνες δεοντολογίας ουδέν μεμπίτο ένας πρόεδρος μιας Δημοκρατίας (έστω και κουλός όπως της δικής μας) να δέχεται αυτού του είδους τις «φιλικές χειρνομίες».

Ούτε του περνάει από το νου ότι κάτι τέτοιες «φιλικές χειρνομίες» εντείνουν την δυσπιστία της κοινής γνώμης, η οποία έχει ήδη φριξεί από τη διαπλοκή και τη διαφθορά του πολιτικού μας συστήματος. Και ούτε θεωρεί πως ακριβώς γι' αυτό οφείλει ακόμη περισσότερο να συμπεριφέρεται με πολιτικό ήθος. Θα ήταν, λοιπόν, πιο ειλικρινές να μην έβγαζε καμία ανακοίνωση ο πρόεδρος μας και να επέμενε στις αρχικές του θέσεις, ότι όλες αυτές οι επικρίσεις εκπορεύονται κακόβουλα από την αντιπολίτευση και καταπίνονται αμάσπτες από την κοινή γνώμη λόγω της αβάσταχτης ελαφρότητας του πνεύματός της. Διότι αν πραγματικά αισθάνονταν ο πρόεδρος μας ότι οφείλει μια απολογία τότε θα την έκανε εξ αρχής, αντί να μας την έβγαине και από τα αριστερά, ισχυριζόμενος πως είμαστε αγνώμονες που δεν του είπαμε και μπράβο για την εξοικονόμηση. Καλύτερα, λοιπόν, να μην πάσχιζαν επικοινωνιολόγοι και ειδήμονες να μας σερβίρουν μια κουτσουρεμένη ανακοίνωση η οποία «βγάζει μάτι» ότι συντάχθηκε ακριβώς για να μας κλείσει τα στόματα και όχι γιατί συνευθιτοποιήσει ο πρόεδρος μας ότι τα έκανε μαντάρα. Διότι αυτό το «να μας κλείσει τα στόματα» είναι εξίσου ανήθικο με την ίδια την αποδοχή της «φιλικής χειρνομίας» του Σαουδάρβα. Και δεν μας προσφέρει απολύτως καμία ανακούφιση ότι ο πρόεδρος μας έστω και μετά τις επικρίσεις να τον χρήσιμο σόλο που προκλήθηκε, έχει πραγματικά αντιληφθεί το περιεχόμενο και την ουσία όλης αυτής της κατακραυγής.

elenixenou11@gmail.com

Κτηνοτρόφος περιποιείται μία αγελάδα κατά τη διάρκεια προετοιμασιών για τα εγκαίνια της Διεθνούς Αγροτικής Έκθεσης του Παρισιού.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ανίκανοι ή και διεφθαρμένοι;

Τον Ιούλιο του 2016, ο γνωστός στις αρχές επιχειρηματίας Φάνος Καλοψιδιώτης, συνέτρωγε με φίλο του αστυνομικό και με τη σύζυγο του αστυνομικού σε ψαροταβέρνα στην Αγία Νάπα, όταν δύο εκτελεστές ήταν, όπως εξήγησε η αστυνομία, ένα μεγάλο μπέρδεμα. Τον Μάρτιο του ιδίου έτους, ο αστυνομικός που εργαζόταν στο παράρτημα της Interpol στην Κύπρο είχε λάβει από τους προϊστάμενούς του σε μία μικρή κόλλα δύο τηλεφώνα: αυτό του εκτελεστή και αυτό της Interpol Βελιγραδίου και είχε την οδηγία να ενημερώσει τους τελευταίους. Τηλεφώνησε όμως στον εγκέφαλο της δολοφονίας, του συστήθηκε και του έστειλε συνεπώς το μήνυμα πως η Αστυνομία του ψάχνει. Από μπέρδεμα, λοιπόν, αντί να ενημερώσει τη σερβική αστυνομία για τα σχετικά, πήρε τηλεφώνω τον ίδιο τον συνεργό. Μία «σωτήρια» βεβαίως γκάφα για τους εκτελεστές, καθώς φρόντισαν να αναβάλουν τη δολοφονία για τρεις μήνες. Η Interpol Βελιγραδίου, μετά την αποτυχία σύλληψης των Σέρβων εκτελεστών, εξέφρασε την ενόχλησή της για τη διαρροή της πληροφορίας από την Κυπριακή Αστυνομία, αφήνοντας σαφή υπονοούμενα για σχέση Κυπρίων αστυνομικών με εγκληματίες.

Ήταν, λοιπόν, θέμα διαφθοράς ή θέμα καθαρής πλιθιότητας; Κανείς δεν μπορεί να απαντήσει μετά βεβαιότητας, καθώς φαινόμενα και διαφθοράς αλλά και μεγάλης ανοησίας βρίθουν πέριξ, εντός του σώματος αλλά και λίγο πιο πάνω. Και εγκληματίες ανικανότητας θα προσέθουσε σε όλο αυτό. Μόνο να θυμηθούμε πως το 2008 ο βαρυποινίτης Κίτας απέδρασε από το «Απολλώνειο» όπου εξέτιε την ποινή και κώρο περιφερόταν ανενόχλητος στη Στασι-κράτους, πως ο Ονουφρίου διέφυγε από τα χέρια 12 ένοπλων αστυνομικών, τις μαζικές αυτοκτονίες στις φυλακές, αλλά και την εγκληματική αδράνεια που επέτρεψε να κυκλοφορεί

ανενόχλητος ένας κατά συρροή δολοφόνος και να σκοτώνει γυναίκες. Θα μπορούσαμε να σκεφτούμε και το ότι επέλεξαν να κάνουν απόρρητο φρούριο τη Λήδρας, φορτώνοντας στους αλλοδαπούς κατοίκους εγκλημα, ναρκωτικά ακόμα και τρομοκρατία και άφησαν ανεξέλεγκτη την Αγία Νάπα, όπου μέχρι και προχθές γάζωναν κάποιοι ανενόχλητα.

Όμως θα σταθούμε σε όλο αυτό το φιάσκο του ποδοσφαίρου και τα όσα διαμειβονται σε αυτό. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αποφάσισε όπως και πριν από πέντε χρόνια να πατάξει τη διαφθορά στο ποδόσφαιρο. Αυτή τη φορά η παρουσία του Γιώργου Σαββίδη φαίνεται να υπήρξε πολύ πιο αποτελεσματική από του προκατόχου του, καθώς επιχείρησε να λάβει μέτρα. Χρειάστηκε όμως να βγει στο προσκήνιο το ισπανικό δημοσίευμα που έκαιγε το κυπριακό ποδόσφαιρο και να ακολουθήσει η πληροφόρηση πως η ισπανική αστυνομία είχε στείλει πριν από έναν χρόνο τα ηχητικά της υπόθεσης Λαρένα στην Κύπρο για να μείνει έκπληκτος μπροστά στους δημοσιογράφους. Κανείς δεν φρόντισε ούτε να τον ενημερώσει ούτε να τον προειδοποιήσει για τα όσα διαμειβονταν. Ούτε ο προκατόχος του Ιωάννης Νικολάου που κατά τα άλλα ετοιμάζεται για τη γενική εισαγγελία, ούτε ο πρώην αρχηγός, ούτε όμως όσοι χειρίστηκαν το θέμα.

Μαζί του άναυδοι μείναμε κι εμείς, όταν διαβάσαμε τις εξηγήσεις του νυν αρχηγού Κύπρου Μιχαηλίδη στην Επιτροπή Θεσμών. Ο Κύπρος Μιχαηλίδης που όσο κι αν επιχειρεί πονηρά να βγάλει την ουρά του έξω από όλο αυτό, θα πρέπει να θυμηθεί πως δεν προσγειώθηκε από την Ελβετία στην πυραμίδα του αστυνομικού σώματος της Κύπρου. Υπηρετούσε από τη θέση που υπαρχνού εκείνο το διάστημα και συνεπώς είχε ευθύνη για το ότι τα στοιχεία περιμεναν μεταφραστές έναν χρόνο και στη συνέχεια καταχωρίστηκαν στα συρτάρια.

Αντιλαμβάνεστε, λοιπόν, τη γελοιότητα της κατάστασης. Και πόσο αισιόδοξοι μπορούμε να είμαστε για την πάταξη της διαφθοράς που επαγγέλλονται κατά διαστήματα. Γιατί με όσα διαμειβονται το τελευταίο διάστημα, ο καθένας από μας έχει το δικαίωμα να διερωτάται για όλους αυτούς που κατά τα άλλα θα μας καθαρίσουν από το εγκλημα τη διαπλοκή και τη διαφθορά: Είναι απλά ανίκανοι ή και βαθιά διεφθαρμένοι;

economidoum@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Πολιτογράφηση επενδυτών

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το πρόγραμμα πολιτογράφησης επενδυτών βοήθησε. Έγιναν όμως και λάθη. Σήμερα επιβάλλεται η προσαρμογή του σε μια πιο βιώσιμη και αξιόπιστη βάση. Η Κύπρος προφανώς και πρέπει να διαθέτει ένα ευρύ φάσμα κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων και προσώπων υψηλής εισοδηματικής στάθμης. Αυτό εξάλλου πράττουν τα περισσότερα κράτη που έχουν ανοικτές οικονομίες και που επιζητούν τις ξένες επενδύσεις. Στην πλειοψηφία τους, τέτοια κίνητρα έχουν φορολογικό χαρακτήρα. Η πολιτογράφηση ή η παραχώρηση καθεστώτος μόνιμης διαμονής είναι άλλο ένα κίνητρο το οποίο αρκετές χώρες προσφέρουν, με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο. Στην Κύπρο, η δυνατότητα για την κατ' εξαίρεση πολιτογράφηση επενδυτών υπήρχε και πριν από την οικονομική κρίση. Ήταν όμως η απόφαση της κυβέρνησης Αναστασιάδη για προσδιορισμό και γνωστοποίηση κριτηρίων που διεύρυνε την εφαρμογή του, με τρόπο που έδωσε ώθηση στην οικονομική δραστηριότητα και μάλιστα τότε που αυτή βρισκόταν στον πάτο.

Είναι όμως εξίσου ξεκάθαρο ότι έχουν ακουστεί υπερβολές σε σχέση με τον αντίκτυπο του προγράμματος. Είναι λάθος, για παράδειγμα, να αθροίζεται το ποσό των συναλλαγών που έχουν γίνει στο πλαίσιο του προγράμματος και να θεωρείται ότι αυτό αποτελεί συνεισφορά στο ΑΕΠ. Η τραπεζική κατάθεση στις εποχές που υπήρχε έλλειψη ρευστότητας ή η έκδοση κρατικών ομολόγων την εποχή που κανένας δεν δάνειζε την Κυπριακή Δημοκρατία είχε το όφελός της, όμως αυτό καθόλου δεν σχετίζεται με την πραγματοποιήση πραγματικών επενδύσεων στην οικονομία. Στην δε περίπτωση των ακινήτων, η θετική συμβολή στο ΑΕΠ θα προκύψει μόνο όταν ένα νέο έργο τελικά πραγματοποιηθεί. Όχι όταν πωληθεί στα χαρτιά, ούτε ασφαλώς, όταν πρόκειται για υφιστάμενη οικοδομή.

Συνεπώς οι αναφορές ότι η Κύπρος «κέρδισε» 4 ή 5 δισ. και ότι η ανάπτυξη των τελευταίων ετών είναι, βασικά, αποτέλεσμα αυτού του προγράμματος είναι λανθασμένες. Δεν λαμβάνουμε υπόψη τη θετική επίδραση της μεγάλης αύξησης στον τουρισμό ή την εξαιρετική επίδοση του πανεπιστημιακού τομέα, ή τη σταθερή και ισχυρή συμβολή του τομέα της ναυτιλίας.

Το γεγονός ότι συγκεκριμένοι επαγγελματίες έχουν κερδίσει πολλά από την εμπλοκή τους στον πρόγραμμα, δεν αναιρεί αυτή την πραγματικότητα. Και γι' αυτό εξάλλου η μελέτη οικονομικού αντίκτυπου κατέδειξε ως πραγματική συμβολή στην ανάπτυξη ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 0,3% του ΑΕΠ, τη στιγμή που η οικονομία έτρεχε με ρυθμό ανάπτυξης κοντά στο 4%.

Αυτή η διαπίστωση δεν ισοδυναμεί με εισήγηση για τερματισμό του προγράμματος. Σημαίνει όμως ότι η χώρα μας έχει το περιθώριο, την άνεση αλλά και την υποχρέωση να θέσει το πρόγραμμά σε μια πιο αξιόπιστη βάση. Πολύ σωστά οι διαδικασίες ελέγχου έχουν γίνει πιο αυστηρές. Κάποια λάθη στα αρχικά στάδια, έστω και εάν αυτά έγιναν χωρίς κακή πρόθεση, βεβαίως και έπρεπε να αποφευχθούν. Ο ενδεχόμενος περιορισμός του αριθμού των αιτήσεων με κανένα τρόπο δεν πρέπει να οδηγήσει σε χαλάρωση των διαδικασιών ελέγχου.

Οι προσεγγίσεις της αρπαχτής πρέπει να μπει οριστικά στο περιθώριο γιατί πλάττουν τη φήμη και την αξιοπιστία της χώρας μας, η οποία αξίζει πολύ περισσότερα από την πώληση μιας ακόμη έπαυλης.

Σε σχέση με τα οικονομικά κριτήρια, το επόμενο βήμα που πρέπει να εξεταστεί είναι η υποχρέωση σε πραγματοποίησις μέρους έστω της επένδυσης που τομείς πέραν της αγοράς ακινήτων ή του τουρισμού. Δηλαδή μέρος της επένδυσης να κατευθύνεται υποχρεωτικά σε λιγότερο ανεπτυγμένους τομείς, όπως είναι η υγεία, η εκπαίδευση, η τεχνολογία, η έρευνα, η ενέργεια και γιατί όχι και στον πρωτογενή τομέα.

Ίσως αυτό να οδηγήσει σε λιγότερες επενδύσεις, όμως αυτές θα είναι πιο ανταποδοτικές και με επαφές μακροπρόθεσμα για την οικονομία μας. Η χώρα μας διανύει τον έκτο χρόνο ισχυρής ανάπτυξης και βρίσκεται σε σαφώς καλύτερη θέση. Πρέπει συνεπώς οι αποφάσεις και οι πολιτικές μας να κοιτάζουν μπροστά, όχι μόνο το σήμερα, αλλά κυρίως το αύριο της οικονομίας μας.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Έξυπνη Βουλή

«Φωνή λαού», φωνή Θεού». Οι αντιδράσεις του Τμήματος Αρχαιοτήτων από τη μία και οι μεμψιμοιρίες πολιτών και μέσων μαζικής ενημέρωσης από την άλλη, φαίνεται ότι οδηγούν σε ναυάγιο και την τελευταία και ίσως πιο αποφασιστική προσπάθεια, για ανέγερση νέου κτιρίου της Βουλής των Αντιπροσώπων, στον λόφο δίπλα από την ΠΑΣΥΔΥ. Για την ιστορία, να αναφέρουμε ότι οι σχεδιασμοί ξεκίνησαν πριν από 30 χρόνια και επανειλημμένως εξαγγέλθηκαν ημερομηνία για έναρξη των έργων και για θεμελίωση του επιβλητικού κτιρίου. Για την ιστορία, να πούμε, επίσης, ότι το κόστος πολλαπλασιάστηκε και στις τελευταίες προσφορές έφθασε γύρω στα 120 εκατ. ευρώ,

30-40 εκατ. ευρώ, πιο πάνω από τις αρχικές εκτιμήσεις του Υπουργείου Μεταφορών και Έργων.

Κάθε εμπόδιο για καλό και ίσως είναι η ευκαιρία της Βουλής των Αντιπροσώπων να προχωρήσει σε άλλες έξυπνες πρωτοποριακές επιλογές. Δηλαδή αντί για κτίρια να δημιουργήσει μια έξυπνη ψηφιακή υποδομή και να χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες της τεχνικής νομιμότητας, για να υλοποιήσει το νομοθετικό έργο. Ήδη έγιναν τα πρώτα και πολύ σημαντικά βήματα, με τον τερματισμό της χρήσης χαρτιού για τα έγγραφα και τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών από τους βουλευτές. Ήδη ξεκίνησε και η χρήση της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, έστω και με τα μεγάλα εμπόδια, λόγω της παλαιότητας του συστήματος, το οποίο βρισκόταν για

πολλά χρόνια στις αποθήκες του Κοινοβουλίου.

Πρόσφατα λειτούργησε το «Σπίτι του Πολίτη», μια πανέμορφη αναπαλαιωμένη οικία δίπλα από το κτίριο της Βουλής. Η δουλειά η οποία έγινε είναι εξαιρετική και σίγουρα πρέπει να αποτελέσει πρότυπο για την αναπαλαίωση και άλλων κτιρίων. Το κτίριο διαθέτει όλες τις σύγχρονες γραφειακές υποδομές και επιπλέον ο χώρος είναι πολύ ζεστός και πολύ φιλικός για τους εργαζόμενους. Διαθέτει μια εξαιρετική αυλή για εκδηλώσεις καθώς και χώρο στάθμευσης. Στον χώρο αυτό θα φιλοξενηθεί η παράλληλη Βουλή, μια πρωτοποριακή πρωτοβουλία του προέδρου του σώματος Δημήτρη Συλλούρη. Καλό θα είναι, η οικονομικά ανεξάρτητη, πλέον Βουλή να προχωρήσει στην ανα-

παλαίωση και του άλλου κτιρίου, το οποίο βρίσκεται λίγα μέτρα πιο δίπλα, στον χώρο του παλαιού νοσοκομείου της Λευκωσίας. Σε αυτό το κτίριο θα μπορούσε να φιλοξενηθεί η σπουδαία βιβλιοθήκη της Βουλής καθώς και ίσως και το αρχείο του Κοινοβουλίου.

Καλό θα είναι να προχωρήσει η πεζοδρομοποίηση του χώρου μπροστά από τη Βουλή και μπροστά από το μουσείο και να ενοποιηθεί ο χώρος με τον δημόσιο κήπο. Δηλαδή να δημιουργηθεί ένα τεράστιο περιφραγμένο πάρκο, στο οποίο, εκτός από τον κήπο, να φιλοξενοούνται η Βουλή των Αντιπροσώπων, το νέο και το παλιό μουσείο και τα άλλα αναπαλαιωμένα κτίρια. Με τον τρόπο αυτό θα φυλάσσονται καλύτερα και οι ιστορικοί θησαυροί του τόπου μας. Στην Ελλάδα, πίσω από το

Προεδρικό Μέγαρο και το πρωθυπουργικό γραφείο υπάρχει ένας τεράστιος φυλασσομένος κήπος. Σχεδόν σε όλες τις χώρες Ευρώπης, κατά κανόνα τα κτίρια της Βουλής και των κυβερνήσεων, βρίσκονται σε περιφραγμένους χώρους και στη μέση τεράστιων πάρκων. Σε αυτό συνέβαλε και το γεγονός ότι τα περισσότερα μέγαλα ήταν προηγούμενης βασιλικής παλάτια.

Οι εποχές αλλάζουν και η ψηφιακή τεχνολογία αλλάζει υποχρεωτικά και τις ανάγκες για τεράστια γραφεία. Πρόσφατα ομάδα βουλευτών επισκέφθηκε τη Σλοβενία και συναντήθηκε με τον διευθυντή του Φόρου Εισοδήματος της χώρας. Εκπληκτοί είδαν έναν νεαρό να κάθεται σε μια ψηλή καρέκλα, σε ένα ψηλό τραπέζι (stul) και να έχει μπροστά του, ένα φορητό υπολογιστή. Στην

ίδια αίθουσα υπήρχαν και πολλοί άλλοι εργαζόμενοι. Μοιραία η κουβέντα ξεκίνησε με την ερώτηση, «μα πού είναι το γραφείο σας». Η απάντηση ήταν έκπληξη. «Δεν έχω γραφείο, ούτε και δικό μου υπολογιστή. Βρέθηκα στον συγκεκριμένο χώρο για μια συνάντηση και με τους κωδικούς μου μπήκα στον δικό μου υπολογιστή και συνέχιζω τη δουλειά μου». Παράγγειλαν καφέ και άρχισε η κουβέντα για τον τρόπο λειτουργίας της νευραλγικής υπηρεσίας της χώρας. Προτάσεις και έξυπνες ιδέες υπήρχουν πολλές, φτάνει να υπάρχει η βούληση για έγκαιρες αλλαγές, γιατί είτε έτσι, είτε αλλιώς, «ο χρόνος περνά και ο κόσμος γυρνά» και ξεπερνά όσους ξεχνούν να εκσυγχρονιστούν.

kaporispan@yahoo.gr

Μας είπαν ό,τι τους λέγαμε

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Διαβάζοντας την αυτοκριτική του ΣΥΡΙΖΑ για τα όσα συνέβησαν το πρώτο διάστημα της διακυβέρνησής του, σου έρχεται να πεις αυθόρμητα «καλά, μας δουλεύετε; Μας λέτε ό,τι σας λέγαμε τότε και μας λιοδορούσατε». Είμαι εξ αυτών που πιστεύω ότι η όλη εμπειρία της πρώτης περιόδου ήταν καταστροφική αλλά αναπόφευκτη, ίσως και «αναγκαία». Χωρίς το ακριβό μας φροντιστήριο της χίμαιρας που ξεφούσκωσε σαν μπαλόνι θα ζούσαμε ακόμη σαν λαός τον μύθο μας. Θα αναζητούσαμε μαγικές και εξωτικές λύσεις στην Απώ Ανατολή, θα πιστεύαμε ότι

Ο κ. Τσίπρας έχει αποδείξει ότι κόβει τους γόρδιους δεσμούς, αλλά αργεί πάρα πολύ να το κάνει.

μπορούμε να εκβιάσουμε τους Ευρωπαίους να μας οβήσουν το χρέος, και άλλα παρόμοια. Οχι ότι δεν υπάρχει ακόμη ένα σημαντικό τμήμα του ελληνικού πληθυσμού που τα πιστεύει όλα αυτά. Κάθε άλλο. Η μεγάλη όμως πλειονότητα κατάλαβε ότι στο σημερινό γεωπολιτικό, καπιταλιστικό παγκόσμιο σύστημα η ζωή για μια χώρα σαν την Ελλάδα μοιάζει με ανηφορικό μονόδρομο.

Την εποχή του ιερού αντιμνημονιακού αγώνα και στη συνέχεια την περίοδο πριν από το δημοψήφισμα ο ΣΥΡΙΖΑ ηγήθηκε ενός εθνολαϊκιστικού μορφώματος που έλαβε διακριτά και έκφραση μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μονοπώλησε ένα καινούργιο τερέν δημόσιας αντιπαράθεσης που γοήτευσε τον, δικαιολογημένα οργισμένο με το σύστημα, πολίτη. Σέρβιρε θυμό, ευκολοχώνευτες θεωρίες και δηλητηριώδεις, προσωπικές

και εντελώς «τραμπικές» επιθέσεις σε όποιον διαφωνούσε μαζί του. Αυτά όλα μπήκαν στον δημόσιο διάλογο και στην πολιτική μας ζωή τότε. Και το πλήρωσε ασφαλώς και ο ίδιος ο κ. Τσίπρας με τις Πρέσπες και στο τέλος της θητείας του γιατί, όπως συχνά ανακαλύπτουμε, το κτήνος του άλογου και άγριου λαϊκισμού δαγκώνει ό,τι βρει μπροστά του, ακόμη και το χέρι που το χαίδευε όταν ήταν ακόμη βρέφος.

Η αυτοκριτική του ΣΥΡΙΖΑ λέει λοιπόν αυτά που λέγαμε. Οτι δεν προετοιμάσθηκε καθόλου για την εξουσία, βιάστηκε μόνο να την πάρει. Οτι υποεκτίμησε τις συνέπειες των εθνικών απειλών που αντιμετώπιζε η χώρα. Οτι η Ρωσία και η Κίνα μπορεί και πρέπει να είναι χώρες με τις οποίες έχουμε πολύ καλές σχέσεις, αλλά δεν θέλουν και δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τις παραδοσιακές μας συμμαχίες. Και μας παίρνουν στα σοβαρά όσο είμαστε μέσα στην Ευρώπη και την Ευρώζων.

Η χώρα χρειάζεται μία σοβαρή, δυναμική αντιπολίτευση. Ο κ. Τσίπρας και ο ΣΥΡΙΖΑ έμαθαν και ωρίμασαν μέσα από τις κρίσεις που χειρίσθηκαν. Προφανώς δεν έχουν καμία σχέση με το κόμμα του 3%, του Δεκέμβρη του 2008 ή και του 2014. Έχουν όμως δρόμο στη διαδικασία ωρίμανσης. Υπάρχουν ακόμη πολλοί που θέλουν να γυρίσουν στη θάλαωρή του 3% και να ακυρώσουν την όποια στροφή στον ρεαλισμό. Η κοινωνία όμως έχει προχωρήσει και εκείνη. Σε θέματα όπως είναι οι πορείες που διαδύουν τη ζωή στην πόλη. Δεν είναι πια θέμα Δεξιάς ή Αριστεράς, είναι κάτι πρακτικό και αυτονόητο. Ο κ. Τσίπρας έχει αποδείξει ότι κόβει τους γόρδιους δεσμούς, αλλά αργεί πάρα πολύ να το κάνει. Υποθέτω ότι τώρα πια ξέρει πως ένας πολιτικός ή ένας ηθοποιός, όσο ταλαντούχος και να είναι, αποκλείεται να κόψει εισιτήρια ξαναπαίζοντας ένα ρόλο από άλλες εποχές και συγκυρίες.

Απλώς μας ξέρουν...

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Είπε ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου ότι «μέχρι την κυβέρνηση του Αλέξη Τσίπρα, τα πράγματα πήγαιναν καλά», αλλά συνέχισε πως «στην Ελλάδα τα αριστερά κόμματα είναι υπερβολικά εθνικιστικά» και ως εκ τούτου προφανώς η πρόσφατη κρίση. Κατέληξε μάλιστα ότι «με τη νέα κυβέρνηση –του Κυριάκου Μητσοτάκη– ξεκινήσαμε επαφές για να συνεχίσουμε τις συνομιλίες». Ως ανεμένετο η δήλωση του κ. Τσαβούσογλου οδήγησε σε οξεία αντιπαράθεση μεταξύ Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ.

Φυσιολογικός η δήλωση του κ. Τσαβούσογλου θα όφειλε να είχε περάσει ασχολίαστη, διότι ως μόνον στόχο είχε να προκαλέσει πολιτικό ερεθισμό και αντιπαράθεση μεταξύ των δύο ελληνικών κομμάτων εξουσίας. Και ο στόχος του πετυεύεθν. Μύριες όσες διαφορές χωρίζουν την Τουρκία και τη χώρα μας. Πλείστα όσα έχουν γραφεί περί του δυσμενούς συσχετισμού δυνάμεων. Αλλά υπάρχει ένα σημείο στο οποίο υπερέχει η Αγκυρα, και δεν είναι άλλο από την πάντα επιτυχή παρέμβασή της στα εσωτερικά της Ελλάδος. Το ως άνω πλεονέκτημα αξιοποιείται είτε διά ερεθισμού της ελληνικής κοινής γνώμης, δυσχεραίνοντας δι’ αυτού του τρόπου τους χειρισμούς της όποιας κυβέρνησεως, είτε εντεινόντας την κομματική διαμάχη. Αλλά προς τι η έκπληξη; Αγώνα ανεξαρτησίας εκδηλώσαμε πριν από 200 χρόνια και ταυτοχρόνως εμείνετο εμφύλιος πόλεμος.

Εξακρατήρισε την ελληνική αριστερά ο κ. Τσαβούσογλου εθνικιστικά. Οντως ο Ανδρέας Παπανδρέου, ο ιδρυτής του «πατριωτικού ΠΑΣΟΚ» στη μεταπολίτευση, μετά την τουρκική εισβολή στην Κύπρο, υπήρξε εντόνως επικριτικός της Αγκυρας και αργό-

τερα ως πρωθυπουργός απέρριπτε διάλογο με την Τουρκία. Εως ότου μετά την κρίση του 1987 αποκατεστάθη ουσιαστική επαφή στη βάση της συναντιλήψεως περί «μη πολέμου». Είχε τον τρόπο του με τις λέξεις ο Α. Παπανδρέου.

Αριστερός και ο διάδοχός του, Κώστας Σημίτης, που συνέχισε τον διάλογο μετά την κρίση των Ιμίων. Και ο κ. Γιώργος Παπανδρέου, ως υπουργός Εξωτερικών της κυβερνήσεως Σημίτη. Αριστεροί ήσαν όλοι αυτοί και υπέγραφαν συμφωνίες δεσμευτικές της χώρας μας. Όσο για τον ριζοσπάστη ηγέτη της Αριστεράς Αλέξη Τσίπρα δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ποτέ εθνικιστής πρωθυπουργός, και επί των ημερών του οι σχέσεις με την Αγκυρα κινήθηκαν ως συνήθως στο πλαίσιο «ελεγχομένων εντάσεων».

Συμπτωματικώς ίσως, οι κεντροδεξιές κυβερνήσεις της Ν.Δ. δεν συνομολόγησαν ουσιαστικές συμφωνίες με την Τουρκία. Η μετριοπαθής διαχείριση των ελληνικών τουρκικών σχέσεων απέτρεψε την εκδήλωση κρίσεων και ως εκ τούτου δεν οδνηθήκαν σε διαπραγματεύσεις υπό πίεση.

Το 1991, ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, νέος πρωθυπουργός την εποχή εκείνη, επεχείρησε ουσιαστικό διάλογο με τον τότε ομόλογό του Μεσούτ Γιλμάζ στο Παρίσι. Οι δύο ηγέτες εισήλθαν σε ένα δωμάτιο, μόνοι, δίχως συνοδεία, δίχως να κρατούν χαρτοφύλακες, υπό το βλέμμα των δημοσιογράφων. Προέβησαν ακολουθώντας στις τυπικές δηλώσεις.

Σε λίγη ώρα ο κ. Γιλμάζ διεκήρυττε ότι υπήρξε συμφωνία για τα πετρέλαια του Αιγαίου επί χαρτών, που Κύριος οίδε πού ευρέθησαν. Κόλαση στην Αθήνα, δριμεία η αντιπολίτευση, τέλος οι συζητήσεις. Παιίζουν μαζί μας πάντοτε οι Τούρκοι, και εμείς απλούστατα «τσιμπάμε». Μας γνωρίζουν πολύ καλύτερα από όσο ξέρουμε τον εαυτό μας.

Οι εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή είναι πολύπλοκες, οι εξωτερικοί παράγοντες απρόβλεπτοι και οι συσχετισμοί δυνάμεων ρευστοί. Σε αυτό το περιβάλλον, η Ελλάδα καλείται να χαράξει τη δική της πορεία, αλλά και να προβλέψει τις κινήσεις της Τουρκίας, μιας και η γειτονική χώρα βρίσκεται συνεχώς στο επίκεντρο εξελίξεων που μπορούν να επηρεάσουν άμεσα ή έμμεσα και τη δική μας. Ο καιροσκοπισμός του προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν έχει εμπλέξει τη χώρα του σε έναν κόμπο αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ολόένα μεγαλύτερη, άμεση επιθετικότητα και στην αύξηση των μεταναστευτικών ροών.

Εως πριν από λίγες εβδομάδες, η σχέση μεταξύ Τουρκίας και Ρωσίας εξελισσόταν με τέτοιο τρόπο που η Αγκυρα μπόρεσε να χαράξει «ανεξάρτητη» εξωτερική πολιτική, αγνοώντας τις ΗΠΑ και το ΝΑΤΟ, ενώ η Μόσχα μπόρεσε να πουλήσει όπλα, όπως τους πυραύλους S-400 στην Τουρκία, και να προκαλέσει

Η τουρκική επιθετικότητα

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΠΑ**

ρήγμα στις σχέσεις της χώρας με τις ΗΠΑ και με την Ατλαντική Συμμαχία. Το γεγονός ότι η Ρωσία και η Τουρκία βρίσκονται σε αντίπαλα στρατόπεδα στη Συρία δεν τις εμποδίζει όσο και οι δύο επέκτειναν την επιρροή τους εκεί μετά την απόσυρση των ΗΠΑ από τη Βόρεια Συρία. Τι έγινε, όμως, και η τόσο κερδοφόρος συνεργασία εξελίσσεται σε σύγκρουση μεταξύ των δύο χωρών στο έδαφος της Συρίας; Ο Βλαντιμίρ Πούτιν έχει επενδύσει πολύ στη στήριξη του προέδρου Μπασάρ αλ Ασαντ τα τελευταία χρόνια, ενώ ο Ερντογάν προβάλλει ως επιτυχία την τουρκική κατοχή μέρους της Συρίας εις βάρος του Ασαντ. Ετσι, ή ο Πούτιν ή ο Ερντογάν θα πρέπει να υποχωρήσει, να ταπεινωθεί. Αυτό δεν θα το κάνει ο Πούτιν, ο οποίος ανέβασε το γόντρο της χώρας του με την καθοριστική παρέμβαση στη Συρία. Ετσι, ο Ερντογάν αναγκάστηκε να ζητήσει την αποστολή αμερικανικών πυραύλων Πάτριος στη μεθόριο για να προστατευθεί η χώρα του από τη ρωσική αεροπορία. Την Παρασκευή, μάλιστα, δήλωσε ότι η Τουρκία μπορεί να χρησιμοποιεί ταυτόχρονα τους

Πάτριος και τα ρωσικά S-400, πράγμα στο οποίο η Ουάσιγκτον δεν θα συναινέσει. Η κατάσταση περιπλέκεται ακόμη περισσότερο για την Αγκυρα: Ενώ ο Ερντογάν έπεισε τον Ντόναλντ Τραμπ να αποσύρει τις αμερικανικές δυνάμεις από τη Β. Συρία και να εγκαταλείψουν τους Κούρδους συμμάχους τους, ώστε η Τουρκία να μπορεί να εισβάλει και να τους εκδιώξει από την περιοχή, τώρα οι Ρώσοι άρchiσαν να συνεργάζονται με τους Κούρδους μαχητές.

Με Τούρκους στρατιώτες να σκοτώνονται από τη ρωσική αεροπορία και τον στρατό της Συρίας, ο Ερντογάν αντιμετωπίζει οδυνηρή ήττα εδώ. Το ερώτημα είναι πώς θα εξελιχθεί η σχέση Τουρκίας - Ρωσίας γενικότερα και πώς αυτή θα επηρεάσει άλλα μέτωπα. Η πολιτική του Ερντογάν βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην προβολή ισχύος, σαν η Τουρκία να είναι υπερδύναμη. Δεν αντέχει στην ταπείνωση. Ούτε η οικονομία της χώρας στέκει καλά, και η επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας λόγω του κορωνοϊού στην Κίνα μπορεί να έχει απρόβλεπτες συνέπειες σε όλον τον κόσμο.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Η ηδονική παθολογία των εντυπώσεων

Τη γνώση, την ενημέρωση-πληροφoρία, συχνά και τη σπουδή τις υποκαθιστούν σήμερα οι εντυπώσεις. Πάντοτε στις ανθρώπινες κοινωνίες η ικανότητα «να κερδίζονται οι εντυπώσεις» ήταν προσόν, πλεονέκτημα. Αλλά δεκτό από τους νουνεχείς με επιφύλαξη. Υπήρχαν οι φανταχτερές στολές των αρχόντων, τα στέμματα, τα σκήπτρα, οι χρυσοποίκιλτες αρματωσιές. Και πάντοτε, όσο πιο μέτριος και ανεπαρκής ο ηγέτης τόσο εντυπωσιακότερη η φαντασμαγορία.

Στη Νεωτερικότητα, τη δυναμική των εντυπώσεων την αξιοποίησαν στο έπακρο οι ολοκληρωτικές ιδεολογίες και τα καθεστωτικά τους έγκονα: φασιστικά, ναζιστικά, μαρξιστικά. Και στις τρεις περιπτώσεις η εντυπωσιοθηρία και τα παραισθησιογόνα επινοήματα της προπαγάνδας δημιουργούσαν τέτοια ασφυξία, ώστε να φαντάζει ηδονικός ο ομορφής και ομότροπος αντιπάλος: η «ελευθερία των Αγορών», που ακολούθησε.

Η προτεραιότητα των εντυπώσεων, στα καθεστώτα πολιτικού ολοκληρωτισμού, κολάκευε τη ναρκισστική ψευδαίσθηση των οπαδών ότι μετέχουν, το κάθε άτομο, στην πραγμάτωση υψηλού οράματος: της αταξικής κοινωνίας ή της φυλετικής καθαρότητας (εκτοπλάσματος του «περιούσιου λαού») ή της ανεμπόδιστης ιδιωτικής κερδοσκοπίας ή του (δάρην) «κοινωνικού συμβολαίου», δηλαδή της συλλογικά θωρακισμένης εγωλαγνείας.

Η εκθαμβωτική ανάπτυξη της

Χαμοζωή, ψευτοζωή πίσω από φαντασμαγορικές εντυπώσεις.

τεχνολογίας των εντυπώσεων οδήγησε σε ένα γενικευμένο κυνήγι ηδονής άψογα τεχνουργημένο. Καταλύθηκε αυτονόητα κάθε λειτουργία και συνειδηση «κοινότητας» και «κοινοτικού βίου». Τα πάντα λειτουργούν (αν και όσο λειτουργούν) με εντεταλμένη κρατική υπαλληλία, δηλαδή με έμμησους μεσάζοντες επαγγελματίες διεκπεραιωτές. Η παιδεία, από τα προνήπια κιόλας, καθιερώθηκε, απολύτως και μόνον, σαν χρηστική: ωφέλιμος «εξοπλισμός» του ατόμου. Στέλνουμε το παιδί στο σχολείο «για να πάρει εφόδια»! Σε χώρες θριαμβικής τριτοκοσμικής λιγούρας, οι «προοδευτικές» πολιτικές τσακωνιές χαρακτηρίζουν την αριστεία «ρετσινιά» και την άμιλλα προαγωγή σε «ταξικές διακρίσεις»!

Κορυφαίο διεθνώς σε χρησιμοθηρική υστερία το Ελλαδιόταν εφεύρε το πιο εργαλειακό υποκατάστατο του σχολείου: το «φροντιστήριο». Εκεί συντελείται το έργο, το σχολείο είναι το πάρεργο. Δεν υπήρξε ποτέ κομματική αντίρρηση ή διαμαρτυρία πολιτικού για το εφιαλτικό αυτό καρκίνωμα. Δεύτερη παγκόσμια αποκλειστικότητα ελλαδικά: τα πανεπιστήμια παραδομένα στην ασυδοσία των κομματικών νεολαίων. Ασυδοσία, στην περίπτωση αυτή, σημαίνει: άθλιο παζάρι έγκαιρης

άγρας ψηφοφόρων, οι χώροι της σπουδής και της έρευνας παραδομένοι σε βανδαλισμούς και η επιστήμη ξεφτιλισμένη και ατιμασμένη. Όμως οι εντυπώσεις ότι υπάρχουν σχολεία και πανεπιστήμια στη χώρα συντηρούν παρηγορητική την ψευδαπάτη.

Ολοκληρωτική η επιβολή των εντυπώσεων αλλοτριώνει (ουσιαστικά εξουδετερώνει) και το κύχλημα της νεωτερικής «δημοκρατίας»: τον κοινοβουλευτικό έλεγχο της εξουσίας. Δεν μοιάζει να υπήρξε, ούτε ακούστηκε ποτέ, βουλευτής, της συμπολίτευσης ή της αντιπολίτευσης, να ψηφίζει με κριτήριο το δικίο ή το συμφέρον των ψηφοφόρων του και όχι την «κομματική πειθαρχία». Αυτή η ένδειξη σηματοδοτεί το τέλος του «αντιπροσωπευτικού» λεγόμενου συστήματος, τη φενάκη της «δημοκρατίας» σήμερα. Οι εντυπώσεις δεν λειτουργούν πια ούτε καν σαν προσχήματα, υποκαθιστούν απολύτως την πραγματικότητα και η υποκατάσταση είναι καθολικά αυτονόητη, αν όχι ηδονική.

Θα παραμείνουν (όσο θα υπάρχει ελληνική μνήμη) αλγεινό παράδειγμα ατιμωשים της δημοκρατίας και του συλλογικού αυτοσεβασμού οι μεθοδεύσεις και ίντριγκες, προκειμένου να χαριστεί το όνομα «Μακεδονία» στο σκοπιανό συνονθύλευμα φυλών και γλωσσών: Προκλητικά αγνοήθηκαν οι κεφαλαιώδεις αντιρρήσεις Ιστορικών, Γλωσσολόγων, Εθνολόγων. Περιφρονηθηκαν δύο συλλαλητήρια, πρωτοφανή σε όγκο και οργή, που απαι-

Ετσι, ο Τούρκος πρόεδρος θα αναζητεί νίκες είτε στη Λιβύη είτε στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο και στα ελληνοτουρκικά. Θα βρει απέναντί του όχι μόνο τη Ρωσία, που προσδοκά κέρδη από την έμμεση εμπλοκή της στον πόλεμο της Λιβύης (πάλι σε αντίθετο στρατόπεδο από αυτό της Τουρκίας), αλλά και τη Γαλλία, που εμφανίζεται στυλοβάτης της ευρωπαϊκής πολιτικής άμυνας, την ώρα που η Γερμανία είναι παράλυτη και η Ε.Ε. ανέτοιμη. Επιπλέον, οι ΗΠΑ μάλλον δεν θα είναι τόσο πρόθυμες να διατηρήσουν την «ουδετερότητα» που τόσο ευνοούσε τις τουρκικές διεκδικήσεις.

Με τις περισσότερες χώρες της περιοχής –από το Ισραήλ έως τη Σαουδική Αραβία– να στέκονται απέναντι στην Τουρκία εξαιτίας της συμπεριφοράς του Ερντογάν, δεν του μένει παρά να επιδιώκει με ολόένα μεγαλύτερη επιμονή κέρδη στα μέτωπα με την Κύπρο και την Ελλάδα. Το ότι αυτό είναι αναμενόμενο δεν το καθιστά λιγότερο επικίνδυνο. Εκτός από συμμαχίες και σχέδιο, απαιτούνται ψυχραιμία και σοβαρότητα. Οχι μόνο από την κυβέρνηση. Από όλους.

Να θωρακίσουμε τη γη που πατάμε

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ**

Η Κυπριακή Δημοκρατία γεννήθηκε πριν από 60 ακριβώς χρόνια. Ο τοκετός της δεν υπήρξε φυσιολογικός και ανώδυνος ούτε και η ανάπτυξή της ομαλή και απρόσκοπτη, αφού στα τρία μόλις χρόνια της ζωής της (1963), εκδηλώθηκε η τουρκική ανταρσία που επιχείρησε την κατάλυσή της. Έκτοτε, εσωτερικές φιλοδοξίες, γαμψώνυκες συνωμοσίες, δράσεις παραφρόνων, πραξικοπήματα και εισβολές, σημάδευαν την πορεία της. Όμως, η Κυπριακή Δημοκρατία επέζησε. Το 1964 η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε τον Νόμο περί Εθνικής φρουράς, με υποχρεωτική θητεία. Το 1974, με την τουρκική εισβολή η Εθνική Φρουρά πολέμησε γενναία και παρόλη την προδοσία και με τη συμπαράσταση και τις θυσίες της Ελληνικής Δύναμης Κύπρου, ό,τι μπορούσε να διασώσει, το διέσωσε. Έκτοτε, στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου σταθμεύει μια τουρκική δύναμη 40.000 στρατιωτών, σε πλήρη διάταξη, υποστηριζόμενη από τεθωρακισμένα, πυροβόλα, αεροπορία και ναυτικό. Στα χρόνια που πέρασαν όλες σχεδόν οι κυβερνήσεις είχαν ως προτεραιότητά τους την αμυντική θωράκιση της Κύπρου και την ενίσχυση της αποτρεπτικής δύναμς της Εθνικής Φρουράς.

Τα οπικά συστήματα άρχισαν να αναβαθμίζονται, αγοράστηκαν από το υστέρημα του κυπριακού λαού, νέα υπερσύγχρονα οπικά συστήματα, πύραυλοι, άρματα μάχης, πυροβόλα νέας γενιάς και άλλα οπικά συστήματα, αποτρεπτικά μιας νέας τουρκικής επίθεσης. Και αντί σήμερα που οι απειλές της Τουρκίας για κατάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και για νέα επεκτατική δράση, να ενισχύσουμε ακόμα περισσότερο την άμυνά μας, οι κυβερνώντες υποβάθμιαν τις αμυντικές ανάγκες της Εθνικής Φρουράς, με το ανόητο πρόσχημα του δήθεν «καλού κλίματος». Το αξιόμαχο της Εθνικής Φρουράς απομακρύνθηκε από τις κυβερνητικές προτεραιότητες και όταν αναφέρεται κανείς στην ανάγκη εξοπλισμού της Εθνικής Φρουράς, θεωρείται γραφικός. Και περισσότερο γραφικός θεωρείται όποιος διαφωνεί με τη μείωση της στρατιωτικής θητείας. Είναι πρωτάκουστο μια χώρα που απειλείται τόσο ασύστολα με νέες στρατιωτικές επιχειρήσεις, να μειώνει τη στρατιωτική της θητεία και τις δαπάνες της αμυντικής της θωράκισης. Και είναι ανέκδοτο να τοποθετούνται σκιάχτρα σε φυλάκια της Ε.Φ. ωσάν απέναντί μας να έχουμε σπουργίτες και όχι πάνοπλους «Αττίδες».

Και μπορεί τα προηγούμενα χρόνια (κακώς) να μη δίναμε τόση σημασία στην άμυνά μας, όμως, οι ενεργειακές εξελίξεις στην περιοχή, η τουρκική προκλητικότητα και θρασύτητα που δεν κρύβεται, φέρνουν στην επιφάνεια το μεγάλο θέμα της άμεσης και χωρίς καμιά χρονοτριβή ενίσχυσης και αναβάθμισης της αμυντικής ικανότητας της Ε.Φ. Είμαστε νησί και δεν έχουμε ναυτικό! Πώς θα υπερασπιστούμε τα κυριαρχικά μας δικαιώματα, αν χρειαστεί και ιδιαίτερα τώρα που απειλούνται και οι θάλασσές μας; Οι Τούρκοι μια γλώσσα καταλαβαίνουν: «ποιο θα είναι το κόστος μου αν επιτεθώ;» Γι’ αυτό, as διδαχούμε από τα λόγια του Βιργίλιου: «Αν θέλεις ειρήνη, να ετοιμάζεσαι για πόλεμο». Βέβαια, ο δρόμος της ειρήνης δεν είναι ομαλός, αλλά στρωμένος με τις εσωτερικές και εξωτερικές υπονομεύσεις, με σκευωρίες και εκβιασμούς. Σήμερα, το 2020 προβάλλει καταθλιπτικό και αγχώδες. Ο λαός αδρανεί. Αισθάνεται πολιτική πλήξη και εθνική ανία. Γιατί πολιτικά πληκτική και εθνικά ανιαρή είναι η ηγεσία του. Επιφανειακά δραστήρια και ουσιαστικά αδρανής. Με εθνική επίφαση και αντεθνικό περιεχόμενο. Ειδήμων στους μικροπολιτικούς ελιγμούς και αδαής στους κρίσιμους εθνικούς χειρισμούς. Χειρισμούς που θέτουν σε κίνδυνο την ίδια τη φυσική και εθνική μας επιβίωση.

Καθένας από μας κρατά στα χέρια του τη ζωή του ή τον θάνατό του. Την επιβίωσή της γης του ή τον χαμό της. As πάρουμε, λοιπόν, τη δέσμευση να ζήσουμε σ’ αυτή τη γη. Να τη θωρακίσουμε, να την προστατεύσουμε, να την κρατήσουμε, όχι για τίποτε άλλο, μόνο και μόνο γιατί είμαστε πάνω σ’ αυτή τη γη και την πατάμε. Γιατί αυτή η γη είναι δική μας.

Ο Κ. Γιώργος Σολωμού είναι μέλος της Γραμματείας Εκτελεστικού του Δημοκρατικού Κόμματος.

Η σκιέρ Wendy Holdener από την Ελβετία λίγο πριν από τους παγκόσμιους γυναικείους αγώνες «FIS Alpine Skiing World Cup» στο Κραν Μοντάνα.

Οι Κύκλωπες με το άδειο πουκάμισο

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Το θέμα ταλαιπωρεί τη δημόσια συζήτηση. Πώς θα προχωρήσει μια διαδικασία επίλυσης σε ένα ζήτημα εξωτερικής πολιτικής, όταν τμήματα του πληθυσμού θεωρούν μια συμβιβαστική λύση ως «προδοσία»; Ο κανόνας γνωστός: από τον φόβο μη χαρακτηρίσουν έναν πολιτικό, έτσι ή αλλιώς, όλα μένουν ακίνητα και ο χρόνος, ή οι συσχετισμοί, επιβάλλουν τις ρυθμίσεις τους. Είναι έτσι; Παραδείγματα βεβαιώνουν πως όταν μια πολιτική απόφαση στηρίζεται σε έλλογη ανάλυση και υποστηρίζεται επικοινωνιακά γίνεται δεκτή από την κοινή γνώμη. Το κόστος συχνά προκύπτει από τον φόβο που προκαλούν οργανωμένα συμφέροντα που έχουν διασύνδεση με ΜΜΕ. Το κόστος δεν διασυνδέεται με πραγματικά προβλήματα, αλλά με καλά ελεγχόμενη δόση από φοβίες για να υπαρτήσουν παγιωμένα συμφέροντα και ισορροπίες ισχύος που έχει δημιουργήσει το υπάρχον στάτους κβο.

Η υπόθεση με την ονομασία του κράτους των Σκοπίων προκάλεσε οργή και εκρήξεις. Για 30 χρόνια τάλανισε την κοινή γνώμη μέχρι τη συμφωνία των Πρεσπών. Σκηνές απείρου κάλλους: Βουκεφάλες, ασπίδες, σημαίες, Μακεδονία ξακουστή κ.λπ. Ποιος δεν θυμάται την επίθεση τραμπούκων κατά Γ. Μπουτάρη; Ποιος δεν θυμάται τα συλλαλητήρια με το γενικό πρόσταγμα σε «ιδιοκτήτες» της καθαρότητας; Η Συμφωνία στις Πρέσπες διανύει το δεύτερο έτος της εφαρμογής της. Σε χρόνο ρεκόρ, σε σχέση με το συναισθηματικό βάρος που κουβα-

λούσε η υπόθεση, έχει «υιοθετηθεί» από το πολιτικό σύστημα και έκτοτε εξελίσσεται πολύ καλά. Η τήρησή της από όλα τα μέρη βεβαιώνει ότι η αξιοπιστία των προσώπων διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στα ιστορικά συμβάντα. Κλειδί ο αξιόπιστος σοσιαλδημοκράτης Ζόραν Ζάεφ. Η, έστω, με ζιγκ ζαγκ, στροφή Μπτοστάκν στον ρεαλισμό είναι θετική. Τίποτε από τις διαδόσεις δεν ίσχυσε. Καμιά υπερηφάνεια δεν χάθηκε. Κανείς Βουκεφάλας δεν γλίστρησε στην αρένα. Οι συμφωνίες τηρούνται. Όλα τόσο απλά; Ασφαλώς όχι. Πάντα υπάρχει το παράλογο ή οι παρενέργειες. Στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας η επιχειρησιακή υποурγός Εργασίας Μισράκι, της κυβέρνησης Σπασόφσκι, έβαλε το γραφείο της σήμα με την προηγούμενη ονομασία της χώρας της. Υποχρεώθηκε σε παραίτηση. Έτσι ηγεσίες αποδεικνύουν ότι οι συμφωνίες τηρούνται. Ο Ζ. Ζάεφ απέδειξε, ακόμη μία φορά, πως εννοεί ό,τι υπογράφει. Γι’ αυτό και στα Βαλκάνια κάτι καλύτερο γίνεται, γεγονός που οδήγησε τον Ε. Μακρόν σε αλλαγή πολιτικής και την επαναφορά στην ευρωπαϊκή ατζέντα της ενταξιακής προοπτικής της Βόρειας Μακεδονίας. Η στροφή Μακρόν προέκυψε γιατί τα στελέχη του κόμματος Ζάεφ επέδειξαν σοβαρότητα στα όσα υπέγραψε ο ηγέτης τους στις Πρέσπες.

Στο Κυπριακό μπορεί κάποιος να εκπονήσει ολόκληρη διδακτορική διατριβή σχετικά με την επίθεση των μεγάλων συμφερόντων κατά της επίλυσης. Είτε σε σχέση με την μεγάληλ

σκολή των μικρών τεχνασμάτων που συντόνισε ο Τ. Παπαδόπουλος, είτε σε σχέση με αυτήν την απίστευτη παραπληροφόρηση που επιβάλλει σήμερα ο συνεχιστής του έργου του, Ν. Αναστασιάδης. Η κοινή γνώμη, ιδιαίτερα στην Κύπρο, προσέχει αρκετά τον ηγέτη της, καθώς είναι ταυτόχρονα και συνομιλητής στις διαπραγματεύσεις με την τ/κ πλευρά. Έτσι το ίδιο πλαίσιο λύσης του ΟΗΕ με πρόεδρο τον Γ. Κληρίδη περνούσε άνετα στην κοινή γνώμη, γι’ αυτό και ο Τ. Παπαδόπουλος, γνωρίζοντας το στοιχείο αυτό, φρόντισε να κατεβάσει το βελανέκός του, για να μπορέσει να το εξοντώσει ευκολότερα.

Οι Πρέσπες βεβαιώνουν ότι στο Κυπριακό η αλλαγή θα είναι ακόμη πιο μαζική, ακόμη πιο χειροπιαστή, γιατί περιλαμβάνει αποχώρηση του στρατού κατοχής, επιστροφή εδαφών των ε/κ διοίκηση, από την πρώτη ημέρα άσκησης στα θεμελιώδη δικαιώματα της ελεύθερης διακίνησης, ή και, συνδυασμό άμεσης και σταδιακής εφαρμογής στις άλλες δύο ελευθερίες, αυτές της εγκατάστασης και της απόκτησης περιουσίας. Η σύγκριση ανάμεσα στο «Σκοπιανό» και το Κυπριακό βεβαιώνει ότι το διακύβευμα ανάμεσα στα δύο δεν μπορεί να συγκριθεί. Το ζήτημα της ονομασίας ενός κράτους αφορούσε ρυθμίσεις που θα μπορούσαν να κλείσουν το 1992, πριν μετατραπεί σε «εθνικό» ζήτημα. Το Κυπριακό είναι το μέγα ζήτημα, καθώς από το 2003 (χρόνος ανατροπής Ντενκτάς) μέχρι σήμερα, ελάχιστοι στο διεθνές πεδίο κατανοούν το «πού το πάει η ε/κ ηγε-

σία». Αντί η ε/κ ηγεσία να κοιτάξει τις δικές της επιλογές ρίχννει τις ευθύνες για τα αδιέξοδα σε ολόκληρο τον πλανήτη! Τη μία μέρα ο Ν. Αναστασιάδης δηλώνει ότι «έχουμε δώσει δείγματα γραφής μέχρι παρεξηγήσεως για το πόσο σεβόμαστε τους Τ/κ συμπατριώτες μας», και, επειδή γνωρίζει καλύτερα παντός άλλου ότι αυτό δεν πείθει κανέναν, ρίχννει την μπάλα στην εξέδρα, δηλώνοντας αμέσως μετά ότι «δεν υπάρχει αποφασιστικότητα από τη διεθνή κοινότητα να λάβει τα κατάλληλα μέτρα και αυτό δημιουργεί τον κίνδυνο σύγκρουσης»...

Ο ρόλος, ωστόσο, ενός ηγέτη δεν είναι να μεταφέρει την ευθύνη σε ξένα κέντρα που «δεν έχουν λάβει μέτρα», αλλά ως εκλεγμένος και πολιτικά υπεύθυνος ηγέτης, έχει το καθήκον να προβλέπει και να λειτουργεί με σχέδιο. Οι πολίτες πείθονται να στρατευτούν σε μια προσπάθεια όταν ο ηγέτης έχει τη θέληση να αλλάξει τα πράγματα. Η Συμφωνία των Πρεσπών είναι πολύ γνωστή σε όλους τους Κυπρίους. Να ένα παράδειγμα ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα οι φοβίες εξαנemiζονται. Ποιος θυμάται δημοσκοπήσεις; Κανένας. Ποιος επαφέρει το ζήτημα στη δημόσια ατζέντα; Ελάχιστοι. Στην Κύπρο, πλειοψηφίες στις δύο κοινότητες στηρίζουν την επίλυση και όσοι πιστεύουν στη στασιμότητα θα δουν ότι το λαθρεμπόριο με τους Κύκλωπες ήταν «ένα πουκάμισο αδειανό». Οι Πρέσπες εννμερώνουν όλη την Κύπρο!

www.larkoslarkou.org.cy

Λαός υπό λήθαργο

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Οι αντιπαράθεσεις για το Κραν Μοντάνα καλά κρατούν. Τα αφηγήματα και οι εκατέρωθεν επικρίσεις δίνουν και παίρνουν. Ο λαός αποχαυνωμένος ζητάει απαντήσεις. Δικαιωματικά θέλει να γνωρίζει την αλήθεια. Θέλει να ξέρει τι έφταιξε και κάθηκε μια μεγάλη ευκαιρία, όπως ισχυρίζονται τα Η.Ε. Τι έφταιξε και ενώ είχαμε φτάσει στο παρά πέντε της λύσης, όπως ισχυρίζεται ο ΥΠΕΕ, στο τέλος καταλήξαμε σε τραγικό ναυάγιο. Η Τουρκία συμπεριφέρθηκε αδιάλλακτα, ισχυρίζεται η κυβερνητική πλευρά.

Τινάζαμε τις συνομιλίες στον αέρα, ισχυρίζεται η άλλη. Δύο εκ διαμέτρου αντίθετα αφηγήματα που προκαλούν σύγχυση και συνιστούν δύσκολο γρίφο. Βέβαια υπάρχει και η εύκολη διέξοδος. Υιοθετείς το «πίστευε και μη ερεύνα» και το ότι για την μη λύση πάντα έφταιγε η Τουρκική αδιαλλαξία και ξεμπέρδεψες. Αφενός, καθ-

κόντως, υιοθετείς το αφήγημα της δικής μας πλευράς ως «καλός πατριώτης» και αφετέρου δεν χρειάζεται να βασανίζεις το μυαλό σου. Όμως υπάρχουν και αυτοί που έχουν το «ελάττωμα» να μη δέχονται τα πάντα αδιαμαρτύρητα. Να χρησιμοποιούν κάπου-κάπου και το μυαλό, την κοινή λογική, να θέλουν να εξαγάγουν τα δικά τους συμπεράσματα. Σίγουρα η Τουρκική αδιαλλαξία είναι διαχρονικά δεδομένη. Όποιος ισχυρίζεται ότι η Τουρκία στο Κραν Μοντάνα αποδέχθηκε «αμαχητί» όλες τις δικές μας θέσεις είναι εκτός πραγματικότητας και δεν βοηθά το εθνικό μας θέμα. Αυτό όμως που αλλάζει κατά καιρούς είναι οι συγκυρίες. Όταν τα συμφέροντα της Τουρκίας ευθυγραμμίζονται με τη λύση τότε παρουσιάζεται πιο διαλλακτικά. Τελευταίως η αντιπαράθεση για το Κραν Μοντάνα αναζωπυρώθηκε με αφορμή τις δηλώσεις του τουρκικού ΥΠΕΕ, ότι η Τουρκία δεν αποδέχθηκε τερματισμό των εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμά-

των. Χαράς ευαγγέλια για τη δική μας πλευρά. «Η παραδοχή του τουρκικού Υπουργείου Εξωτερικών ότι ουδέποτε συναινέσε, στη διάσκεψη στο Κραν Μοντάνα, σε κατάργηση των εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμάτων της Τουρκίας, καταρρίπτει το αφήγημα που καλλιεργείται από κάποιους στην Κύπρο», δήλωσε ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος. Λογική προσέγγιση. Όμως το να επικαλείται η δική μας πλευρά τις δηλώσεις του τουρκικού ΥΠΕΕ είναι επεικέως επιπόλαιο. Αν οι Τούρκοι πράγματι είχαν αποδεχθεί κατάργηση των εγγυήσεων, με δεδομένο το ναυάγιο, θα το παραδεχόντουσαν; Θα έλεγαν δημοσίως ότι έκαναν μια υποχώρηση η οποία θεωρείται ανάθεμα για την τουρκική κοινή γνώμη; Εκτός αυτών θα πρέπει επιτέλους να αποφασίσουμε. Είναι αξιόπιστες οι δηλώσεις του Τούρκου ΥΠΕΕ ή όχι; Δεν μπορεί να είναι ολίγον αξιόπιστος, όπως δεν ισχύει το ολίγον έγκυος. As μην ξεχνούμε ότι πριν λίγο καιρό αποδείχθηκε ότι είναι αναξιόπιστος

όταν ισχυριζόταν ότι βολιδσκοπήθηκε από την δική μας πλευρά για λύση δύο κρατών. Ή τα πιστεύουμε όλα ή τίποτε. Επιπρόσθετα δεν μπορείς να σταματήσεις να διερωτάσαι πως είναι δυνατόν τα τόσα αφηγήματα να είναι όλα υποβολιμαία με σκοπό να πλήξουν την Ε/Κ πλευρά. Από την άλλη όμως είναι εκτός πραγματικότητας ο ισχυρισμός ότι μας προσφέρθηκε μια έτοιμη λύση και δεν την δεχθήκαμε. Η αλήθεια σίγουρα είναι κάπου στην μέση. Ασφαλώς δεν είναι η ώρα να πάρουμε μεζούρα και να μετρήσουμε ευθύνες. Άλλωστε, με δεδομένο ότι η δική μας πατρίδα είναι κατεχόμενη και συνεπώς είναι η δική μας πλευρά που επείγεται για λύση, και η παραμικρή δική μας ευθύνη είναι τεράστια.

Ούτε το ΑΚΕΛ μπορεί να λέει όλη την αλήθεια. Μπορεί το κόμμα της Αριστεράς να διατηρεί τις σωστές του θέσεις στο Κυπριακό αλλά δυστυχώς δεν μπορείς να εμπιστευθείς ένα κόμμα που, είτε τους αρέσει είτε όχι, κουβαλά το τεράστιο εθνικό

βαρίδι, δηλαδή το ΟΧΙ για το τσιμέντωμα του ΝΑΙ το 2004. «Είναι καιρός στην Κύπρο να αντιληφθούμε ότι θα πρέπει όλοι μαζί ενωμένοι να αντιμετωπίσουμε την τουρκική αδιαλλαξία και προκλητικότητα και να σταματήσουμε τις έριδες μεταξύ μας», κατέληξε ο ΚΕ. Σίγουρα δεν μπορεί κανείς να διαφωνήσει με αυτήν την ορθότατη διαπίστωση. Όμως προτού αγωνιστούμε όλοι ενωμένοι θα πρέπει πρώτα να διαλυθούν τα σύννεφα και να ξεκαθαρίσουν στόχοι και σκοποί. Με δεδομένο ότι η αλήθεια πάντα βγαίνει στο φως, θα πρέπει να παραδεχτούμε τα λάθη μας, ανεξάρτητα αν είναι μικρά ή μεγάλα και μετά να προχωρήσουμε ενωμένοι με στόχο τη λύση και επανένωση.

Η συνέχιση της τακτικής ότι για τα πάντα έφταιξαν οι άλλοι ενώ εμείς συμπεριφερθήκαμε άψογα δεν θα μας πάρει για πολύ. Το τι έγινε στο Κραν Μοντάνα δεν μπορεί να διαγραφεί ως μη γεγονός. «Μόνο γαρ αυτού και θεός στεριόσκεται, αγέννητα ποιείν άσσ’ αν ή πεπραγ-

μένα (Ακόμα και ο Θεός δεν έχει τη δυνατότητα να κάνει σαν να μην έχουν γίνει αυτά που έχουν γίνει)», είπε ο αρχαίος τραγικός, Αγάθων. Σε ύψιστα εθνικά θέματα η λήθη βοηθά μόνο εφόσον προηγηθεί η μνήμη. Η λήθη από μόνη της δεν οδηγεί πουθενά. Εκτός και αν, «Η εθνική λήθη σε τούτον τον τόπο είναι πιο χρήσιμη από την εθνική μνήμη προκειμένου να υπάρχουμε σαν κράτος υπό λήθαργον», όπως αναφέρει ο Βασίλης Ραφαηλίδης στο βιβλίο του «Ιστορία (Κωμικοτραγική) του ελληνικού κράτους 1830-1974». Στη δική μας περίπτωση, αν συνεχίσουμε χωρίς ξεκαθάρισμα του τι έγινε στην τελευταία προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού –όχι για επίρριψη ευθυνών αλλά για καθορισμό θέσεων και πολιτικών, τότε θα συνεχίσουμε χωρίς πυξίδα, και θα υπάρχουμε ως λαός υπό λήθαργον.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Μένουν μήνες για το τουρκο-λιβυκό μνημόνιο

Καθυστερεί η ανάρτηση των συντεταγμένων, ενώ η Αθήνα δεν απάντησε σε επιστολή της Λιβύης για επίλυση της διαφοράς στη Χάγη

Ηνωμένα Έθνη- Ανάλυση
του **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΖΟΥΠΑΝΙΩΤΗ**

Αν η Τουρκία έχει διασυνδέσει την έναρξη των ερευνών στην «ΑΟΖ» που έχει συμφωνήσει με την κυβέρνηση εθνικής συμφιλίωσης της Λιβύης (GNA), με την δημοσιοποίηση των συντεταγμένων του τουρκο-λιβυκού μνημονίου στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ωκεανίων Υποθέσεων και Δικαίου της Θάλασσας (DOALOS), μάλλον θα πρέπει να περιμένει ακόμη μερικούς μήνες. Κι αυτό γιατί με βάση τον προγραμματισμό εργασίας του Τμήματος αυτού των Ηνωμένων Εθνών, δεν αναμένεται τα έγγραφα, οι συντεταγμένες κι ο χάρτης να αναρτηθούν πριν από το καλοκαίρι.

Οι δύο χώρες ως γνωστόν υπέγραψαν το μνημόνιο στις 27 Νοεμβρίου. Η μεν Τουρκία δεν είναι συμβεβλημένο μέρος της Συνθήκης για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS), ενώ η Λιβύη την έχει μεν υπογράψει, ουδέποτε όμως κυρώθηκε από τη Βουλή. Αν και οι δύο χώρες ήταν μέρη της συνθήκης, το μνημόνιο θα είχε αναρτηθεί εντός ολίγων ημερών, όπως ακριβώς συνέβη στις αρχές του περασμένου Μαΐου με την Κύπρο, που καταχώρισε τις συντεταγμένες της ΑΟΖ της στα δυτικά της νήσου. Έτσι, η δημοσιοποίηση θα γίνει βάσει του άρθρου 102 της Χάρτας των Ηνωμένων Εθνών, που προβλέπει ότι «κάθε συνθήκη και κάθε διεθνής συμφωνία που συνάπτεται από οποιοδήποτε Μέλος των Ηνωμένων Εθνών μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος Χάρτη πρέπει να καταχωριστεί το συντομότερο δυνατόν στη Γραμματεία και να δημοσιευθεί από αυτήν. Κανένα συμβαλλόμενο μέρος μιας τέτοιας συνθήκης ή διεθνούς συμφωνίας που δεν έχει καταχωριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου μπορεί να επικαλεσθεί αυτή τη συνθήκη ή συμφωνία ενώπιον οποιουδήποτε οργάνου των Ηνωμένων Εθνών». Με βάση το άρθρο 102, η μόνη προϋπόθεση για τη δημοσιοποίηση μιας συμφωνίας, όπως αυτής μεταξύ της τουρ-

κικής κυβέρνησης και της GNA της Λιβύης, είναι να είναι αμφότερες διεθνώς αναγνωρισμένες, κάτι που ισχύει. Ωστόσο, έπειτα από πολλά-πλά διαβήματα χωρών της περιοχής, η Γραμματεία φαίνεται να έχει συμφωνήσει να καθυστερήσει όσο μπορεί την ανάρτηση του μνημονίου, εν αναμονή και των διεργασιών για να δοθεί τέρμα στην εμφύλια σύγκρουση που ταλανίζει τη χώρα.

Πέραν των επιστολών που απέστειλαν Ελλάδα, Κύπρος και Αίγυπτος στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ, όπως πληροφορείται η «Κ», οι μόνιμοι αντιπρόσωποι της Ελλάδας, της Κύπρου, της Αιγύπτου και της Μάλτας, συναντήθηκαν στα τέλη Ιανουαρίου με τον βοηθό γενικό γραμματέα του ΟΗΕ για νομικές υποθέσεις (ο οποίος προϊστάται του Τμήματος Ωκεανίων Υποθέσεων και Δικαίου της Θάλασσας -DOALOS), Miguel de Serpa Soares και του ζήτησαν επίμονα να μη δημοσιοποιηθεί το παράνομο μνημόνιο. Ο Πορτογάλος αξιωματούχος του ΟΗΕ τους είπε ότι κάτι τέτοιο είναι αδύνατο, βάσει της Χάρτας του ΟΗΕ, ωστόσο υποσχέθηκε ότι με βάση και τον προγραμματισμό του DOALOS δεν θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα πριν από τον Ιούνιο.

Αναπάντητη επιστολή

Στις 26 Δεκεμβρίου 2019, ο αναπληρωτής μόνιμος αντιπρόσωπος της Λιβύης στα Ηνωμένα Έθνη, πρέσβης Elmahdi Elmajerbi, απέστειλε επιστολή στον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ, με την οποία εξηγεί το λόγους που η Κυβέρνηση Εθνικής Συμφιλίωσης υπέγραψε το μνημόνιο οριοθέτησης των θαλασσίων ζωνών τους με την Τουρκία. Με την επιστολή ο Λίβυος επιτετραμμένος, χρησιμοποιώντας τα τουρκικά επιχειρήματα, απευθύνει κατηγορητήριο προς την Ελλάδα ότι «ανήλθε εντελώς τα δικαιώματα της Λιβύης και έσπευσε με τους συμμάχους της στην ίδρυση του Φόρουμ Φυσικού Αερίου Ανατολικής Μεσογείου να συνάψει συμφωνίες και να εκμεταλλευτεί τις περιφερειακές εντάσεις για να επιβάλει ντε φάκτο μονοπώλιο

Στις 26 Δεκεμβρίου 2019, ο αναπληρωτής μόνιμος αντιπρόσωπος της Λιβύης στα Η.Ε., πρέσβης Elmahdi Elmajerbi, απέστειλε επιστολή στον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ, η οποία εκτός των άλλων περιλαμβάνει ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον στοιχείο, καθώς δηλώνει ότι η GNA «ενεργεί στη βάση της αρχής της καλής πίστης και είναι έτοιμη να συμμετάσχει σε διμερή διάλογο με οποιαδήποτε πλευρά πιστεύει ότι το μνημόνιο παραβιάζει οποιοδήποτε από τα κυριαρχικά της δικαιώματα».

Επείτα από διαβήματα χωρών της περιοχής, η Γραμματεία των Η.Ε. φαίνεται να έχει συμφωνήσει να καθυστερήσει την ανάρτηση του μνημονίου, εν αναμονή και των διεργασιών για να δοθεί τέρμα στην εμφύλια σύγκρουση.

στην παραγωγή, υγροποίηση και μεταφορά αερίου». Δίδει επίσης την εξήγηση της κυβέρνησής του γιατί από το 2004 μέχρι σήμερα, Ελλάδα

και Λιβύη δεν κατόρθωσαν να συμφωνήσουν οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών τους, προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι η Αθήνα «επέμενε να καθορίσει τη θαλάσσια δικαιοδοσία της έναντι της Λιβύης με βάση εξαιρετικά μικρά ακατοίκητα νησιά χωρίς νομική σημασία. Η Ελλάδα επέμενε να σχεδιάσει μια μέση γραμμή βασίζομενη σε αυτές τις εκτροπές των νησιών και αρνήθηκε να εφαρμόσει την αρχή της αναλογικότητας που χρησιμοποιείται διεθνώς σε παρόμοιες καταστάσεις».

Η επιστολή ωστόσο περιλαμβάνει ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον στοιχείο, καθώς δηλώνει ότι η GNA «ενεργεί στη βάση της αρχής της καλής πίστης και είναι έτοιμη να συμμετά-

σχει σε διμερή διάλογο με οποιαδήποτε πλευρά πιστεύει ότι το μνημόνιο παραβιάζει οποιοδήποτε από τα κυριαρχικά της δικαιώματα».

«Από την άποψη αυτή, η κυβέρνηση επιβεβαιώνει επίσης τη δέσμευσή της για το άρθρο 33 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τις αρχές του διεθνούς δικαίου. Αναγνωρίζει το δικαίωμα οποιουδήποτε κράτους να ισχυρίζεται ότι το μνημόνιο αυτό παραβιάζει τα εθνικά του σύνορα για να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο Δικαιοσύνης. Η Λιβύη έχει ικανοποιητικό ιστορικό συμμόρφωσης με τις αποφάσεις του εν λόγω Δικαστηρίου. Για παράδειγμα, συμφώνησε μία φορά με τη Δημοκρατία της Μάλτας και σε άλλη

με τη Δημοκρατία της Τυνησίας να προσφύγουν στο Διεθνές Δικαστήριο για να οριοθετήσουν τις ακτογραμμές τους. Δεδομένου ότι οι αποφάσεις του Δικαστηρίου δεν είναι δεσμευτικές, η Λιβύη υπέγραψε συμφωνίες με τη Μάλτα στις 10 Νοεμβρίου 1986 και την Τυνησία στις 8 Αυγούστου 1988 για να οριοθετήσει τα σύνορα μεταξύ της ζώνης της ηπειρωτικής υφαλοκρηπίδας της Λιβύης και των ζωνών αυτών των δύο κρατών, σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου.»

Η επιστολή αυτή, αν και καταγράφεται από τον γ.γ. του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτιέρρες στην έκθεσή του προς το Συμβούλιο Ασφαλείας για τις εξελίξεις στη Λιβύη – όπως και οι επιστολές Κύπρου, Ελλάδας και Αιγύπτου στις 5, 9 και 16 Δεκεμβρίου αντίστοιχα – δεν απαντήθηκε ακόμη από την Ελλάδα, παρότι πέρασαν ήδη δύο μήνες. Σύμφωνα με διπλωματικές πληροφορίες οι νομικοί του ελληνικού Υπουργείου Εξωτερικών την μελετούν και η απάντηση θα δοθεί σε λίγες μέρες.

Ένα σημείο στο οποίο διστάνται οι απόψεις των εμπειρογνομόνων, σχετίζεται με το αν η Αθήνα πρέπει να σγκώσει το γάντι και ζητήσει από την Κυβέρνηση Εθνικής Συμφιλίωσης, στη βάση των όσων διατείνεται στην επιστολή προς τον ΓΓ, να πάνε στο Διεθνές Δικαστήριο για την επίλυση της διαφοράς. Κάποιοι πιστεύουν ότι είναι η ενδεχόμενη διαδικασία, βάσει της UNCLOS, υπάρχουν όμως και άλλοι που θεωρούν ότι δεν θα πρέπει να υπομνησθεί ο παραλογισμός του τουρκο-λιβυκού μνημονίου. Ωστόσο, παρά τον «παραλογισμό», ο ίδιος ο γ.γ. του ΟΗΕ τηρεί ίσες αποστάσεις στην έκθεσή του, παραθέτοντας απλώς τις απόψεις των διαφόρων μερών, ενώ στα συμπεράσματά του, αποφεύγει επιμελώς να σχολιάσει το μνημόνιο, όχι μόνο ως προς την οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών Τουρκίας – Λιβύης, αλλά και για την στρατιωτική συνεργασία, που αποτελεί και παραβίαση του εμπάργκο όπλων και ψηφισμάτων του Σ.Α.

Σε τροχιά σύγκρουσης Τουρκία και Σύρια

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την προηγούμενη εβδομάδα, τη στιγμή που ο Αραβικός Στρατός της Συρίας σημείωνε νέες νίκες στο τελευταίο προπύργιο της συριακής αντιπολίτευσης, στη Μόσχα οι κυβερνήσεις της Ρωσίας και της Τουρκίας επιχειρήσαν για δεύτερη φορά μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα να καταλήξουν σε μια συμβιβαστική φόρμουλα για το Ιντλίμπ. Η τουρκική αντιπροσωπεία έσπευσε στη ρωσική πρωτεύουσα με την ελπίδα ότι η Ρωσία θα έδινε τη συγκατάθεσή της ώστε να παραμείνουν οι τελευταίες περιοχές του Ιντλίμπ, οι οποίες δεν έχουν περάσει ακόμη στον έλεγχο της συριακής κυβέρνησης, υπό τη διοίκηση της συριακής αντιπολίτευσης και του τουρκικού στρατού. Ωστόσο, η ρωσική πλευρά όχι μόνο δεν αποδέχθηκε το τουρκικό αίτημα, αλλά την ίδια στιγμή ζήτησε από την Άγκυρα να αποδεχθεί τη νέα πραγματικότητα στη Συρία. Ο συριακός στρατός και οι συμμαχικές δυνάμεις προχωρούν με αποφασιστικότητα προς την απελευθέρωση όλων των εδαφών της χώρας από την «τρομοκρατία». Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας, η ρωσική πλευρά λαμβάνει υπόψη της τις ανησυχίες της Άγκυρας για την εθνική της ασφάλεια, όχι όμως και τις επεκτατικές βλέψεις και τα τετελεσμένα γεγονότα της τουρκικής πλευράς στα συριακά εδάφη.

Η αντιπαράθεση Μόσχας και Άγκυρας κορυφώθηκε τη στιγμή που η συριακή πλευρά έθετε υπό τον έλεγχό της έναν στρατηγικής σημασίας αυτοκινητόδρομο, ο οποίος ενώνει τη Δαμασκό με το βόρειο κομμάτι της χώρας, και προχωρούσε στην επαναλειτουργία του διεθνούς αεροδρομίου του Χαλεπίου ύστερα από πολλά χρόνια. Στην Άγκυρα, ο πρόεδρος της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, απάντησε με την προει-

δοποίηση για μια νέα στρατιωτική επιχείρηση της Τουρκίας στα συριακά εδάφη, το αργότερο μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου.

Μετωπική στο Ιντλίμπ

Στο επίκεντρο της μεγάλης διαμάχης Τουρκίας - Συρίας και τους συμμάχους της βρίσκεται το Ιντλίμπ, και συγκεκριμένα εκείνες οι περιοχές της πολιορκημένης πόλης που παραμένουν υπό τον έλεγχο των ανταρτών. Την προηγούμενη εβδομάδα ο πρόεδρος της Συρίας, Μπασάρ Αλ Άσαντ έδωσε εντολή στον συριακό στρατό να συνεχίσει με αποφασιστικότητα την επιχείρηση της απελευθέρωσης της πόλης από την «τρομοκρατία». Μια εντολή που είναι αντίθετη με τα σχεδιασθέντα δημιουργίας μιας νέας ζώνης ασφαλείας την οποία θα ελέγχει ο τουρκικός στρατός, όπου σχεδιάζεται η εγκατάσταση χιλιάδων –αν όχι εκατομμυρίων– πολιτών της Συρίας, οι οποίοι δεν επιθυμούν να επιστρέψουν στα εδάφη που ελέγχει η κεντρική κυβέρνηση.

Νέα τοποθέτηση του τουρκικού φιλοκυβερνητικού κέντρου στρατηγικών μελετών «SETA», η οποία αναδημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Σαμπάκ», ρίχνει φως στα τουρκικά σχέδια για το Ιντλίμπ και το βορειοδυτικό κομμάτι της Συρίας. Σημείο εκκίνησης της ανάλυσης είναι ο στόχος της εξουδετέρωσης της ανωτερότητας της συριακής πλευράς στον εναέριο χώρο της περιοχής. Την προηγούμενη εβδομάδα, η τουρκική πλευρά άρχισε να κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση, καταρρίπτοντας ένα μαχητικό ελικόπτερο της Συρίας και στέλνοντας στην περιοχή πολεμοφόδια και συστήματα που έρχονται να αλλάξουν τις ισορροπίες στον αέρα. Την ίδια στιγμή, για την Τουρκία η συμβολή των ΗΠΑ και του NATO στην προσπάθεια

της υπεράσπισης του Ιντλίμπ έχει μεγάλη σημασία. Το «SETA» θεωρεί ότι η επανεμφάνιση του αμερικανικού παράγοντα στο διπλωματικό πεδίο σίγουρα έχει αρχίσει να προβληματίζει τη ρωσική πλευρά.

Τι θα ακολουθήσει στο Ιντλίμπ, σε περίπτωση που η Τουρκία, με την υποστήριξη των ΗΠΑ και του NATO, κατορθώσει να αλλάξει τις ισορροπίες στο στρατιωτικό πεδίο προς όφελός της κατά την επόμενη περίοδο; Σύμφωνα με το «SETA» το ιδανικό σενάριο θα ήταν μια νέα

Εκτακτη διάσκεψη στην Τεχεράνη για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο περιφερειακού πολέμου εξαιτίας της κρίσης στο Ιντλίμπ.

ρωσοτουρκική συμφωνία για το Ιντλίμπ, πολύ διαφορετική από την προηγούμενη. Με τα νέα δεδομένα, ο τουρκικός στρατός θα βγει από τα παρατηρητήρια και θα ελέγξει το «έδαφος» στο Ιντλίμπ, δημιουργώντας με αυτόν τον τρόπο μια ντε φάκτο ζώνη ασφαλείας, που θα ενωρεθεί με τις υπόλοιπες ζώνες κατοχής της Τουρκίας στο βόρειο τμήμα της Συρίας.

Η συριακή πλευρά θεωρεί ότι πίσω από τα νέα βήματα της τουρκικής πλευράς κρύβονται τα σχέδια των ΗΠΑ και του NATO, οι οποίες επιχειρούν να πλήξουν τα συμφέροντα της Συρίας, της Ρωσίας, και του Ιράν στο βόρειο κομμάτι της Συρίας. Για την επίτευξη αυτού του στόχου Ουάσινγκτον και Ευρωατλαντική Συμμαχία παραβλέπουν τη συνεργασία της Τουρκίας με παρακλάδια της Αλ Κάιντα, όπως είναι η Οργάνωση για την Απελευθέρωση της Δαμασκού,

και το Μέτωπο Αλ Νούσρα στην επιχείρηση ελέγχου του Ιντλίμπ.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τον Μπασάμ Χασέμ, δημοσιογράφο στη συριακή εφημερίδα «Αλ Μπαάθ», το επίσημο όργανο του συριακού κυβερνώτος κόμματος, τονίζει ότι ο πρόεδρος της Τουρκίας δεν είναι σε θέση να ρισκάρει μια γενικευμένη σύρραξη στο βορειοδυτικό κομμάτι της Συρίας, και αυτό για τρεις βασικούς λόγους. Πρώτο, οι Τουρκικές Ένοπλες Δυνάμεις δεν είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες ενός περιφερειακού πολέμου. Δεύτερο, η τουρκική οικονομική κρίση δεν αφήνει πολλά περιθώρια για τυχοδιωκτισμούς στα πεδία της διπλωματίας και της άμυνας. Τρίτο, η Ρωσία διατηρεί πολλά «εργαλεία», με τα οποία μπορεί να πείσει την τουρκική πλευρά. Ο Αχμέτ Χασάν, επίσης αρθρογράφος της «Αλ Μπαάθ», προσθέτει ότι ο πρόεδρος της Τουρκίας το τελευταίο διάστημα πραγματοποιεί σειρά ριψοκίνδυνων βημάτων στην ευρύτερη περιοχή. Τέτοιου είδους βήματα μπορούν ανά πάσα στιγμή να παρασύρουν την Τουρκία και τη Συρία σε έναν συμβατικό γενικευμένο πόλεμο. Όπως προειδοποιεί ο κ. Χασάν, «Αυτός ο πόλεμος θα παρασύρει ολόκληρη την περιοχή σε μια νέα τραγωδία. Θα ξεκινήσει ως ένας νέος περιφερειακός πόλεμος και στη συνέχεια δεν αποκλείεται να μετεξελιχθεί σε έναν μεγαλύτερης κλίμακας πόλεμο».

Η αχίλλειος πτέρνα

Οι τελευταίες πληροφορίες από το εσωτερικό της Τουρκίας επιβεβαιώνουν τον κ. Χασέμ, ο οποίος θεωρεί ότι οι εκκαθαρίσεις στον τουρκικό στρατό αποτελούν την αχίλλειο πτέρνα της τουρκικής πλευράς στον πόλεμο της Συρίας. Από το 2016 μέχρι σήμερα χιλιάδες Τούρκοι στρατιωτικοί έχουν απομακρυνθεί από τα καθήκοντά τους και ανα-

Για την Τουρκία η συμβολή των ΗΠΑ και του NATO στην προσπάθεια της υπεράσπισης του Ιντλίμπ έχει μεγάλη σημασία. Το «SETA» θεωρεί ότι η επανεμφάνιση του αμερικανικού παράγοντα στο διπλωματικό πεδίο σίγουρα έχει αρχίσει να προβληματίζει τη ρωσική πλευρά.

λυτές που ειδικεύονται σε αμυντικά θέματα τονίζουν ότι την παρούσα στιγμή η τουρκική Πολεμική Αεροπορία έχει μεγάλες ελλείψεις. Ο τουρκικός στρατός εκτός από τις μεγάλες ελλείψεις στις τάξεις του, εάν επιβεβαιωθούν τα σενάρια πολέμου θα κληθεί να αντιμετωπίσει και τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης και τις αδυναμίες του στο πεδίο του ανταρτοπόλεμου. Δεν θα πρέπει, επίσης, να παραβλέπεται η ανωτερότητα της Συρίας στην ασφάλεια του εναέριου χώρου της, το ενισχυμένο ρηθικό του συριακού στρατού, και η υποστήριξη της Ρωσίας και του Ιράν.

Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο τουρκικός στρατός εξακολουθεί να είναι πολύ πιο ισχυρός και αποτελεσματικός σε σχέση με τον συριακό. Για παράδειγμα η Τουρκία διαθέτει σχεδόν τριπλάσιο αριθμό μάχικου στρατιωτικού προσωπικού, διπλάσιο αριθμό μαχητικών αερο-

σκαφών, και οκταπλάσιο αριθμό φρεγατών.

Στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, τη στιγμή που οι στρατοί της Τουρκίας και της Συρίας έρχονταν σε ανοικτή αντιπαράθεση στο Ιντλίμπ, η Ρωσία και το Ιράν πραγματοποιήσαν μια νέα παρέμβαση στην μεγάλη κρίση, με απώτερο στόχο την αποφυγή του «εφιαλτικού σεναρίου», δηλαδή τον πόλεμο ανάμεσα στην Τουρκία και στη Συρία, έτσι όπως τον χαρακτηρίζει η Μόσχα. Με παρασκηνιακές κινήσεις και κυρίως τη δυναμική παρέμβαση της Τεχεράνης, την Πέμπτη άνοιξε ο δρόμος για μια νέα, έκτακτη διάσκεψη για το ζήτημα του Ιντλίμπ, τον επόμενο μήνα, στην ιρανική πρωτεύουσα. Αναλυτές τόνιζαν δε ότι η νέα διάσκεψη ενδέχεται να καθυστερήσει ή ακόμη και να εμποδίσει τη μετωπική αντιπαράθεση στο Ιντλίμπ.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Τι κρύβεται πίσω από το μνημόνιο για τις ιδιωτικές κλινικές

Συγκρούεται με πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας

Σοβαρές ανησυχίες για το μέλλον των δημόσιων αλλά και των ιδιωτικών νοσπλευτηρίων εκφράζει ο πνευμονολόγος, Δρ Χάρης Αρμευτής, Πρόεδρος της Ένωσης Ιδιωτών Ιατρών, με αφορμή το μνημόνιο για τις ιδιωτικές κλινικές. Σε παρέμβασή του ο δρ Αρμευτής αναφέρεται σε σειρά προβλημάτων που προκύπτουν και κάνει λόγο για παγίδες. Τονίζει ότι το μνημόνιο έρχεται σε αντίθεση με πρόνοιες της νομοθεσίας και χαρακτηρίζει τον ΟΑΥ «κράτος εν κράτει».

Του Δρoς **ΧΑΡΗΣ ΑΡΜΕΥΤΗΣ**

Ουδείς αμφιβάλλει ότι οι προσπάθειες από μέρος ΠΑΣΙΝ και ΟΑΥ είχαν στόχο να γεφυρώσουν το χάσμα μεταξύ τους και να βρεθεί μια λύση που να επιτρέπει την ένταξη των κλινικών στο ΓεΣΥ κατά τη Β' φάση εφαρμογής του. Δυστυχώς αυτό το χάσμα, σε ένα σημαντικό ποσοστό, δεν έχει γεφυρωθεί. Υπενθυμίζεται ότι οι κοινές θέσεις ΠΑΣΙΝ-ΕΝΙΚ-ΠΣ ήταν οι σταθερές αμοιβές για ενδονοσοκομειακές και εξωνοσοκομειακές ιατρικές πράξεις και οι συμπληρωμές.

Το αξιοπερίεργο είναι ότι, ενώ οι πλείστοι αντιλαμβάνονται ότι ο νόμος που ψηφίστηκε για το ΓεΣΥ είναι εκτός κυριακής πραγματικότητας και σε αναποτελεσματική βάση, κάποιοι καταφεύγουν σε λαϊκισμούς, αδιαφορώντας για τις συνέπειες που θέτουν σε σοβαρούς κινδύνους το επίπεδο και το μέλλον της ιατρικής στην Κύπρο. Θεωρώ υποχρέωση μου να αναδείξω εκείνα τα στοιχεία του μνημονίου, μέσα από τα οποία οι ιδιωτικές κλινικές δύναται να οδηγηθούν σε καταστροφικά αδιέξοδα. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο το μνημόνιο αλλά η σχετική νομοθεσία που σε τυχόν διαφωνία μεταξύ ενός νοσπλευτηρίου και ΟΑΥ, θα δίνει απαντήσεις οι οποίες, το πιθανότερο να κλίνουν εις βάρος των νοσπλευτηρίων.

Συγκεκριμένες πρόνοιες της ισχύουσας νομοθεσίας καθιστούν τον ΟΑΥ «κράτος εν κράτει», παραχωρώντας του υπερεχουσίες και αρμοδιότητες που τον μετατρέπουν από ασφαλιστικό φορέα σε αποκλειστικό και συγκεντρωτικό διαχειριστή του τομέα της υγείας. Είναι η στιγμή που πρέπει να καταγραφούν οι αλήθειες και να αποκαλυφθούν οι προθέσεις του καθενός, πριν να είναι πολύ αργά. Κάποιοι, προφανώς, έκαναν τα «κλειστά μάτια» κι επέδειξαν ανοχή, σε καταχρήσεις ενώ έκδηλη ήταν η προσπάθεια διάσπασης της

Κάποιοι, προφανώς, έκαναν τα «κλειστά μάτια» κι επέδειξαν ανοχή, σε καταχρήσεις ενώ έκδηλη ήταν η προσπάθεια διάσπασης της ιατρικής κοινότητας.

ιατρικής κοινότητας. Ιδιαίτερη εκπληξη μας είχαν προκαλέσει αναφορές συναδέλφων, ότι γιατροί που είχαν ενταχθεί πρώτοι στο σύστημα, παρακινούσαν τους υπόλοιπους να πράξουν το ίδιο, επιδεικνύοντας μάλιστα μνηνιαιές επιταγές των 70 και 80 χιλιάδων ευρώ. Το έπραξαν από μόνοι τους ή ήταν καθοδηγούμενοι ως αποτέλεσμα εφαρμογής συγκεκριμένων τακτικής; Κάποιοι οφείλουν να δώσουν ειλικρινείς απαντήσεις. Αυτή η σκιά αιωρείται από τότε και μάλιστα δεν έχει περιοριστεί στους γιατρούς, αλλά επεκτάθηκε σε φαρμακοποιούς και χημικούς. Κάτω από τον «λεκέ» - «πολέμιοι του ΓεΣΥ», είχαν τεθεί εκβιαστικά διλήμματα, εξαναγκαστικές φύσεως που τους ανάγκαν, ουσιαστικά, να ενταχθούν χωρίς να αφήνονται περιθώρια για πραγματικές εξασφαλίσεις.

Μια λεπτομερής και προσεκτική ανάλυση του μνημονίου καταδεικνύει ότι από την πρώτη μέρα που οι κλινικές θα συμβληθούν, γίνονται δέσμες του ΟΑΥ, εγκλωβίζοντας εαυτών σε αυτό που ονομάζεται σφαιρικός προϋπολογισμός. Αυτό τι σημαίνει; Ότι αυτομάτως ο ΟΑΥ γίνεται ο αποκλειστικός διαχειριστής των οικονομικών της κάθε κλινικής.

Τα ερωτήματα που προκύπτουν είναι πάρα πολλά, καθώς το ίδιο το μνημόνιο περιορίζεται σε γενικότατες ενώ εμπεριέχει αρκετές ασάφειες. Αυτά τα δεδομένα δημιουργούν το έδαφος πολλαπλών και διφορούμενων ερμηνειών.

Για παράδειγμα, βάσει του μνημονίου, επιτρέπεται σε συμβεβλημένο νοσπλευτήριο με το ΓεΣΥ να νοσπλεύονται ασθενείς ιδιωτικά, κάτι που όμως είναι ενάντια στην ισχύουσα νομοθεσία. Είναι τα μνημόνια υπεράνω νομοθεσίας; Ο νόμος είναι ξεκάθαρος: «Ένας δικαιούχος του ΓεΣΥ, ΔΕΝ μπορεί να νοσπλευτεί ιδιωτικά σε νοσπλευτήριο που είναι συμβεβλημένο με το σύστημα. Αν νοσπλευτεί έχει το δικαίωμα στο τέλος να ΜΗΝ πληρώσει αφού δεν τον υποχρεώνει ο νόμος να πληρώσει. Ίσως, θα έπρεπε να προηγηθεί τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας; Εύλογα προκύπτει και η απορία,

γιατί σε αυτή την περίπτωση οι οργανωμένοι ασθενείς δεν διαμαρτυρήθηκαν για τις πρόνοιες που δημιουργούν ασθενείς δύο ταχυτήτων...

Όσοι από εμάς «τολμούσαμε» να αναδείξουμε εκείνα τα προβληματικά σημεία που θα έπρεπε να αλλάζουν ώστε να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα, η λειτουργικότητα και παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών στον ασθενή, γινόμασαν «στόχοι» λεκτικής επίθεσης. Τώρα πώς είναι δυνατόν να επικροτούν ένα μνημόνιο το οποίο εμπεριέχει πρόνοιες που είναι αντίθετες με τη «φιλοσοφία» του ΓεΣΥ και που δεν εξυπηρετούν την ισότιμη πρόσβαση; Αυτό πραγματικά είναι άξιον απορίας.

Όποιοι επισημαίνει προβληματικές πρόνοιες, κακές πρακτικές και δυσλειτουργικές διαδικασίες, δεν σημαίνει ότι είναι ενάντια στο ΓεΣΥ. Σημαίνει ότι επιθυμεί ένα σωστό και δημοκρατικό ΓεΣΥ, το οποίο, από τη μια, σέβεται και διασφαλίζει το επιστημονικό κύρος και τις επιλογές του ιατρικού κόσμου και, από την άλλη, επιτρέπει τη συνεχή αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών υγείας στους ασθενείς. Η παραχώρηση επιλογών σε γιατρό και ασθενή, δεν καταπατά την αρχή της ισότιμης πρόσβασης.

Οι μεγάλες προκλήσεις και οι πιθανές παγίδες για τα ιδιωτικά νοσπλευτήρια είναι:

• **Η κατάσταση** των δημοσίων νοσπλευτηρίων που κατά γενική ομολογία βρίσκονται στην χειρότερη κατάσταση από ιδρύσεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς είναι η πρώτη φορά που έχουμε δημόσια νοσπλευτήρια χωρίς γιατρούς, χωρίς εξοπλισμό και ασθενείς να νοσπλεύονται σε τριτοκοσμικές συνθήκες.

• Η ευθύνη βαρύνει αυτούς που δεν έπραξαν αυτό που έλεγε η νομοθεσία, ότι δηλαδή η αναδιοργάνωση και η αυτονόμηση των δημοσίων νοσπλευτηρίων έπρεπε να προηγηθεί του ΓεΣΥ. Δυστυχώς επέμειναν σε λανθασμένους σχεδιασμούς, έπεσαν έξω στους υπολογισμούς, και επιχειρησιακά, είναι αυτοί που έχουν την ευθύνη της εφαρμογής.

• Η εξώθηση των συναδέλφων του κρατικού τομέα σε παραίτηση, είναι οφθαλμοφανής. Οι λόγοι που γίνεται αυτό θα πρέπει να μας προβληματίσουν όλους σοβαρά. Με την έναρξη της δεύτερης φάσης όσα ιδιωτικά νοσπλευτήρια συμβληθούν θα δεχθούν έναν τεράστιο όγκο ασθενών που θα τα γονατίσει στην κυριολεξία. Με μαθηματική ακρίβεια θα έχουμε λίστες αναμονής και ο όγκος εργασίας τους θα διπλασιαστεί

Με την έναρξη της δεύτερης φάσης όσα ιδιωτικά νοσπλευτήρια συμβληθούν θα δεχθούν έναν τεράστιο όγκο ασθενών που θα τα γονατίσει στην κυριολεξία. Με μαθηματική ακρίβεια θα έχουμε λίστες αναμονής και ο όγκος εργασίας τους θα διπλασιαστεί και θα ξεπεράσει τις λεγόμενες εγγυήσεις που παρέχει το μνημόνιο.

και θα ξεπεράσει τις λεγόμενες εγγυήσεις που παρέχει το μνημόνιο.

• Θα είναι έτοιμα τα ιδιωτικά νοσπλευτήρια να διαχειριστούν τις συνθέσεις επί της οικονομικής στους ευρωστίες ή θα έρθουν αντιμέτωπα με οικονομική κατάρρευση; Μπορεί κανείς ν' ανταπεξέλθει για να αποφύγει τη χρεοκοπία; Η σωστή τακτική παγκοσμίως είναι ο έλεγχος βάσει πρωτοκόλλων και η δημιουργία συστήματος προέγκρισης από ελεγκτές ιατρούς. Με αυτό τον τρόπο προστατεύονται και διασφαλίζονται όλοι: ασθενείς, γιατροί, κλινικές και το ίδιο το σύστημα.

• **Κρατική** εγγύηση 70 εκατομμυρίων δεν υφίσταται όπως τουλάχιστον έχει παρουσιαστεί. Οι προϋποθέσεις και οι υποσημειώσεις δημιουργούν θολό τοπίο ως προς την εγκαιρη και επαρκή κάλυψη των νοσπλευτηρίων. Απο μόνη της η εφαρμογή του μνημονίου θα δημιουργήσει ελλείμματα στις ιδιωτικές κλινικές και είναι τουλάχιστον αφέλεια να πιστεύουν οι κλινικάρχες ότι το κράτος θα βγάλει από τα ταμεία του χρήματα να τους βοηθήσει αν αύριο δεν έχουν να πληρώσουν τους υπάλληλους τους, ή τις δόσεις των δανείων τους στις τράπεζες. Ο Υπουργός Υγείας ήταν ξεκάθαρος: «Δεν θα καλύπτουμε εμείς τα ελλείμματα των ιδιωτικών νοσπλευτηρίων». Ανεξάρτητα αν αυτά τα ελλείμματα θα δημιουργηθούν από τον ελλειμματικό προϋπολογισμό του ΓεΣΥ το πρόβλημα είναι των κλινικών και των μετόχων τους. Αυτό που αρνούνται επίμονα αρκετοί να καταλάβουν είναι ότι με το μνημόνιο οι ιδιωτικές κλινικές εκκωρούν τον αποκλειστικό έλεγχο στον ΟΑΥ και η διαχείριση της περιουσίας τους είναι υπό αυστηρούς περιορισμούς, τύπου μνημονίου τρόικας.

• **Το μόνο** σύστημα υγείας που είναι βιώσιμο στην Κύπρο είναι το μεικτό με σταθερές αμοιβές, αυστηρό έλεγχο, ανεξάρτητη εποπτική αρχή και συμπληρωμές. Δυστυχώς ο λαϊκισμός ορισμένων δεν επιτρέπει την εφαρμογή αυτού που ακούγεται ως το πιο λογικό και το πιο κοντινό στην κυπριακή πραγματικότητα και επιτρέπουν την εφαρμογή ενός προβληματικού συστήματος. Πρέπει να γίνει αντιληπτό σε όλους ότι το

• Θα είναι έτοιμα τα ιδιωτικά νοσπλευτήρια να διαχειριστούν τις συνθέσεις επί της οικονομικής στους ευρωστίες ή θα έρθουν αντιμέτωπα με οικονομική κατάρρευση; Μπορεί κανείς ν' ανταπεξέλθει για να αποφύγει τη χρεοκοπία; Η σωστή τακτική παγκοσμίως είναι ο έλεγχος βάσει πρωτοκόλλων και η δημιουργία συστήματος προέγκρισης από ελεγκτές ιατρούς. Με αυτό τον τρόπο προστατεύονται και διασφαλίζονται όλοι: ασθενείς, γιατροί, κλινικές και το ίδιο το σύστημα.

• **Κρατική** εγγύηση 70 εκατομμυρίων δεν υφίσταται όπως τουλάχιστον έχει παρουσιαστεί. Οι προϋποθέσεις και οι υποσημειώσεις δημιουργούν θολό τοπίο ως προς την εγκαιρη και επαρκή κάλυψη των νοσπλευτηρίων. Απο μόνη της η εφαρμογή του μνημονίου θα δημιουργήσει ελλείμματα στις ιδιωτικές κλινικές και είναι τουλάχιστον αφέλεια να πιστεύουν οι κλινικάρχες ότι το κράτος θα βγάλει από τα ταμεία του χρήματα να τους βοηθήσει αν αύριο δεν έχουν να πληρώσουν τους υπάλληλους τους, ή τις δόσεις των δανείων τους στις τράπεζες. Ο Υπουργός Υγείας ήταν ξεκάθαρος: «Δεν θα καλύπτουμε εμείς τα ελλείμματα των ιδιωτικών νοσπλευτηρίων». Ανεξάρτητα αν αυτά τα ελλείμματα θα δημιουργηθούν από τον ελλειμματικό προϋπολογισμό του ΓεΣΥ το πρόβλημα είναι των κλινικών και των μετόχων τους. Αυτό που αρνούνται επίμονα αρκετοί να καταλάβουν είναι ότι με το μνημόνιο οι ιδιωτικές κλινικές εκκωρούν τον αποκλειστικό έλεγχο στον ΟΑΥ και η διαχείριση της περιουσίας τους είναι υπό αυστηρούς περιορισμούς, τύπου μνημονίου τρόικας.

• **Το μόνο** σύστημα υγείας που είναι βιώσιμο στην Κύπρο είναι το μεικτό με σταθερές αμοιβές, αυστηρό έλεγχο, ανεξάρτητη εποπτική αρχή και συμπληρωμές. Δυστυχώς ο λαϊκισμός ορισμένων δεν επιτρέπει την εφαρμογή αυτού που ακούγεται ως το πιο λογικό και το πιο κοντινό στην κυπριακή πραγματικότητα και επιτρέπουν την εφαρμογή ενός προβληματικού συστήματος. Πρέπει να γίνει αντιληπτό σε όλους ότι το

σύστημα βάσει αυτού που πληρώνουμε μας επιτρέπει να έχουμε τα ανάλογα φάρμακα και τον ανάλογο αριθμό ιατρικών πράξεων κτλ. Όποιος ξεπερνά αυτά που δικαιούται θα πρέπει να πληρώνει. Οι επιλογές είναι μόνο δύο: Συμπληρωμή ή αύξηση της φορολογίας. Μεταξύ των δύο, προτιμότερη είναι η συμπληρωμή. Μόνο η συμπληρωμή θα συγκρατήσει τυχόν σπατάλες και καταχρήσεις. Σε διαφορετική περίπτωση οι ίδιοι οι «πατέρες» του ισχύοντος συστήματος υγείας οδηγούν οι ίδιοι το ΓεΣΥ σε κατάρρευση, με σοβαρές συνέπειες στην ευρύτερη οικονομία του τόπου.

Δεν είναι καθόλου υπερβολή να πούμε ότι το ΓεΣΥ όπως εφαρμόζεται οδηγεί στην ιδιωτικοποίηση των δημοσίων νοσπλευτηρίων και στην κρατικοποίηση των ιδιωτικών, μέχρι να πουληθούν όλα σε τιμή ευκαιρίας στους λεγόμενους στρατηγικούς επενδυτές.

Είναι η ώρα να λεχθούν αλήθειες. Αλήθειες που αφήνουν απ' έξω εγωισμούς και άλλες σκοπιμότητες, πολιτικές ή επικερδηματικές, ή και τα δύο μαζί. Αυτό που έχει σημασία είναι να διασφαλιστεί ένα σωστό Σύστημα Υγείας, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της χώρας μας, που εξυπηρετεί και παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες υγείας στον ασθενή, που αναδεικνύει το επιστημονικό κύρος της ιατρικής κοινότητας, που δίνει επιλογές, χωρίς να υστερεί την ισότιμη πρόσβαση των ασθενών. Ένα σύστημα που λειτουργεί έξυπνα, αποτελεσματικά και δημοκρατικά. Ένα σύστημα που διαθέτει όλες τις απαραίτητες δικλίδες ασφαλείας και να ενεργεί προληπτικά, ως προς την αποφυγή καταχρήσεων τόσο από πλευράς κλινικαρχών-γιατρών όσο και από πλευράς των ασθενών.

Στον τομέα της υγείας, δεν έχουν θέση οι λαϊκισμοί. Κάποιοι επιτέλους ας τους εγκαταλείψουν και ας επικεντρωθούν με σοβαρότητα στην ορθολογιστική διαχείριση των προβλημάτων που ταλανίζουν το ΓεΣΥ, πριν καν κλείσει ένα χρόνο ζωής.

Ο Δρ Χάρης Αρμευτής είναι Πρόεδρος της Ένωσης Ιδιωτών Ιατρών.

Πρώτα η μελέτη και μετά οι αποφάσεις για λατομείο

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Αντιδράσεις ανάμεσα στους πολίτες ευρύτερα, σε πολιτικά κόμματα, αλλά κυρίως στους κατοίκους των περιοχών Δελικήπου, Βαβατινιάς και Λευκάρων, προκάλεσε η ανακοίνωση για το ενδεχόμενο δημιουργίας λατομικής ζώνης στα όρια των πίο πάνω περιοχών. Η ανακοίνωση αφορούσε τα αποτελέσματα μελέτης η οποία προέβλεπε ότι για την δημιουργία του λατομείου, πρέπει να αποψιλωθούν εκτάσεις με δέντρα, σε μια περιοχή η οποία θεωρείται ως υψηλής περιβαλλοντικής αξίας. Πέρα από την αποκοπή δεκάδων χιλιάδων δέντρων, θα δημιουργούνται επιπρόσθετα προβλήματα, εξατίς, μεταξύ άλλων, των εκρήξεων για σκοπούς λατομείων, ήταν η ανησυχία του Κινήματος Οικολόγων. Ωστόσο, το έντονο κλίμα που δημιουργήθηκε, είχε ως αποτέλεσμα την σύγκληση σύσκεψης στο Υπουργείο Περιβάλ-

λοντος, όπου αποφασίστηκε ο τερματισμός των ενεργειών και των συζητήσεων για να επικαιροποιηθεί η μελέτη γύρω από το θέμα και να επαναξιολογηθούν τα δεδομένα, με τις πρώτες εκτιμήσεις να αφορούν στην μη δημιουργία, τελικά, του λατομείου και την επικέντρωση σε άλλες μεθόδους.

Στροφή στην ανακύκλωση

Η απόφαση, που ελήφθη την Πέμπτη 20 Φεβρουαρίου στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, φαίνεται ότι σηματοδοτεί την μετάβαση σε μια νέα εποχή. Αυτό συνεπάγεται την προσπάθεια στροφής στην κυκλική οικονομία, η οποία έχει ως κεντρικό άξονα την ανακύκλωση των οικοδομικών υλικών, γεγονός που θα έχει θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον. Συγκεκριμένα, η Επιτροπος Περιβάλλοντος, Κλέλια Βασιλείου, εξέφρασε στην «Κ» την εκτίμηση ότι η απόφαση αποτελεί σταθμό, καθώς ενδεχομένως να

Η Επιτροπος Περιβάλλοντος, Κλέλια Βασιλείου, καθισχυράζει τις ανησυχίες που προέκυψαν, λέγοντας ότι η ανακοίνωση του Υπουργείου την Πέμπτη αποτελεί ευχάριστη εξέλιξη, προς την κατεύθυνση της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης υλικών.

μην δημιουργηθούν άλλα λατομεία στην Κύπρο, σενάριο το οποίο είναι ευχάριστο. Η κ. Βασιλείου πρόσθεσε ότι υπάρχουν πολλά υλικά που μπορούν να επαναχρησιμοποιούνται και εργοστάσια τα οποία μπορούν να λειτουργήσουν ως προς το θέμα της ανακύκλωσης. Τόνισε ότι πρέ-

πει να δούμε πώς θα κινηθούμε προς την κατεύθυνση αυτή, καθώς είναι η σωστή και είναι, πλέον, καιρός, σε όλα τα επίπεδα, να στραφούμε στους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να επαναχρησιμοποιούμε και να ανακυκλώνουμε.

Όπως εξήγησε η κ. Βασιλείου, τα επόμενα δύο χρόνια, μέχρι το 2022, θα γίνει επικαιροποίηση της μελέτης και αξιολόγηση των ευρημάτων της. Ειδικότερα, η αξιολόγηση θα αφορά τις υποδομές της Κύπρου, όσον αφορά την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση. Κληθείσα η Επιτροπος Περιβάλλοντος να απαντήσει κατά πόσον υπάρχει το ενδεχόμενο πισωγυρίσματος, αν κριθεί ότι οι υποδομές μας δεν μπορούν να στηρίξουν αυτή την στρατηγική κατεύθυνση, απάντησε ότι είναι χωρίς για να δοθεί απάντηση, καθώς δεν μπορεί η Κύπρος να παραμείνει χωρίς οικοδομικά υλικά. Παράλληλα, ο Υπουργός Περιβάλλοντος,

κατά την σύσκεψη της περασμένης Πέμπτης, άσκησε πιέσεις προς κάθε κατεύθυνση, ώστε να επενδύσουν στις υποδομές κατά τα επόμενα δύο χρόνια, ώστε να είναι ικανές να ανταποκριθούν, με απώτερο σκοπό να μην υπάρξει η ανάγκη επιστροφής στις προηγούμενες συνθήκες.

Προλαβαίνουμε;

Ερωτηθείσα η Επιτροπος Περιβάλλοντος αν προλαβαίνουμε στο διάστημα αυτό να είμαστε έτοιμοι να καταστήσουμε τις υποδομές μας ικανές να σπκώσουν ανάλογο βάρος, η κ. Βασιλείου εξέφρασε την αισιοδοξία της. Η ίδια πιστεύει ότι τα οικοδομικά υλικά που προκύπτουν από την αποξήλωση, αλλά και την ανακαίνιση κτηρίων, όπως το σίδερο, μπορούν να διατεθούν στην αγορά ως καινούργια. Μάλιστα, τόνισε ότι πρέπει να δοθούν περισσότερα κίνητρα σε εργοστάσια ανακύκλωσης αυτών των υλι-

κών, ώστε αυτό να καταστεί δυνατό. Αυτά είναι τα θέματα που θα εξεταστούν στο πλαίσιο της μελέτης και της αξιολόγησης η οποία θα πραγματοποιηθεί τα επόμενα δύο χρόνια, εξήγησε, ώστε να έχουμε ασφαλή συμπεράσματα. Η ίδια θεωρεί ότι είναι εφικτό, μετά και την ανακοίνωση που εξέδωσε το Υπουργείο Περιβάλλοντος, θέτοντας τους στόχους μέχρι το 2022.

Επιφυλάξεις Οικολόγων

Το Κίνημα Οικολόγων, διά της αναπληρώτριας προέδρου του, Έφης Ξάνθου, εκφράζει τον προβληματισμό του και την ικανοποίησή του ταυτόχρονα. Η κ. Ξάνθου αναφέρει ότι τίθενται ερωτήματα για τους λόγους που οδήγησαν στην εκπόνηση της μελέτης, εξ αρχής, καθώς και υποψίες για πιέσεις στην κυβέρνηση από ιδιωτικά συμφέροντα. Παράλληλα, τονίζει ότι η απόφαση του Υπουργείου απλώς δίνει παράταση στο θέμα.

Σχέδια πτήσης NATO στο FIR Αθηνών

Τι σηματοδοτεί η συμφωνία για τη διέλευση των αεροσκαφών Global Hawk της Συμμαχίας από τον ελληνικό εναέριο χώρο

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΣ**

Εντονο παρασκήνιο σε επίπεδο Ε.Ε. αλλά και NATO, όπου ελήφθησαν αποφάσεις σημαντικές για τις ελληνικές θέσεις στην περιοχή, καταγράφηκε τις προηγούμενες ημέρες. Η «Κ» αποκαλύπτει σήμερα λεπτομέρειες. Η πρώτη απόφαση αφορά τη δημιουργία νέας, ξεχωριστής αεροναυτικής ευρωπαϊκής αποστολής με σκοπό την εφαρμογή του εμπάργκο όπλων στη Λιβύη, στα βόρεια των ακτών της χώρας. Η δεύτερη αφορά την επί της αρχής συμφωνία ανάμεσα στο NATO και την Ελλάδα, για την υποχρεωτική κατάθεση σχεδίου πτήσης από τα UAV Global Hawk της Συμμαχίας, τα οποία εδρεύουν στη Σικελία, κάθε φορά που περνούν το FIR Αθηνών για επιχειρήσεις επιτήρησης.

Συγκεκριμένα, στην πρώτη περίπτωση, ένα πρόβλημα ξεκίνησε από τις πολύ πρωινές ώρες της περασμένης Δευτέρας, όταν ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας, ευρισκόμενος στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (ΣΕΥ) στις Βρυξέλλες, διαπίστωσε ότι οι ομόλογοί του της Αυστρίας Αλεξάντερ Σάλενμπεργκ, της Ουγγαρίας Πέτερ Σιγιάρτο και της Ιταλίας Λουίτζι ντι Μάιο διαφωνούσαν με την πρόταση διαχωρισμού της επιχείρησης για το μεταναστευτικό στην Κεντρική Μεσόγειο με την επωνυμία «Sophia» από την επιτήρηση του εμπάργκο όπλων στη Λιβύη. Κοινή ανησυχία Ουγγαρίας και Αυστρίας ήταν η πιθανή αναζωπύρωση του προσφυγικού. Παράλληλα, στη Βιέννη θεωρούν ότι ο νεοοθωμανισμός τον οποίο προβάλλει ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν τροφοδοτεί το προσφυγικό.

Στο πρόγευμα εργασίας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ), το οποίο προηγήθηκε του ΣΕΥ, ο κ. Δένδιας είχε εκτενείς συζητήσεις με τον κ. Σάλενμπεργκ για το θέμα, ο οποίος πείστηκε για την ανάγκη μιας τέτοιας επιχείρησης και στη συνέχεια ανέλαβε να μεταπεισει και τον Ούγγρο ομόλόγο του. Ο δι-αυλος του κ. Δένδια με τον Ιταλό ομόλόγο του ήταν, εκ των πραγμάτων, εκτός ΕΛΚ.

Ο Έλληνας υπουργός διευκρίνισε σε όλους τους συνομιλητές του ότι οι στόχοι της Αθήνας είναι ίδιοι με εκείνους που έχουν τεθεί

από τη διάσκεψη του Βερολίνου. Ο στόχος της ελληνικής πλευράς ήταν η άφιξη ευρωπαϊκών φρεγατών στην περιοχή, κάτι που εκτιμάται ότι θα οδηγήσει στην εκ των πραγμάτων αραίωση της τουρκικής παρουσίας στα ανοικτά της Λιβύης, υπό τον φόβο των νηοπι-ών σε πλοία τα οποία μεταφέρουν οπλισμό και ενισχύσεις στις αντιμαχόμενες πλευρές. Η συγκεκριμένη εξέλιξη θα οδηγήσει, εν ολίγοις, ευρωπαϊκές ναυτικές μονάδες ακόμα και στα νότια της Κρήτης, στην περιοχή που αυτή τη στιγμή ορίζεται εντός του αποκαλούμενου μνημονίου Αγκυρας - Τρίπολης.

Στη δεύτερη περίπτωση, η Αθή-να έχει ήδη παρέμβει σε επίπεδο NATO, ώστε οι πτήσεις των UAV

Απόφαση της Ε.Ε. θα φέρει ευρωπαϊκά πολεμικά νότια της Κρήτης, στην περιοχή που εμπεριέχεται στο αποκαλούμενο μνημόνιο Αγκυρας - Τρίπολης.

τύπου Global Hawk να γίνονται κατόπιν κατάθεσης σχεδίου πτήσης, προ της εισόδου τους στο FIR Αθηνών. Σε διάφορα επίπεδα η Τουρκία παρενέβη ουκ ολίγες φορές, προκειμένου να μη γίνει δυνατή μια τέτοια εξέλιξη. Τελικά υιοθετήθηκε η μέθοδος της κατάθεσης Επιστολής Συμφωνίας («Letter of Agreement»), η οποία θα καθορίζει λεπτομερώς τους όρους και τις προϋποθέσεις της διεξαγωγής των συμμαχικών πτήσεων στον ελληνικό χώρο ευθύνης. Τέτοιες επιστο-λές έχουν χρησιμοποιηθεί και από άλλα μέλη στο παρελθόν, όπως η Γερμανία και η Πορτογαλία.

Μια τέτοια συμφωνία θα απο-τελέσει την πρώτη φορά που το NATO αναγνωρίζει την πάγια ελληνική θέση ότι υπάρχει υποχρέ-ωση κατάθεσης σχεδίου πτήσης εντός του FIR Αθηνών, ακόμα και αν πρόκειται, όπως στην παρούσα περίπτωση, για τα μη επανδρωμέ-να αεροσκάφη της Συμμαχίας, τα οποία επιχειρούν από την αερο-πορική βάση της Σιγκονέλα στη Σικελία.

Αυτή τη στιγμή το σύνολο του Στόλου (στη φωτογραφία η φρεγάτα «Φαρά») έχει ως βάση τον Ναύσταθμο Σαλαμίνας και την Αμφιάλην.

Ελληνική δύναμη μόνιμα στη Σούδα

Στην επιτάχυνση των δράσεων οι οποίες θα οδηγήσουν στην εδραίω-ση της νέας Διοίκησης Επιχειρήσεων Ανατολικής Μεσογείου (ΔΕΑΜ), με έδρα τον Ναύσταθμο Κρήτης στη Σούδα, προχωρεί με ταχείς βηματισμούς η στρατιω-τική ηγεσία. Ήδη τις τελευταίες εβδομάδες σταθμεύει στον ναύ-σταθμο ένα υποβρύχιο του Πολε-μικού Ναυτικού, ενώ ανά διαστή-ματα βρίσκεται ελλιμενισμένη και φρεγάτα. Δεν είναι τυχαίο ότι την προηγούμενη εβδομάδα πραγμα-τοποιήθηκε γύρω από την Κρήτη άσκηση με τη συμμετοχή υποβρυ-χιών, τα οποία έφθασαν από τα δυτικά του νησιού έως και το Κα-στελόριζο. Το Π.Ν. πραγματοποιεί εντατικές προσπάθειες ώστε να είναι δυνατή η μόνιμη στάθμευση τριών μονάδων στην Κρήτη, στο πλαίσιο της ΔΕΑΜ. Ένα υποβρύχιο και μία φρεγάτα θα σταθμεύουν μόνιμα στον Ναύσταθμο Κρήτης στη Σούδα, όπου ήδη υφίστανται

υποδομές για τη στέγαση περί-που 500 ατόμων (κάποια από τα κτίρια ανεγέρθηκαν τα προηγου-μενα χρόνια από τα πλεονάζοντα της επέκτασης της παρακειμένης νατοϊκής βάσης). Στην «ομπρέλα» της ΔΕΑΜ θα είναι ενταγμένη και η Προκεχωρημένη Ναυτική Βά-ση Κυριαμαδίου, στην Ανατολι-κή Κρήτη. Εκεί, θα βρίσκεται σε μόνιμη βάση μια πυραυλάκατος της Διοίκησης Ταχέων Σκαφών, με προφανή την στόχευση ενί-σχυσης των δυνατοτήτων παρέμ-βασης στην Ανατολική Μεσόγειο.

Η ΔΕΑΜ δεν αναμένεται ωστό-σο να εδραιωθεί επισήμως πριν περάσουν ακόμη ορισμένοι μή-νες. Η παρουσία όμως των μο-νάδων του Π.Ν. στην Κρήτη στοχεύει ακριβώς στην ανάγκη άμεσας πρόσβασης στην Ανα-τολική Μεσόγειο, ιδιαίτερα μετά την υπογραφή του τουρκολιβυ-κού μνημονίου για την οριοθέ-τηση θαλασσίων ζωνών και την

Μία φρεγάτα και ένα υποβρύχιο θα σταθμεύουν στον ναύσταθμο για άμεση πρόσβαση στην Ανατολική Μεσόγειο.

εύλογη ανησυχία για τις επόμενες κινήσεις της Αγκυρας στην περι-οχή. Η περίπτωση του πλου του τουρκικού ερευνητικού σκάφους «Ορούτς Ρέις» στην περιοχή ευ-θύνης της Ελληνικής Δημοκρα-τίας προ τριών εβδομάδων και ο ολονύκτιος πλους της φρεγάτας «Νίκηφόρος Φωκάς», προκειμέ-νου να βρίσκεται εν καιρώ στην Κάρπαθο, αποτελεί ένα σχετικά πρόσφατο και γνωστό παράδειγ-μα για την κρισιμότητα που έχει η εγγύτητα στο θέατρο επιχει-ρήσεων της Ανατολικής Μεσο-

γείου. Αυτή τη στιγμή το σύνο-λο του Στόλου έχει ως βάση τον Ναύσταθμο Σαλαμίνας και την Αμφιάλην.

Η βούληση του Π.Ν. να προ-χωρήσει σε αυτή την κίνηση με-ταφοράς εν καιρώ ακόμα και ναυ-τικής μοίρας στην Κρήτη είναι δεδομένη, παρά ορισμένα ζωτικά προβλήματα τα οποία εξακολου-θούν να υπάρχουν. Πέρα από τις συζητήσεις περί νέας κύριας μο-νάδας επιφανείας και εξεύρεσης ενδιάμεσες λύσης, οι κυβερνήτες αντιμετωπίζουν ένα αρκετά πιο πιεστικό πρόβλημα, εκείνο της επαρκούς στελέχωσης. Οι Σχο-λές Ναυτικών Δοκιμών και Μό-νιμων Υπαξιωματικών Ναυτικού παράγουν πολύ λιγότερα στελέχη απ’ ό,τι προ δεκαετίας, κάτι που έχει αρχίσει να ασκεί σοβαρή πιε-ση στην καθημερινή προσπάθεια του Στόλου.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΝΕΔΟΣ

ΑΠΟΨΗ

Είναι η Χάγη μια διέξοδος ή μια ουτοπία;

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΡΟΖΑΚΗ***

Τον τελευταίο καιρό στους... ευρύ-τατους κύκλους των ελληνoturκι-κών –που όσο η κρίση βαθαίνει, τόσο και αυξάνονται οι ειδήμονες που θέλουν να εκφράσουν τη γνώ-μη τους– υφίσταται μια έντονη αντι-παράθεση ανάμεσα στους υποστη-ρικτές (οι οποίοι είναι ευάριθμοι) μιας προσφυγής στη Χάγη και στους πολυπληθείς αρνητές της. Ανήκο-ντας προσωπικά στην πρώτη κα-τηγορία θα ήθελα με το σημείωμα αυτό να υποστηρίξω την ιδέα της προσφυγής.

Αλλά as ξεκινήσω: Οι εξελίξεις στα ελληνoturκικά, μετά τη σχετικά πρόσφατη στροφή της τουρκικής διπλωματίας, με τη σκλήρυνση των θέσεων της απέναντι στην Ελλάδα, έχουν καταστήσει την επίλυση των ελληνoturκικών διαφορών σε δι-μερές επίπεδο σχεδόν αδύνατη. Η προσθήκη της τουρκολιβυκής συμ-φωνίας έχει δημιουργήσει ένα κα-θεστώς ασφυξίας στην ελληνική διπλωματία, καθώς ουσιαστικά οι ρυθμίσεις της αποκλείουν ευμεγέθη ελληνικά νησιά από, σχεδόν, κάθε δικαίωμα να διεκδικήσουν υφαλο-κρηπίδα και αποκλειστική οικονο-μική ζώνη (ΑΟΖ). Τη στιγμή που το άρθρο 121, και το εξ αυτού προερ-χόμενο εθνικό δικαίο, αποδίδει στα νησιά ταυτόσημα δικαιώματα με τα δικαιώματα που απολαμβάνουν τα ηπειρωτικά εδάφη και οι ακτές τους. Και ναι μεν η διεθνής νομολογία

Για την Ελλάδα, το μονομερές δικαίωμα καθορισμού των ορίων της αιγιαλίτιδας ζώνης και η εθνική κυριαρχία σε νησιωτικό έδαφος δεν μπορούν να υπαχθούν σε δικανική κρίση.

(το διεθνές δίκαιο, κατά τη σχετική φρασολογία των άρθρων 74 και 83, που αναφέρονται στον τρόπο οριο-θέτησης σε θαλάσσιες περιοχές που πάσχουν από γεωγραφική στενότητα) έχει μετριάσει και εξειδικεύσει τον κανόνα του άρθρου 121, αλλά οι περιορισμοί επιφέρειας των νησιωτι-κών ακτών δεν εξικονούνται πουθε-νά στις στενότητες ρυθμίσεις που η τουρκολιβυκή συμφωνία επιβάλ-λει για τα ελληνικά νησιά. Ιδιαίτερα γιατί προκειμένου να επιβληθεί η λύση αυτή, απαιτείται η συναίνε-ση της Τουρκίας, με την υπογρα-φή συνυποσχετικού, δηλαδή μιας διμερούς συμφωνίας που να αποτε-λεί τη δικαιοδοτική βάση προσφυ-γής στο Διεθνές Δικαστήριο. Και

Αφού, λοιπόν, το περιβάλλον είναι εχθρικό για διμερή επίλυση, η μόνη εναλλακτική λύση είναι η διεθνής δικαιοδοσία. Το θέμα δεν είναι απλό, γιατί προκειμένου να επιβληθεί η λύση αυτή, απαιτείται η συναίνε-ση της Τουρκίας, με την υπογρα-φή συνυποσχετικού, δηλαδή μιας διμερούς συμφωνίας που να αποτε-λεί τη δικαιοδοτική βάση προσφυ-γής στο Διεθνές Δικαστήριο. Και

η Τουρκία, έχοντας, ύστερα από χρόνια, αποδεχθεί το ενδεχόμενο αυτό, βλέπει την προσφυγή με τε-λείως διαφορετικούς όρους από αυ-τούς της Ελλάδας. Ενώ η Ελλάδα ει-ναι διατεθειμένη να καταλήξει σε ένα συνυποσχετικό για παραπομπή στο Δικαστήριο μιας διαφοράς (για την υφαλοκρηπίδα/ΑΟΖ), η Τουρκία επιθυμεί, προκειμένου να συναινέ-σει, μια συνολικότερη επίλυση των ελληνoturκικών ζητημάτων, που δείχνουν να περιλαμβάνουν το εύ-ρος της αιγιαλίτιδας ζώνης και τον συναφή με αυτήν εθνικό εναέριο χώρο, την κυριαρχία σε ορισμένα ελληνικά νησιά (γκρίζες ζώνες) και πιθανότατα το θέμα της αποστρα-τικοποίησης των ακραίων ανατολι-κα νησιών μας, που έχει επανέλθει στην επικαιρότητα.

Για την Ελλάδα το μονομερές δικαί-ωμα καθορισμού των ορίων της αι-γιαλίτιδας ζώνης και η εθνική κυ-ριαρχία σε νησιωτικό έδαφος δεν μπορούν να υπαχθούν σε δικανική κρίση, ενώ η αποστρατικοποίηση των νησιών, καθεστώς από τη φύση του προσωρινό, δεν έχει πλέον ισχύ, λόγω της παρέλευσης δεκάδων ετών από τη θέσπιση της. Κατά συνέπεια η χώρα μας δεν είναι διατεθειμένη να δεχθεί μια διεύρυνση της αρμο-διότητας του Δικαστηρίου σε αυτήν την κατεύθυνση. Το θέμα λοιπόν ει-ναι να υπάρξει ένα συνυποσχετικό το οποίο θα προβλέπει προσφυγή στο Δικαστήριο με μόνο αντικείμενο τη διαφορά για την υφαλοκρηπίδα/

ΑΟΖ. Κάτι που απαιτεί μακρότατες και επαχθείς διαπραγματεύσεις και, τελικά, η πιθανότητα να μην υπάρ-ξει συμφωνία παραπομπής είναι εξαιρετικά υψηλή.

Εξάλλου υπάρχουν και άλλα κωλύ-ματα για την παραπομπή, όπως το μέλλον του εύρους της αιγιαλίτιδας ζώνης. Θα συμβιβαστεί η Ελλάδα να προσφύγει στο Δικαστήριο με 6 ν.μ.; Δεδομένου ότι η υφαλοκρη-πίδα/ΑΟΖ έχει ως εσωτερικά όρια τα εξωτερικά όρια της αιγιαλίτιδας ζώνης, ο προσδιορισμός του εύρους της αιγιαλίτιδας είναι κρίσιμος για την οριοθέτηση. Και σύμφωνα με τη νομολογία, το κράτος δεν έχει δικαίωμα επέκτασης μετά την ορι-οθέτηση της υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ.

Για τους λόγους αυτούς είχε θεσπι-στεί, και λειτούργησε, έως το 2016, ο θεσμός των διερευνητικών συ-νομιλιών Ελλάδας - Τουρκίας, που σκοπό είχε να προλειάνει το έδαφος για μια προσφυγή στη Χάγη. Αντι-κειμένο τους ήταν όλα τα περιφε-ρειακά ή προκρινματικά θέματα που αντιμετώπιζαν οι δυο χώρες, και η επίλυσή τους με καλή πίστη, ώστε να μην εμπλακούν στη δικανική διερεύνηση όταν αυτή θα κρινό-ταν ώριμη και από τις δύο πλευ-ρές. Δυστυχώς η διαδικασία αυτή ατόνησε και διακόπηκε, με ευθύ-νη της Τουρκίας. Στις πρόσφατες επαφές (και κορυφής) τονίστηκε η ανάγκη επανάλληψης των διερευ-νητικών επαφών, που, αν πραγμα-

Υπάρχει, φυσικά, μια εναλλακτική λύση στο αδιέξοδο, που δεν είναι άλλη από τη σύνα-ψη συνυποσχετικού με τη Λιβύη, σχετικά με τη συμφωνία της με την Τουρκία.

τοποιηθεί, δίνει μια μικρή ελπίδα επίλυσης εξωδικαστικά του ζητή-ματος του εύρους της αιγιαλίτιδας και των γκρίζων ζωνών, πράγμα που θα επιτρέψει την προσφυγή στο Δι-εθνές Δικαστήριο με ένα «ελαφρύ» συνυποσχετικό.

Υπάρχει μια εναλλακτική λύση στο αδιέξοδο των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συνυποσχετικού. Και αυτή δεν είναι άλλη από τη σύ-ναψη συνυποσχετικού με τη Λιβύη, σχετικά με τη συμφωνία της με την Τουρκία. Φυσικά, μια τέτοια λύση αφήνει ανοικτό το πελώριο θέμα των ελληνoturκικών διαφορών, που μετατίθεται στο απώτερο μέλ-λον, με όλες τις πιθανές συνέπειες που μπορεί να έχει η αναβολή. Αλ-λά τουλάχιστον θα έχει το αποτε-λεσμα να διαπιστωθεί η παρανομία της συμφωνίας και να αποκαταστα-θεί η νομιμότητα. Δυστυχώς στο διεθνές δίκαιο μια παρανομία δεν αποκαθίσταται παρά μόνον με την

αποδοχή της από τον ίδιον αυτόν που έχει παρανομήσει ή από τη δι-εθνή δικαιοδοσία.

Η λύση αυτή, της μετάθεσης του αντιδίκου, δεν προσκρούει σε κα-νένα εμπόδιο. Η ίδια η Λιβύη, σε πρόσφατες δηλώσεις της, επισήμα-νε τη δυνατότητα προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο. Εξάλλου η χώ-ρα αυτή έχει εμπειρία από προσφυ-γές, αφού το διεθνές δικαιοδοτικό όργανο έχει επιδικάσει δύο υποθέ-σεις οριοθέτησης της Λιβύης με γει-τονικές της χώρες (Τυνησία, Μάλτα) στο σχετικά πρόσφατο παρελθόν.

Το αντικείμενο της προσφυγής θα είναι η νομιμότητα ή όχι του τουρ-κολιβυκού μνημονίου από πλευ-ράς Διεθνούς Δικαίου, δηλαδή κατά πόσον η οριοθέτηση που περιλαμ-βάνει είναι νόμιμη από τη στιγμή που περικλείει τμήματα ελληνικής υφαλοκρηπίδας σε θαλάσσιες πε-ριοχές που δικαιωματικά ανήκουν στην Ελλάδα. Με το ερώτημα αυτό η Ελλάδα προσδοκά ότι το Διεθνές Δικαστήριο θα κηρύξει παράνομη τη συμφωνία και παράλληλα θα λύ-σει και το πρόβλημα της ακριβούς επιφέρειας των ελληνικών νησιών που εμπλέκονται στην οριοθέτηση. Είναι μια λύση, όχι ιδανική, αλλά που κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες είναι η μόνη, κατά τα φαι-νόμενα, εφικτή.

* Ο κ. Χρήστος Ροζάκης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Δέσμη μέτρων για την καθημερινότητα

Μετά το νομοσχέδιο για τις διαδηλώσεις, η κυβέρνηση ετοιμάζει σειρά παρεμβάσεων με σκοπό να διευκολύνει τη ζωή των πολιτών

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Λίγο πριν το περυσινό καλοκαίρι, η Νέα Δημοκρατία και ο Κυριάκος Μητσοτάκης, από τη θέση τότε του αρχηγού της αξιωματικής αντιπολίτευσης, έδιναν ιδιαίτερη έμφαση στην καθημερινότητα των πολιτών. Σε μια χώρα όπου τα πάντα περιστρέφονται συνήθως γύρω από μεγαλεπήβολα σχέδια που μένουν στα χαρτιά, οι περισσότεροι ξεκινούν πως η βελτίωση της καθημερινής ζωής των πολιτών αποτελεί ένα μεγάλο στοίχημα, ειδικά όταν αυτή η καθημερινότητα είναι γεμάτη εμπόδια. Στο Μέγαρο Μαξίμου γνωρίζουν πως αυτή η μάχη μοιάζει με αντιμετώπιση της Λερναίας Υδρας, αλλά είναι αποφασισμένοι να τη δώσουν. Πλην του νομοσχεδίου για τις πορείες, που αποκάλυψε η «Κ» την περασμένη εβδομάδα, στο Μαξίμου ετοιμάζουν ένα πακέτο που στόχο έχει να βελτιώσει την καθημερινότητα των πολιτών.

Απεργίες στα ΜΜΜ

Η πρόσφατη απεργία στα μέσα μαζικής μεταφοράς, κατά την οποία παρέλυσε και πάλι το λεκανοπέδιο, κατέδειξε πως χρειάζονται άμεσες λύσεις. Η κυβέρνηση ετοιμάζει νομοθετική διάταξη που αφενός θα προβλέπει την έγκαιρη προειδοποίηση για την προκήρυξη της απεργίας, ώστε να είναι ενήμερο το επιβατικό κοινό για να προγραμματίσει τις μετακινήσεις του, και αφετέρου θα υπάρχει μέριμνα ώστε να εκτελείται τουλάχιστον ένα μέρος του προγραμματισμένου συγκοινωνιακού έργου κατά τις ώρες αιχμής, με προσωπικό ασφαλείας που θα προβλέπεται στη διάταξη.

Ηλεκτρονικές υπηρεσίες

Ένα βασικό στοιχείο που έχειβάλει ο Κυριάκος Μητσοτάκης είναι η ψηφιοποίηση του κράτους, το οποίο δεν θα ταλαιπωρεί τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Ο όγκος της δουλειάς που έχει κάνει το αρμόδιο υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής είναι μεγάλος και όσα απομένουν να γίνουν είναι ακόμη περισσότερα. Ενδεικτικά, υλοποιήθηκε ήδη η διαλειτουργικότητα και η διασύνδεση μπτρώων (όπως, π.χ., της ΑΑΔΕ με το Μπτρώο Πολιτών) για τη μη προσκόμιση ληξιαρχικών πράξε-

INTIME NEWS

Η πρόσφατη απεργία στα μέσα μαζικής μεταφοράς, κατά την οποία παρέλυσε και πάλι το λεκανοπέδιο, κατέδειξε πως χρειάζονται άμεσες λύσεις. Στη νομοθετική διάταξη που ετοιμάζει η κυβέρνηση, θα υπάρχει μέριμνα ώστε να εκτελείται τουλάχιστον ένα μέρος του προγραμματισμένου συγκοινωνιακού έργου κατά τις ώρες αιχμής, με προσωπικό ασφαλείας.

Η προστασία του επιβατικού κοινού των μέσων μαζικής μεταφοράς και η προώθηση της ψηφιοποίησης του κράτους αποτελούν προτεραιότητες για την κυβέρνηση.

ων, όπως γέννησης, γάμου, συμφώνου συμβίωσης, διαζυγίου και θανάτου, στην εφορία. Ψηφιοποιήθηκε ήδη η δήλωση γέννησης, ενώ προχωράει και η ηλεκτρονική έκδοση των συντάξεων. Στα σχέδια είναι και η λειτουργία της διαδικτυακής πύλης gov.gr, όπου θα ενσωματωθούν κωδικοποιημένες όλες οι βασικές υπηρεσίες του Δημοσίου, στις οποίες θα έχει πρόσβαση ο πολίτης με ένα κλικ. Πρόκειται για περίπου 1.000 υπηρεσίες, με τη λειτουργία τους να είναι διαθέσιμη μέσα στην άνοιξη. Μακρύνει ο κατάλογος και

στην Υγεία, όπου μεταξύ άλλων σχεδιάζεται η οργανωτική αναδιάρθρωση του ΕΚΑΒ με ενίσχυση από πηπτικά μέσα, αλλά και δράσεις για την ψηφιακή Υγεία, με έμφαση στον ατομικό ηλεκτρονικό φάκελο υγείας και στα ηλεκτρονικά μπτρώα ασθενών. Παράλληλα, στον σχεδιασμό υπάρχει νέα φαρμακευτική πολιτική, ενώ είναι πιθανόν να εξεταστεί ένα μνημόνιο κατανόησης με τις φαρμακοβιομηχανίες για τη μείωση rebates και clawback. Τέλος, υπάρχει σχεδιασμός για μια σειρά από παρεμβάσεις, ώστε να βελτιωθούν μικρές ή μεγάλες στρεβλώσεις δεκαετιών που ταλαιπωρούν καθημερινά, όπως η ενοποίηση των ηλεκτρονικών διοδίων σε όλη τη χώρα.

«Στοπ» σε πρόωρες εκλογές

Τα παραπάνω πώς μπορεί να συνδέονται με τα σενάρια πρόωρων εκλογών; «Καταρρίπτοντάς τα», λένε αρμοδίες κυβερνητικές πηγές απαντώντας στην έντονη φημολογία που εμφανίστηκε εκ

νέου το τελευταίο διάστημα για πρόωρη προσφυγή στις κάλπες, εν είδει αιφνιδιασμού. Όσοι υποστηρίζουν αυτή την άποψη και εισηγούνται σχετικά στον πρωθυπουργό, ξεκινούν –λένε οι αντιφρονούντες– κάτι βασικό: η προσφυγή στις κάλπες, πόσο μάλλον σε πρόωρες, πρέπει να έχει και ένα καλό αφήγημα, μια καλή αιτία, ειδικά αν έχει προηγηθεί ένα καθαρό 40%, που έχει δώσει αυτοδυναμία στον πρωθυπουργό. Αυτό το αφήγημα ούτε υπάρχει ούτε θέλει κανείς να... βρεθεί, καθώς θα σημαίνει κάτι έκτακτο, άρα κακό. Οι πληροφορίες, πάντως, από το Μέγαρο Μαξίμου λένε πως κάθε άλλο παρά υπάρχει κλίμα εκλογών και αυτό το ενδεχόμενο δεν συζητείται καθόλου. Συνεπώς, σενάρια πρόωρων εκλογών δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή στο τραπέζι.

Την ίδια ώρα, το Μέγαρο Μαξίμου με μια λακωνική διαρροή εντός της εβδομάδας έβαλε φρένο στη συζήτηση, που επίσης υπάρχει, για επικείμενο ανασχηματι-

σμό. «Δεν είναι στις προθέσεις του πρωθυπουργού», έλεγαν σχετικώς συνεργάτες του κ. Μητσοτάκη, δείχνοντας τη βούληση να σταματήσει η σχετική παραφιλολογία. Αυτό δεν σημαίνει πως ισχύει το ίδιο όπως και με τις πρόωρες εκλογές. Είναι πιθανόν, όπως έχει ξαναγράψει η «Κ», εντός της άνοιξης να γίνουν διορθωτικές κινήσεις, αλλά η συζήτηση περί ανασχηματισμού αυτή τη στιγμή βλάπτει παρά βοηθάει την κυβέρνηση.

Ολοκλήρωση αξιολόγησης

Η αξιολόγηση, πάντως, συνεχίζεται με γοργούς ρυθμούς. Αυτή την εβδομάδα θα βρεθούν στο Μέγαρο Μαξίμου ο Χρήστος Σταϊκούρας και το οικονομικό επιτελείο με τον «αέρα» της θετικής, όπως αναμένεται, έκθεσης των θεσμών για την 5η αξιολόγηση. Η διαδικασία των αξιολογήσεων αναμένεται να ολοκληρωθεί στις αρχές Μαρτίου και ο πρωθυπουργός θα έχει πλήρη και σαφή εικόνα για το σύνολο της κυβέρνησής του.

Προαναγγελθέν αδιέξοδο για τον προϋπολογισμό της Ε.Ε.

Αγεφύρωτο χάσμα ανάμεσα στους «Φίλους της Φιλόδοξης Ευρώπης», μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, και των «φειδωλών τεσσάρων»

Του **ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ**

Την απόσταση μεταξύ των μεγαλεπήβολων φιλοδοξιών της ενωμένης Ευρώπης και των σκληρών ορίων που επιβάλλει η εθνική πολιτική ανέδειξε η άτυπη Σύνοδος Κορυφής για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο – τον κοινοτικό προϋπολογισμό για την προγραμματική περίοδο 2021-27. Η σύνοδος ξεκίνησε την Πέμπτη και έληξε χωρίς συμφωνία το βράδυ της Παρασκευής. Οι διαπραγματεύσεις ήταν «μακρές και επώδυνες» –όπως προέβλεψε στην «Κ» στενός συνεργάτης νγένη μεγάλων χώρας– αλλά έληξαν άδοξα.

Το πλαίσιο της διαπραγμάτευσης είχε τεθεί από την πρόταση που κατέθεσε στις 14 Φεβρουαρίου ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, ο οποίος έχει αναλάβει τον άθλο επίλυσης της πολυπαραγοντικής αυτής εξίσωσης στο πρώτο τρίμηνο της θητείας του. Στα πέντε χρόνια του ως πρωθυπουργός του Βελγίου, ο κ. Μισέλ κατάφερε επανειλημμένως να συμφιλιώσει θέσεις φαινομενικά ασυμβατές στις διαπραγματεύσεις για τον προϋπολογισμό της χώρας του. Το ΠΑΠ όμως αποτέλει ένα νέο επίπεδο πολυπλοκότητας – ειδικά φέτος, που είναι η πρώτη φορά που πρέπει να καταρτιστεί χωρίς την καθαρή συνεισφορά του

Ηνωμένου Βασιλείου (60 δισ. σε βάθος επιτακίας).

Στη συνέντευξη Τύπου μετά το πέρας της συνόδου, ο κ. Μισέλ μίλησε για «πολύ δύσκολη διαπραγμάτευση», κάνοντας ειδική αναφορά στην αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου. Δεν υπάρχει ακόμα προ-

Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ δήλωσε ότι δεν υπάρχει ακόμα προγραμματισμός για την αναγκαία επαναληπτική σύνοδο.

γραμματισμός για την αναγκαία επαναληπτική σύνοδο, είπε. Από την πλευρά του, ο Κυριάκος Μητσοτάκης, απαντώντας σε ερώτηση της «Κ», μίλησε για την «εξαιρετικά μαζική πολιτική θέση» των «φειδωλών τεσσάρων» (Σουηδία, Δανία, Ολλανδία, Αυστρία), «τόσο όσον αφορά το ύψος του προϋπολογισμού όσο και το ύψος των επιστροφών» – θέση που «δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή». Ο κ. Μητσοτάκης πρόσθεσε ότι οι καθαροί συνεισφορές είναι «οι μεγάλοι ωφελημένοι» της κοινής αγοράς και ότι είναι «πολύ απλοϊκή» η ανάλυση που χωρίζει την Ευρώπη στους «καλούς που πληρώνουν

ALTE-MITTE / CONSILIUM EUROPAE / ANDRIS SALERNO

Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης επέκρινε επίσης τη μείωση των κονδυλίων για τη διαχείριση του προσφυγικού-μεταναστευτικού στην πρόταση Μισέλ (φωτ. από τη συνάντηση που είχε με άλλους ηγέτες στα γραφεία της ισπανικής μόνιμης αντιπροσωπείας).

και στα κακά παιδιά που παίρνουν και γκρινιάζουν». Η πρόταση Μισέλ έθετε ανώτατο όριο δεσμεύσεων 1,094 τρις. ευρώ ή 1,074% του ευρωπαϊκού Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) – οριακά υψηλότερο από την προηγούμενη πρόταση της φινλανδικής προεδρίας (1,07% του ΑΕΕ) και αρκετά χαμηλότερο από την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (1,11%) και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (1,3%).

Ωστόσο η πρόταση του προέδρου του Συμβουλίου παρέμενε υπερβολικά σπάταλη για τη σκληρή τετραδα της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Οι «φειδωλοί τέσσερις»

εμφανίστηκαν απολύτως ενωμένοι στη σύνοδο. Τα δύο βασικά τους αιτήματα ήταν να περιοριστεί το συνολικό ύψος στο 1% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) της ευρωπαϊκής οικονομίας και να διατηρηθούν σταθερές οι «επιστροφές» (rebates) που λαμβάνουν από τον κοινοτικό προϋπολογισμό (η πρόταση Μισέλ προέβλεπε τη διατήρηση των rebates, αλλά σταδιακά μειούμενων).

Το απόγευμα της Παρασκευής, ύστερα από σειρά συναντήσεων του κ. Μισέλ με ομάδες χωρών αλλά και χωρών μεταξύ τους –όπως τη συνάντηση στην ισπανική ΜΕΑ

μεταξύ Ισπανίας, Ιταλίας, Ελλάδας, Πορτογαλίας, Βελγίου, Λουξεμβούργου, Γερμανίας και Γαλλίας– και με την κ. Μέρκελ και τον κ. Μακρόν έντονα δραστήριους στο παρασκήνιο, κυκλοφόρησε τεχνικό έγγραφο της Επιτροπής που έθετε το συνολικό ύψος των δεσμεύσεων στο 1,069% του ΑΕΕ. Οι περικοπές που περιελάμβανε σε δεσμεύσεις ήταν πολύ μικρές (10 δισ.), ενώ προέβλεπε αυξήσεις στις άμεσες ενισχύσεις για τους αγρότες (2 δισ.) και μεγαλύτερη δυνατότητα μεταφοράς πόρων από το ένα ταμείο συνολικά σε άλλο (15% έναντι 10% στην πρόταση Μισέλ). Από την άλλη, προέβλεπε τη συνέχιση των rebates σε μη φθίνουσα μορφή. Το πακέτο αυτό ωστόσο αποδείχθηκε ανεπαρκές για να άρει το αδιέξοδο.

Για τους «Φίλους της Συνοχής», τη δεκαεπταμελή ομάδα στην οποία ανήκει και η Ελλάδα (και η οποία την Παρασκευή μετονομάστηκε σε «Φίλοι της Φιλόδοξης Ευρώπης»), κεντρικός στόχος ήταν η διαφύλαξη των πόρων συνοχής – η μη μείωσή τους σε πραγματικούς όρους σε σύγκριση με το 2014-20. Η Ελλάδα, ειδικότερα, αναζητούσε αύξηση των πόρων συνολικά σε σύγκριση με την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (με βασικό επιχείρημα την έκταση της οικονομικής κρίσης) και τη μη μείωση της ΚΑΠ – σημεία τα οποία τόνισε στη δήλωσή του προσερχόμενος στη σύνοδο ο κ.

Μητσοτάκης, για την έκβαση των οποίων η ελληνική πλευρά αισιοδοχεί. Ο πρωθυπουργός επέκρινε επίσης τη μείωση των κονδυλίων για τη διαχείριση του προσφυγικού-μεταναστευτικού στην πρόταση Μισέλ, κατά περισσότερα από 10 δισ. ευρώ σε σχέση με την πρόταση της Επιτροπής.

Αλλά αγκάθια

Δεν είναι όμως μόνο το συνολικό ύψος του νέου προϋπολογισμού που διχάζει τα κράτη-μέλη. Για τις πιο εύπορες χώρες, καμία από τις προτάσεις που έπεσαν στο τραπέζι δεν εκσυγχρόνιζε επαρκώς τον προϋπολογισμό. Ο «εκσυγχρονισμός» ορίζεται ως μεταβίβαση πόρων από παραδοσιακούς τομείς (συνοχή, ΚΑΠ) σε νέους (κλιματική αλλαγή, ψηφιακή τεχνολογία, μετανάστευση, άμυνα).

Παράλληλα, πολλά κράτη-μέλη εξέφρασαν προβληματισμό για τη διατύπωση της πρότασης Μισέλ σχετικά με το κράτος δικαίου, θεωρώντας ότι αποδυναμώνει την αρεσιμότητα που συνδέεται με την απελευθέρωση πόρων. Αμφιλεγόμενες αποδείχθηκαν και οι προτάσεις για τους ίδιους πόρους της νέας περιόδου: ο φόρος επί των πλαστικών και χρέση εσόδων από το σύστημα εμπορίας ρύπων (ETS). Η ελληνική πλευρά, για παράδειγμα, είχε ενστάσεις για τον τρόπο υπολογισμού των συνεισφορών από το ETS.

Η Εκτελεστική Γραμματεία

Σήμερα στις 10.30 το πρωί, ο Κυριάκος Μητσοτάκης θα βρεθεί στα κεντρικά γραφεία της Ν.Δ. για τη συνεδρίαση της Πολιτικής Επιτροπής. Ο πρωθυπουργός, προς επίρρωση των όσων αναφέρθηκαν για τον «κωδικό καθημερινότητας» αλλά και τη συνέχιση του κυβερνητικού έργου, αναμένεται να κάνει μικρό απολογισμό του επιτελείου. Ενδεικτικά, πάντως, κυβερνητικές πηγές αναφέρουν πως στο πρώτο αυτό διάστημα η κυβέρνηση έχει ψηφίσει 50 νομοσχέδια, που είναι πολύ μεγάλος αριθμός. Παράλληλα, ο πρωθυπουργός αναμένεται να αναφερθεί και στο έργο που πρέπει να γίνει από εδώ και πέρα, δίνοντας έμφαση στην καθημερινότητα. Το σώμα αναμένεται να εκλέξει και τη νέα Εκτελεστική Γραμματεία, στην οποία θα συμμετέχουν η βουλευτής Ιωαννίνων Μαρία Κεφάλα, ο βουλευτής Μεσσηνίας Περικλής Μαντάς, ο βουλευτής Φθιώτιδας Γιάννης Οικονόμου και ο βουλευτής Νοτίου Τομέα της Β. Αθηνών Βασίλης Σπανάκης. Τα τέσσερα πρόσωπα αποτυπώνουν και τη φιλοσοφία Μητσοτάκη, καθώς δείχνουν αλλαγή γενιάς –στην προηγούμενη συμμετείχαν οι Γιώργος Βλάχος και Γιάννης Τραγάκης–, αλλά έχουν και απόλυτη εσωκομματική ισορροπία. Ο κ. Σπανάκης είναι πολιτικός φίλος του πρωθυπουργού, ο κ. Μαντάς του Αντώνη Σαμαρά, ενώ ο κ. Οικονόμου –πρώην πρόεδρος της ΟΝΝΕΑ– χαρακτηρίζεται ως «καρμανλικό» στέλεχος. Κατά παράφραση της γνωστής φράσης για το «όλον ΠΑΣΟΚ», η εκτελεστική γραμματεία έχει στελέχνη από το «όλον της Ν.Δ.».

Ο νέος κορωνοϊός στο μικροσκόπιο

Ο καθηγητής Μικροβιολογίας της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ Αθανάσιος Τσακρής απαντά σε 10 ερωτήσεις της «Κ»

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Σοβαρούς φόβους για εξάπλωση του νέου κορωνοϊού στη Νοτιοανατολική Ασία εκφράζουν οι επιστήμονες, χαρακτηρίζοντας κρίσιμη για την εξέλιξη της επιδημίας την εγκώρια μετάδοση του ιού σε χώρες όπως η Νότια Κορέα, η Σιγκαπούρη και η Ιαπωνία. Αν και ο νέος ιός δείχνει σημάδια υποχώρησης στο επίκεντρο της επιδημίας, στην επαρχία Χουμπέι της Κίνας, οι ειδικοί θεωρούν πιθανή μια νέα αναζωπύρωση. Ειδικά για την Ελλάδα, ο καθηγητής Μικροβιολογίας και διευθυντής του Εργαστηρίου Μικροβιολογίας της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ –ενός εκ των εργαστηρίων αναφοράς για τον κορωνοϊό–, Αθανάσιος Τσακρής, μιλώντας στην «Κ», δεν αποκλείει το ενδεχόμενο εισαγωγής περιστατικού, σημειώνοντας ότι «κάθε ημέρα που περνάει το υγειονομικό μας σύστημα έχει την ευκαιρία να προετοιμασθεί ακόμα καλύτερα». «Σύμμαχος», η υποχώρηση του χειμώνα και της εποχικής γρίπης, που από τη μια παραπλανά και από την άλλη υπεραπασχολεί το σύστημα υγείας.

Η λοίμωξη COVID-19 ξεκινάει συνήθως με συμπτώματα που προσομοιάζουν με αυτά του κοινού κρυολογήματος: καταρροή, βήχας, πονόλαιμος, πονοκέφαλος.

«Είναι αισιόδοξο το γεγονός ότι τα περιστατικά στην Κίνα σε ποσοστό 80% είναι με ήπιες κλινικές εκδηλώσεις».

στόμα, στα μάτια ή στη μύτη, εισάγοντας τον ιό στον οργανισμό. Καθώς έχει ήδη ανιχνευθεί στα κόπρανα, η μετάδοσή του μπορεί να γίνει και από τη γαστρεντερική οδό, κάτι που ισχύει για όλους τους κορωνοϊούς.

3 Ποιοι μπορεί να μολυνθούν από τον ιό;
Δυσνητικά, όλοι οι άνθρωποι. Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να πανικοβληθούμε. Ακόμα κι αν ο νέος κορωνοϊός φτάσει στο σημείο να γίνει ενδημικός –όπως φαίνεται από τη δυναμική που έχει–, η εξάπλωσή του θα γίνεται κατά κύματα: θα μολύνει τους ανθρώπους στον πλανήτη σε διαφορετικές φάσεις, όχι όλους συγχρόνως. Κάτι αντίστοιχο είχε συμβεί στην περίπτωση της πανδημίας της γρίπης τύπου Α (H1N1) το 2009. Βέβαια, τότε πολλά άτομα μεγάλης ηλικίας ήταν προστατευμένα, έχοντας ήδη εκτεθεί σε παρόμοια στελέχη του ιού. Αυτό δεν φαίνεται να ισχύει τώρα: δεν υπάρχει ειδική ανοσία στον πληθυσμό. Ένα ευκαίριο σενάριο θα είναι να παρουσιάζει ο νέος κορωνοϊός ολόένα και μικρότερη θνη-

Προληπτική καραντίνα για τους Έλληνες
Χωρίς «απρόοπτα» ολοκληρώθηκε η περίοδος καραντίνας των δύο Ελλήνων, κατοίκων της πόλης Γουχάν της Κίνας, που την Κυριακή 9/2 επαναπατρίστηκαν μέσω Λονδίνου και Ρώμης. Οι δύο πολίτες τέθηκαν για 14 ημέρες σε εθελούσια απομόνωση και ιατρική παρακολούθηση στο νοσοκομείο «Σωτηρία», χωρίς να παρουσιάσουν συμπτωματολογία που να παραπέμπει σε λοίμωξη από τον νέο κορωνοϊό. Την ώρα που οι Έλληνες της πόλης Γουχάν ελάμβαναν το ελεύθερο να επιστρέψουν στους οικείους τους, οι ελληνικές υγειονομικές αρχές ετοιμάζονταν να υποδεχθούν τους δύο Έλληνες επιβαίνοντες του κρουαζιερόπλοιου «Diamond Princess» το οποίο από τις αρχές Φεβρουαρίου είναι αγκυροβολημένο και σε καραντίνα στο λιμάνι της Γιοκοκάμα στην Ιαπωνία. Οι δύο Έλληνες δεν έχουν εμφανίσει συμπτώματα αναπνευστικής λοίμωξης και είναι αρνητικοί και στις σχετικές εξετάσεις για τον COVID-19. Ο σχεδιασμός των Αρχών προβλέπει και σε αυτή την περίπτωση καραντίνα 14 ημερών σε νοσοκομείο αναφοράς για τον κορωνοϊό.

τότητα, τα υγειονομικά συστήματα των χωρών να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις ανάγκες και να κυκλοφορήσει όσο το δυνατόν συντομότερα το εμβόλιο.

4 Πώς μπορεί να προφυλαχθεί κανείς;
Επί του παρόντος, αυτό που μπορούμε να κάνουμε είναι να τηρούμε τους γενικούς κανόνες υγιεινής με συχνό και καλό πλύσιμο των χεριών, με σαπούνι και νερό. Τα αντισηπτικά αλκοολούχα διαλύματα επίσης εύκολα εξουδετερώνουν τον ιό. Σημαντικό είναι και το να αποφεύγουμε τον συγχρωτισμό, ιδιαίτερα σε χώρους όπου δεν υπάρχει επαρκής αερισμός. Όσο πιο συστηματικά είναι τα μέτρα δημόσιας υγείας που λαμβάνονται, τόσο μειώνεται η μεταδοτικότητα του ιού.

5 Υπάρχουν πιο ευάλωτες ομάδες πληθυσμού;
Με δεδομένο ότι ο νέος κορωνοϊός προκαλεί αναπνευστική λοίμωξη με σοβαρότητα που ποικίλλει, οι πιθανότερες σοβαρών επιπλοκών και θανάτου είναι περισσότερες για ηλικιωμένους και άτομα με εξασθενημένο ανοσοποιητικό σύστημα ή χρόνια νοσήματα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με έρευνα του Κινεζικού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου Νόσων, η θνητότητα από τον COVID-19 είναι μεγαλύτερη στους άνδρες (2,8%) από όσο στις γυναίκες (1,7%).

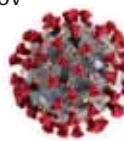
6 Σε τι διαφέρουν τα συμπτώματα του νέου κορωνοϊού από αυτά της γρίπης;
Σε αντίθεση με τη γρίπη, τα συμπτώματα της οποίας εκδηλώνον-

ται απότομα και έχουν μεγάλη ένταση (υψηλός πυρετός, καταβολή κ.λπ.), η λοίμωξη COVID-19 ξεκινάει συνήθως με ήπια συμπτώματα, που προσομοιάζουν με εκείνα του κοινού κρυολογήματος, δηλαδή καταρροή, βήχας, πονόλαιμος, πονοκέφαλος. Σε ορισμένες περιπτώσεις όμως εξελίσσεται σε σοβαρή λοίμωξη, με χαρακτηριστικά πνευμονίας (υψηλός πυρετός, βήχας, δύσπνοια). Σε κάθε περίπτωση, η οριστική διάγνωση γίνεται με εργαστηριακό μοριακό έλεγχο.

7 Πώς θεραπεύεται η λοίμωξη από τον νέο κορωνοϊό;
Δεν υπάρχει ακόμη ειδική θεραπεία – είναι κυρίως υποστηρικτική και μπορεί να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, μηχανική υποστήριξη της αναπνοής και κορήγηση κορτιζόνης για τα σοβαρότερα περιστατικά. Δοκιμάζονται διάφορα φάρμακα, συμπεριλαμβανομένων και αντιικών που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί για τον HIV, τη γρίπη και τον Εμπολα. Περίπου εκατό κλινικές δοκιμές είναι αυτή τη στιγμή σε εξέλιξη στην Κίνα και σε άλλες χώρες.

8 Πόσο υπαρκτός είναι ο κίνδυνος εξάπλωσης της επιδημίας στην Ελλάδα;
Στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον μας, οι ιοί αναπόφευκτα «ταξιδεύουν», δεν υπάρχουν στεγανά. Δεν αποκλείεται, λοιπόν, η εισαγω-

γή κρούσματος και στην Ελλάδα. Οι υγειονομικές αρχές και τα νοσοκομεία πρέπει να είναι σε ετοιμότητα ώστε να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τον περιορισμό οποιασδήποτε πιθανότητας εξάπλωσης του ιού. Κάθε ημέρα που περνάει, το υγειονομικό μας σύστημα έχει την ευκαιρία να προετοιμασθεί ακόμη καλύτερα, χωρίς την επιβάρυνση της γρίπης, το ενδημικό κύμα της οποίας σε λίγο θα ολοκληρώσει τον κύκλο του.

9 Τι μας έχει διδάξει η εμπειρία προηγούμενων επιδημιών με αντίστοιχες απειλές;
Είναι πολύτιμη η εμπειρία από άλλους «συγγενείς» ιούς. Πλέον, τα συστήματα υγείας είναι πολύ καλύτερα οργανωμένα σήμερα, ώστε να αναγνωρίζεται ταχύτερα η εισαγωγή κρουσμάτων μέσω της διαδικασίας επιδημιολογικής επιτήρησης. Το ζήτημα είναι τι θα μάθουμε στο εξής από την περιπέτεια του COVID-19. Η ανθρωπότητα προετοιμάζεται και δαπανά πόρους για τρομοκρατικές επιθέσεις και φυσικές καταστροφές. Πόσο καλά προετοιμασμένοι όμως είμαστε για αναδυόμενους ιούς που ολόένα και πιο συχνά θα καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε στο μέλλον;

10 Υπάρχουν εκτιμήσεις για το πώς θα εξελιχθεί ή/και πότε θα υποχωρήσει η νέα επιδημία;
Στους κορωνοϊούς ο καιρός παίζει σημαντικό ρόλο. Μεταδίδονται πιο εύκολα τον χειμώνα. Ετσι, και ο νέος κορωνοϊός «αγαπά» το κρύο περιβάλλον και την αυξημένη υγρασία. Επιπλέον, αυτή τη στιγμή η επιδημία δείχνει σημεία υποχώρησης στο επίκεντρό της, ωστόσο οι κινεζικές αρχές προειδοποιούν ότι είναι πιθανόν να υπάρξει νέα αναζωπύρωση στην επαρχία Χουμπέι. Κρίσιμο θα είναι, επίσης, αν η εγκώρια μετάδοση του ιού, που παρατηρείται σε άλλες περιοχές της νοτιοανατολικής Ασίας, συνεχιστεί σε μεγαλύτερη κλίμακα τις επόμενες ημέρες και εβδομάδες, δημιουργώντας περισσότερες εστίες μικρο-επιδημίας. Σε ό,τι αφορά την Ευρώπη, τα εθνικά συστήματα υγείας έδειξαν έως τώρα καλά αντανακλαστικά στον περιορισμένο αριθμό εισαγόμενων περιστατικών και μπόρεσαν να αναχαιτίσουν την εγκώρια μετάδοση του ιού. Ωστόσο, δεν μπορούμε να προβλέψουμε πώς θα ανταποκριθούν σε περίπτωση ευρείας εξάπλωσης του COVID-19. Αυτό θα είναι το μεγάλο στοίχημα.

Τι μας αποκαλύπτουν οι «ομάδες» κρουσμάτων στην Ιαπωνία

Των SUI-LEE WEE και MAKIKO INOUE
THE NEW YORK TIMES

Όλα ξεκίνησαν το βράδυ της 18ης Ιανουαρίου, όταν ένα σκάφος, στο οποίο είχε διοργανωθεί μια πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση για 90 μέλη μιας εταιρείας ταξί, έπλεε στη γαλήνια νερά του ποταμού Σουμίτα στο Τόκιο. Χωρίς να το γνωρίζουν οι παρόντες, στο ταξίδι τους συνόδευε και ο κορωνοϊός COVID-19, που μεταδίδεται αστραπιαία. Ένας οδηγός, 70 ετών, λίγες ώρες αργότερα εμφανίστηκε πυρετός και διαπιστώθηκε ότι είχε προσβληθεί από τον κορωνοϊό, όπως και η πεθερά του. Μετά τις απαραίτητες εξετάσεις, οι ιαπωνικές υγειονομικές αρχές διαπίστωσαν ότι από τον επικίνδυνο ιό είχαν προσβληθεί τουλάχιστον άλλοι δέκα επιβάτες του σκάφους. Ακόμα και άτομα που δεν πάτησαν το πόδι τους ποτέ εκεί προσβλήθηκαν από τον κορωνοϊό όταν ήρθαν σε επαφή με τους επιβάτες.

Οι ειδικοί, σήμερα, αναζητούν στοιχεία για μία από τις μεγαλύτερες αβεβαιότητες της επιδημίας του νέου κορωνοϊού: κατά πόσον, δηλαδή, θα προκαλέσει επιδημικές εστίες πέρα από το επίκεντρό

Πρόσθετη δυσκολία για τους ειδικούς, το γεγονός ότι πολλοί από τους ανθρώπους που έχουν προσβληθεί δεν έχουν κανένα σύμπτωμα.

του στην Κίνα. Για αυτό τον λόγο μελετούν ενδελεχώς τα ιαπωνικά κρούσματα. Ιδιαίτερα ανήσυχoi, προσπαθούν να μάθουν με ποιο τρόπο μεταδίδεται ο κορωνοϊός, πόσοι από αυτούς που προσβάλλονται εμφανίζουν ήπια συμπτώματα ή ακόμα και καθόλου, και αν αυτοί οι φαινομενικά υγιείς άνθρωποι μπορούν να τον μεταδώσουν. Η ανησυχία για την ικανότητα μετάδοσης του κορωνοϊού ενισχύθηκε μετά την εμφάνιση ομάδων κρουσμάτων στην Ιαπωνία, στη Σιγκαπούρη και στη Νότια Κορέα, τη στιγμή που η Κίνα ανέφερε περισσότερα από 76.000 κρούσματα και τουλάχιστον 2.236 θανάτους – και οι αριθμοί αυξάνονταν συνεχώς.

Επιβάτες σε βαγόνι του μετρό στο Τόκιο. Στην Ιαπωνία έχουν καταγραφεί ήδη πολλά κρούσματα του νέου κορωνοϊού, γεγονός που οδήγησε τον επικεφαλής του Εθνικού Ινστιτούτου Λοιμωδών Νόσων της χώρας να ζητήσει από τους συμπατριώτες του να εργάζονται από το σπίτι.

Οι ειδικοί σε θέματα δημόσιας υγείας υπογραμμίζουν ότι οι ομάδες λοιμώξεων είναι πολύ δύσκολο να μελετηθούν, κάτι που είναι ιδιαίτερα αληθινό για αυτόν τον κορωνοϊό, καθώς πολλοί από τους ανθρώπους που έχουν προσβληθεί δεν έχουν κανένα σύμπτωμα. Αν οι ασυμπτωματικοί ασθενείς μεταδίδουν τον παθογόνο παράγοντα,

θα είναι προφανώς πολύ πιο δύσκολο η αναχαιτίσή του. «Προφανώς υπάρχει «σιωπηρή μετάδοση» εξαιτίας της ιδίας της φύσης του κορωνοϊού», επισημαίνει ο Σιτζέρον Ορμ, επίτιμος περιφερειακός επικεφαλής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την περιοχή του Δυτικού Ειρηνικού. Ωστόσο, ο Δρ Ντέιβιντ Χέιμαν, επιδημιολόγος

στη Σχολή Υγιεινής και Τροπικής Ιατρικής του Λονδίνου, δεν αποδέχεται την εκτίμηση, τονίζοντας ότι δεν υπάρχουν στοιχεία που να υποδεικνύουν μετάδοση από ασυμπτωματικούς ασθενείς.

Οι λοιμωξιολόγοι προτείνουν δύο ερμηνείες για την εξάπλωση των ομάδων κρουσμάτων του κορωνοϊού. Η μία υποθέτει ότι ένας «υπερ-μεταδότης», δηλαδή κάποιο άτομο που έχει την τάση να «διαχέει» περισσότερα μικρόβια από ό,τι οι υπόλοιποι, μεταδίδει τον ιό σε μια μεγάλη ομάδα ανθρώπων. Κάποιοι από αυτούς τους «υπερ-μεταδότες» δεν έχουν κανένα σύμπτωμα, αισθάνονται καλά και κυκλοφορούν στο πλήθος ή έρχονται σε επαφή με άτομα με μικρή ανθεκτικότητα. Στην επιδημία SARS, το 2002-2003, ένα τέτοιος «υπερ-μεταδότης» είχε μολύνει 112 άτομα, μεταξύ των οποίων όλοι οι γιατροί και οι νοσοκόμες που τον φρόντισαν στο νοσοκομείο του Χονγκ Κονγκ όπου νοσηλεύτηκε.

Εναλλακτικά, ο ιός μπορεί να μεταδίδεται από μολυσμένες επιφάνειες. Είναι ασαφές πόσο μπορεί να ζήσει ο νέος κορωνοϊός σε μια επιφάνεια, αλλά μελέτες έχουν

δείξει πως κάποια στελέχη ιών μπορούν να παραμείνουν σε κάποια επιφάνεια επί μία εβδομάδα ή ακόμα περισσότερο.

Ο Τακάτζι Ουακίτα, επικεφαλής του Εθνικού Ινστιτούτου Λοιμωδών Νόσων της Ιαπωνίας, επισημαίνει ότι αν και είναι δύσκολο να αναχαιτιστεί η μετάδοση του ιού, η επιδημία μπορεί να ελεγχθεί. Ετσι, κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου, κάλεσε τους συμπατριώτες του να εργάζονται από το σπίτι και να αποφεύγουν τις συναντήσεις εφόσον δεν υπάρχει άμεση ανάγκη για κάτι τέτοιο.

Ο Ντομνίκ Ντουάιρ, λοιμωξιολόγος του Πανεπιστημίου του Σίδνεϊ, θεωρεί καθοριστικό το γεγονός ότι οι κυβερνήσεις αναγνωρίζουν τις ομάδες κρουσμάτων, καθώς αυτό σημαίνει ότι οι μηχανισμοί παρακολούθησης της δημόσιας υγείας λειτουργούν. «Πιστεύω ότι αυτό που αναρωτιόμαστε όλοι είναι κατά πόσον υπάρχουν άλλες ομάδες κρουσμάτων που δεν έχουν ακόμα αναγνωριστεί. Η ταυτοποίησή τους σίγουρα είναι μια θαυμάσια απόδειξη καλής εργαστηριακής έρευνας. Όμως, το πόσο τελικά καλό είναι αυτό μόνο ο χρόνος θα μας το αποκαλύψει».

Σπαραγμός Δημοκρατικών, ενώ ο Τραμπ προελαύνει

Εμφύλιος στο κόμμα για το χρίσμα

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Όσο μαίνεται ο αλληλοσπαραγμός μεταξύ των διεκδικητών του χρίσματος στο Δημοκρατικό Κόμμα, τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες επανεκλογής Τραμπ στην αμερικανική προεδρία τον Νοέμβριο. Η εικόνα στο τελευταίο ντιμπέιτ, που πραγματοποιήθηκε τα ξημερώματα της Πέμπτης στο Λας Βέγκας, ήταν αποκαρδιωτική για τη συνοχή του κόμματος. Από τη μία υπήρχε μια συντονισμένη επίθεση κατά του νεοφερμένου στην εκστρατεία, του δισεκατομμυριούχου Μάικλ Μπλούμπεργκ, και από την άλλη μικροεμφύλιοι μεταξύ των εκπροσώπων των μεγάλων εσωκομματικών πτερυγών, της Αριστεράς και του Κέντρου.

Ετσι, είδαμε τους πάντες να αποδομούν την εκστρατεία του Μπλούμπεργκ, κατηγορώντας τον ότι δεν μπορεί να εξαγοράσει την αναμέτρηση, ότι είναι όψιμος Δημοκρατικός, αφού παλιότερα ήταν Ρεπουμπλικανός ή ανεξάρτητος, πως είναι σεξιστής εξαιτίας σχολίων του εις βάρος γυναικών και για τις εξωδικαστικές συμφωνίες με γυναίκες εργαζόμενες στην εταιρεία του που θέλησαν να καταγγείλουν είτε παρενόχληση είτε θέματα άνισης μισθοδοσίας, και πως ως δήμαρχος της Νέας Υόρκης αποδείχθηκε ρατσιστής λόγω της πολιτικής του stop and frisk (αιφνίδιες σωματικές έρευνες, άνευ λόγου, που βασίζονται κυρίως σε φυλετικά χαρακτηριστικά των υπόπτων). Γι’ αυτήν την πρακτική ο Μπλούμπεργκ ζήτησε συγγνώμη, ενώ παρέθεσε στοιχεία για τη σύνθεση της εταιρείας του και του δημοτικού συμβουλίου της Νέας Υόρκης παλιότερα, για να αποδεί-

ξει πως είναι υπέρμαχος της ισότητας των δύο φύλων. Πάντως, καθ’ όλη τη διάρκεια του ντιμπέιτ ο 78χρονος Μπλούμπεργκ εμφανίστηκε απροετοίμαστος, και αμήχανος. Μεγάλη κερδισμένη αναδείχθηκε η γερουσιαστής της Μασαχουσέτης, Ελίζαμπεθ Ουόρεν, που άφησε τον δήμαρχο του Σάουθ Μπεντ, Πιτ Μπουτίτζιτζ, να τσακώνεται με την έτερη υποψήφια της μετριοπαθούς πτέρυγας, τη γερουσιαστή της Μινεσότα, Εϊμι Κλόμπουτσαρ. Η μέχρι σήμερα πορεία του δείχνει τον πρώην

Ανεξέλεγκτος ο Αμερικανός πρόεδρος, παρεμβαίνει απροκάλυπτα ακόμη και στο έργο της Δικαιοσύνης.

αντιπρόεδρο των ΗΠΑ, Τζον Μπάιντεν, κουρασμένο και παροπλισμένο, σχεδόν θεατή των υπολοίπων στις προκριματικές και στα ντιμπέιτ. Κρίσιμη θα είναι η επίδοσή του κατά τη «σουσπερ Τρίτη», τον επόμενο μήνα, όταν ψηφίζουν 16 διαφορετικές πολιτείες για την ανάδειξη συνέδρων.

Η περίπτωση Σάντερς

Στον αντίποδα, αλώβητος παραμένει ο Μπέρνι Σάντερς, ο οποίος έχει τη μεγαλύτερη δυναμική χωρίς όμως να μπορεί κανείς να τον χρίσει με ασφάλεια φαβορί. Η υποψηφιότητά του εξακολουθεί να φοβίζει πολλούς ψηφοφόρους των Δημοκρατικών, που τον θεωρούν υπερβολικά αριστερό και αναξίopi-

Ιρανικές εκλογές στη σκιά του Σουλεϊμανί και της απογοήτευσης

Το ισλαμικό καθεστώς ελπίζει ότι θα ενισχύσει τη νομιμοποίησή του – Οι κληρικοί «έκοψαν» πάνω από 6.000 υποψηφιότητες

Εστω και νεκρός, ο Κασέμ Σουλεϊμανί ήταν πανταχού παρών στην προεκλογική εκστρατεία της περασμένης εβδομάδας στο Ιράν, καθώς η εικόνα του στρατηγού που δολοφονήθηκε από αμερικανικό πύραυλο στις 3 Ιανουαρίου χρησιμοποιήθηκε από τις θρησκευτικές αρχές για να ενισχύσει τη νομιμοποίηση του ισλαμικού καθεστώτος. Τέσσερις δεκαετίες μετά την ισλαμική επανάσταση και ενώ το Ιράν εξακολουθεί να υφίσταται σφοδρές εξωτερικές πιέσεις με έντονο αντίκτυπο στην οικονομία της χώρας, η νομιμοποίηση ήταν, περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, το επίδοκο των βουλευτικών εκλογών που έγιναν την Παρασκευή.

Το υβριδικό ιρανικό σύστημα περιλαμβάνει εκλεγμένη Βουλή και εκλεγμένο συμβούλιο κληρικών που επιλέγει τον ανώτατο θρησκευτικό ηγέτη, αλλά και ένα μη εκλεγμένο σώμα που δίνει την έγκρισή του στις βουλευτικές υποψηφιότητες, απορρίπτοντας αυτές που θεωρεί ότι δεν συνάδουν με το πνεύμα της ισλαμικής δημοκρατίας. Στις εκλογές αυτές, περισσότεροι από 6.000 υποψήφιοι του μεταρρυθμιστικού αλλά και του συντηρητικού στρατοπέδου αποκλείστηκαν για μια ακόμη φορά από τα ψηφοδέλτια, μεταξύ αυτών και το ένα τρίτο της απερχόμενης κοινοβουλευτικής ομάδας των μεταρρυθμιστών.

Παρατηρητές θεωρούσαν πιθανότατο να περάσει ο έλεγχος της Βουλής εκ νέου στους συντηρητικούς, όχι μόνο εξαιτίας του απο-

κλεισμού σημαντικών μεταρρυθμιστών υποψηφίων, αλλά και για δύο άλλους, εξίσου σημαντικούς λόγους. Πρώτον, κοινωνικές ομάδες που είχαν σπεύσει προ πενταετίας στις κάλπες, προσβλέποντας σε μεταρρύθμιση του ισλαμικού καθεστώτος, απογοητεύθηκαν από την αποτυχία των σχετικών προσπαθειών και αποφάσισαν να

Κοινωνικές ομάδες που πριν από πέντε χρόνια προσέβλεπαν στον μεταρρυθμιστή νυν πρόεδρο Χασάν Ροχανί αποφάσισαν να απόσχουν από τις κάλπες.

απόσχουν από τις κάλπες. Η ανταποκρίτρια της ισπανικής εφημερίδας El Pais στην Τεχεράνη, Άνχελες Εσπινόθα, μίλησε με δεκάδες ανθρώπους, γιατρούς, δικηγόρους, διαφόρων ειδών επαγγελματίες, κοινό χαρακτηριστικό των οποίων ήταν ότι κανείς δεν σκόπευε να εμφανιστεί στο τοπικό τζαμί για να ψηφίσει. Οι πρώτες εκτιμήσεις έκαναν λόγο για συμμετοχή 50%, αντί 62% στις προηγούμενες εκλογές.

Δεύτερον, η δυσарέσκεια απέναντι στην κυβέρνηση του μεταρρυθμιστή προέδρου Χασάν Ροχανί, του οποίου η θητεία λή-

Το αυξανόμενο κόστος των αμερικανικών εκλογών

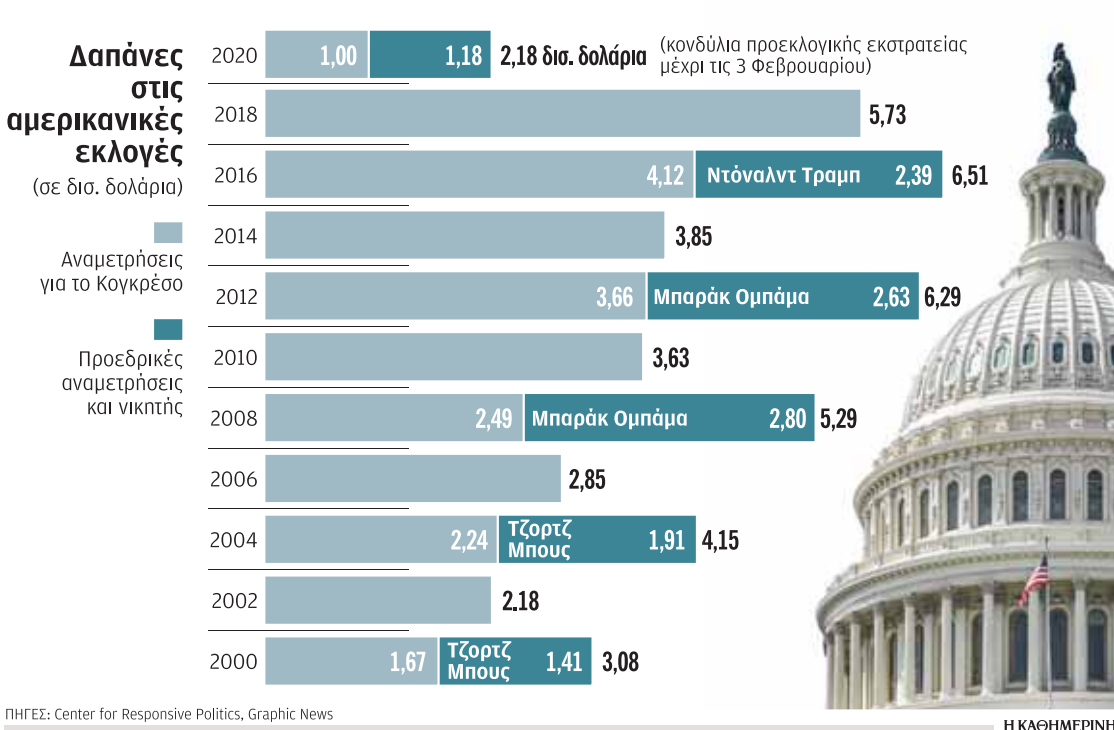
Τομ Στάιερ
Πρώην επικεφαλής hedge fund
Συνολικό ποσό που συγκέντρωσε
205,38 εκατ. δολάρια
Δαπάνησε
199,99 εκατ. δολάρια

Μάικλ Μπλούμπεργκ
Πρώην δήμαρχος Νέας Υόρκης
Έχει ήδη δαπανήσει
386 εκατ. δολάρια
σε διαφημίσεις από όταν μπήκε στην κούρσα.

Ντόναλντ Τραμπ
Συνολικά συγκέντρωσε
232,09 εκατ. δολάρια
Δαπάνησε
138,21 εκατ. δολάρια

PHF&Z: Center for Responsive Politics, Graphic News

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στο. Αναλυτές, όμως, εκτιμούν πως αν εξασφαλίσει το χρίσμα, θα μπορούσε να ενθαρρύνει πολλούς πολιτές που δεν θα ψήφιζαν σε άλλη περίπτωση (ιδίως νέους και Αφροαμερικανούς) να πάνε στις κάλπες.

Το θολό τοπίο στις τάξεις των Δημοκρατικών δίνει την ευκαιρία στον Ντόναλντ Τραμπ να καταστρατηγεί το κράτος δικαίου, παρεμβαίνοντας απροκάλυπτα στο έργο της Δικαιοσύνης, να μειώνει τις ποινές πλούσιων και διάσπων υποδίκων για διαφθορά, να επιτίθεται φραστικά ακόμη και σε υπουργούς του μέσω Twitter, εξευτελίζοντάς τους και συχνά εξωθώντας τους σε παραίτηση. Χαρακτηριστική είναι η σύγκρουσή του με τον υπουργό Δικαιοσύνης Ου-

ίλιαμ Μπαρ. Αρχικά ο Μπαρ επιχείρησε να πετύχει ευνοϊκότερη μεταχείριση του επιστήθιου φίλου του Τραμπ, Ρότζερ Στόουν, μετά την καταδίκη του για ψευδορκία στο Κογκρέσο και παρεμπόδιση της λειτουργίας της Δικαιοσύνης. Ο Στόουν καταδικάστηκε σε 40 μήνες τελικά, ενώ οι εισαγγελείς είχαν προτείνει ποινή επιτά έως εννέα χρόνια. Είχε προηγηθεί tweet του Αμερικανού προέδρου ότι η ποινή πρέπει να μειωθεί. Οι εισαγγελείς που πρότειναν την ποινή παραιτήθηκαν πάραυτα σε ένδειξη διαμαρτυρίας, ενώ χίλιοι και πλέον πρώην συνάδελφοί τους ζήτησαν από τον υπουργό Δικαιοσύνης να αναλάβει την ευθύνη του κακού χειρισμού και να υποβάλει την παραίτησή

του. Ένα 24ωρο αργότερα, ο Τραμπ περίπου «άδειασε» τον Μπαρ, ζητώντας του –πάλι μέσω Twitter– να «καθαρίσει» το υπουργείο Δικαιοσύνης, ενώ ο Μπαρ προέβη σε μια ασυνήθιστη πρόταση, κάτι που όλοι γύρω από τον Τραμπ σκέφτονται, αλλά ουδείς τολμάει να πει: να του απαγορευθεί η χρήση του Twitter για θέματα που άπτονται δικαστικών υποθέσεων.

Είναι απορίας άξιον πόσο θα αντέξει ο Μπαρ. Ο Αμερικανός πρόεδρος εκδικείται όσους δεν υπήρξαν απόλυτα αφοσιωμένοι σε αυτόν, όπως ο πρώην ΥΠΕΞ Ρεξ Τίλερσον, ο πρώην σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας Τζον Μπόλτον και ο πρώην υπουργός Δικαιοσύνης Τζεφ Σέσιονς.

Ιρανές που μόλις έχουν ψηφίσει σε εκλογικό κέντρο της Τεχεράνης αποτυπώνουν το γεγονός με μια «σέλιφι».

γει το 2021, αναμενόταν να έχει αντίκτυπο και στη σύνθεση του νέου κοινοβουλίου. «Οι μεταρρυθμίστες δεν θα τα πάνε καλά, γιατί η κυβέρνηση δεν είναι αγαπητή και έχει κάνει λάθη» είπε στην ίδια δημοσιογράφο ο εκπρόσωπος του Συμβουλίου Επίβλεψης, του οργάνου που επιλέγει τους υποψηφίους βουλευτές.

Το σοβαρότερο πλήγμα για το μεταρρυθμιστικό στρατόπεδο ήταν η έμπρακτη αποτυχία της στρατηγικής προσέγγισης με τη Δύση, η οποία είχε υλοποιηθεί από τον πρόεδρο Ροχανί, με επιστέγασμα την υπογραφή της πυρηνικής

συμφωνίας του 2015. Προτού τα οφέλη της συμφωνίας γίνουν αισθητά στην ιρανική κοινωνία, ο Αμερικανός πρόεδρος Τραμπ αποσύρθηκε από αυτή, επιβάλλοντας εκ νέου αυστηρές κυρώσεις στην Τεχεράνη και θέτοντας σκληρότερους, συμπληρωματικούς όρους. Επιπλέον, δολοφονώντας έναν δημοφιλή εν ενεργεία στρατηγό, ο Αμερικανός πρόεδρος δυσχέρανε ακόμη περισσότερο τη θέση όσων υπό άλλες συνθήκες θα υποστήριζαν τον διάλογο με τις ΗΠΑ.

Αν οι προβλέψεις επαληθευθούν και οι συντηρητικοί επικρατήσουν τόσο στις βουλευτικές όσο

και στις προεδρικές εκλογές (η καταμέτρηση ψήφων των βουλευτικών συνεχίζεται, οι προεδρικές θα γίνουν το 2021), όλες οι συνιστώσες του ιρανικού πολιτικού συστήματος θα ευθυγραμμιστούν με τον ανώτατο θρησκευτικό ηγέτη Αγιατολάχ Χαμενεΐ. Αυτό θα προσφέρει στους πιο αφοσιωμένους εκπροσώπους του ισλαμικού καθεστώτος μια επιπλέον αίσθηση ισχύος, η οποία όμως δεν συμβαδίζει με την κοινωνικά πραγματικότητα, καθώς πολλοί Ιρανοί έχουν αποφασίσει ότι το σύστημα δεν μεταρρυθμίζεται και απλώς απέχουν. Την αίσθηση αυτή ενίσχυσε

Οι αφοσιωμένοι ανταμείβονται

Περίπτωση που επιβεβαιώνει τον προαναφερθέντα κανόνα, ότι δηλαδή ο Ντόναλντ Τραμπ εκδίδει όσους δεν υπήρξαν απόλυτα αφοσιωμένοι σε αυτόν, είναι η περίπτωση του Ρίτσαρντ Γκρενέλ, πρέσβη των Ηνωμένων Πολιτειών στη Γερμανία από το 2018. Ο Γκρενέλ, ο οποίος έχει επανειλημμένως ενοχλήσει το Βερολίνο με τις διόλου διπλωματικές απειλές του (από ζητήματα που αφορούν τη στάση της Γερμανίας απέναντι στο Ιράν ή στην Κίνα) ή τις σχεδόν ακροδεξιές θέσεις του για την πολιτική ανοικτών θυρών της Γερμανίδας καγκελαρίου Άγκελα Μέρκελ στην κρίση του μεταναστευτικού το 2015, επίσης μέσω Twitter, επιβραβεύθηκε από τον Αμερικανό πρόεδρο για την πίστη του: τον διόρισε στο καίριο αξίωμα του γενικού διευθυντή αντικατασκοπείας. Από τη νέα θέση του, ο Γκρενέλ θα συντονίζει τις 17 μυστικές υπηρεσίες, με τις οποίες ο Αμερικανός πρόεδρος είχε ανέκαθεν προβληματικές σχέσεις. Το γεγονός ότι ο Γκρενέλ έχει ελάχιστη πείρα στον συγκεκριμένο τομέα ενισχύει τις υποψίες πολιτικών παρατηρητών και αναλυτών ότι η τοποθέτησή του έγινε με μοναδικό κριτήριο την πίστη του στον πρόεδρο και έχει κίνητρο τον έλεγχο των μυστικών υπηρεσιών προς το συμφέρον του Ντόναλντ Τραμπ. Η προέλαση του Αμερικανού προέδρου από τη Δικαιοσύνη μέχρι τις μυστικές υπηρεσίες συνεχίζεται ακάθεκτα. Δεν αποκλείεται με την πολυδιάσπαση στο κόμμα των Δημοκρατικών η επίθεση στους θεσμούς να εδραιωθεί μετά την ενδεχόμενη επανεκλογή του, στις εκλογές του προσεχούς Νοεμβρίου.

η απάντηση που δόθηκε από τις δυνάμεις ασφαλείας στις διαδηλώσεις του Δεκεμβρίου ενάντια στην άνοδο του κόστους των καυσίμων. Η Διεθνής Αμνηστία κατέγραψε περισσότερους από 300 νεκρούς από σφαίρες, οι οποίες κατέπνιξαν μεν τις διαδηλώσεις, αλλά δεν εκτόνωσαν την κοινωνική δυσарέσκεια.

Το καθεστώς θεωρήσε ότι τα εκατομμύρια των ανθρώπων που πλημμύρισαν τους δρόμους των ιρανικών πόλεων στη νεκρώσιμη πομπή του Σουλεϊμανί ήταν ψήφος εμπιστοσύνης προς τους θεσμούς της ισλαμικής επανάστασης, εφόσον ο Σουλεϊμανί ήταν επικεφαλής του εξωτερικού εκστρατευτικού σώματος (δύναμη Κουντς) των Φρουρών της Επανάστασης. «Το μέλλον είναι ο στρατηγός Σουλεϊμανί», είπε στη γαλλική εφημερίδα Le Monde ο διευθυντής σύνταξης της ιρανικής εφημερίδας «Καϊχάν», οργάνου των σκληροπυρηνικών, Χοσεΐν Σαριατματαρί. «Το μαρτύριό του είναι η αναγέννηση της επανάστασής μας».

Η ιρανική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 6% πέρυσι, ο πληθωρισμός τρέχει με ρυθμούς 30% ετησίως και η ανεργία μαστίζει τους νέους. Ο 24χρονος Πουρίγια, φοιτητής στο Εσφαχάν, δεν βλέπει καμία αναγέννηση. «Δεν με ενδιαφέρουν οι εκλογές», είπε. «Μετριοπαθείς και σκληροπυρηνικοί, όλοι ίδιοι είναι. Κάθε μέρα που περνάει γινόμαστε και πιο φτωχοί. Σύντομα θα φύγω από τη χώρα».

REUTERS, A.P.

Το στοίχημα του Μακρόν για μια κυρίαρχη Ευρώπη

Το Brexit και η προοπτική δεύτερης τετραετίας Τραμπ ενισχύουν τη γαλλική θέση

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Η διεθνής διάσκεψη του Μονάχου για την ασφάλεια, το περασμένο Σαββατοκύριακο, είχε ως κεντρικό θέμα ένα σλόγκαν που προκαλούσε πονοκέφαλο στους μεταφραστές: Westlessness, ένας ομιχλώδης νεολογισμός, που παραπέμπει στην αποδυνάμωση της Δύσης στη διεθνή σκηνή. Κατά κάποιο τρόπο, η σημειολογική αμφικανία των οργανωτών αντανάκλασε πιστά το πραγματικό, ιστορικών διαστάσεων πρόβλημα: τα βαθύτατα ρήγματα και τα υπαρκτά διλήμματα της ευρωατλαντικής κοινότητας στην εποχή του Τραμπ, του Brexit και της ανόδου της Κίνας στο διεθνές στερέωμα.

Όπως έγραψε ο απεσταλμένος των New York Times Στίβεν Ερλάνγκερ, το κεντρικό ερώτημα που ταλάνιζε τους ανώτατους κρατικούς αξιωματούχους και διπλωμάτες στους διαδρόμους του συνεδριακού κέντρου ήταν τι θα συμβεί αν ο Ντόναλντ Τραμπ κερδίσει μια δεύτερη τετραετία στις εκλογές του Νοεμβρίου. Στη μεγάλη τους πλειονότητα, οι Ευρωπαίοι διπλωμάτες και αναλυτές που βρέθηκαν στην πρωτεύουσα της Βαυαρίας εκτιμούσαν πως ο Τραμπ θα κερδίσει, εύκολα ή δύσκολα, τη μάχη. Αν η νίκη-έκπληξη του 2016 αποδόθηκε από πολλούς στην τύχη, μια δεύτερη επικράτησή του θα μεταφραστεί αναπόφευκτα ως στρατηγική επιλογή της Αμερικής, η οποία θα θέσει σε δεινή δοκιμασία τον ευρωατλαντικό δεσμό, ίσως και την ίδια την ύπαρξη του ΝΑΤΟ.

Από το βήμα της συνόδου, ο Αμε-

ρικανός υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο κάλεσε τους Ευρωπαίους να αποδεχθούν την «πραγματικότητα» της αμερικανικής ηγεσίας απέναντι στον νέο, κοινό εχθρό, την ανερχόμενη Κίνα. Εισέπραξε μια εκκωφαντική σιωπή. Ακόμη και ο πιο στενός σύμμαχος της Αμερικής στη Γηραιά Ήπειρο, η Βρετανία του Μπόρις Τζόνσον, απέκρουσε τις πιέσεις της Ουάσιγκτον για αποκλεισμό του κινεζικού μεγαθηρίου Huawei από τα δίκτυα κινητής τη-

Η Γαλλία προσβλέπει σε μια Ευρώπη-τρίτο πόλο στη διεθνή σκηνή, ανάμεσα σε Ηνωμένες Πολιτείες και Κίνα.

λεφωνίας πέμπτης γενεάς (5G). Ο Γερμανός πρόεδρος Φρανκ-Βάλτερ Στάϊνμάγερ καυτηρίασε τον μονομερή ηγεμονισμό που συμπυκνώνεται στο σύνθημα του Τραμπ «Make America Great Again» και οδηγεί την ανθρωπότητα σε ένα νέο σκηνικό αντιπαράθεσης μεγάλων δυνάμεων, με «περισσότερη καχυποψία, περισσότερους εξοπλισμούς, λιγότερη ασφάλεια».

Την παράσταση αναμφίβολα έκλεψε ο Εμανουέλ Μακρόν, ίσως ο μόνος ηγέτης μεγάλης διεθνούς δύναμης που από την πρώτη στιγμή διέγινωσε ότι η νίκη του Τραμπ δεν ήταν μια προσωρινή παρέκκλιση της Αμερικής, αλλά ένα φαινόμενο με βαθύτερες ρίζες και στρατηγική σημασία. «Δεν μπορούμε

να πηγαίνουμε πάντα πίσω από τις Ηνωμένες Πολιτείες, όχι, οφείλουμε να υιοθετήσουμε μια ευρωπαϊκή οπτική των πραγμάτων», τόνισε ο Γάλλος πρόεδρος, για να προσθέσει: «Η μεσογειακή πολιτική είναι μια ευρωπαϊκή και όχι ευρωατλαντική υπόθεση. Το ίδιο ισχύει για τη Ρωσία, όπου χρειαζόμαστε μια ευρωπαϊκή και όχι απλά μια διατλαντική πολιτική». Σημειωτέον ότι η υπουργός Αμυνας της Γερμανίας, Άνγκερετ Κραμπ-Κάρνερνμπλουερ δώλωσε, από το ίδιο βήμα, ότι είναι «απολύτως σύμφωνη» με την τοποθέτηση του Μακρόν.

Οι γκαλικοί τόνοι του Γάλλου προέδρου, ιδιαίτερα απέναντι στη Ρωσία, δεν εξήγησαν κανέναν. Ήδη ως υπουργός Οικονομικών, το 2016, είχε ταχθεί υπέρ της άρσης των κυρώσεων κατά της Ρωσίας, θεωρώντας ότι βλάπτουν τα ευρωπαϊκά συμφέροντα. Λίγο μετά την εκλογή του στην προεδρία της Γαλλικής Δημοκρατίας, υποδέχθηκε τον Βλαντιμίρ Πούτιν στο ανάκτορο των Βερσαλλιών, στη μεγαλοπρεπή αίθουσα που είχε επισκεφθεί ο Μέγας Πέτρος, το 1717. Προσπάθησε να επαναφέρει τη Ρωσία στο Συμβούλιο της Ευρώπης και στις συνόδους του G7, επιτυχώς στην πρώτη περίπτωση, αλλά όχι και στη δεύτερη.

«Αν η Ευρώπη δεν εκφράσει τη δική της φωνή αναφορικά με τη Ρωσία, κι αν αναζητούμε καταφύγιο στην καρικατούρα που εμείς οι ίδιοι κάποιες φορές φτιάχνουμε για τον εαυτό μας, όταν περιοριζόμαστε στο να είμαστε η ορατή πλευρά της αμερικανικής επιρροής σε αυτό το τμήμα του κόσμου, τότε δεν θα μπορέσουμε να κινηθούμε

προς τα εμπρός», είχε τονίσει πρόσφατα σε ομιλία του στη γαλλική κοινότητα της Βαρσοβίας. Σε άλλες περιπτώσεις, υπογράμμισε ότι η τυφλή εχθρότητα απέναντι στη Ρωσία μπορεί να την οδηγήσει σε μια στρατηγική συμμαχία με την ανερχόμενη Κίνα, κάτι που θα βλάψει και τα ευρωπαϊκά συμφέροντα.

Ασφαλώς ο Γάλλος πρόεδρος δεν είναι πολιτικά αφελής ώστε να πιστεύει ότι οι αντιθέσεις με τη Ρωσία, για παράδειγμα στο ουκρανικό μέτωπο, μπορούν να γεφυρωθούν από τη μια μέρα στην άλλη. Η Οστ Πολιτική που έχει εγκαινιάσει αποτελεί μέρος του ευρύτερου οράματός του γι' αυτό που αποκαλεί «στρατηγική ανεξαρτησία» της Ε.Ε., ως τρίτου πόλου ισχύος στη διεθνή σκηνή, απέναντι στις ΗΠΑ και την Κίνα.

Αλλά και ο Βλαντιμίρ Πούτιν, ο πιο έμπειρος, αυτή τη στιγμή, ηγέτης μεγάλης δύναμης, ο οποίος έχει δει πολλούς προέδρους να περνάνε από τον Λευκό Οίκο και το Ελιζέ τις δύο τελευταίες δεκαετίες, μπορεί να κατηγορηθεί για οτιδήποτε άλλο εκτός από πολιτική αφέλεια. Τα λόγια του Μακρόν στο Μόναχο ήταν μουσική στα αυτιά του, αλλά δεν λησμονεί ότι γαλλικά πολεμικά πλοία περιπολούν στη Μαύρη Θάλασσα, γαλλικά στρατεύματα συμμετέχουν στη δύναμη του ΝΑΤΟ στη Βόρεια Ασία. Επί του παρόντος, οι σχέσεις με τη Γαλλία αντιπροσωπεύουν για τη Ρωσία ένα χρήσιμο χαρτί για τη μεγάλη διαπραγμάτευση που θα γίνει, αν γίνει, κάποια μέρα με την Αμερική, όποιον κι αν έχει πρόεδρο.

Την παράσταση στη διάσκεψη του Μονάχου για την ασφάλεια, το περασμένο Σαββατοκύριακο, έκλεψε αναμφίβολα με την ομιλία του ο Εμανουέλ Μακρόν, ίσως ο μόνος ηγέτης μεγάλης διεθνούς δύναμης που από την πρώτη στιγμή διέγινωσε ότι η νίκη του Τραμπ δεν ήταν μια προσωρινή παρέκκλιση της Αμερικής.

Αποφασιστικός ο ρόλος της Γερμανίας

Το όραμα του Μακρόν για μια περισσότερο ανεξάρτητη Ευρώπη, με τη δική της αμυντική ταυτότητα και εξωτερική πολιτική, βρίσκει ευήκοα ώτα σε αρκετές χώρες της Ενωσης, ενώ η θέση του ενισχύεται ύστερα από την αποχώρηση της ακραιφνώς ατλαντικής Βρετανίας. Ωστόσο, είναι βέβαιο ότι θα συναντήσει ισχυρές αντιστάσεις από μια άλλη ομάδα χωρών, πρώτα απ' όλα της Ανατολικής Ευρώπης, όπου κάθε βήμα χειραφέτησης από τις ΗΠΑ ερεθίζει ρωσοφοβικά αντανακλαστικά. Υπό αυτές τις συνθήκες, καθοριστικός είναι ο ρόλος της Γερμανίας. Μέχρι σήμερα, η κυβέρνηση της απερχόμενης Άγκελα Μέρκελ εμφανίζεται διστακτική – ο Γάλλος πρόεδρος περιμένει ακόμη την απάντηση του Βερολίνου στις ρηζικέλευθες προτάσεις που διατύπωσε στη Σορβόνη, τον Σεπτέμβριο του 2017, για την αναμόρφωση της Ευρωζώνης και συνολικά της Ε.Ε. Είναι πιθανό, όμως, μια δεύτερη τετραετία του Τραμπ να δράσει καταλυτικά, υπερνικώντας τη γερμανική αδράνεια και ωθώντας την οικονομική υπερδύναμη της Ευρώπης να διαβεί τον Ρουβίκωνα – ή μάλλον τον Ρήνο.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ

Ελευθέριος Βενιζέλος

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, Ο ΗΓΕΤΗΣ

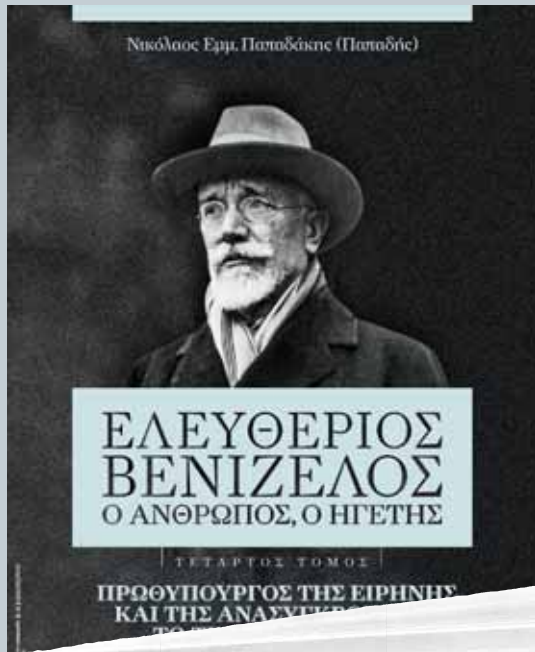
Ένα βιβλίο του **Νικολάου Εμμ. Παπαδάκη (Παπαδή)**, Γενικού Διευθυντή του Ιδρύματος «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»

ΜΙΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΑΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Η Καθημερινή, σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», σας προσφέρει την πρώτη ολοκληρωμένη βιογραφία του μεγάλου Έλληνα ηγέτη. Ένα εξαιρετικό έργο που ακολουθεί τη ζωή του από τη γέννησή του στην Κρήτη (1864) έως και τον θάνατό του στο Παρίσι (1936), με έναν τρόπο γραφής μυθιστορηματικό, ευανάγνωστο και με πλούσια εικονογράφηση.

ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΤΟΜΟΣ: «ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ – ΤΟ ΤΕΛΟΣ (1928-1936)»

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Νικόλαος Παπαδάκης (Παπαδή) • ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Νικόλαος Παπαδάκης (Παπαδή) • ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Νικόλαος Παπαδάκης (Παπαδή)

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 1^η ΜΑΡΤΙΟΥ
ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τεχνητή Νοημοσύνη με κανόνες

Η Ε.Ε. επιδιώκει να κερδίσει το χαμένο έδαφος απέναντι σε ΗΠΑ, Κίνα, αλλά και να προστατεύσει τα δικαιώματα των πολιτών της

Λευκή Βίβλο για την Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial Intelligence - AI) παρουσίασε την Τετάρτη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με στόχο την αυστηρή νομική πλαισίωση και τον αποτελεσματικό έλεγχο της καινοτόμου τεχνολογίας, διαχωρίζοντας με τον τρόπο αυτό τη θέση της από την ανεκτική και μη παρεμβατική αμερικανική και κινεζική προσέγγιση.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υστερεί σήμερα έναντι των ανταγωνιστών της σε ό,τι αφορά την πρόσβαση σε δεδομένα και δεν έχει τη δυνατότητα να κυριαρχήσει στον τομέα της μηχανικής γνώσης, τον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης βασισμένο στην αυτόματη ικανότητα των μηχανών να μαθαίνουν και να προσαρμόζονται σε νέα δεδομένα, χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση, όπως εξηγήει σε άρθρο του το περιοδικό EU Observer. Μέχρι στιγμής, 80% των δεδομένων αποθηκεύονταν σε –φυσικές και ηλεκτρονικές– τοποθεσίες εκτός Ευρώπης. Η πλειονότητα των δεδομένων που θα είναι διαθέσιμα το 2025, όμως, δεν θα είναι πια αποθηκευμένα σε πλατφόρμες, αλλά σε μικρές «έξυπνες» συσκευές, συνδεδεμένες με το Διαδίκτυο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει τώρα να αποκτήσει μερίδιο δεδομένων, αποθηκευμένο σε ευρωπαϊκά φυσικά μέσα –όπως διακομιστές server και μηχανικά μέσα αποθήκευσης δεδομένων– ή στο «νέφος» –αντίστοιχο με το διεθνές οικονομικό της βάρος έως το 2030.

Για να το επιτύχει, η Κομισιόν σκοπεύει να αυξήσει την πρόσβαση σε δεδομένα, να δημιουργήσει ενιαία αγορά δεδομένων και να υποστηρίξει τις προσπάθειες ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να εκμεταλλευθούν τα δεδομένα, που παράγονται εντός των ευρωπαϊκών συνόρων. Αυτοί είναι οι κύριοι στόχοι που θέτει η πρόεδρος της Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο και το σχέδιο Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διαχείρισης Δεδομένων, που δημοσιεύθηκαν μαζί την Τετάρτη.

Το ερχόμενο κύμα δεδομένων, που αποτελεί την πρώτη ύλη της νέας αυτής βιομηχανικής επανάστασης, όπως τη χαρακτηρίζει σε άρθρο της η εφημερίδα Le Monde, θα βασισθεί σε δεδομένα, προερχόμενα από επιχειρήσεις, αλλά και συνδεδεμένα με το Διαδίκτυο αυτοκίνητα, ηλεκτρικές συσκευές, ηλεκτρονικά συστήματα «έξυπνων» πόλεων,

Ο όγκος δεδομένων που παράγουν οι επιχειρήσεις και οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ο μεγαλύτερος στον κόσμο.

Τι προβλέπει η φιλόδοξη Λευκή Βίβλος, που παρουσίασε την Τετάρτη η Κομισιόν, με στόχο τον αποτελεσματικό έλεγχο της καινοτόμου τεχνολογίας.

όπως αλγόριθμοι φανών κυκλοφορίας, ακόμη και εγκαταστάσεις καθαρισμού λυμάτων. Η Ευρώπη «έχασε το τρένο» των προσωπικών δεδομένων, πάνω στο οποίο οικοδομήθηκαν αυτοκρατορίες, όπως αυτές του Facebook και της Google. Παρ' όλα αυτά, η Κομισιόν εκτιμά πως η Ε.Ε. μπορεί να αποκτήσει προβάδισμα έναντι των ΗΠΑ και της Κίνας, χάρη στον όγκο δεδομένων που παράγουν οι επιχειρήσεις και οι πολίτες της, που είναι ο μεγαλύτερος στον κόσμο. Ακόμη και σε

επίπεδο δημόσιων δεδομένων, η Ευρώπη είναι «πλουσιότερη» χάρη στα εκτεταμένα κρατικά συστήματα ιατρικής περίθαλψης, δημόσιων συγκοινωνιών και ενέργειας, που παράγουν από μόνα τους όγκο-ρεκόρ δεδομένων.

«Η νέα ψηφιακή στρατηγική της Κομισιόν θα εγγυηθεί ότι η ψηφιακή μετάβαση θα ευνοήσει όλους τους πολίτες, ενισχύοντας παράλληλα την ευρωπαϊκή τεχνολογική υπεροχή και διαφυλάσσοντας τις ευρωπαϊκές αξίες», είπε ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν, Μάρος Σέφκοβιτς, την Πέμπτη μιλώντας στο βήμα της συνόδου ασφαλείας του Μονάχου. Την ίδια στιγμή, η Κομισιόν αναφέρει στη Λευκή Βίβλο της ότι η Ε.Ε. θα δεσμευθεί σε ετήσιες δαπάνες ύψους 20 δισ. ευρώ για την ερχόμενη δεκαετία, με στόχο «τον συνδυασμό της υψηλής τεχνολογίας με τη βιομηχανική ισχύ και το αξιόπιστο και σύγχρονο νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, για την ανάδειξη της Ευρώπης στην πρωτοκαθεδρία της νέας οικονομίας, βασισμέ-

νης στη διαχείριση δεδομένων και στις εφαρμογές της».

Οι Βρυξέλλες καλούνται τώρα να εναρμονίσουν την πρόσβαση στις πληροφορίες. «Θα δημιουργήσουμε σαφείς και αυστηρούς κανόνες, τους οποίους οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη θα πρέπει να ακολουθήσουν», λέει ο επίτροπος Εσωτερικού Εμπορίου, Τιερί Μπρετόν.

Τα ιατρικά δεδομένα

Σε μια προσπάθεια πρόληψης κρουσμάτων σκόπιμης κακοδιαχείρισης ή παράτυπης εμπορικής εκμετάλλευσης των δεδομένων Ευρωπαίων πολιτών, η επίτροπος Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ προβλέπει την επιβολή αυστηρού συστήματος διαχείρισης του σύγχρονου αυτού ψηφιακού θησαυρού, όπως είναι τα ιατρικά δεδομένα των Ευρωπαίων. Νέες ειδικευμένες ελεγκτικές υπηρεσίες θα πρέπει να εξετάσουν εάν οι αλγόριθμοι των ασφαλιστικών εταιρειών εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση των Ευρω-

παίων ασφαλισμένων και εάν προάγουν τις μισθολογικές ή ακόμη και φυλετικές διακρίσεις.

Στο ιδιαίτερα ευαίσθητο ζήτημα της αυτόματης αναγνώρισης προσώπων, οι Βρυξέλλες ζητούν πίστωση χρόνου για διεξοδική μελέτη, αποκλείοντας ωστόσο τη νομοθετική κατάργησή της, καθώς πολλά αεροδρόμια στην Ευρώπη τη χρησιμοποιούν ήδη. «Αυτό που είδα στο Χονγκ Κονγκ με τρόμαξε», λέει η επίτροπος Βεστάγκερ στη Monde, «πολίτες έλαβαν μήνυμα στα τηλέφωνα τους, που έλεγε: "Γνωρίζουμε ότι είστε σε διαδήλωση, ίσως να κάνετε καλά να γυρίσετε σπίτι σας"». Ίσως, όμως, οι αγαθές προθέσεις της Ε.Ε. αποδειχθούν υπερβολικά φιλόδοξες, καθώς η αδράνεια των ευρωπαϊκών θεσμών και η δυσκίνητη ευρωπαϊκή γραφειοκρατία ενδέχεται να αποδειχθούν ανυπέρβλητα προσκόμματα στην υιοθέτηση ταχέως εξελισσόμενων και αναπτυσσόμενων τεχνολογικών καινοτομιών.

REUTERS

To Facebook

Το όραμά του για ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας εταιρειών διαχείρισης διαδικτυακού περιεχομένου παρουσίασε στην αρχή της προηγούμενης εβδομάδας ο ιδρυτής του Facebook, Μارك Ζούκερμπεργκ, σε συναντήσεις που είχε με Ευρωπαίους επιτρόπους στις Βρυξέλλες. «Συνειδητοποιώ ότι πρέπει να έχουμε περισσότερες ευθύνες από ό,τι οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών, αλλά δεν μπορεί να θεωρούμαστε απλά μέσα ενημέρωσης. Κάθε μέρα το Facebook δημοσιεύει 100 εκατομμύρια μηνύματα, το μοντέλο των ΜΜΕ δεν μπορεί να μας αφορά», είπε ο Ζούκερμπεργκ. Το «υβριδικό μοντέλο» που θα εφαρμοσθεί για εταιρείες όπως η Facebook και η Google μένει, όμως, να αποσαφηνισθεί. Σε δική της Λευκή Βίβλο, που δημοσίευσε το Facebook, η εταιρεία του Ζούκερμπεργκ φιλοδοξεί να αξιοποιήσει την τεχνητή νοημοσύνη για την αφαίρεση ρατσιστικών δηλώσεων ή εκκλήσεων για βία από τις σελίδες τους. Για να πείσει, όμως, τους ευρωπαϊκούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, το Facebook είναι πρόθυμο να υποστεί αυστηρότερους ελέγχους, τους οποίους ο Ζούκερμπεργκ χαρακτήρισε «αναγκαίους» σε άρθρο του στην εφημερίδα Financial Times. «Είμαστε μια ιδιωτική εταιρεία και δεν δικαιούμεθα να λάβουμε τέτοιες εξόχως πολιτικές αποφάσεις, όπως ο αποκλεισμός κάποιου πολιτικού προσώπου από την πλατφόρμα μας. Οι νομοθέτες πρέπει να εκπονήσουν τους κανόνες αυτούς σε μεγάλη αλλά και σε μικρή κλίμακα, ακόμη και όταν η εμπειρία τέτοιων καινοτομιών είναι περιορισμένη», έγραψε.

Σε κίνδυνο πολλά ζώα των παιδικών μας χρόνων

Η κλιματική αλλαγή έχει μειώσει δραματικά τους πληθυσμούς αρκετών ειδών, ενώ κάποια έχουν ήδη εξαφανιστεί

Του **DAVID VAN BIEMA**
THE NEW YORK TIMES

Κάπου διάβασα ότι οι πληθυσμοί αγριομέλισσας μειώνονται δραματικά και τα έντομα αυτά κινδυνεύουν με αφανισμό εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής. Οι επιστήμονες του Πανεπιστημίου της Οττάβας και του University College του Λονδίνου, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από 550.000 παρατηρήσεις, συνέκριναν την κατανομή 66 ειδών αγριομέλισσας κατά τις περιόδους 1901-1974 και 2000-2014. Οι πληθυσμοί συρρικνώθηκαν κατά 17% στην Ευρώπη και κατά ένα, εντυπωσιακό, 46% στη Βόρεια Αμερική. Προφανώς, ο τρόπος με τον οποίο επεξεργάζεται κανείς αυτή τη βιβλική καταστροφή διαφέρει από άνθρωπο σε άνθρωπο. Παρά τις προσπάθειες της Γκρέτα Τούνμπεργκ, μόνο πρόσφατα κατάφερα να συλλάβω την έννοια της κλιματικής αλλαγής, η οποία, όπως πιστεύω, έχει εξαπολύσει δριμύτατη επίθεση στο παρελθόν που έχει χαραχθεί στη μνήμη μου.

Στην πόλη όπου μεγάλωσα, η χλωρίδα και η πανίδα παρέμεναν σταθερές και η έννοια του αφανισμού των ειδών ήταν εντελώς ξένη και παράδοξη. Προφανώς το πουλί Ντόντο, που αφανίστηκε από τον Μαυρίκιο στα τέλη του 1600, ποτέ δεν εμφανίστηκε

στα προάστια της Νέας Υόρκης. Η πιστοιλωτή κουκουβάγια, η πιθανή εξαφάνιση της οποίας προκάλεσε το κλείσιμο επιχειρήσεων υλοτομίας, και το μικρό ψάρι Percina tanasi, που κινδυνεύει με αφανισμό και καθυστέρησε την κατασκευή ενός μεγάλου φράγματος, όλα βρίσκονταν σε άλλες πολιτείες. Και φυσικά τα δελφίνια του ποταμού Γιανγκτσε δεν κολύμπησαν ποτέ κοντά στο Τέναφλαί του Νιου Τζέρσεϊ.

Μελέτη έδειξε ότι πολλά είδη πτηνών σε Ηνωμένες Πολιτείες και Καναδά έχουν μειωθεί κατά 29% τα τελευταία πενήντα χρόνια.

Σίγουρα, όμως, οι καμπάνες ήδη χτυπούν διαρκώς, μανιασμένα, για όλα τα ζώα της παιδικής μου ηλικίας. Όταν ήμουν περίπου δέκα ετών, μια μικρή πράσινη σαλαμάνδρα, που γινόταν πορτοκαλιά κατά την ενυλικίωσή της για να ξαναπάρει το αρχικό της χρώμα αργότερα, γέμιζε με ενθουσιασμό την παιδική μου ψυχή. Όταν οι επιστήμονες ανακοίνωσαν το 1990 ότι οι πληθυσμοί βατράχων

Οι πληθυσμοί αγριομέλισσας μειώνονται δραματικά και τα έντομα αυτά κινδυνεύουν με αφανισμό εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

και σαλαμανδρών ελαττώνονται σημαντικά, η είδηση απέσπασε κάποιες από τις αναμνήσεις που είχα από εκείνη την εποχή.

Την περασμένη χρονιά, δημοσιεύθηκε μια μελέτη η οποία υποδεικνύει ότι οι πληθυσμοί των πτηνών σε ΗΠΑ και Καναδά έχουν μειωθεί κατά 29% τα τελευταία πενήντα χρόνια. Συχνά πηγαίνα και παρατηρούσα τα πουλιά με τη μητέρα μου και θυμάμαι πο-

λύ καλά τη φορά που ζήτησα από τον αρχηγό της προσκοπικής μου ομάδας να μου δώσει τρία σήματα για τη μίμηση της λαλιάς των φτερωτών φίλων μου.

Όταν διάβασα για πρώτη φορά τη μελέτη για τα πουλιά, θεώρησα καλό να ελέγξω την τύχη των πιο αγαπημένων της παιδικής μου ηλικίας. Όμως, έφτασα γρήγορα στο σημείο της έκθεσης που ανέφερε ότι ακόμη και τα σπουργίτια και

οι κοκκινολαίμυδες έχουν μειωθεί σημαντικά. Αποκαρδιώθηκα και εγκατέλειψα την αρχική μου ιδέα. Πιστεύω ότι τα αγαπημένα είδη των παιδικών μου χρόνων έχουν μειωθεί κατά 30%.

Αντιλήφθηκα ότι οι παιδικές μου αναμνήσεις έχουν την τάση να προσαρμόζονται στις πληροφορίες του παρόντος. Όταν έκλεισα τα πενήντα, αφού πέθανε ο ένας γονιός και μετακόμισε ο άλλος, επέστρεψα στον τόπο μου, το Τέναφλαί, για τρεις ημέρες, σαν τουρίστας. Διασκέδασα, αλλά μου έκανε μεγάλη εντύπωση ότι δεν είδα παιδιά να κάνουν ποδήλατο, το μοναδικό μέσο μετακίνησης των παιδικών μου φίλων μέχρι την αποφοίτησή μου από το γυμνάσιο. Οι γνώριμοι δρόμοι έμοιαζαν εγκαταλελειμμένοι, σαν να βρισκόμασταν σε επεισόδιο της «Ζώνης του λυκόφωτος».

Οι αναμνήσεις

Αναλόγως έγιναν πολύ αχνότερες και οι αναμνήσεις μου. Θυμάμαι ότι είχαμε ένα μικρό κήπο γεμάτο λουλούδια, όπου μαζεύονταν μέλισσες, σφήκες και βομβίνοι. Αρχικά φοβόμουν τα έντομα, τρόμο που μου είχε εμφυσήσει η γιαγιά μου, η οποία ζούσε στο Μανχάταν. Όμως οι βομβίνοι, οι μπάμπουρες, μου άρεσαν γιατί ήταν χνουδωτοί, το πέταγμα έμοιαζε να τους κουράζει τόσο πολύ και γιατί οι γονείς μου μου είχαν υποσχεθεί

ότι δεν επρόκειτο να με τσιμπήσουν ποτέ. Και πράγματι, δεν με τσίμπησαν ποτέ.

Πολλά πράγματα άλλαξαν από τότε. Η γάτα μου, που περιδιάβαινε με τις ώρες στον κήπο, γέρασε και πέθανε και πολλά από τα φυτά μαράθηκαν. Όλα αυτά τα γεγονότα τα βίωσα, καθώς εξελίσσονταν αργά, σε πραγματικό χρόνο. Εν αντιθέσει με τη δραματική μείωση των πληθυσμών των αγριομελισσών, των πτηνών και τόσων άλλων ειδών, αυτά τα συμβάντα ήταν στο πλαίσιο του φυσιολογικού και δεν προκαλούσαν κάποια ανησυχία. Στη συνέχεια έφυγα από το σπίτι και τον τόπο μου για να σπουδάσω, ακριβώς το 1974, τη χρονιά που ολοκληρώθηκε το «πριν» της μελέτης για τις αγριομέλισσες.

Σήμερα όμως ζούμε στο «μετά», και μπορεί κανείς να παρακολουθήσει το πέρασμα του χρόνου μετρώντας τους αφανισμούς των ειδών.

Οι αλλαγές μοιάζουν αφηνίδιες και καμία τους δεν είναι θετική. Στο μυαλό μου, η κασέτα τρέχει προς τα πίσω και ξαφνικά καταστρέφεται. Η ικανότητα της μνήμης εξασθενεί. Χωρίς ποδήλατα, χωρίς πουλιά, χωρίς αγριομέλισσες. Το τοπίο του παρελθόντος μου έχει ισοπεδωθεί. Μοιάζει πλέον με μια πεδιάδα χωρίς κανένα χαρακτηριστικό, ακριβώς όπως και το μέλλον.

Αυξημένη πιθανότητα διάγνωσης καρκίνου

Αυξάνονται οι πιθανότητες εμφάνισης καρκίνου για όσους είχαν περισσότερους από δέκα ερωτικούς συντρόφους στη ζωή τους. Ερευνητές του Πανεπιστημίου Ανγκλία Ράσκιν ρώτησαν περισσότερους από 5.000 ενήλικους πόσους ερωτικούς συντρόφους είχαν στη ζωή τους, ενώ οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν για την κατάσταση της υγείας τους, αποκαλύπτοντας εάν έπασχαν από χρόνια νοσήματα.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι γυναίκες που είχαν δέκα ή περισσότερους ερωτικούς συντρόφους είχαν 91% μεγαλύτερες πιθανότητες να διαγνωσθούν με κάποια μορφή καρκίνου, από ό,τι όσες ήταν παρθένες ή όσες είχαν ερωτική σχέση με έναν μόνο άνθρωπο σε όλη τους τη ζωή. Άνδρες με 10 ή περισσότερους ερωτικούς συντρόφους είχαν 69% περισσότερες πιθανότητες να νοσήσουν από καρκίνο.

Παρότι το αίτιο του φαινομένου αυτού παραμένει άγνωστο, οι σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες έχουν συνδεθεί με την εμφάνιση ορισμένων κακοήθων όγκων. Τέσσερις στους πέντε Βρετανούς προσβάλ-

Εργαστήριο ιολογίας εξετάζει δείγματα ιού HPV στο Πανεπιστήμιο του Πιτς στην Ουγγαρία.

λονται από τον ιό HPV κατά τη διάρκεια της ζωής τους, καθώς η μετάδοσή του γίνεται μέσω της σεξουαλικής επαφής.

Παρότι το ανοσοποιητικό σύστημα των

περισσότερων ανθρώπων καταπολεμά αποτελεσματικά τον HPV, ο ιός αυτός κρύβεται πίσω από το 99,7% των κρουσμάτων καρκίνου του τραχήλου της μήτρας, ενώ έχει

συνδεθεί και με τον καρκίνο του ορθού, του στόματος και του λάρυγγα. Σύμφωνα με την έρευνα, σε ποσοστό 50% οι Βρετανοί που γεννήθηκαν μετά το 1960 θα εμφανίσουν κάποια νεοπλασία στη διάρκεια της ζωής τους.

Όσοι άνδρες ανέφεραν στο ερωτηματολόγιο ότι είχαν μεταξύ δύο και τεσσάρων ερωτικών συντρόφων στη ζωή τους είχαν 57% μεγαλύτερες πιθανότητες να διαγνωσθούν με καρκίνο, από ό,τι όσοι δεν είχαν κάνει ποτέ έρωτα ή είχαν έναν ερωτικό σύντροφο.

«Ο αυξημένος κίνδυνος καρκίνου ενδέχεται να σχετίζεται με τη μετάδοση αφροδισίων νοσημάτων», ανέφεραν οι επιστήμονες στο πόρισμα της μελέτης τους. Η επιστημονική ομάδα συνιστά έτσι στους γιατρούς να ενημερώνονται για τη σεξουαλική ιστορία των ασθενών, πριν συνταγογραφήσουν εξετάσεις για τον εντοπισμό νεοπλασιών. Γυναίκες οι οποίες είχαν πέντε ή περισσότερους ερωτικούς συντρόφους στη ζωή τους είχαν 64% περισσότερες πιθανότητες να διαγνωσθούν με καρκίνο.

Εκατομμύρια κρούσματα και θάνατοι μπορούν να προληφθούν αν τα κράτη αυτά δράσουν σωστά, σύμφωνα με δύο νέες μελέτες.

Οι φτωχές χώρες, βαρόμετρο για τον καρκίνο του τραχήλου

Περισσότερα από 74 εκατομμύρια κρούσματα καρκίνου του τραχήλου της μήτρας και 62 εκατομμύρια θάνατοι στα επόμενα 100 χρόνια μπορούν να προληφθούν, εφόσον 78 από τις φτωχότερες χώρες του κόσμου επεκτείνουν τον εμβολιασμό κατά του ιού HPV, τις εξετάσεις τραχήλου της μήτρας και τις αντικαρκινικές θεραπείες, σύμφωνα με δύο νέες μελέτες. Οι έρευνες, που δημοσιεύονται στην ιατρική επιθεώρηση Lancet, δείχνουν ότι συνδυασμός εμβολισμού των κοριτσιών, ελέγχου για την εμφάνιση καρκίνου του τραχήλου και πρόσβασης σε αντικαρκινικές θεραπείες μπορεί να οδηγήσει σε μείωση των περιστατικών κατά 97% και της θνησιμότητας κατά 99%, προλαμβάνοντας 74 εκατομμύρια κρούσματα. Για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, 78 αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου θα πρέπει να εμβολιάσουν ποσοστό 90% των κοριτσιών κατά του ιού HPV, ενώ 70% από τις γυναίκες αυτές θα πρέπει να υποβληθούν σε τεστ τουλάχιστον δύο φορές στη ζωή τους μέχρι το 2030. Η Αυστραλία βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της πρόληψης του καρκίνου του τραχήλου, με τον συστηματικό εμβολιασμό του γυναικείου πληθυσμού να επιτρέπει στις υγειονομικές υπηρεσίες να δηλώνουν ότι ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας θα έχει εξαφανιστεί οριστικά από τη χώρα μέχρι το 2035.

Αυξήθηκε το προσδόκιμο ζωής στις ΗΠΑ

Το 2018, για πρώτη φορά την τελευταία τετραετία, αυξήθηκε το προσδόκιμο ζωής των Αμερικανών, σύμφωνα με στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα. Το προσδόκιμο ζωής είναι ο βασικότερος δείκτης της υγείας μιας κοινωνίας και οι περιπτώσεις όπου παρατηρείται μείωση είναι εξαιρετικά σπάνιες. Ωστόσο, αυτό ακριβώς συνέβη στις ΗΠΑ, κατά την περίοδο 2015-2017, κυρίως εξαιτίας της επιδημίας χρήσης οπιοειδών, γεγονός που πανικόβαλε τους ειδικούς οι οποίοι δεν είχαν ξαναδεί τέτοια μείωση από το 1993 εξαιτίας της επιδημίας έιτζ. Τα στοιχεία για το 2018 επιβεβαιώνουν σημαντική μείωση των θανάτων από ναρκωτικά, την πρώτη των τελευταίων 28 ετών. Η επίδραση βέβαια στο προσδόκιμο ζωής είναι μικρή και οι ειδικοί προειδοποιούν ότι είναι πολύ πρώιμο για να αποφανθούν αν οι ΗΠΑ ξεπέρασαν την κρίση των οπιοειδών, που από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 έχουν προκαλέσει περίπου 500.000 θανάτους. Το 2018 το προσδόκιμο ζωής αυξήθηκε σε 78,7 χρόνια, ενώ την προηγούμενη χρονιά ήταν 78,6 έτη. Ο παράγοντας που επηρέασε θετικά την αύξηση είναι η σημαντική βελτίωση στη θνησιμότητα εξαιτίας του καρκίνου, που το 2018 μειώθηκε κατά 2,2%, κυρίως εξαιτίας της μείωσης των θανάτων από καρκίνο των πνευμόνων, την κυρίαρχη αιτία θανάτου καρκινοπαθών. Η διαρκής μείωση του ποσοστού των καπνιστών, η σημαντική εξέλιξη των αντικαρκινικών στοχευμένων θεραπειών, η ακριβέστερη κατάταξη των καρκινικών νεοπλασμάτων, η βελτίωση των χειρουργικών τεχνικών και οι πιο αποτελεσματικές χημειοθεραπείες συνέβαλαν σε αυτό το αποτέλεσμα. Ταυτόχρονα, μειώθηκαν οι λεγόμενοι «ακούσιοι τραυματισμοί», δηλαδή θάνατοι από υπερβολική δόση ναρκωτικών ή τροχαία δυστυχήματα. Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής πιθανώς να επιβεβαιώθηκε και από την προσπάθεια να αποκτήσουν οι εξαρτημένοι πρόσβαση σε σκευάσματα για την απεξάρτηση από οπιοειδή, καθαρές σύριγγες και ναζολόνη, το φάρμακο που χορηγείται για να αποτρέψει τον θάνατο ανθρώπων που έχουν λάβει υπερβολική δόση οπιοειδών. Τέλος, η αύξηση του προσδόκιμου ζωής θα ήταν ακόμα μεγαλύτερη, αν δεν υπήρχε αύξηση των θανάτων από τη γρίπη και την πνευμονία (κατά 4,2%), τις διατροφικές ανεπάρκειες και τις αυτοκτονίες, που αυξήθηκαν κατά 1,4% το 2018, περισσότερο στους άνδρες από ό,τι στις γυναίκες.

Πονοκέφαλος;

Όσοι υποφέρετε, ξέρετε.

Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έχει υποφέρει έστω και μία φορά.

Συνήθεις αιτίες; Το έντονο στρες, η κούραση, η ιγμορίτιδα, η κακή στάση του σώματος και η αφυδάτωση.

Σε κάποιες περιπτώσεις μπορείτε να δώσετε λύση μόνοι σας με ξεκούραση, χαλάρωση και αρκετό νερό.

Αν όμως το σύμπτωμα είναι έντονο, πιθανόν να χρειαστείτε φαρμακευτική αγωγή, επομένως συμβουλευτείτε τον γιατρό ή το φαρμακοποιό σας.

Είναι η υγεία σου. Δεν είναι παιχνίδι!

ΑΡΘΡΟ / Της ΕΛΕΝΑΣ ΑΛΩΝΕΥΤΗ

Ο ρόλος του λογοπαθολόγου στο εγκεφαλικό επεισόδιο

Σε συνέχεια του προηγούμενου μας άρθρου «Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε για το εγκεφαλικό επεισόδιο», σε αυτό το άρθρο θα δώσουμε βάση στο πώς μπορεί να γίνει η διάγνωση ενός εγκεφαλικού επεισοδίου καθώς επίσης και ποιος ο ρόλος του λογοπαθολόγου στην αποκατάσταση και θεραπεία ενός εγκεφαλικού επεισοδίου μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Μπορεί να γίνει με εξετάσεις αίματος, με δοκιμασίες καρδιακής λειτουργίας, με νευρολογικές εξετάσεις, καθώς επίσης με μαγνητική ή αξονική τομογραφία (απεικονιστικές μεθόδους). Υπεύθυνοι για τη διάγνωση ενός εγκεφαλικού επεισοδίου είναι οι νευρολόγοι, όμως η καλύτερη διάγνωση μπορεί να γίνει με τις απεικονιστικές μεθόδους, που αναφέρθηκαν πιο πάνω. Για αιμορραγίες στον εγκέφαλο, συνιστάται η μαγνητική τομογραφία (γνωστή ως MRI). Όπως είχαμε αναφέρει και στο προηγούμενο μας άρθρο, το εγκεφαλικό επεισόδιο μπορεί να προκληθεί σε διάφορες περιοχές στον εγκέφαλο και μπορεί να χαρακτηριστεί από ελαφρύ μέχρι σοβαρό. Έτσι, ύστερα από τη διάγνωση ενός εγκεφαλικού επεισοδίου, καλό θα ήταν στην αποκατάσταση και στη θεραπεία να υπάρχει και συνεργασία με κάποιον λογοπαθολόγο. Αναλόγως της επηρεαζόμενης περιοχής του εγκεφάλου, μπορεί

να παρουσιαστούν διάφορες δυσκολίες σε επίπεδο γλώσσας, επικοινωνίας, κατάποσης ή ακόμη και σε γνωστικό επίπεδο. Ο ρόλος του λογοπαθολόγου είναι η αξιολόγηση και η αποκατάσταση των δυσκολιών που αφορούν τη γλώσσα, την επικοινωνία, την κατάποση ή το γνωστικό επίπεδο ενός ατόμου ύστερα από ένα εγκεφαλικό επεισόδιο.

Ένα άτομο, ύστερα από εγκεφαλικό, μπορεί να εμφανίσει δυσαρθρία. Η δυσαρθρία ορίζεται ως κινητική διαταραχή στην ομιλία, όπου παρατηρείται δυσχέρεια στην παραγωγή λέξεων/ προτάσεων, εξαιτίας αδυναμίας των μυών προσώπου και στόματος. Μπορεί η κίνηση να είναι αργή ή να μην υπάρχει καθόλου. Άλλη διαταραχή, που μπορεί να προκύψει είναι η απραξία. Η απραξία ορίζεται ως δυσχέρεια στον προγραμματισμό και οργάνωση των μυϊκών κινήσεων, που απαιτούνται για την παραγωγή λέξεων και προτάσεων. Η διαφορά με την προηγούμενη διαταραχή, είναι πως δεν υπάρχει αδυναμία στους μύες του προσώπου ή του στόματος. Επίσης, άλλη διαταραχή είναι η αφασία. Η αφασία είναι διαταραχή στην επικοινωνία λόγω ζημιάς σ' ένα τμήμα του εγκεφάλου που είναι υπεύθυνο για τη γλώσσα. Υπάρχει δυσκολία στην χρήση και κατανόηση λέξεων και προτάσεων. Αφορά μερική ή ολική απώλεια ικανοτήτων αναφορικά με τον προφορικό και γραπτό λόγο. Επιπρό-

σθετα, μπορεί να δημιουργηθεί διαταραχή σε γνωστικό επίπεδο που να δημιουργεί δυσκολίες στη σκέψη, στο συλλογισμό και στη μνήμη. Παρουσιάζονται προβλήματα στη συγκέντρωση, στην επίλυση προβλημάτων, αλλά ακόμη και στο να θυμάται ημερομηνίες, τοποθεσίες και ώρες. Διαταραχές μπορεί να προκληθούν και στο επίπεδο επικοινωνίας. Να υπάρχει δηλαδή, δυσκολία στη συνομιλία με άλλα άτομα. Τέλος, άλλη μια διαταραχή είναι η διαταραχή κατάποσης (δυσφαγία). Μπορεί το εγκεφαλικό επεισόδιο να επηρέασε περιοχές, που είναι υπεύθυνες για τον έλεγχο των μυών του στόματος, του φάρυγγα ή και του λάρυγγα.

Ρόλος λοιπόν του λογοπαθολόγου είναι να κάνει μια εκτεταμένη αξιολόγηση στο άτομο που υπέστη εγκεφαλικό, με στόχο να αξιολογήσει όλες τις πιυχές, για να βρει τις ικανότητες αλλά και τις αδυναμίες του ατόμου. Μόλις γίνει η αξιολόγηση, ο λογοπαθολόγος θα είναι έτοιμος να δημιουργήσει στρατηγικές θεραπείας και αποκατάστασης για το άτομο που έχει αξιολογηθεί. Σημαντικό στο θεραπευτικό πρόγραμμα είναι να ληφθούν υπόψη και να ενταχθούν οι ανάγκες του ατόμου.

Η κ. Έλενα Αλωνεύτη είναι λογοπαθολόγος, λογοθεραπεύτρια, BSc. elenaalonefti.sl@gmail.com

Πρόωρη γήρανση του εγκεφάλου με τσιγάρο και ποτό

Ο συνδυασμός καπνίσματος και αλκοόλ οδηγεί σε πρόωρη γήρανση του εγκεφάλου, σύμφωνα με νέα έρευνα Αμερικανών επιστημόνων, που δημοσιεύεται στο περιοδικό Scientific Reports. Η ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου της Νότιας Καλιφόρνιας με επικεφαλής τον δόκτορα Αρθουρ Τόγκα μελέτησε περισσότερους από 17.000 ανθρώπους ηλικίας 45 έως 81 ετών, συνδυάζοντας μαγνητικές τομογραφίες και αλγορίθμους τεχνητής νοημοσύνης. Σύμφωνα με τα πορίσματα της έρευνας, το κάπνισμα ενός πακέτου τσιγάρων την ημέρα επιμηκύνει την ηλικία του εγκεφάλου κατά 0,03 χρόνια ανά έτος. Αντίστοιχα, η καθημερινή κατανάλωση αλκοόλ προσθέτει 0,02 χρόνια ανά έτος στην ηλικία του εγκεφάλου. Ωστόσο, οι ερευνητές επισημαίνουν ότι, πέραν του καπνίσματος και του αλκοόλ, σειρά άλλων γενετικών και περιβαλλοντικών παραγόντων επηρεάζει τον εγκέφαλο και την εξέλιξή του.

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-0,76%

Χ.Α.
-3,17%

Dow Jones

-1,36%

Nasdaq

-1,35%

Nikkei

-1,27%

Dax

-0,59%

FTSE 100

-0,21%

KINA
Εκτίναξη
των κόκκινων
δανείων βλέπουν
διεθνείς οίκοι
Σελ. 10

Πετρέλαιο

3,83%

€/ \$

-0,36%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

TIM ΧΑΡΝΤΙ

Με τη διαμεσολάβηση κερδίζεις χρόνο και χρήμα

Τη θέση πως η διαμεσολάβηση είναι πολύ σημαντική για επίλυση διαφορών και μείωση των ΜΕΔ επισημαίνει στην «Κ» ο διεθνής διαιτητής και διαμεσολαβητής Τιμ Χάρντι. Τονίζει επίσης ότι είναι φθηνότερη και αποτελεσματικότερη η διαπραγμάτευση από τις δικαστικές διαδικασίες. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Με ρυθμούς προ κρίσης «τρέχουν» οι τιμές σπιτιών

Με τον υψηλότερο ρυθμό από το 2006 αυξήθηκαν οι τιμές των κατοικιών το 2019. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος, ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου των τιμών πώλησης κατοικιών διαμορφώθηκε στο 7,2% πανελλαδικά, ενώ στην Αττική ανήλθε στο 10,4%. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετιών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,49%	-0,05%
Γερμανία	-0,45%	0,06%
Γαλλία	-0,22%	0,07%
Ιταλία	0,90%	0,00%
Ισπανία	0,22%	-0,07%
Ιρλανδία	-0,18%	0,08%
Ελλάδα	0,95%	0,03%
Ην. Βασίλειο	0,57%	-0,08%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Ο ΟΚΥπΥ ζητάει 240 εκατ. ευρώ ετησίως

Εντατικές διαβουλεύσεις για το οικονομικό σκέλος της ενδονοσοκομειακής περιθαλψης

Οι διαβουλεύσεις Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) με τους δυο πυλώνες του ΓεΣΥ, δημόσια και ιδιωτικά νοσηλευτήρια, για διανομή της πίτας για την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη, προκαλεί, σε πρώτη φάση, ανη-

συχίες προς την πλευρά του δημόσιου τομέα. Η δεδομένη συμμετοχή των δημόσιων νοσοκομείων στο νέο περιβάλλον υγείας, θεωρείται αδύνατο σημείο στις διαβουλεύσεις που πραγματοποιούνται, σε σχέση με την αν-

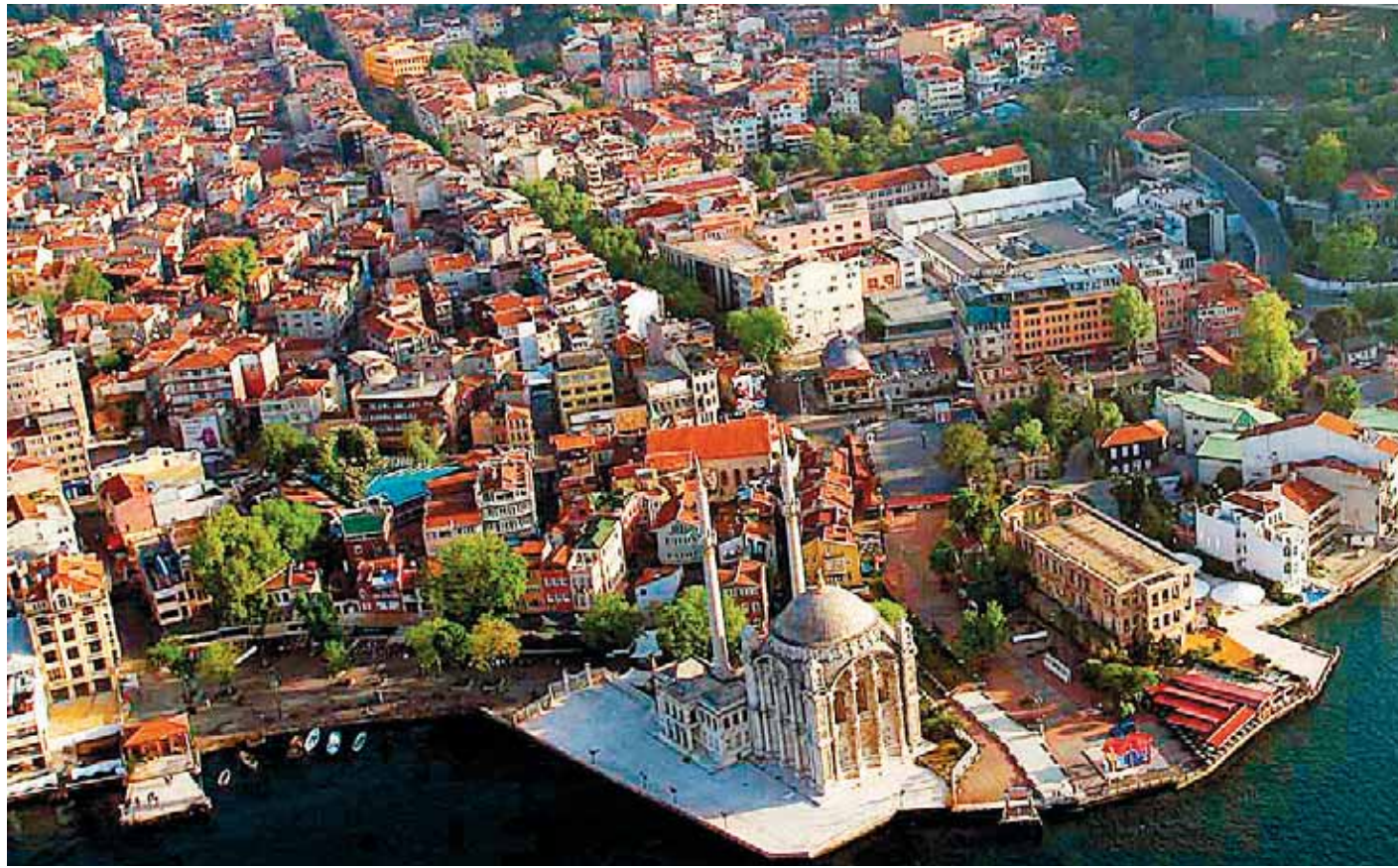
τίστοιχη διαδικασία με τις ιδιωτικές κλινικές.

Με βάση τους υπολογισμούς που έχουν γίνει, η βάση των απαιτήσεων του ΟΚΥπΥ για την ενδονοσοκομειακή περίθαλψη είναι τα 240 εκατ. ευρώ το χρόνο. Το

ποσό αυτό θεωρείται ως το ελάχιστο που πρέπει να παραχωρηθεί, από τα 420 εκατ. ευρώ του ΟΑΥ για την ενδονοσοκομειακή προκειμένου ο δημόσιος τομέας του ΓεΣΥ να είναι βιώσιμος. Στις ανησυχίες που εκφράζονται, από

πλευράς του δημόσιου τομέα υγείας, ο ΟΑΥ είναι καθησυχαστικός ξεκαθαρίζοντας πως ο διαμοιρασμός της πίτας θα γίνει στην λογική της κατ' αναλογία, όπως προνοεί το μνημόνιο συνεργασίας. **Σελ. 4**

Το ξένο κεφάλαιο αποχαιρετά την Τουρκία

Εγκαταλείπεται για άλλη μια φορά η Τουρκία από το ξένο κεφάλαιο. Οι μέθοδοι, με τις οποίες προσπαθεί να στηρίξει την τουρκική λίρα ο Τούρκος πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, προκαλούν ανησυχία στους επενδυτές. Μέσα στους τελευταίους δώδεκα μήνες οι ξένες επενδύσεις σε τουρκικές μετοχές έχουν μειωθεί κατά 1,6 δισ. δολ. Στο μεταξύ, οι εκροές από τα ομόλογα του τουρκικού δημοσίου έφθασαν περίπου τα 3 δισ. δολ. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του JUSTIN NOGAREDE*

Χωρίς ρυθμιστικό πλαίσιο η τεχνητή νοημοσύνη

Όταν συζητούμε για την τεχνητή νοημοσύνη, μπαίνουμε στον πειρασμό να ασχοληθούμε με ακραία φαινόμενα, που μπορεί να συμβούν στο μέλλον: λόγου χάριν, τον πιθανό κίνδυνο ενός μικρού μη επανδρωμένου αεροσκάφους που «αφηνιάζει» και σκορπά τον θάνατο, ή τις προοπτικές απασχόλησης των ανθρώπων, όταν τα ρομπότ τους ξεπερνούν σε απόδοση σε κάθε επίπεδο. Ωστόσο, δεν χρειάζεται να φανταζόμαστε πράγματα, μια και οι ταρινές εξελίξεις είναι συνάμα και ενδιαφέρουσες και ανησυχητικές. Δεδομένα συγκεντρώνονται και μετά συνδυάζονται και χρησιμοποιούνται για αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων, που δεν κατανοούμε μεν, μας επιπρεάζουν δε. Ποιος γνωρίζει τον λόγο που η μηχανή αναζήτησης της Google δείχνει όσα δείχνει και σε ποια προσωπικά δεδομένα στηρίζεται; Ποιος μπορεί να είναι βέβαιος ότι βλέπει τις ίδιες προσφορές

στο Booking.com με άλλους χρήστες και εάν όχι, γιατί; Η έλλειψη διαφάνειας δημιουργεί τεράστια περιθώρια χειραγώγησης και διακρίσεων. Πέραν τούτων, οι δημόσιες αρχές στην Ε.Ε. σφραγίζουν και συνδυάζουν δεδομένα, ενώ ολοένα και συχνότερα τα χρησιμοποιούν για να αποφασίσουν ποιος δικαιούται πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και ποιος θα τεθεί στο στόχαστρο της αστυνομίας και άλλων υπηρεσιών. Όπως τονίζει η πανεπιστημιακός Βιρτζίνια Γκούμπανκς, «όταν τέτοια συστήματα δεν έχουν δημιουργηθεί για να καταργήσουν απερίφραστα τις δομικές ανισότητες, η ταχύτητα και η κλίμακά τους τις επιτείνει». Χρησιμοποιώντας υφιστάμενα δεδομένα, τα οποία αναπόφευκτα είναι προϊόντα προκατάληψης και δίνουν μία μερική εικόνα, υπάρχει η τάση να διογκώνονται οι υπάρχουσες ανισότητες και να προβάλλονται στο

μέλλον. Φυσικά, ο γενικός κανονισμός προστασίας δεδομένων της Ε.Ε. περιορίζει το πώς και το πότε τα προσωπικά δεδομένα χρησιμοποιούνται και παρέχει κάποια προστασία.

Ωστόσο, ο νόμος αυτός καταρτίστηκε για να απαντήσει σε όλα τα ερωτήματα σχετικά με την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που εγείρονται σε ένα σύστημα λήψης αποφάσεων με αλγορίθμους και πηγαίνουν πέραν του απορρήτου και των ατομικών στοιχείων. Στις αρχές του 2017 το Ευρωπαϊκό βούλαιο ζήτησε από την Κομισιόν νομοσχέδιο για τη ρομπωτική και την τεχνητή νοημοσύνη. Η αρμόδια επιτροπή των 52 ειδικών δημοσίευσε πέρυσι τον Ιούνιο έναν κώδικα αρχών και συστάσεων για την άσκηση πολιτικής και την υλοποίηση επενδύσεων. Δυστυχώς, στην επιτροπή συμμετείχαν μόνον τέσσερις ειδικευμένοι σε ζητήματα ηθικής, ενώ οι υπόλοιποι ήταν εκ-

πρόσωποι επιχειρηματικών κλάδων. Σε κάθε περίπτωση, οι ηθικοί κανόνες δεν μπορούν να αντικαταστήσουν μία δεσμευτική νομοθεσία. Για να εξασφαλίσεις περισσότερη διαφάνεια από επιχειρήσεις και δημόσιες υπηρεσίες σχετικά με το είδος των συστημάτων αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων που χρησιμοποιούν, με ποιο σκοπό το κάνουν και βάσει ποίων δεδομένων και για να περιορίσεις συγκεκριμένες χρήσεις τους, δεν μπορείς να επαφίσαι στην ατομική καλή θέληση.

Η νέα πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, ανακοίνωσε πως θα καταρτισθεί νομοθεσία για συντονισμένη πανευρωπαϊκή προσπάθεια των ανθρωπίνων και ηθικών συνεπειών της τεχνητής νοημοσύνης και έθεσε ως όριο τις πρώτες 100 ημέρες από την ανάληψη των καθηκόντων της. Η προθεσμία ήταν αισιόδοξη και μάλλον

δεν θα τηρηθεί, αλλά θα υπάρξουν προτάσεις έως τη λήξη του 2020. Πάντως, ακόμα κι έτσι, υπάρχουν προβλήματα, καθώς η τεχνητή νοημοσύνη αφορά τους νυν κανόνες μη διακρίσεων και προστασίας δεδομένων, την ασφάλεια των προϊόντων και την αστική ευθύνη, αλλά και τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς και εκκάνσεις της καινοτομίας. Αυτά τα πεδία υπάγονται σε διαφορετικά τμήματα της Κομισιόν, έχουν διαφορετικούς προϊστάμενους και με διαφορετικά θεσμικά συμφέροντα. Εναπόκειται, τέλος, στην αντιπρόεδρο της Επιτροπής, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, να συντονίσει το έργο σε αυτό το πεδίο, διότι εποπτεύει την ευρύτερη ψηφιακή πολιτική της Ε.Ε. και είναι καθ' ύλην αρμόδια επίτροπος για τον ανταγωνισμό.

* Σύμβουλος ψηφιακής πολιτικής του Ιδρύματος Ευρωπαϊκών Προοδευτικών Σπουδών (FEPS).

pwc

23η Παγκόσμια Έρευνα για τους CEOs

Εγγραφείτε και λάβετε τα αποτελέσματα της έρευνας για την Κύπρο στις 5 Μαρτίου
www.pwc.com.cy/ceosurvey

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Δεν φοβούνται το μέλλον, ανησυχούν για το παρελθόν

Πολλοί κλάδοι στο παρελθόν άλλαξαν από την πίεση νέων ανταγωνιστών, την εμφάνιση εταιρειών που ήρθαν από το πουθενά και διαμόρφωσαν νέους κανόνες. Το κλασικό παράδειγμα αφορά την ωρολογιοποιία της Ελβετίας. Τα καινούργια, πλαστικά αλλά με πρωτότυπα σχέδια και χρώματα, φθηνά ρολόγια άλλαξαν την αγορά και οι νεοεισερχόμενοι έγιναν γρήγορα ισχυρότεροι από τα καθιερωμένα ονόματα. Αργότερα, αγόρασαν κάποιους από αυτούς.

Τώρα είναι η ώρα των τραπεζών, και όχι μόνον, να αντιληφθούν πως η τεχνολογία διαμορφώνει τη νέα πραγματικότητα. Πολλά από όσα κάνουν και θεωρούν αναντικατάστατα, σύντομα μπορεί να γίνουν αδιάφορα, ξεπερασμένα.

Τώρα είναι η ώρα των τραπεζών να αντιληφθούν πως η τεχνολογία διαμορφώνει τη νέα πραγματικότητα.

Κάποιοι είδαν την τραπεζική εργασία διαφορετικά. Προσφέρουν στους καταναλωτές υπηρεσίες, προϊόντα. Αυτά θέλουν και προτιμούν οι καταναλωτές που διαμορφώνουν για τη διαδικασία πληρωμής, δανείζονται χωρίς να το συνειδητοποιούν. Το αντικείμενο του πόθου τους είναι, π.χ., το αυτοκίνητο, όχι το δάνειο για να το εξοφλήσουν. Άλλοι πάλι στοχεύουν επαγγελματίες που αναζητούν χαμηλό κόστος.

Εφαρμογές που είναι διαθέσιμες σε κάθε κινητό, με μνημαινό μηνιαίο ποσό, προσφέρουν υπηρεσίες χωρίς το κόστος που επιβαρύνει «κανονικές» τράπεζες. Με συνδρομή ένα δολάριο τον μήνα, ελέγχεις τους λογαριασμούς σου και κάνεις υπεραναλήψεις χωρίς επιπλέον κόστος. Μία άλλη (μη τραπεζική) εταιρεία αγοράζει κατοικίες και τις ενοικιάζει. Ο ενοικιαστής αν πληρώσει 2% της αξίας του ακινήτου και το (υψηλότερο) ενοίκιο, γίνεται ιδιοκτήτης του. Πολλές νέες εταιρείες τεχνολογίας υπόσχονται χαμηλότερο κόστος σε καταστήματα κάνοντας διαχείριση των εσόδων από πιστωτικές κάρτες, άλλες προσφέρουν ταυτόχρονα ακίνητα και προγράμματα ασφάλισης, και όλες απο-

βλέπουν στην αντικατάσταση των τραπεζών σε διάφορους τομείς της δραστηριότητάς τους.

Οι ελληνικές τράπεζες είναι σε άλλον κόσμο. Έχουν δυσκολία να ξεπεράσουν τα παλιά προβλήματα και γι' αυτό αγνοούν τα νέα που έρχονται. Θυμίζουν το πρόβλημα που κατέγραψε ο Θωμάς Ακινάτς τον 13ο αιώνα. «Πόσοι άγγελοι μπορούν να χορέψουν στην κορυφή μιας καρφίτσας;». Αυτό ήταν το ερώτημα σε βυζαντινά μοναστήρια πριν από την Αλωση και καθέννας είχε τη δική του απάντηση.

Στα χρόνια του λαϊκισμού δημιούργησαν ένα υπερόπλο. Ένα από τα εργαλεία της εξουσίας ήταν να κατηγορούνται διοικήσεις τραπεζών επειδή υποτίθεται ότι σκόπημα, κατόπιν συνεννόησης μεταξύ τους, ενέκριναν δάνεια που έπαφαν να εξυπηρετούνται. Σε μια οικονομία, που ένα στα δύο δάνεια δεν εξυπηρετείται εξαιτίας της κρίσης!

Αιτία του φαινομένου είναι ότι η δύναμη του λαϊκισμού είναι ακαταμάχητη. Η φωνή της λογικής εύκολα βάλλεται ως εξυπρέτηση συμφερόντων. Ελάχιστοι θα αναλάβουν το κόστος να την υπερασπιστούν, κινδυνεύοντας να κατηγορηθούν. «Γιατί το λένε αυτό, έχουν συμφέρον;» σκέφτονται οι περισσότεροι, ενώ η εκτόξευση ανυπόστατων κατηγοριών δεν είναι ύποπτη – μπορεί να αποτελέσει ηρωική προσφορά στην κοινωνία! Και όσο επικρατεί η λογική του λαϊκισμού, όσο δεν ορθώνεται ισχυρή αντίσταση, όσο τα προβλήματα του παρελθόντος συντηρούνται, κανείς δεν φοβάται το μέλλον, όλοι ανησυχούν για το παρελθόν. Είναι δόξιοι του παρελθόντος και, όπως συνήθως, τη λύση θα τη δώσει η ζωή.

Οι νέες τεχνολογίες θα λύσουν το πρόβλημα καταργώντας τον κλάδο, ενώ στις ελληνικές τράπεζες αναζητούν ευθύνες δεκάδων στελεχών που υποτίθεται ότι συνωμότησαν για να εξυπηρετήσουν δανειολήπτη μερικά χρόνια μετά την εκταμίευση του δανείου.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Ο αρχηγός της αστυνομίας μίλησε για 86 υπόνοιες για στημένα από το 2011! Ο Λαρένα, σύμφωνα με τους Ισπανούς, εμπλέκεται σε 4! Συμπέρασμα του ΔΗΚΤΗ έπειτα από σοβαρή ανάλυση: Ο δρόμοςθα είναι μακρύς!!

Ανεξήγητη επιμονή

«**Ανεξήγητη** επιμονή» από πλευράς ΟΧΣ σήμερα και της ΚΕΔΙΠΕΣ προ μηνών, χαρακτήρισε ο χρηματοοικονομικός επίτροπος την απαίτηση προς τους επιλέξιμους δανειολήπτες του ΕΣΤΙΑ να υπογράψουν έγγραφο, με το οποίο τους καλούν να αποσώρουν οποιεσδήποτε εκκρεμώσεις απαιτήσεις προτού ενταχθούν στο σχέδιο. Η συγκεκριμένη ειδίση κέντρισε την προσοχή του ΔΗΚΤΗ, αφού και οι δυο υπό αναφορά οργανισμοί είναι κρατικοί όπως και το σχέδιο ΕΣΤΙΑ βεβαίως-βεβαίως! Με δεδομένη την μεγάλη προσπάθεια που γίνεται από το ΥΠΟΙΚ για να είναι το σχέδιο επιτυχές εύλογα γεννάται το ερώτημα: Πέμπτη φάλαγγα ή ανικανότητα;

• • • •

Ας πρόσεχαν

Ζήσαμε να το δούμε και αυτό! Το συνδικαλιστικό όργανο των τραπεζικών υπαλλήλων παραδίδει και μαθήματα μη εξυπηρετούμενων δανειών τώρα, αφού με σχετική εγκύκλιο σημειώνει την ανάγκη οι πωλήσεις τέτοιων δανειών όταν γίνονται να είναι προς το συμφέρον των τραπεζών, των καταθετών, των δανειοληπτών και των μετόχων! Τοπενή άποψη του ΔΗΚΤΗ είναι ότι τόσο καλοί δεν χωράνε! Παρέλειψε μόνο να αναφερθεί στο προσωπικό. Εκτός και αν παραλείποντας την όποια αναφορά, υπονοεί ότι τώρα που ξεκίνησαν οι αυξήσεις ας πρόσεχαν!

• • • •

Η σωστή σειρά των πραγμάτων

Πολύ θετική εξέλιξη το κρατικό ταμείο χρηματοδότησης κεφαλαίου ως μια εναλλακτική επιλογή στον τραπεζικό δανεισμό. Το κράτος όπως μαθαίνουμε θα συνεισφέρει 20 εκ μέχρι το 2022 με στόχο να καλυφθεί ένα κενό που υπολογίζεται

στα 35 εκ σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Το ταμείο θα διαχειρίζεται επαγγελματίες διαχειριστές κεφαλαίων, ο οποίος θα προκύψει από διαγωνισμό που όπως ακούμε ετοιμάζεται. Ο ΔΗΚΤΗΣ, με τις περιορισμένες γνώσεις που έχει για το αντικείμενο, εκτιμά ότι πριν επιλεγεί ο διαχειριστής καλό θα ήταν να αποφασιστεί η επενδυτική στρατηγική, αλλά και η στρατηγική εξόδου που ο διαχειριστής θα κληθεί να εφαρμόσει. Είναι λοιπόν λογικό πριν τρέξει ο διαγωνισμός για επιλογή διαχειριστή να προηγηθεί ένας άλλος με στόχο το κράτος να αγοράσει υπηρεσίες συμβούλου προκειμένου να απο-

φρασιστεί η κατάλληλη επενδυτική στρατηγική αλλά και η στρατηγική εξόδου από κάθε τέτοια επένδυση. Η πολύ καλή αυτή πρωτοβουλία θα έχει ακόμη καλύτερα αποτελέσματα αν τα πράγματα γίνουν σωστά από την αρχή και κυρίως με την σωστή σειρά!

• • • •

Φιλικό προς τους πολίτες κράτος

Είναι καλά οι ανακοινώσεις των διαφόρων υπηρεσιών του δημοσίου να είναι λιγότερο «τεχνοκρατικές» και περισσότερο φιλικές προς αυτούς στους οποίους απευθύνονται. Πάρτε για παράδειγμα το θέμα της ρύθμισης φορολογικών οφειλών. Η σχετική ανακοίνωση του τμήματος φορολογίας σημειώνει ότι όλες οι φορολογικές υποχρεώσεις μέχρι 31/12/2015 που είναι καταχωρημένες στα μητρώα του τμήματος φορολογίας(?) θα μπορούν να ρυθμιστούν με δόσεις για περίοδο 6 μηνών από τις 14/02/20 μέχρι 30/06/20. Με δεδομένο λοιπόν ότι τα τελευταία διαθέσιμα εκκαθαριστικά αφορούν το φορολογικό έτος του 2013 οι πολίτες που θα ήθελαν να ρυθμίσουν οφειλές για το 2014 και το 2015 τι θα πρέπει να κάνουν; Δεν μπορούν όλοι ξέρете να αγοράσουν υπηρεσίες από τους big4!

• • • •

iOS vs κορωνοϊός: σημειώσατε 2

Θα κτυπηθεί από τον νέο κορωνοϊό ανακοίνωσε η APPLE σε σχέση με τη δυνατότητα της εταιρείας να συνεχίσει την απρόσκοπτη διάθεση των iPhone στην παγκόσμια αγορά. Αξίζει πάντως να αναφερθεί ότι οι συσκευές iPhone υποστηρίζονται από το λειτουργικό iOS, το οποίο ως γνωστόν προσφέρει μέγιστη προστασία από τους ιούς. Επειδή όμως πάντα υπάρχει η πρώτη φορά, iOS vs κορωνοϊός: σημειώσατε 2!

Η κλιματική αλλαγή μειώνει το ΑΕΠ διεθνώς κατά 438 δισ.

Περί τα 438 δισ. ευρώ θα κάνει κάθε χρόνο η παγκόσμια οικονομία σε όρους ΑΕΠ μέσα στα επόμενα 30 χρόνια εάν δεν ληφθούν επείγοντως μέτρα για την προστασία της φύσης και συνεχιστεί η καταστροφή του περιβάλλοντος έτσι όπως διαγράφεται σήμερα.

Η δυσοίωνα πρόβλεψη, μία ακόμη από τις πολλές που μεταφράζουν σε οικονομικούς όρους τη μεγαλύτερη σύγχρονη απειλή για την ανθρωπότητα και επιχειρούν να την ποσοτικοποιήσουν, ανήκει αυτή τη φορά στο Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (WWF). Το WWF τονίζει, μάλιστα, πως πρόκειται για μια συντηρητική εκτίμηση και όχι για το χειρότερο σενάριο, καθώς δεν μπόρεσε να μελετήσει παρά μόνον τις συνέπειες της καταστροφής του περιβάλλοντος σε έξι οικοσυστήματα.

Σε σχετική μελέτη του που δόθηκε στη δημοσιότητα, το WWF προειδοποιεί πως αν δεν υπάρξει άμεση δράση, θα ακολουθήσει διάβρωση και εξαφάνιση παράκτιων περιοχών, απώλεια ορισμένων ειδών του ζωικού και του φυτικού βασιλείου, καταστροφή δασών και εξαφάνιση αλιευμάτων.

Μόνο από αυτές τις δυσμενείς εξελίξεις το σύνολο των απωλειών θα έχει δυσβάσταχτο κόστος για την παγκόσμια οικονομία, γύρω στα 9,5 τρις. ευρώ σε χρονοδιάγραμμα 30 ετών.

Όπως επισημαίνει το WWF, το ποσό αυτό υπολογίζεται πως θα αντιστοιχεί περίπου στο 0,67% του

παγκόσμιου εισοδήματος το 2050, αλλά προκύπτει από συντηρητικές εκτιμήσεις. Διευκρινίζει πως το κόστος ενδέχεται να είναι πολύ μεγαλύτερο εάν επιταχυνθεί ο ρυθμός με τον οποίο λιώνουν οι πάγοι στην Ανταρκτική, προκαλώντας περαιτέρω άνοδο της θερμοκρασίας αλλά και της επιφάνειας της θάλασσας σε όλον τον κόσμο.

Βάσει, άλλωστε, μιας καινοτόμου

Το κόστος θα είναι μεγαλύτερο εάν επιταχυνθεί ο ρυθμός με τον οποίο λιώνουν οι πάγοι.

μεθοδολογίας που ανέπτυξε το WWF σε συνεργασία με σειρά φορέων όπως οι Global Trade Analysis Project και Natural Capital Project, προκύπτει πως η σταδιακή καταστροφή των φυσικών βιοτόπων, συμπεριλαμβανομένων των δασών, των υδροβιότοπων και των κοραλλιογενών υφάλων, θα υπονομεύσει τη δημιουργία οικοσυστημάτων αναγκαίων για την επιβίωση των ειδών.

Το αποτέλεσμα θα είναι η μείωση των αλιευμάτων, της ξυλείας, αλλά και των ειδών που μεταφέρουν τη γύρη και διευκολύνουν τη γονιμοποίηση φυτών και λουλουδιών. Ειδικότερα, αν αυξηθεί η χρήση ορυκτών καυσίμων, αν επεκταθεί

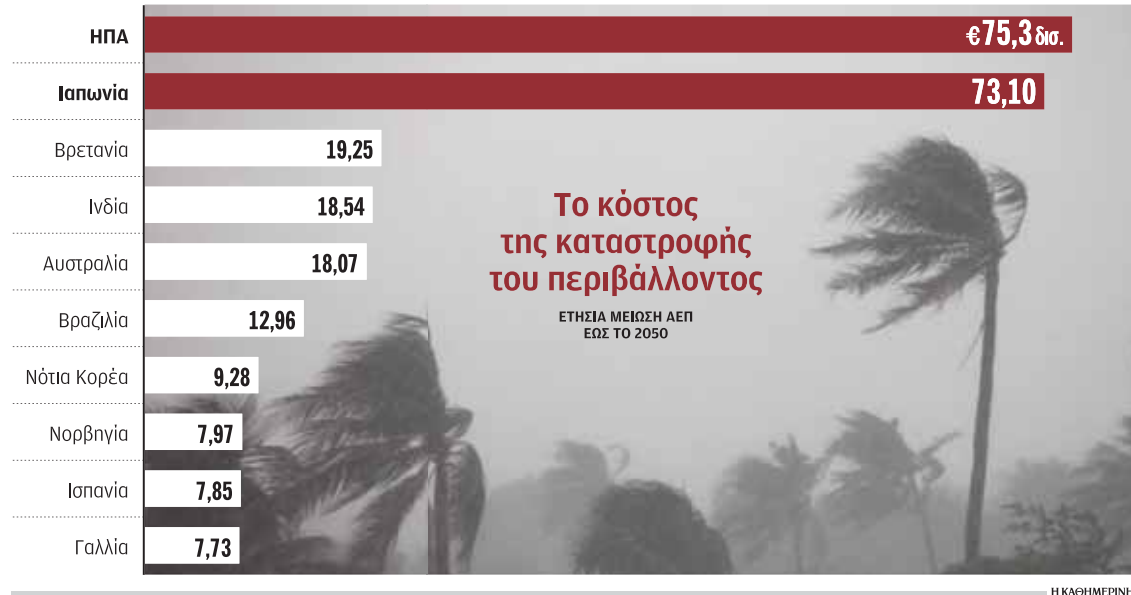
περαιτέρω η εκμετάλλευση της γης για αγροτική παραγωγή και προπαντός αν αναπτυχθούν περαιτέρω αστικά κέντρα σε εκτάσεις που έως τώρα παρέμεναν ανεκμετάλλετες, θα είναι δυσθεώρητο το κόστος για την προστασία των παράκτιων περιοχών, για τη διασφάλιση της ύδρευσης και την αποθήκευση του άνθρακα.

Το αποτέλεσμα θα είναι να εκτιναχθούν οι τιμές των αγροτικών προϊόντων παγκοσμίως. Το WWF εκτιμά πως θα αυξηθούν κατά 8% οι τιμές της ξυλείας, κατά 6% του μπαμπού, κατά 4% των φυτικών ελαίων και των σπόρων τους και κατά 3% των φρούτων και των λαχανικών.

Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα The Guardian η Κάρεν Ελνις, υπεύθυνη βιώσιμης οικονομίας στο WWF, τόνισε πως τα πορίσματα της σχετικής μελέτης βασίζονται σε έρευνα επί έξι οικοσυστημάτων μόνο και αυτό σημαίνει πως μάλλον υποτιμούν το οικονομικό κόστος της καταστροφής του περιβάλλοντος.

Παραδέχθηκε, όμως, παράλληλα πως οι συντάκτες της έκθεσης δεν μπόρεσαν να προβούν σε κάποια εκτίμηση του κόστους που μπορεί να προϋποθέτει μια άμεση δράση για την επανόρθωση των οικοσυστημάτων.

Όπως τόνισε, ένας τέτοιος υπολογισμός έχει πολλές μεταβλητές, αλλά ίσως να είναι εφικτός από άλλες μελέτες που θα γίνουν στο μέλλον.

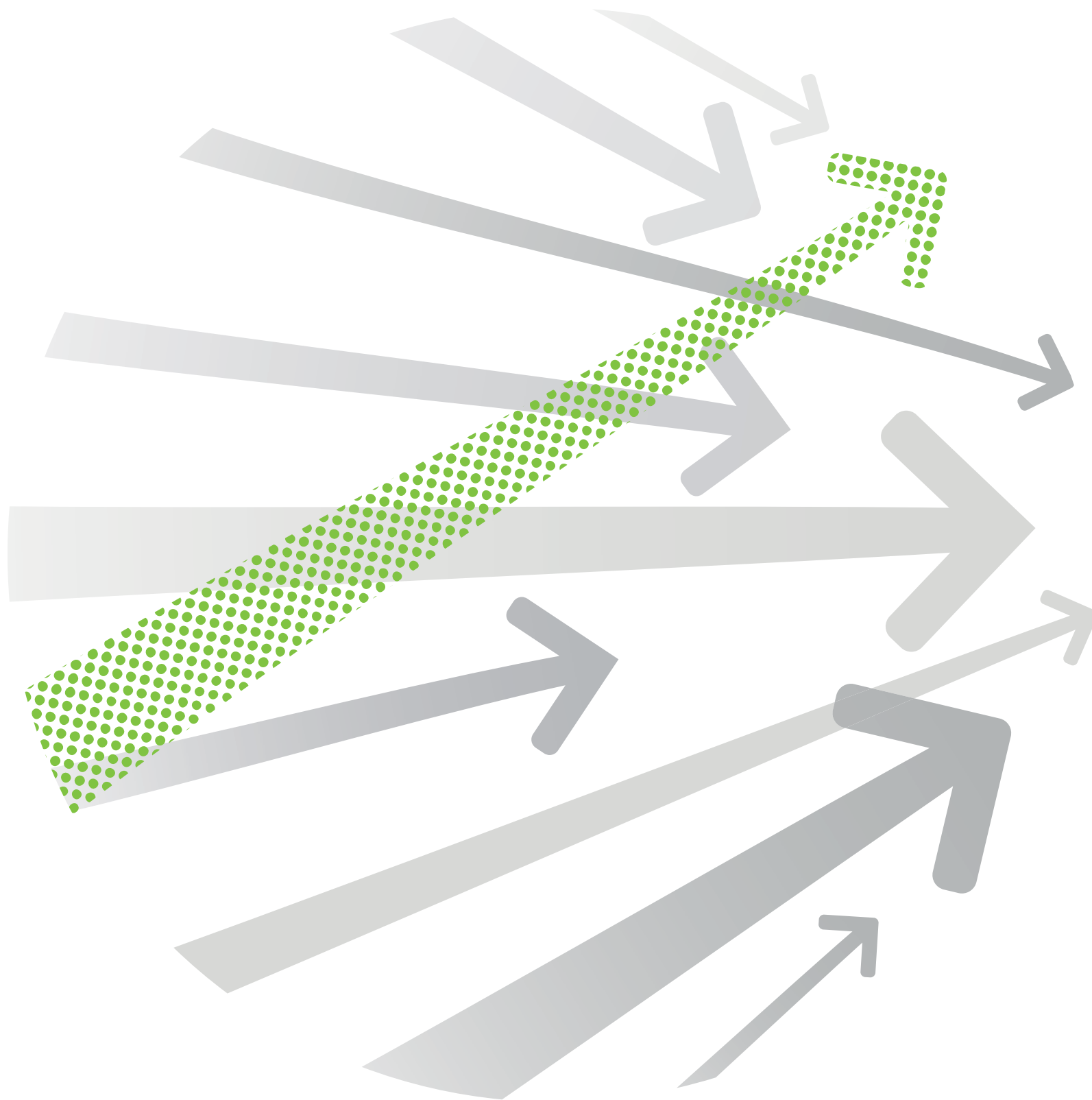
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η άνοδος της θερμοκρασίας

Η μελέτη του WWF δεν συμπεριλαμβάνει μια εκτίμηση για το κόστος που μπορεί να έχει μια συντονισμένη προσπάθεια προστασίας του περιβάλλοντος. Έχει προηγηθεί όμως το 2006 μια προσπάθεια του Βρετανού οικονομολόγου Λορντ Στερν, που κατέληξε στην εκτίμηση ότι μια συντονισμένη μείωση των εκπομπών καυσαερίων με σκοπό να περιορισθεί η άνοδος της θερμοκρασίας δεν θα έχει κόστος για την παγκόσμια οικονομία παρά μόνον ένα ποσοστό της τάξεως του 1% του παγκόσμιου ΑΕΠ ετη-

σίως. Αν όμως δεν υπάρξει καμία προσπάθεια να ανακοπεί η κλιματική αλλαγή, η παγκόσμια οικονομία θα πληγεί και το παγκόσμιο ΑΕΠ θα μειώνεται κατά 5% ετησίως. Αν, εξάλλου, μεσολαβήσουν πιο δραματικές εξελίξεις, το κόστος της καταστροφής του περιβάλλοντος ενδέχεται να υπερβεί ακόμη και το 20% του παγκόσμιου ΑΕΠ. Σύμφωνα πάντα με την έκθεση Στερν, μια στροφή της παγκόσμιας οικονομίας σε καθαρή ενέργεια θα ωφελήσει μεσοπρόθεσμα την παγκόσμια οικονομία, αυξάνοντας

το παγκόσμιο ΑΕΠ κατά 2,5 τρις. δολάρια ετησίως. Στην περίπτωση αυτή οι αγορές τεχνολογιών που σκοπεύουν στη μείωση των εκπομπών καυσαερίων θα έχουν φτάσει τουλάχιστον στα 500 δισ. δολάρια έως το 2050. Σημειώτεον ότι με τη μελέτη του αυτή ο εν λόγω οικονομολόγος προειδοποιούσε προ 14 ετών πως η ανθρωπινή δραστηριότητα στα 10 με 20 χρόνια που θα ακολουθούσαν επρόκειτο να επηρεάσει σημαντικά το κλίμα κατά το πρώτο ήμισυ του εικοστού πρώτου αιώνα.

Φορολογικές Πληροφορίες 2020

Το σημείο αναφοράς
κάθε φορολογουμένου

- Οι νέες φορολογικές αλλαγές
- Φορολογικό ημερολόγιο 2020
- Το φορολογικό πλαίσιο στην Κύπρο

www.deloitte.com/cy/tax-facts-2020

Αγώνας δρόμου για την πύτα υγείας του ΟΑΥ

Στα 240 εκατ. ευρώ ετησίως η ενδονοσοκομειακή περιθαλψη του ΟΚΥπΥ ο οποίος ζητά ισότιμη μεταχείριση με τον ιδιωτικό τομέα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Εν μέσω πιεστικών διεργασιών, ένεκα του χρόνου, για εφαρμογή της δεύτερης και καθοριστικής φάσης του ΓεΣΥ, την εμφάνισή τους έχουν κάνει έντονοι προβληματισμοί για το οικονομικό σκέλος της ενδονοσοκομειακής περιθαλψης. Οι διαβουλευσεις Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) με τους δυο πυλώνες του ΓεΣΥ, δημόσια και ιδιωτικά νοσπλευτήρια, για διαμοιρασμό της πίτας για την ενδονοσοκομειακή περιθαλψη, προκαλεί, σε πρώτη φάση, ανησυχίες

Παράγοντες του ΟΚΥπΥ τονίζουν με νόημα πως θα πρέπει να υπάρξει ισότιμη μεταχείριση των παρόχων υγείας από πλευράς ΟΑΥ. Συνάμα στο ίδιο πνεύμα θεωρούν πως ο ΟΑΥ έπρεπε να ξεκινήσει τις διαβουλευσεις του με τον μεγαλύτερο πάροχο που είναι τα δημόσια νοσοκομεία.

προς την πλευρά του δημόσιου τομέα. Η δεδομένη συμμετοχή των δημόσιων νοσοκομείων στο νέο περιβάλλον υγείας, θεωρείται αδύνατο σημείο στις διαβουλευσεις που πραγματοποιούνται, σε σχέση με την αντίστοιχη διαδικασία με τις ιδιωτικές κλινικές. Το ζήτημα που τίθεται στο παρασκήνιο, από πλευράς ΟΚΥπΥ, έχει να κάνει με το πώς θα μοιρασθεί η πίτα σε δημόσια και ιδιωτικά νοσπλευτήρια. Υπό το φάσμα πρόκλησης ελλειμμάτων στον προϋπολογισμό του, παράγοντες του ΟΚΥπΥ εκφράζουν ήδη έντονες ανησυχίες για τον καθορισμό της τιμής μονάδας των ιατρικών υπηρεσιών που θα συμφωνηθεί κατά τις διαβουλευσεις και θα καθορίσει τα οικονομικά των παρόχων υγείας τα πρώτα δύο-μιοι χρόνια που θα ισχύει. Δεν είναι λίγες οι φωνές που ακούγονται πως ο ΟΑΥ, σε μια προσπάθεια να έλθει σε συμφωνία με τις ιδιωτικές κλινικές, θα τους παραχωρήσει τη μερίδα του λέοντος, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα οικονομικά των δημόσιων νοσοκομείων. Οι ίδιες φωνές υποστηρίζουν πως ο ΟΚΥπΥ, παρά το γεγονός ότι η συμμετοχή

Στις ανησυχίες που εκφράζονται, από πλευράς του δημόσιου τομέα υγείας, ο ΟΑΥ είναι καθησυχαστικός ξεκαθαρίζοντας πως ο διαμοιρασμός της πίτας θα γίνει στην λογική της κατ' αναλογία, όπως προνοεί το μνημόνιο συνεργασίας.

του στο ΓεΣΥ είναι δεδομένη, έχει βάλει τον πήχη και τις απαιτήσεις του στον ΟΑΥ, διεκδικώντας τον μισό και πλέον ετήσιο προϋπολογισμό του ΟΑΥ για την ενδονοσοκομειακή περιθαλψη.

240 εκατ. ευρώ

Με βάση τους υπολογισμούς που έχουν γίνει, η βάση των απαιτήσεων του ΟΚΥπΥ για την ενδονοσοκομειακή περιθαλψη είναι τα

240 εκατ. ευρώ το χρόνο. Το ποσό αυτό θεωρείται ως το ελάχιστο που πρέπει να παραχωρηθεί, από τα 420 εκατ. ευρώ του ΟΑΥ για την ενδονοσοκομειακή προκειμένου ο δημόσιος τομέας του ΓεΣΥ να είναι βιώσιμος. Σε διαφορετική περίπτωση, κρούεται ο κώδωνας του κινδύνου ότι θα υπάρξουν επιπτώσεις που θα επηρεάσουν το ΓεΣΥ αλλά και τις προσφερόμενες υπηρεσίες του δημόσιου τομέα. Εντός του

ΟΚΥπΥ, στο παρασκήνιο γίνεται ως θετικό. Πηγές από τον ΟΑΥ στις διαβουλευσεις που έχουν γίνει κάτι που δημιουργεί ήδη κλίμα ανησυχίας. Νοούμενου ότι ο χρόνος μετρά αντίστροφα, στον ΟΚΥπΥ ανησυχούν πως θα βρεθούν ενώπιον τετελεσμένων χωρίς την ουσία να μπορούν να τα αποκρούσουν. Οι βαθύτεροι φόβοι που υπάρχουν πηγάζουν από την παραδοχή που υπάρχει ότι ο ΟΚΥπΥ εκ των

πραγμάτων θα παρουσιάσει ελλείματα τα πρώτα χρόνια, ένεκα και των υπηρεσιών που προσφέρει, εκτός ΓεΣΥ και για τις οποίες δεν αποζημιώνεται. Από πλευράς ΟΚΥπΥ το κόστος των υπηρεσιών εκτός ΓεΣΥ υπολογίζεται στο 10% του ετήσιου κόστους της ενδονοσοκομειακής, των 240 εκατ. ευρώ.

Εσοδα 320 εκατ. ευρώ

Με βάση τους υπολογισμούς

Σαράντα πέντε κλινικές στο τραπέζι διαλόγου με ΟΑΥ

Στο κύριο των ιδιωτικών νοσπλευτηρίων το ενδιαφέρον που έχει επιδειχθεί για συμμετοχή στο ΓεΣΥ κρίνεται ικανοποιητικό. Από τα 60 ιδιωτικά νοσπλευτήρια, τα 45 εκδήλωσαν ενδιαφέρον εντός της προθεσμίας που δόθηκε από τον ΟΑΥ, με τελευταία ημερομηνία την 14η Φεβρουαρίου. Για τις υπόλοιπες 15 κλινικές, η εκπρόθεσμη εκδήλωση ενδιαφέροντος δεν είναι απαγορευτική πλην όμως, όπως λέγεται από πλευράς ΟΑΥ, εάν και εφόσον οι πράζουν ο Οργανισμός δεν δεσμεύεται ότι θα τους δοθούν οι πρόνοιες του μνημονίου κάτι που ισχύει για τις υπόλοιπες ιδιωτικές κλινικές. Ανεπίσημα, ενδιαφέρον μέχρι τώρα

δεν έχει επιδειχθεί, μεταξύ άλλων, από το American Heart και την πολυκλινική ΥΓΕΙΑ στη Λεμεσό. Ωστόσο όπως επισημαίνεται από τον ΟΑΥ, η μη εκδήλωση ενδιαφέροντος αποδίδεται σε κάποιες μελέτες που πραγματοποιούν οι δυο ιδιωτικές κλινικές, οι οποίες μπορούν να ξεκινήσουν διάλογο ανά πάσα στιγμή. Άλλα 15 ιδιωτικά νοσπλευτήρια δεν εκδήλωσαν ενδιαφέρον επειδή ο κύκλος εργασιών τους περιορίζεται στην αποκατάσταση και στην ανακουφιστική ιατρική.

Θετικό κλίμα

Αν και οι διαβουλευσεις βρίσκονται σε αρχικά στάδια, το κλί-

μα που επικρατεί περιγράφεται ως θετικό. Πηγές από τον ΟΑΥ εντοπίζουν θετική διάθεση με τις κλινικές στην παρούσα φάση να συλλέγουν όλα εκείνα τα στοιχεία τα οποία θα προσκομιστούν στον ΟΑΥ, προκειμένου να αποφασισθεί από πλευράς Οργανισμού τι μπορεί να γίνει αποδεκτό και τι όχι. Ένα θέμα το οποίο έχει προκύψει από τις μέχρι σήμερα επαφές είναι η προσοχή που δίδεται από πλευράς ιδιωτικών κλινικών για τον όγκο εργασίας που θα τους εγγυηθεί ο ΟΑΥ, την περίοδο που προνοεί το μνημόνιο συνεργασίας.

Με ΟΚΥπΥ

Διαβουλευσεις βρίσκονται σε

εξέλιξη και με τον ΟΚΥπΥ, διαχειριστή των δημοσίων νοσοκομείων. Μεταξύ των δυο πλευρών έχουν πραγματοποιηθεί τρεις συναντήσεις και η εκτίμηση που υπάρχει είναι πως ΟΑΥ και ΟΚΥπΥ είναι κοντά στην ολοκλήρωση των διαβουλεύσεων με την επίτευξη συμφωνίας.

Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν πως υπολείπεται το κλείσιμο κάποιων διαδικαστικών και οικονομικών θεμάτων πλην όμως όπως τονίζεται, υπάρχει καλή διάθεση και από τις δυο πλευρές. Παράλληλα σε διαδικασία ετοιμασίας βρίσκεται το συμβόλαιο που θα υπογράψουν οι πάροχοι υγείας με τον ΟΑΥ.

που έχουν γίνει τα ετήσια έσοδα του ΟΚΥπΥ υπολογίζονται στα 320 εκατ. ευρώ. Σε ό,τι αφορά το κόστος των υπηρεσιών εκτός ΓεΣΥ που θα προσφέρει ο δημόσιος τομέας, αυτό που ενδιαφέρει τον ΟΚΥπΥ, πρώτα είναι η πληρωμή τους. Ήδη όπως πληροφορούμαστε πραγματοποιείται τιμολόγηση της κάθε πράξης ανεξάρτητα το πότε θα γίνει η εξόφληση. Εκεί που δίνεται ιδιαίτερη προσοχή από τον ΟΚΥπΥ είναι στους προϋπολογισμούς του, να εμφανίζεται το πραγματικό έλλειμμα.

Καμία ανησυχία

Στον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας (ΟΑΥ) δεν φαίνεται να συμμερίζονται τις ανησυχίες που εκφράζονται από τον ΟΚΥπΥ. Κατηγορηματικά αυτό το οποίο έλεγαν πηγές του Οργανισμού στην «Κ» είναι πως «δεν υπάρχει ενδεχόμενο διακρίσεων από πλευράς ΟΑΥ, στις διαβουλευσεις με τον ιδιωτικό τομέα υγείας».

Οι ανησυχίες που εκφράζονται, όπως μας έλεγαν οι ίδιες πηγές, είναι γνωστές και αποδίδονται στην απουσία γνώσης του περιεχομένου των διαβουλεύσεων, με τις ιδιαιτερές κλινικές από ΟΚΥπΥ. Οι ίδιες πηγές μας ανέφεραν πως ζητήθηκαν περισσότερες λεπτομέρειες από πλευράς ΟΚΥπΥ κάτι που δεν έγινε αποδεκτό από τον ΟΑΥ, ο οποίος δεν δίνει πληροφορίες για άλλους παρόχους υγείας. Συνάμα αυτό το οποίο τονίζεται με νόημα από τον ΟΑΥ είναι πως η «βιωσιμότητα του δημοσίου δεν κινδυνεύει από το ΓεΣΥ. Ο κίνδυνος προέρχεται από αλλού. Ο ΟΚΥπΥ θα πρέπει να ολοκληρώσει τις μεταρρυθμίσεις του, να γίνει φιλικός, προκειμένου να προσελκύσει ασθενείς» υποδεικνύουν οι ίδιες πηγές.

Κατ' αναλογία

Το γενικό πλαίσιο εντός του οποίου κινείται ο ΟΑΥ, στο κομμάτι της ενδονοσοκομειακής έχει ως βασική παράμετρο το μνημόνιο το οποίο θα εφαρμοσθεί κατ' αναλογία σε ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Όπως μας εξηγήθηκε, «αν ένας ιδιώτης πάροχος έκανε το 2018, 100 περιστατικά και το δημόσιο 10 χιλιάδες περιστατικά για την τιμή που θα συμφωνήσουμε, του ιδιώτη θα εγγυηθούν τα 100 περιστατικά και για το δημόσιο θα εγγυηθούν τα 10 χιλιάδες περιστατικά. Αλλά δεν σημαίνει ότι ο ΟΑΥ θα στείλει στο δημόσιο 10 χιλιάδες περιστατικά. Εάν όμως οι ασθενείς δεν τον επιλέξουν και κάνει 5 χιλιάδες περιστατικά θα αποζημιωθεί για τα 5 χιλιάδες περιστατικά».

«Κούρεμα» κόκκινων δανείων από διαχειριστές στην Ελλάδα

Ενόψει της κατάργησης προστασίας α' κατοικίας – Πέντε παραδείγματα ρυθμίσεων – Μείωση 20% έως 30%

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Οχι μόνο οι τράπεζες, αλλά και οι διαχειριστές δανείων (servicers) κάνουν πλέον ρυθμίσεις σε «κόκκινους» δανειολήπτες, σύμφωνα με στοιχεία που συλλέγουν οι υπηρεσίες του υπουργείου Οικονομικών, ενόψει του νέου πτωχευτικού και της κατάργησης της προστασίας της πρώτης κατοικίας από 30 Απριλίου.

Στόχος του υπουργού Οικονομικών Χρήστου Σταϊκούρα είναι να ρυθμιστούν όσο περισσότερα δάνεια γίνεται στους δύο μισους μήνες που απομένουν, είτε μέσω της πλατφόρμας είτε απευθείας με τράπεζες και servicers.

Οι ρυθμίσεις των servicers, για τις οποίες έχει ενημερωθεί το υπουργείο, περιλαμβάνουν «κούρεμα» του δανείου, που μπορεί να φτάνει το 20%-30%, επιμήκυνση και μικρότερη δόση.

Χαρακτηριστικά, στα γραφεία του υπουργείου έχουν φτάσει, μεταξύ άλλων, τα εξής παραδείγματα ρυθμίσεων δανείων από servicers, τα οποία μετά τη ρύθμιση εξυπηρετούνται κανονικά:

- Στεγαστικό δάνειο αγρότη για αγορά πρώτης κατοικίας στη Νάξο, διάρκειας 15 ετών, ύψους 100.000 ευρώ και με δόση 598 ευρώ, ρυθμίστηκε με «κούρεμα» 25.000 ευρώ (25%) προσαρμόζοντας το δάνειο στις 75.000 ευρώ και τη δόση στα 282 ευρώ.

- Επιχειρηματικό δάνειο μικρομεσαίου επιχειρηματία στη Νίκαια, αξίας 135.000 ευρώ, διάρκειας 20 ετών, με προσημείωση την κύρια κατοικία του και δόση 818 ευρώ, ρυθμίστηκε με «κούρεμα» 35.000 ευρώ (26%), μειώνοντας το δάνειο

Τα funds έχουν αγοράσει δάνεια περίπου 40 δισ. σε τιμές 5%-35% του ύψους τους.

στις 100.000 ευρώ. Επίσης, αυξήθηκε η διάρκεια κατά 5 έτη και μειώθηκε η δόση στα 423 ευρώ.

- Στεγαστικό δάνειο ιδιωτικού υπαλλήλου για αγορά πρώτης κατοικίας στο Ηράκλειο Αττικής, διάρ-

Στόχος του υπουργού Οικονομικών Χρήστου Σταϊκούρα είναι να ρυθμιστούν όσο το δυνατόν περισσότερα δάνεια πριν από την εφαρμογή του νέου πτωχευτικού, σε περίπου δύο μισους μήνες.

κειας 25 ετών, ύψους 185.000 ευρώ και με δόση 656 ευρώ, βρισκόταν σε καθυστέρηση 13 μηνών. Το δάνειο «κουρεύτηκε» κατά 40.000 ευρώ (21,6%), στις 145.000 ευρώ, και η δόση μειώθηκε στα 514 ευρώ.

- Στεγαστικό δάνειο δημοσίου υπαλλήλου για αγορά πρώτης κατοικίας στην Ελευσίνα, διάρκειας 15 ετών, ύψους 110.000 ευρώ, με δόση 658 ευρώ, ρυθμίστηκε με «κούρεμα» 30.000 ευρώ (27%), μει-

ώνοντας το δάνειο στις 80.000 ευρώ και η διάρκεια επιμηκύνθηκε στα 25 χρόνια, ενώ η δόση χαμήλωσε στα 292 ευρώ.

- Επιχειρηματικό δάνειο μικρομεσαίας επιχείρησης στην Ηλιού-

πολη αξίας 87.000 ευρώ, διάρκειας 15 ετών, με προσημείωση την πρώτη κατοικία και δόση 688 ευρώ, ρυθμίστηκε με «κούρεμα» 27.000 ευρώ (31%), μειώνοντας το δάνειο στις 60.000 ευρώ και επιμήκυνση κατά 10 χρόνια, ενώ η δόση μειώθηκε στα 254 ευρώ.

Σημειώτουν ότι τα funds έχουν αγοράσει δάνεια περίπου 40 δισ. σε τιμές 5%-35% του ύψους τους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των τραπεζών, εξάλλου, 43.400 δανειολήπτες, με δάνεια ύψους 3 δισ. ευρώ, ήρθαν το β' εξάμηνο του 2019 σε απευθείας συνεννόηση μαζί τους και προχώρησαν σε ρύθμιση, χωρίς να περάσουν από την πλατφόρμα.

Ενα τέτοιο παράδειγμα ρύθμισης αφορά οφειλή 140.000 ευρώ, με δόση 815 ευρώ, υπολειπόμενη διάρκεια 19 χρόνια και αξία ακινήτου 150.000 ευρώ. Στην περίπτωση αυτή δεν έγινε «κούρεμα», αλλά μειώθηκε το επιτόκιο από 3,12% σε 2,12%, επιμηκύνθηκε η διάρκεια και συμφωνήθηκε η δόση να περιοριστεί στα 260 ευρώ για τρία χρόνια και να αυξάνεται στη συνέχεια κατά 15% ανά τρίμηνο.

TRIOLOGY

LIMASSOL SEAFRONT

Above *all* Your ultimate investment

Prime location & design

Right on the seafront, in the city centre. Apartments, offices, private oasis and public plaza, all designed with you in mind.

Unrivalled facilities & services

The only place to live, work and play in Cyprus. On-site management, concierge and rental services to support your investment.

Renowned credibility

Reputable local and international experts in high-rise development with a proven history and track record. We deliver on our promise!

Excellent value

The best product, at the best price in Limassol. Financing secured, all permits issued and construction of all three towers on schedule.

Apartments and offices for sale
Cyprus +357 25 362 800

TRIOLOGYLIMASSOL.COM

FEB 2020

Δώσαμε 180 εκατ. στην ΕΕ το 2018 και πήραμε 264 εκατ.

Η Λευκωσία βρίσκεται πιο κοντά στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Μεγάλη συζήτηση γίνεται αναφορικά με τον Προϋπολογισμό της ΕΕ και του έκτακτου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με αντικείμενο το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021-2027. Οι συζητήσεις για το επόμενο δημοσιονομικό πλαίσιο είναι τρεις και έχουν δημιουργηθεί δύο «στратόπεδα», με τις τέσσερις πιο ισχυρές χώρες της ΕΕ βάσει των οικονομικών τους δυνατοτήτων, τους λεγόμενους «καθαρούς συνεισφορείς» να είναι το ένα και όλα τα άλλα κράτη το άλλο στρατόπεδο. Έτσι, η Αυστρία, η Ολλανδία, η Σουηδία και η Δανία, υποστηρίζουν πως δεν πρέπει να δώσουν πάνω από το 1% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) της ΕΕ. Από την άλλη, υπάρχουν χώρες όπως η Κύπρος που δεν τάσσεται υπέρ της σημαντικής αύξησης του ορίου του νέου Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου (ΠΔΠ) της ΕΕ μετά το 2020, αλλά είναι πιο κοντά στην πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που μέχρι πρότινος ήταν να αυξηθεί στο 1,1% του ΑΕΕ της ΕΕ. Υπάρχει δε και μία τρίτη πρόταση, αυτή του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου, που θέλει το δημοσιονομικό πλαίσιο να πάει στο 1,3% του ΑΕΕ της ΕΕ. Μέχρι την Παρασκευή το απόγευμα πάντως, το ΚΥΠΕ μετέφερε πως στο 1,059% του κοινοτικού ΑΕΠ κινείται η νέα συμβιβαστική πρόταση του Πρόεδρου του

Τα ποσά που συνεισφέρει η Κύπρος βοηθούν στη χρηματοδότηση προγραμμάτων και έργων σε όλες τις χώρες της ΕΕ.

Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, για τον επόμενο πολυετή προϋπολογισμό της ΕΕ, μειωμένη από τον αρχικό υπολογισμό για 1,074% του ΑΕΠ. Αυτό στην πράξη εξηγούσε πως σημαίνει μια μείωση 41 δισ. από την πρώτη πρόταση της Κομισιόν και μια δεύτερη μείωση 26 δισ. ευρώ από την πρώτη πρόταση Μισέλ. «Το 1,059% μεταφράζεται σε 1,068 τρισεκατομμύρια ευρώ για την επόμενη

επταετία, σύμφωνα με τα όσα μεταφέρουν στις Βρυξέλλες διπλωματικές πηγές του Συμβουλίου», μετέδιδε το ΚΥΠΕ.

Η Κύπρος όμως πόσα χρήματα καταβάλλει και πόσα εισπράττει; Το ποσό που καταβάλλει κάθε χώρα της ΕΕ στον προϋπολογισμό της ΕΕ υπολογίζεται με δίκαιο τρόπο, ανάλογα με τους πόρους της. Όσο μεγαλύτερη είναι η οικονομία μιας χώρας, τόσο περισσότερα χρήματα καταβάλλει αυτή —και αντιστρόφως. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ δεν αποσκοπεί στην αναδιανομή του πλούτου, αλλά εστιάζει στις ανάγκες των Ευρωπαίων πολιτών συνολικά. Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων που αφορούν το έτος 2018, η συνολική συνεισφορά στον προϋπολογισμό της ΕΕ ανερχόταν στα 0,180 δισ. ευρώ, όπου ισοδυναμεί με το 0,89 % της κυπριακής οικονομίας. Ωστόσο, οι συνολικές δαπάνες της ΕΕ στην Κύπρο για το 2018 ανήλθαν στα 0,264 δισ. ευρώ, και ισοδυναμούν με το 1,31 % της κυπριακής οικονομίας. Επισημαίνεται πως, τα ποσά που συνεισφέρει η Κύπρος στον προϋπολογισμό της ΕΕ βοηθούν στη χρηματοδότηση προγραμμάτων και έργων σε όλες τις χώ-

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ δεν αποσκοπεί στην αναδιανομή του πλούτου, αλλά εστιάζει στις ανάγκες των Ευρωπαίων πολιτών συνολικά.

ρες της ΕΕ, όπως η κατασκευή δρόμων, επιδότηση ερευνητών και προστασία του περιβάλλοντος.

Βάσει στοιχείων που έχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι σημαντικότεροι τομείς της οικονομίας της Κύπρου το 2018 ήταν το χονδρικό και λιανικό εμπόριο, οι μεταφορές, οι υπηρεσίες στεγάσας και εστίασης (25,3 %), η δημόσια διοίκηση, η άμυνα, η εκπαίδευση, η ανθρώπινη υγεία και η κοινωνική πρόνοια (19,3 %), καθώς και οι επαγγελματικές, επιστημονικές, τεχνικές, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες (10,4 %). Το εμπόριο εντός της ΕΕ αντιπροσωπεύει το 28 % των εξαγωγών της Κύπρου (το 6 % κατευθύνεται στην Ελλάδα και το 2 % στην Ιταλία), ενώ εκτός της ΕΕ το 15 % των εξαγωγών κατευθύνεται στις Νήσους Κάιμαν και το 9 % στη Λιβύη. Όσον αφορά τις εισαγωγές, το 57 % προέρχεται

από κράτη μέλη της ΕΕ (18 % από την Ελλάδα και 8 % από την Ιταλία), ενώ εκτός ΕΕ το 7 % προέρχεται από τη Νότια Κορέα και το 6 % από το Ισραήλ.

Όχι ένσταση

Ο πρώην υπουργός Οικονομικών της Κύπρου Χάρης Γεωργιάδης όταν είχε τοποθετηθεί για το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της ΕΕ, είχε ξεκαθαρίσει ότι «η Κύπρος δεν είναι υπέρ της σημαντικής αύξησης του προϋπολογισμού, ωστόσο δεν φέρει ένσταση σε κάποια αύξηση προϋπολογισμού και αυτό γιατί είναι θέμα χρόνου η Κύπρος να γίνει συνεισφορέας του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού». Είχε σημειώσει χαρακτηριστικά πως «τα προηγούμενα χρόνια, η χώρα βρισκόταν σε ουδέτερη φάση, ενώ η τελευταία αύξηση που υποστήριξε η Κύπρος ήταν 1,08%».

Είχε καταλήξει με το εξής: «Όσον αφορά την κατανομή του προϋπολογισμού, στο πλαίσιο του 2014-2020 η κατανομή ήταν 34% για την πολιτική συνοχής, 35,5% για την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) και 24% για όλα τα άλλα προγράμματα, η αρχική πρόταση της Κομισιόν για το ΠΔΠ 2021-2027 είναι ένα ποσοστό λίγο πιο κάτω από το 30% για τις δύο πρώτες πολιτικές και αύξηση στο 36% υπέρ των νέων πολιτικών που αφορούν τους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας, της στήριξης των επενδύσεων, τη μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων, την ασφάλεια και την άμυνα. Οι συζητήσεις επιχειρούν κάποια μείωση του προϋπολογισμού για τις νέες πολιτικές και αύξηση του ποσοστού για την ΚΑΠ και την πολιτική συνοχής, σε σχέση με την αρχική πρόταση της Κομισιόν».

Ευκαιρία στον δημόσιο τομέα για πρόωρη αφυπηρέτηση

Επιμέλεια **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑΣ**

Τη δυνατότητα να αφυπηρετήσουν πρόωρα από το δημόσιο 4.088 άτομα έδωσε την Παρασκευή η Βουλή των Αντιπροσώπων. Οι εν δυνάμει υποψήφιοι που πληρούν τα κριτήρια για πρόωρη αφυπηρέτηση είναι 4.088, από τους οποίους 1.175 είναι εκπαιδευτικοί και 2.913 είναι υπάλληλοι του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Έτσι, δίνεται κίνητρο στους υπαλλήλους της κρατικής υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα να υποβάλουν αίτηση για πρόωρη συνταξιοδότηση εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του νόμου, χωρίς να υφίστανται αναλογιστική μείωση στα συνταξιοδοτικά τους ωφελήματα για υπηρεσία από την 1η Ιανουαρίου 2013 και έπειτα. Σύμφωνα με επίσημη ανακοίνωση που έφτασε στην Ολομέλεια, εμπειρογνώμονας αναλογιστής του Υπουργείου Οικονομικών αναφέρει πως το δημοσιονομικό κόστος από την κατάργηση της αναλογιστικής μείωσης, στην περίπτωση που όλοι οι δικαιούχοι επιλέξουν να αποχωρήσουν, αναμένεται να φτάσει περίπου στα 50 εκατ. αναφέρει το ΥΠΟΙΚ.

Το δημοσιονομικό κόστος από την κατάργηση της αναλογιστικής μείωσης, στην περίπτωση που όλοι οι δικαιούχοι επιλέξουν να αποχωρήσουν, αναμένεται να φτάσει περίπου στα 50 εκατ. αναφέρει το ΥΠΟΙΚ.

της ισχύουσας νομοθεσίας που κρίθηκαν αντισυνταγματικές και εισηχθούν νέες ρυθμίσεις που αφορούν τους δικαιούχους σύνταξης χήρας και τέκνου.

Το νόμο, με τον οποίο παρέχεται κίνητρο στους υπαλλήλους της κρατικής υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, ψήφισε η Ολομέλεια της Βουλής με 32 ψήφους υπέρ, 1 εναντίον και 2 αποχές.

Με αστερίσκους

Παρά την ψήφιση του νομοσχεδίου σε νόμο την Παρασκευή, οι εργοδότες είχαν αντίρρηση από την πρώτη στιγμή που είχε πρωτοπαρουσιαστεί. Με επιστολή της προς τον υπουργό Οικονομικών Κωνσταντίνο Πετρίδη, η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) είχε δηλώσει ότι δεν πρέπει να εφαρμοστεί το προωθούμενο Σχέδιο Πρόωρης Αφυπηρέτησης (ΣΠΑ) πριν υλοποιηθούν οι βασικές μεταρρυθμίσεις στην Δημόσια Υπηρεσία, την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Εκπαίδευση. Υπογράμμισε ότι μόνο μετά την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων θα καταστούν σαφείς οι ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό, τόσο αριθμητικά όσο και λειτουργικά, ενώ σε περίπτωση που η πορεία εφαρμογής του ΣΠΑ είναι μη αναστρέψιμη, επιβάλλεται η εισαγωγή δικλίδων ασφαλείας και σύνδεση του Σχεδίου με όρους και προϋποθέσεις που θα επιφέρουν στον φορολογούμενο πραγματικό οικονομικό και κοινωνικό όφελος.

Έτσι ώστε το ΣΠΑ να μην λειτουργήσει αποκλειστικά και μόνο για ικανοποίηση ενός ακόμα αιτήματος των εργαζομένων του Δημοσίου. Βάσει μελετών της ΟΕΒ, στοιχεία που είχαν σταλεί στον Υπουργό, σε περίπτωση που όλοι όσοι έχουν συμπληρωμένη υπηρεσία 400 μνημών ασκήσουν το δικαίωμα πρόωρης αφυπηρέτησης μολís προσφερθεί η δυνατότητα, το Δημόσιο θα έχει οικονομικό όφελος σε ένα ορίζοντα πέντε περίπου ετών της τάξης των 65 εκατομμυρίων ευρώ. «Το όφελος αυτό προκύπτει κυρίως από την διαφορά του μισθού όσων θα έχουν φύγει με τον μισθό όσων θα έχουν προσληφθεί. Γίνεται δηλαδή η υπόθεση ότι όσοι φύγουν θα αντικατασταθούν με ισο αριθμό στις ίδιες θέσεις εργασίας», εξηγούσε. Ταυτόχρονα όμως είχε πει πως «υπάρχει κόστος για το Κράτος που είναι η απώλεια του πέναλτι, το ύψος του οποίου υπολογίζεται γύρω στα 30 εκατομμύρια ευρώ αν όλοι οι δικαιούχοι κάνουν χρήση. Αυτό οδηγεί σε καθαρό όφελος για το Κράτος της τάξης των 35 περίπου εκατομμυρίων ευρώ. Το εν λόγω όφελος ωστόσο, θα μπεντιστεί σε χρονικό ορίζοντα περίπου 20 ετών». Κατέληγε με το εξής: «Αυτό θα γίνει κυρίως μέσα από τις προαγωγές και αναβαθμίσεις αλλά και μέσα από το γεγονός ότι όλοι όσοι θα εισέλθουν στο Δημόσιο, θα εισέλθουν μέχρι και πέντε χρόνια νωρίτερα από ότι θα εισέρχονταν χωρίς το ΣΠΑ».

Βραβείο Μηχανικής ΕΤΕΚ 2020 με χρηματικό έπαθλο €10.000

Της **ΜΥΡΤΩΣ ΒΟΡΕΑΚΟΥ**

Η ανάπτυξη με κοινωνικό πρόσημο και έμφαση στο περιβάλλον, την ενέργεια, την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, την κατασκευή, την αειφορία και την κοινωνία της πληροφορίας, προϋποθέτει τη συμβολή της μηχανικής επιστήμης σε όλα τα επίπεδα, με στόχο την αύξηση του αντίκτυπου της έρευνας και καινοτομίας στην οικονομία, την απασχόληση και κατ' επέκταση στην κοινωνία και την καθημερινή ζωή των πολιτών, στην Κύπρο και διεθνώς. Ο ρόλος των μηχανικών στη σύγχρονη οικονομία της γνώσης και δημιουργικότητας είναι καθοριστικός, και θεωρείται κλειδί για τη μετατροπή των αποτελεσμάτων της έρευνας σε τεχνολογία, καινοτομία, καθώς και νέα προϊόντα και υπηρεσίες.

Το ΕΤΕΚ, θέλοντας να διευρύνει την κατανόηση και γνώση των πολιτών για τη μηχανική επιστήμη και το επάγγελμα του μηχανικού, ως προς αυτόν τον σημαντικό ρόλο, αποφάσισε το 2015 να θεσπίσει το Βραβείο Μηχανικής ΕΤΕΚ. Το Βραβείο απονέμεται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μέλος του ΕΤΕΚ, ή σε έργο, δράση ή ενέργεια με κεντρικό στόχο την ανάδειξη των σύγχρονων εξελίξεων και επιτευγμάτων της μηχανικής επιστήμης και έμφαση στη σημαντική συμβολή τους στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το 2015, το Βραβείο Μηχανικής είχε απονεμηθεί στο χρηματοδοτούμενο από το Έβδομο Πακέτο Πλαίσιο Έργο "Lynceus" το οποίο αφορούσε τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος εντοπισμού και ασφαλούς εκκένωσης πλοίων σε περίπτωση ατυχήματος, αξιοποιώντας τεχνολογίες αιχμής στο θεματικές των ασύρματων δικτύων και της ψηφιακής επεξεργασίας σημάτων. Το 2017 το Βραβείο απονεμήθηκε στον μηχανικό Αντώνη Κουντούρη, για τον σχεδιασμό, παραγωγή και εμπορική αξιοποίηση του τιμμεντοκονιάματος πολυουρεθάνης THERMINK, το οποίο παράγεται από απόβλητα πολυουρεθάνης, δημιουργώντας

Το Επιμελητήριο συμπληρώνει φέτος 30 χρόνια λειτουργίας.

προστιθέμενη αξία στην εγχώρια βιομηχανική παραγωγή και συμβάλλοντας στην εφαρμογή καινοτομίας στη διαχείριση των οικονομικών αποβλήτων.

Το ίδιο έτος απονεμήθηκε εύφημος μνεία στην ευρεσιτεχνία RampCo, μια τεχνολογικά προηγμένη αναδιπλούμενη και μεταφορένη πλάτφορμα, η οποία μέσω ενός καινοτόμου μηχανισμού κίνησης επιδιώκει την αυτόνομη εξυπηρέτηση πρόσβασης ατόμων σε τροχοκάθισμα σε υποδομές ή κτήρια χωρίς κατάλληλες πρόνοιες. Εύφημος μνεία απονεμήθηκε επίσης και στον μηχανικό Θεόδωρο Κασκίρη για τον εντοπισμό, ετοιμασία τεκμηρίωσης, επιτυχή εμπλοκή της ΑΗΚ και υλοποίηση έργου βελτιστοποίησης του δικτύου διανομής μέσων τάσης της Περιφέρειας Λευκωσίας, εργασία η οποία ήταν πέραν των καθηκόντων του αλλά εντέλει είχε σημαντικό όφελος για το περιβάλλον και την οικονομία.

Η συμμετοχή που θα λάβει το ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ 2020 κερδίζει χρηματικό βραβείο €10.000 ενώ το Βραβείο θα απονεμηθεί στο πλαίσιο της Τελετής Απολογισμού Δράσης 2017-2020 του ΕΤΕΚ. Η αξιολόγηση των συμμετεχόντων θα γίνει από επταμελή επιτροπή αξιολογών πανεπιστημιακών, ερευνητών και επαγγελματιών μηχανικών, η οποία θα κρίνει τον αντίκτυπο (εθνικό ή διεθνές), την προστιθέμενη αξία και τον συμβολισμό τους, καθώς και τον

βαθμό συνάφειάς τους με το ζητούμενο, που είναι η σημαντική συμβολή τους στην ανάπτυξη της χώρας. Θα αξιολογηθούν, επίσης, η καινοτομία, η αυθεντικότητα και η πρωτοτυπία κάθε υποψηφιότητας.

Τα Έντυπα Αίτησης Συμμετοχής για υποβολή υποψηφιότητας πρέπει να υποβληθούν στα γραφεία του ΕΤΕΚ, στην οδό Κερβέρου 8, 1016 Λευκωσία, αυτοπροσώπως ή ταχυδρομικά, σε φάκελο με την ένδειξη ΒΡΑΒΕΙΟ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΤΕΚ 2020, το αργότερο μέχρι και τη Δευτέρα 6 Απριλίου 2020 και ώρα 14:00. Έντυπα αιτήσεων μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να προμηθευτούν από τα γραφεία του ΕΤΕΚ ή από την ιστοσελίδα του ΕΤΕΚ www.etek.org.cy/site-article-2408-44-el.php, όπου μπορούν να βρουν και αναλυτικές πληροφορίες για τα κριτήρια συμμετοχής, τη διαδικασία αίτησης και τα κριτήρια αξιολόγησης των συμμετεχόντων. Το ΕΤΕΚ, από το 1990 είναι ο θεσμοθετημένος τεχνικός σύμβουλος της Πολιτείας και οργανισμός όλων των Κύπριων μηχανικών. Ιδρύθηκε με τον Νόμο 224/1990 και είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με αρετή Διοίκηση. Σκοπός του ΕΤΕΚ, τον οποίο υπηρετεί με επαγγελματισμό, επιστημονικότητα και αμεροληψία, εδώ και 30 χρόνια, είναι η προαγωγή της επιστήμης στους διάφορους τομείς που σχετίζονται με την ειδικότητα των μελών του, της μηχανικής και της τεχνολογίας γενικά και την ανάπτυξη τους για αυτοδύναμη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της Δημοκρατίας.

Η Μυρτώ Βορέακου είναι αρχιτέκτονας, Επιστημονικός Λειτουργός του ΕΤΕΚ.

Γρήγορη και φθηνή η διαμεσολάβηση

Από τις πιο δημοφιλείς μορφές εναλλακτικής επίλυσης διαφορών παγκοσμίως για να μειωθούν τα ΜΕΔ

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Κάιζοντας πάνω στο κοινό νομικό σύστημα του Ηνωμένου Βασιλείου και της Κύπρου, η Βρετανική Ύπατη Αρμοστεία διοργάνωσε διήμερο εργαστήριο περί τα τέλη Ιανουαρίου για Τεχνικές Διαπραγμάτευσης, σε συνεργασία με την εταιρεία AISM Management Ltd. Εκείνο που κατέστη σαφές κατά το εργαστήριο, είναι πως η μέση περίοδος για να κλείσει μια υπόθεση στα κυπριακά δικαστήρια

Ενα κυπριακό δικαστικό σύστημα που «παλεύει με όγκο χαρτιών», σε γραφεία που δεν έχουν σχεδιαστεί «για το σήμερα».

είναι από τις πιο μακρές στην Ευρώπη, καθώς βρίσκεται σήμερα στα 6,3 χρόνια. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και το Ανώτατο Δικαστήριο της Κύπρου αναγνώρισαν ότι μέρος της λύσης του προβλήματος στην καθυστέρηση απόδοσης δικαιουσύνες είναι η αύξηση του αριθμού των εμπορικών υποθέσεων που μπορούν να λυθούν μέσω δομημένου μηχανισμού επίλυσης διαφορών. Μεταξύ των ομιλητών του εργαστηρίου ήταν και ο Τιμ Χάρντι. Ο κ. Χάρντι, διεθνής διαιτητής και διαμεσολαβητής, ανέφερε κατά την παρουσίασή του πως η διαπραγμάτευση αποτελεί βασική δεξιότητα επιβίωσης, την οποία όλοι εξασκούμε εν αγνοία μας καθημερινά στην προσωπική μας ζωή. Ο κ. Χάρντι, σε συνέντευξή του στην «Κ», επισημαίνει πως οι τεχνικές διαπραγμά-

Ο κ. Χάρντι είναι διαπιστευμένος διαμεσολαβητής και έχει χειριστεί πάνω από 100 διαμεσολαβήσεις, που ειδικεύονται σε όλες τις πτυχές της επίλυσης εμπορικών διαφορών, συμπεριλαμβανομένων υψηλών προστίμων, σύνθετων εταιρικών, οικονομικών και εμπορικών διαφορών. Είναι επίσης μέλος του CIArb και διορίζεται τακτικά ως διαιτητής, κριτής και εμπειρογνώμονας.

τεύσης είναι σημαντικές σε όλο το φάσμα των επαγγελματικών υπηρεσιών και είναι συχνά φθηνότερο και αποτελεσματικότερο να διαπραγματευτεί μια λύση από το να εισέλθεις σε δικαστικές διαδικασίες. Ο κ. Χάρντι είναι διαπιστευμένος διαμεσολαβητής και έχει χειριστεί πάνω από 100 διαμεσολαβήσεις, που ειδικεύονται σε όλες τις πτυχές της επίλυσης εμπορικών διαφορών, συμπεριλαμβανομένων υψηλών προστίμων, σύνθετων εταιρικών, οικονομικών και εμπορικών διαφορών. Είναι επίσης μέλος του CIArb και διορίζεται τακτικά ως διαιτητής, κριτής και εμπειρογνώμονας.

- Τι είναι η διαμεσολάβηση και πού μπορεί να χρησιμοποιηθεί;
- Η διαμεσολάβηση είναι από τις πιο δημοφιλείς μορφές εναλλακτικής

επίλυσης διαφορών, η οποία είναι επί της ουσίας η εναλλακτική οδός πριν οδηγηθούν προς τα δικαστήρια οι διαδικασίες. Οι δύο πλευρές επιλέγουν ένα ουδέτερο τρίτο μέρος για να ενεργήσει ως Διαμεσολαβητής, ο οποίος τους βοηθά να διαπραγματευτούν μια λύση. Συνήθως μια διαμεσολάβηση περιλαμβάνει μια πλήρη ημέρα συνεδριάσεων και στις περισσότερες περιπτώσεις η διαφωνία επιλύεται.

- Η διαδικασία της διαμεσολάβησης και της επίλυσης των διαφορών υποθέτω πως βρίσκεται βαθιά ως μια πιο γρήγορη και φθηνότερη λύση σε σχέση με το να οδηγηθεί στα δικαστήρια. Ισχύει κάτι τέτοιο; Ποια τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα.

- Χρειάζονται μόνο λίγες μέρες για να ολοκληρωθεί μια διαμεσολάβηση και όπως προείπα, στις περισσότερες διαδικασίες τέτοιου τύπου χρειάζεται μόνο μια πλήρης ημέρα συνεδριάσεων. Όπως αντιλαμβάνεστε, δεν μπορεί να συγκριθεί με το χρόνο που απαιτείται για να οδηγηθεί μια υπόθεση στα δικαστήρια, άρα εκ των πραγμάτων είναι πολύ φθηνότερη και ταχύτερη. Φυσικά, δεν υπάρχει κάποια εγγύηση ότι μια διαμεσολάβηση θα οδηγήσει σε διευθέτηση, οπότε το κόστος της διαμεσολάβησης μπορεί να αποτελέσει στο τέλος πρόσθετη δαπάνη για τα μέρη. Ωστόσο, οι περισσότερες διαμεσολαβήσεις έχουν αίσιο τέλος και καταλήγουν σε μια ενδεδειγμένη λύση που ικανοποιεί και τα δύο μέρη. Ταυτόχρονα, ακόμη και αν δεν έχει

επιτευχθεί λύση, ως αποτέλεσμα της διαδικασίας, τα δύο μέρη γνωρίζουν αρκετά για τα δυνατά τους σημεία αλλά και τις αδυναμίες τους. Αρκετές φορές, προκύπτει μια λύση στο άμεσο μέλλον.

- Μέχρι πριν από κάποια χρόνια στην Κύπρο ο μοναδικός τρόπος επίλυσης μιας διαφοράς μεταξύ δύο μερών ήταν η προσφυγή στη δικαιοσύνη. Η οικονομική κρίση όμως έφερε στο προσκήνιο αυτό τον επαγγελματικό κλάδο. Είναι κλάδος που ήρθε για να μείνει; Ποια η θέση σας.

- Η διαμεσολάβηση είναι μια πολύ ισχυρή διαδικασία που επιτρέπει στα μέρη να βρουν μια λύση μεταξύ τους, αντί να έρθει λύση που θα επιβληθεί από έναν δικαστή. Πρόσθετα, εκείνος θα βγάλει απόφαση που συνήθως κάποιος θα θερίσει και κάποιος θα χάσει. Είναι μία τόσο φθηνότερη και γρηγορότερη διαδικασία, και έχει εμπορικό νόημα να γίνει προσπάθεια για διαμεσολάβηση σχεδόν σε κάθε διαμάχη. Από την εμπειρία μου, με την πάροδο του χρόνου, όταν οι πελάτες εκτιμήσουν τα οφέλη, τότε κατ' επέκταση και οι δικηγόροι θα αναγνωρίσουν τα οφέλη της και θα την ενσωματώσουν στην πρακτική τους. Μπορεί να χρειαστεί χρόνος, αλλά είναι εδώ σίγουρα για να μείνει.

Λύση στα ΜΕΔ
- Η Κύπρος είναι χώρα που αντιμετωπίζει ακόμα μεγάλα προβλήματα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Θα μπορούσαν να είχαν μειωθεί γρηγορότερα και αποτελεσματικότερα αν λειτουργούσε ευρέως στη χώρα από το 2013 ο θεσμός της διαμεσολάβησης;
- Η διαμεσολάβηση μπορεί και κατά τη γνώμη μου και πρέπει να

χρησιμοποιηθεί άμεσα για να επιταχυνθεί η μείωση των προβλημάτων που φέρνουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Στην ιδανική περίπτωση, τα δάνεια θα έπρεπε να περιλαμβάνουν ρήτρα που θα απαιτούσε διαμεσολάβηση εάν υπάρξει πρόβλημα, αλλά και έτσι, τίποτα δεν εμποδίζει τα μέρη να χρησιμοποιήσουν τη διαμεσολάβηση. Η εμπειρία από διαδικασίες στο Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία έδειξε ότι τα συστήματα διαμεσολάβησης μπορούν να σχεδιαστούν για να αντιμετωπίσουν συστηματικά προβλήματα με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και να τα λύσουν γρήγορα με μικρό κόστος.

- Αναμένεται η μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος της Κύπρου, με τους υπεύθυνους να υποσχόνται μεταξύ άλλων, πιο γρήγορο κλείσιμο υποθέσεων. Χρειάζεται μεταρρύθμιση το δικαστικό σύστημα της Κύπρου και γιατί;
- Ομολογώ πως είναι ένα πολύ ενδιαφέρον ερώτημα, αλλά δεν είμαι ο αρμόδιος να απαντήσω καθώς δεν έχω εμπειρία από μία δικαστική διαδικασία στην Κύπρο. Εντούτοις, έκανα επίσκεψη στο Επαρχιακό Δικαστήριο στη Λευκωσία πριν μερικές εβδομάδες και είδα ένα δικαστικό σύστημα που «παλεύει με όγκο χαρτιών», σε γραφεία που δεν έχουν σχεδιαστεί «για το σήμερα». Το προσωπικό εργάζονταν σε πολύ μικρό χώρο, με στοιβές χαρτιού και χωρίς εμφανές σύστημα αρχειοθέτησης. Παρόλη την παραπάνω θέση μου, θεωρώ ότι θα ήταν λάθος να πιστεύουμε ότι ένα νέο σύστημα πληροφορικής θα έλυσε το πρόβλημα. Καταλήγοντας θα πω πως όσο πιο γρήγορα γίνει μια μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος, με την αύξηση ικανών δικαστών και έχοντας σύγχρονη νοσοτροπία, τόσο καλύτερο θα είναι το αποτέλεσμα.

The Annual Baker Tilly Restructuring Summit

Cyprus: Restructuring Our Future

Hilton Park Hotel
Tuesday, 17th March 2020
09:00 - 13:00

Now, for tomorrow

Media Sponsor

4th Lecture of Academic Excellence

Paul Nurse FRS, Nobel Laureate
Control of the Cell Cycle

Thursday 27 February 2020, 7pm

Cyprus Theatre Organisation, Nicosia

RSVP by Friday 21 February 2020
Tel: 99 122 472

EVENT SPONSOR

MEDIA SPONSOR

Οκτώ μέτρα για τον επαναπατρισμό των νέων που έφυγαν στην κρίση

Τι προτείνει ο ΣΕΒ για να ανασχεθεί το brain drain – Σε μία 10ετία έφυγαν 500.000

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Σχεδόν μισό εκατομμύριο Έλληνες εγκατέλειψαν τη χώρα την περίοδο 2008-2017, τελευταία χρονιά για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, αναζητώντας καλύτερη τύχη στο εξωτερικό, κυρίως στη Γερμανία και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε αντίθεση, μάλιστα, με ό,τι συνέβαινε με τα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα των δεκαετιών του '50 και του '60, η πλειονότητα όσων έφυγαν αφορά αποφοίτους ανώτατης εκπαίδευσης, οι οποίοι στην Ελλάδα αδυνατούσαν να βρουν δουλειά και κυρίως αδυνατούσαν να βρουν δουλειά με μισθό ισάξιο των προσόντων τους. Σε ειδική έκθεση που δημοσιοποίησε ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) προτείνει σειρά μέτρων όχι μόνο για την ανάσχεση της τάσης φυγής από τη χώρα, αλλά ακόμη και για την αντιστροφή της, μέτρα που ξεκινούν από την ενίσχυση της μεταποίησης και τις συνενώσεις επιχειρήσεων έως τη μείωση –πάντα– του μη μισθολογικού κόστους.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα επίσημα στοιχεία, την περίοδο 2008-2017 έφυγαν από τη χώρα 467.765 Έλληνες πολίτες, με την καθαρή εκροή (εάν αφαιρεθεί, δηλαδή, ο αριθμός πολιτών που επέστρεψε στην Ελλάδα την ίδια περίοδο) να ανέρχεται σε 192.493 άτομα, αριθμός που αντιστοιχεί στο 1,9% του μέσου πληθυσμού της προαναφερθείσας περιόδου.

Το 86,3% αυτών που μετανάστευσαν ήταν ηλικίας 15-64 ετών, ενώ το 51,4% ανήκει στην πλέον παραγωγική ηλικιακή ομάδα (25-44 ετών) και σε απόλυτους αριθμούς πρόκειται για 125.397 άτομα. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι από το μέσο σύνολο του ελληνικού πληθυσμού που βρίσκεται στην ηλικιακή ομάδα 25-44 έτη, το 8,4% μετανάστευσε την περί-

Το brain drain σε αριθμούς

467.765
Έλληνες εγκατέλειψαν τη χώρα την περίοδο 2008-2017

6%-8%
των πτυχιούχων της χώρας παραμένουν στο εξωτερικό

35,6%
των επιχειρήσεων δυσκολεύονται στην κάλυψη θέσεων εργασίας

€3,1-4,2 δισ.
η δημόσια δαπάνη για την εκπαίδευση των πτυχιούχων που έφυγαν

ΠΗΓΗ: ΣΕΒ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μεταξύ άλλων, ζητεί να χορηγείται επίδομα μετεγκατάστασης.

οδο 2008-2017 και υπολογίζεται ότι το 4,6% παραμένει ακόμη στο εξωτερικό.

Πτυχιούχοι

Δεδομένου του γεγονότος ότι ο αριθμός των πτυχιούχων που μετανάστευσε την κρίσιμη δεκαετία υπολογίζεται ότι κυμαίνεται από 91.250 έως 123.289 (ανάλογα με τις παραδοχές για το ποσοστό των πτυχιούχων στις εκροές - εισροές), εκτιμάται ότι ένα ποσοστό της τάξεως του 5,9% έως 8% των Ελλήνων πτυχιούχων ηλικίας 25-64 ετών αποχώρησε από τη χώρα και παραμένει στο εξωτερικό.

Μία από τις βασικότερες αιτί-

ες είναι το χαμηλό επίπεδο των εισοδήμα. Το καθαρό μέσο ετήσιο εισόδημα που δήλωσαν οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το 2018 ήταν κατά 36% χαμηλότερο σε σχέση με αυτό που δήλωσαν το 2008 (12.320 ευρώ έναντι 19.278 ευρώ). Το αντίστοιχο μέσο ετήσιο εισόδημα στην Ε.Ε. είναι 26.704 ευρώ, ποσό υπερδιπλάσιο από αυτό στην Ελλάδα.

Στα μέτρα που προτείνει ο ΣΕΒ για την αντιμετώπιση του φαινομένου συγκαταλέγονται τα εξής:

- Αύξηση του ποσοστού της βιομηχανίας στο 12% του ΑΕΠ, από 9,6% που είναι σήμερα, και μεσοπρόθεσμα στο 15%. Ο ΣΕΒ εκτιμά ότι η σύγκλιση της ελληνικής βιομηχανίας με τις ευρωπαϊκές τάσεις θα δημιουργήσει σταδιακά 550.000 νέες θέσεις εργασίας.
- Παραγωγικά μεγέθυνση των επιχειρήσεων, ώστε να αυξηθεί η παραγωγικότητά τους. Η δημιουργία 8.000 περισσότερων

μεσαίων και μικρών επιχειρήσεων μέσα από ανακατανομή του αριθμού των πολύ μικρών επιχειρήσεων υπολογίζεται ότι θα προσθέσει 7,7 δισ. ευρώ στο ΑΕΠ και 100.000 θέσεις εργασίας έως το 2025.

- Ειδικό καθεστώς μειωμένων φορολόγησής για φυσικά πρόσωπα που εγκαθίστανται ως φορολογικοί κάτοικοι και συνάπτουν σύμβαση εξαρτημένης εργασίας στην Ελλάδα.
- Επιδότηση μισθού ή εργοδοτικών εισφορών για την πρόσληψη Ελλήνων με αποδεδειγμένη εργασιακή εμπειρία στο εξωτερικό.
- Χορήγηση επιδόματος μετεγκατάστασης.
- Σταδιακή μείωση των φορολογικών συντελεστών και των ασφαλιστικών εισφορών.
- Επιβράβευση της καλής απόδοσης των εργαζομένων.
- Παροχή της δυνατότητας τηλεργασίας ορισμένες ημέρες την εβδομάδα.

«Φρένο» στις αυθαίρετες χρεώσεις από 5ψήφιους τηλεφωνικούς αριθμούς

Μόνο με τη ρητή συγκατάθεση του χρήστη κινητού τηλεφώνου θα επιτυγχάνεται από εδώ και στο εξής η σύνδεσή του με τηλεφωνικές γραμμές υψηλών χρεώσεων. Την απόφαση αυτή έλαβε η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) με στόχο να περιορίσει το φαινόμενο των αυθαίρετων χρεώσεων μέσω χρήσης τηλεφωνικών συνδέσεων υψηλής χρέωσης. Η απόφαση αφορά τις Υπηρεσίες Πολυμεσικής Πληροφόρησης (ΥΠΠ), οι οποίες είναι υπηρεσίες αυξημένης χρέωσης και αφορούν ψηφοφορίες, διαγωνισμούς, αγορές (π.χ. κατέβασμα παιχνιδιών, ringtone, video), παιχνίδια από την τηλεόραση με συμμετοχή μέσω τηλεφώνου, υπηρεσίες πληροφόρησης (π.χ. καιρός), αστρολογία/χαρτομαντεία, υπηρεσίες εννληκών κ.ά. Το κόστος παροχής είναι ιδιαιτέρως υψηλό και μπορεί να φτάνει ακόμη και 6 ευρώ ανά λεπτό της ώρας. Οι πιο συνήθεις χρεώσεις ωστόσο είναι 2-3 ευρώ ανά λεπτό της ώρας.

Συντά οι επιχειρήσεις παραπλανούν τους χρήστες τηλεφώνων μέσω μηνυμάτων που αποστέλλονται από 5ψήφιους αριθμούς με αποτέλεσμα να εγγράφονται στις υπηρεσίες μη έχοντας καμία επίγνωση των όρων παροχής των υπηρεσιών. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα, η παραπλάνηση φτάνει στα όρια της εξαπάτησης, καθώς ο χρήστης δεν συνειδητοποιεί καν την εγγραφή του στην υπηρεσία. Ο αριθμός των καταγγελιών για τέτοιους είδους αυθαίρετες χρεώσεις έχει αυξηθεί υπέρμετρα τα τελευταία δύο με τρία χρόνια και ως συνέπεια η ΕΕΤΤ, έστω και με καθυστέρηση, τώρα λαμβάνει πιο αυστηρά μέτρα.

Σύμφωνα με τον νέο κώδικα δεοντολογίας παροχής ΥΠΠ που ενέκρινε η ολομέλεια της ΕΕΤΤ, ο χρήστης που επιθυμεί να εγγραφεί σε μία ΥΠΠ, με ή χωρίς συνδρομή, θα πρέπει:

1. Αφού καταχωρίσει τον τηλεφωνικό αριθμό του σε συγκεκριμένο δικτυακό τόπο, να λάβει άμεσα από την εταιρεία που παρέχει την ΥΠΠ μήνυμα sms, μέσω του οποίου να ενημερώνεται για το όνομα και το

κόστος της υπηρεσίας, τη γραμμή βοήθειας, καθώς και την επωνυμία της εταιρείας.

2. Στη συνέχεια, να αποστέλλει τη συγκατάθεσή του, μέσω ατελούς μηνύματος sms, εντός 5 λεπτών από τη χρονική στιγμή αποστολής του αρχικού μηνύματος. Σε περίπτωση που το μήνυμα συγκατάθεσης δεν αποσταλεί εντός του χρονικού ορίου των 5 λεπτών, η εγγραφή ακυρώνεται.

Σημειώνεται ότι μέχρι την αποστολή του παραπάνω μηνύματος, δεν χρεώνεται για την ΥΠΠ.

Οι παραπάνω ρυθμίσεις θα τεθούν σε ισχύ με τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εντός των επομένων ημερών. Πάντως η ΕΕΤΤ συνιστά στους καταναλωτές, πριν από την

Σύμφωνα με απόφαση της Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών, η σύνδεση θα γίνεται μόνο με τη ρητή συγκατάθεση του χρήστη.

καταχώριση του τηλεφωνικού αριθμού τους σε διαδικτυακούς τόπους για να εγγραφούν σε ΥΠΠ, να διαβάσουν προσεκτικά τους όρους και το κόστος. Το ίδιο ισχύει και για υπηρεσίες που προσφέρονται ή διαφημίζονται μέσω ηλεκτρονικών/έντυπων ΜΜΕ.

Ακόμη, η ΕΕΤΤ καλεί τους χρήστες τηλεφώνων να ενημερώνονται από τον πάροκό τους για τη δυνατότητα φραγής χρεώσιμων εισερχόμενων μηνυμάτων sms από σύντομους πενταψήφιους κωδικούς. Επίσης, μπορούν να ενεργοποιησουν τη φραγή μέσω των εφαρμογών που διαθέτουν οι πάροχοι. Τέλος, η ΕΕΤΤ ζητεί από τους χρήστες να επικοινωνούν άμεσα με την εταιρεία κινητής τηλεφωνίας σε περίπτωση που διαπιστώσουν αδικαιολόγητες χρεώσεις.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ

Ξεκινάει το νέο σύστημα ηλεκτρονικών βιβλίων

Στην ενεργοποίηση των ηλεκτρονικών βιβλίων που θα συμβάλουν στον περιορισμό της φοροδιαφυγής, αλλά και στη μείωση του διοικητικού κόστους των επιχειρήσεων και στη βελτίωση της αξιοπιστίας των συναλλαγών, προχωρεί το υπουργείο Οικονομικών με σχετική απόφαση που υπέγραψε ο υφυπουργός Οικονομικών Απόστολος Βεσυρόπουλος. Η απόφαση καθορίζει τις υποχρεώσεις των παρόχων (των εταιρειών που δημιουργούν το λογισμικό μετάδοσης δεδομένων) ηλεκτρονικής τιμολόγησης και τις διαδικασίες ελέγχου των τιμολογίων και στοιχείων λιανικής πώλησης. Με την ενεργοποίηση του νέου συστήματος, η εφορία αποκτά ένα ισχυρό ηλεκτρονικό μάτι στα τιμολόγια των επιχειρήσεων, αφού θα βλέπει, θα ελέγχει και θα δισταυρώνει αυτόματα τα στοιχεία που εμφανίζουν στα e-βιβλία τους τόσο οι εκδότες όσο και οι λήπτες των παραστατικών. Η αυτοματοποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών θα ξεκλειδώνει άμεσα τις επιστροφές φόρου εισοδήματος και ΦΠΑ που δικαιούνται οι συνεπείς επιχειρήσεις, οι οποίες σήμερα είναι υποχρεωμένες να περιμένουν για να λάβουν την επιστροφή φόρου.

Παράλληλα, τα e-βιβλία θα οδηγήσουν στην αυτοματοποίηση της συμπλήρωσης των φορολογικών δηλώσεων και θα απαλλάξουν τις επιχειρήσεις και τους επαγγελματίες από την υποβολή των συγκεντρωτικών καταστάσεων πελατών - προμηθευτών. Το όνομα της νέας ηλεκτρονικής πλατφόρμας θα είναι MyDATA, δηλαδή My Digital Accounting and Tax Application. Με το νέο σύστημα όλες οι επιχειρήσεις και οι ελεύθεροι επαγγελματίες θα πρέπει να δηλώνουν τα τιμολόγια τους και να συμπληρώνουν τα βιβλία τους με ηλεκτρονικό τρόπο και με άμεση σύνδεση με το Taxisnet.

ΠΡ. ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Πού χάνουν τη μάχη οι αλυσίδες από τα... ψιλικατζίδικα

Στο 40% το μερίδιο της λιανικής των μικρών καταστημάτων σε βασικά προϊόντα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Διόλου μικρή δεν είναι τελικά η λεγόμενη μικρή λιανική –περίπτερα, μίνι μάρκετ, καταστήματα φιλικών– καθώς τα στοιχεία δείχνουν ότι εκεί πραγματοποιείται το 40% του τζίρου των βασικών προϊόντων σούπερ μάρκετ. Το γεγονός, άλλωστε, ότι η διείσδυση της παραμένει υψηλή στις αγοραστικές συνήθειες των ελληνικών νοικοκυριών, την καθιστά ελκυστική και για τις μεγάλες αλυσίδες σούπερ μάρκετ, πολλές εκ των οποίων έχουν ενσωματώσει στο δικτύό τους τέτοιου τύπου καταστήματα, τα οποία λειτουργούν σχεδόν αποκλειστικά με τη μέθοδο της δικαιόχρησης (franchising).

Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ερευνών IRI Hellas, στο ενδεκάμηνο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2019 οι πωλήσεις των 25 βασικότερων κατηγοριών προϊόντων πρώτης ανάγκης που έγιναν στο κανάλι της μικρής λιανικής διαμορφώθηκαν σε 1,06 δισ. ευρώ, αποτελώντας το 40% του συνολικού τζίρου αυτών των προϊόντων. Σε σύγκριση με το αντίστοιχο ενδεκάμηνο του 2018 έχουν χαθεί από τη μικρή λιανική, πάντα με βάση τον τζίρο στις 25 βασικές κατηγορίες, 8 εκατ. ευρώ, ενώ την ίδια στιγμή τα σούπερ μάρκετ κέρδισαν 30 εκατ. ευρώ.

Σνακ, ροφήματα και γαλακτοκομικά αποτελούν το προνομιακό πεδίο για τη μικρή λιανική, με τον τζίρο που γίνεται σε αυτές τις κατηγορίες να μην απέχει πολύ από τον αντίστοιχο στα σούπερ μάρκετ.

Στο ενδεκάμηνο του 2019 οι πωλήσεις των σνακ διαμορφώθηκαν στη μικρή λιανική και στα σούπερ μάρκετ σε 442 εκατ. και 522 εκατ., αντιστοίχως, ενώ στα ροφήματα, τα αναψυκτικά και τα ποτά, οι πωλήσεις στα μίνι μάρκετ της γειτονιάς είναι μεγαλύτερες σε αξία από αυτές που γίνονται στα σούπερ μάρκετ: 394 εκατ. έναντι 360 εκατ. ευρώ.

Στο ενδεκάμηνο του 2019 οι πωλήσεις των σνακ διαμορφώθηκαν στη μικρή λιανική και στα σούπερ μάρκετ σε 442 εκατ. και 522 εκατ., αντιστοίχως, ενώ στα ροφήματα, τα αναψυκτικά και τα ποτά, οι πωλήσεις στα μίνι μάρκετ της γειτονιάς είναι μεγαλύτερες σε αξία από αυτές που γίνονται στα σούπερ μάρκετ: 394 εκατ. έναντι 360 εκατ. ευρώ. Στα γαλακτοκομικά υπερέχουν με αρκετή απόσταση τα σούπερ μάρκετ έναντι των μικρών σημείων πώλησης, καθώς ο τζίρος διαμορφώνεται σε 581 και 192 εκατ. ευρώ, αντιστοι-

Σνακ, ροφήματα και γαλακτοκομικά αποτελούν το προνομιακό πεδίο για τους μικρούς.

χως. Βεβαίως, μία βασική αιτία πίσω από τον σχετικά υψηλό τζίρο της μικρής λιανικής είναι ότι τα καταστήματα που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία πωλούν ακριβότερα σε σύγκριση με το σούπερ μάρκετ,

ειδικά στις πιο απομακρυσμένες περιοχές.

Σε περίπτωση δε, που δεν αποτελούν συνεργάτες (franchisees) κάποιας μεγάλης αλυσίδας λιανικής δεν έχουν περιθώρια για την πραγματοποίηση προσφορών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της IRI, οι τιμές στα προϊόντα τα οποία κυρίως διακινούν τα μικρά σημεία πώλησης είναι κατά μέσον όρο 20% υψηλότερες από τις αντίστοιχες στα σούπερ μάρκετ.

Ο άλλος, βεβαίως, λόγος είναι ο αριθμός των μικρών

σημείων πώλησης, ο οποίος παραμένει μεγάλος, παρά το κλείσιμο αρκετών καταστημάτων τα τελευταία χρόνια. Για παράδειγμα, στην Αττική αναλογεί ένα σούπερ μάρκετ ανά 3.800 κατοίκους, ενώ ένα μικρό σημείο πώλησης ανά 360 κατοίκους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της IRI, ο αριθμός των λεγόμενων «καταστημάτων ευκολίας» (μίνι μάρκετ, καταστήματα φιλικών) το 2018 διαμορφώθηκε σε 8.036 έναντι 8.459 το 2015, ενώ το 2009 έφταναν τα 12.828. Σχεδόν στο ήμισυ έχει μειωθεί ο αριθμός των περιπτέρων στα χρόνια της κρίσης, καθώς από 8.669 το 2009 το 2018 έφτασαν να είναι 4.638.

Μικρότερος σε σχέση με το 2009 είναι και ο αριθμός των σούπερ μάρκετ, όμως η μείωση είναι πολύ μικρότερη: το 2009 λειτουργούσαν 2.520 σούπερ μάρκετ, ενώ το 2018 2.462.

Δύο επιλογές έχουν, σύμφωνα με τους ειδικούς της αγοράς, τα μικρά σημεία πώλησης για να μην κλείσουν: είτε να αναζητήσουν καταφύγιο στην «αγκαλιά» μιας αλυσίδας σούπερ μάρκετ που έχει δίκτυο μικρών σημείων πώλησης με τα πλεονεκτήματα αλλά και τα μειονεκτήματα που έχει μία τέτοια συνεργασία, είτε να διαφοροποιηθούν από πλευράς παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων. Παραδοσιακά προϊόντα, παράδοση παραγγελιών κατ' οίκον, αλλά και πώληση έτοιμων ροφημάτων ή ακόμη και γευμάτων, είναι μερικά από τα παραδείγματα του εξωτερικού.

Τα φοιτητικά δάνεια αυξήθηκαν σε 1,51 τρισ. δολάρια εντός του 2019.

Ξεπέρασαν τα 14 τρισ. δολ. τα χρέη των αμερικανικών νοικοκυριών το 2019

Στο επίπεδο-ρεκόρ των 14,15 τρισ. δολ. διαμορφώθηκαν τα συνολικά χρέη των αμερικανικών νοικοκυριών, ιδίως λόγω της αύξησης των χρεών από στεγαστικά δάνεια.

Τα χρέη των Αμερικανών αυξήθηκαν κατά 601 δισ. δολ. το 2019, εκ των οποίων τα 433 δισ. δολ. κορηγήθηκαν ως στεγαστικά δάνεια, σύμφωνα με στοιχεία της ομοσπονδιακής τράπεζας των ΗΠΑ (Fed). Τα δάνεια για αγορά αυτοκινήτου και οι ανεξόφλητες

βαν ντερ Κλάου, αντιπρόεδρος της Fed στη Νέα Υόρκη. Το συνολικό χρέος των Αμερικανών μεταξύ 18 και 29 ετών ανήλθε στο επίπεδο-ρεκόρ του 1,04 τρισ. δολ. Συγκεκριμένα, το ύψος των στεγαστικών δανείων, που έλαβε η συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα, ανήλθε στο υψηλότερο επίπεδο από το τρίτο τρίμηνο του 2007.

Τα φοιτητικά δάνεια αυξήθηκαν σε 1,51 τρισ. δολ. από 1,46 τρισ. δολ. το 2018. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Fed, τα 100 δισ. δολ. από το χρέος των φοιτητικών δανείων είναι στο όνομα Αμερικανών άνω των 60.

Σημειώνεται ότι ένας στους εννέα οφειλότες έχει καθυστερήσει σημαντικά, δηλαδή περισσότερο από 90 ημέρες, να αποπληρώσει το χρέος για φοιτητικό δάνειο. Ωστόσο, το ποσοστό αυτό ενδέχεται να είναι πολύ μεγαλύτερο, διότι μεγάλο μέρος των φοιτητικών δανείων έχει τεθεί σε αναστολή αποπληρωμής. Συνεπώς, όταν λήξει η περίοδος αναστολής, το ποσοστό καθυστερήσεων αποπληρωμής ενδέχεται να διπλασιαστεί, σύμφωνα με την έκθεση της Fed.

«Όταν η οικονομία είναι ισχυρή, συνήθως δεν το περιμένει κανείς, εκτός εάν η τράπεζα αλλάξει τις προϋποθέσεις δανεισμού», όπως σημείωσε ο Ουίλμπερτ βαν ντερ Κλάου, αναφερόμενος στην καθυστέρηση αποπληρωμής των νέων δανειοληπτών. «Ο λόγος θα μπορούσε επίσης να είναι ότι η οικονομία είναι γενικά πολύ ισχυρή, αλλά υπάρχουν ορισμένες μικρότερες ομάδες, και ίσως συγκεκριμένα νέοι άνθρωποι, που δεν επωφελούνται ιδιαίτερα από αυτό», συμπλήρωσε.

Ξένοι επενδυτές εγκαταλείπουν ομόλογα και μετοχές στην Τουρκία

Χωρίς αποτέλεσμα η στήριξη της οικονομίας από την κεντρική τράπεζα

Οι μέθοδοι με τις οποίες προσπαθεί να στηρίξει την τουρκική λίρα ο Τούρκος πρόεδρος, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, οδηγούν στα αντίθετα αποτελέσματα, καθώς προκαλούν ανησυχία στους ξένους επενδυτές με αποτέλεσμα να εγκαταλείπεται για άλλη μία φορά η χώρα από το ξένο κεφάλαιο. Υπό τις εντολές του Τούρκου προέδρου, οι τουρκικές αρχές, η Τράπεζα της Τουρκίας και οι μεγάλες τράπεζες έχουν επιστρατεύσει κάθε μέτρο για να στηρίξουν το τουρκικό νόμισμα, που σχεδόν πριν από ένα χρόνο γνώρισε νέα κρίση και παρά τις παρεμβάσεις παραμένει αποδυναμωμένο.

Την Τετάρτη, η Τράπεζα της Τουρκίας μείωσε το βασικό επιτόκιο δανεισμού για έκτη φορά σε χρονικό διάστημα επτά μηνών και τώρα βρίσκεται στο 10,75% από το 24% στο οποίο βρισκόταν τον Ιούλιο του περασμένου έτους. Το αποτέλεσμα είναι να ασκούνται νέες πιέσεις στον νόμισμα, δεδομένου ότι η συγκυρία είναι έτσι κι αλλιώς αρνητική για τα νομίσματα των αναδυόμενων αγορών που υποχωρούν.

Η εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών στη γειτονική χώρα πλύνεται, άλλωστε, καθοριστικά από την εμπλοκή της Αγκυρας στον εμφύλιο της Συρίας. Δεδομένου, όμως, ότι ο πληθωρισμός, που είχε υποχωρήσει στη διάρκεια του περασμένου έτους, έχει πάρει πάλι την ανιούσα, τα πραγματικά επιτόκια βρίσκονται σε αρνητικό έδαφος. Προκειμένου να στηρίξουν την τουρκική λίρα στο νέο περιβάλλον, τους τελευταίους μήνες οι κρατικές τράπεζες της Τουρκίας πωλούν δισεκατομμύρια δολάρια και αγοράζουν τουρκικές λίρες. Οι ρυθμιστικές αρχές του τραπεζικού τομέα έλαβαν μέτρα για να αναχαιτίσουν το «σορτάρισμα» του νομίσματος.

Όπως τονίζει το σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, όλες αυτές οι παρεμβάσεις των τουρκικών αρχών οφείλονται στο ότι διακυβεύονται πολλά. Για τις τουρκικές επιχειρήσεις είναι αναγκαίο να είναι σταθερή η ισοτιμία του νομίσματος αφενός επειδή έχουν μεγάλα χρέη σε ξένο νόμισμα και αφετέρου επειδή θέλουν να διατηρήσουν σταθερές τις τιμές καταναλωτή. Η ισοτιμία της τουρκικής λίρας αντιμετωπί-

Σύμφωνα με στοιχεία του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg, οι ξένες επενδύσεις σε τουρκικές μετοχές έχουν μειωθεί κατά 1,6 δισ. δολ. μέσα στους τελευταίους δώδεκα μήνες.

Οι εκροές από τα ομόλογα έφτασαν σε 12μηνη βάση τα 3 δισ. δολ. μέχρι τα τέλη Ιανουαρίου.

ζεται, άλλωστε, ως αντανάκλαση του πόσο επιτυχώς ή ανεπιτυχώς διαχειρίζεται την οικονομία ο Τούρκος πρόεδρος.

Οι παρεμβάσεις, όμως, υπέρ του τουρκικού νομίσματος ούτε έχουν αποδώσει τα επιθυμητά αποτελέσματα ούτε ανώδυνες είναι: έχουν προκαλέσει μεγάλες εκροές ξένων κεφαλαίων εκτός Τουρκίας. Μιλώντας στους FT, ο Γερλάν Σουτζίκιοφ, στέλεχος της Amundi, επισημαίνει πως «η αγορά δεν συμπαθεί τα μέτρα αυτού του είδους».

Σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg, οι ξένες επενδύσεις σε τουρκικές μετοχές έχουν μειωθεί κατά 1,6 δισ. δολ. μέσα στους τελευταίους δώδεκα μήνες. Στο

μεταξύ, οι εκροές από τα ομόλογα του τουρκικού δημοσίου έφτασαν περίπου τα 3 δισ. δολάρια τους 12 μήνες έως τα τέλη Ιανουαρίου περιορίζοντας έτσι στο 11% το μερίδιο των ξένων επενδυτών στο τουρκικό χρέος. Πρόκειται για χαμηλό ρεκόρ.

Τα μέτρα με τα οποία προσπαθεί να ελέγξει τις αγορές κεφαλαίου η κυβέρνηση Ερντογάν αποθαρρύνουν τους επενδυτές. Πολλά funds έχουν πληγεί, για παράδειγμα, από τους ελέγχους που επέβαλε η ρυθμιστική αρχή τραπεζών στον κλάδο, όπως οι περιορισμοί στον αριθμό των swaps και σε διάφορες συναλλαγές παραγώγων ανάμεσα σε τουρκικές τράπεζες και ξένες τράπεζες.

Κάποιοι διαχειριστές κεφαλαίων επισημαίνουν πως το μείγμα οικονομικής πολιτικής πάσχει από «πλήρη έλλειψη συνοχής» και επικαλούνται τον αυξανόμενο πληθωρισμό και τα χαμηλά επιτόκια, που κάθε άλλο παρά προσελκύουν τους ξένους επενδυτές για να τοποθετηθούν ή να

διατηρήσουν στην κατοχή τους τουρκικό χρέος.

Ορισμένοι αναλυτές και ξένοι επενδυτές εκτιμούν πως τα μέτρα πέτυχαν ως ένα βαθμό να κρατήσουν την τουρκική λίρα σταθερή. Ο Ροκούν Σακά, βοηθός καθηγητής Χρηματοοικονομικών στο Πανεπιστήμιο του Σάσεξ, δηλώνει πως είναι «αρκετα σύνθηες» για τις κυβερνήσεις να υιοθετήσουν περιοριστικά μέτρα όταν βλέπουν να εμφανίζεται μια κρίση. Εκτιμά πως τα συγκεκριμένα μέτρα της κυβέρνησης Ερντογάν μπορούν να διασφαλίσουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα υπό τον όρο ότι οι περιορισμοί θα είναι προσωρινοί. Δεν συμμερίζονται πολλοί την άποψή του. Ο Ρόμπιν Μπρουκς, οικονομολόγος του Ινστιτούτου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Ουάσιγκτον, επιμένει πως τίποτε δεν αποδεικνύει ότι τα μέτρα έχουν στηρίξει την τουρκική λίρα, καθώς η πορεία της είναι από τις χειρότερες ανάμεσα στα νομίσματα των αναδυόμενων αγορών.

Αισιόδοξα 7 στα 10 στελέχη για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας

Η πολιτική σταθερότητα, η σχετικά αυξημένη εισροή ξένων επενδύσεων, η μείωση της ανεργίας, η βελτίωση των ισολογισμών των τραπεζών και η επιτυχής επιστροφή του ελληνικού κράτους στις αγορές κεφαλαίων, ενισχύουν την εμπιστοσύνη των στελεχών των ελληνικών επιχειρήσεων. Το 62% των Ελλήνων στελεχών προβλέπει ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας, ενώ ένα ακόμη υψηλότερο ποσοστό, της τάξεως του 73%, εκφράζει αισιοδοξία για την ανάπτυξη της εγχώριας οικονομίας μέσα στο 2020. Αυτό

προκύπτει από την τελευταία έκδοση του Global Capital Confidence Barometer της EY.

Η γενικότερη αισιοδοξία των στελεχών ενισχύεται από την εμπιστοσύνη στα εγχώρια εταιρικά κέρδη και τη βραχυπρόθεσμη σταθερότητα της αγοράς, καθώς και την περιορισμένη αύξηση βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών, όπως η κερδοφορία και τα κόστη. Τα στελέχη στην Ελλάδα εκτιμούν ότι η τάση αυτή θα συνεχιστεί, καθώς το 57% προβλέπει μέτρια έως ισχυρή αύξηση των εσόδων, ενώ το 42% αναμένει αύξηση των περι-

Οι περισσότεροι προβλέπουν μέτρια έως ισχυρή αύξηση των εσόδων.

θωρίων κέρδους τους επόμενους 12 μήνες. Παρά την εμπιστοσύνη τους στην αναπτυξιακή δυναμική της παγκόσμιας και της τοπικής οικονομίας τους επόμενους 12 μήνες, η πλειονότητα (55%) των Ελλήνων στελεχών αναμένουν ότι θα υπάρ-

ξει οικονομική επιβράδυνση. Από αυτούς, το 77% εκτιμά ότι αυτό θα συμβεί το 2021 ή νωρίτερα.

Βασικά ζητήματα που προκαλούν αυτές τις ανησυχίες είναι η γεωπολιτική και πολιτική αβεβαιότητα, καθώς και η αβεβαιότητα για το κανονιστικό περιβάλλον, παράλληλα με άλλα ζητήματα, όπως οι νέες περιβαλλοντικές πολιτικές. Οι πολιτικές αναταραχές των τελευταίων πέντε ετών, σε συνδυασμό με τις εντάσεις στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, αποτελούν παράγοντες που αυξάνουν τη γεωπολιτική και πολιτική αβεβαι-

ότητα. Ωστόσο, ενώ οι ερωτηθέντες παγκοσμίως υιοθετούν μια στάση αναμονής ως προς τις εξωτερικές αβεβαιότητες, οι ελληνικές επιχειρήσεις εμφανίζονται περισσότερο διατεθειμένες να αναλάβουν δράση. Σχεδόν ένας στους πέντε (18%) ερωτηθέντες στην Ελλάδα αναφέρει ότι είναι διατεθειμένο να μετακινήσει τα γραφεία και τη διοίκηση της επιχείρησής του, προς ή από ορισμένες χώρες.

Ωθούμενα από το κύμα εμπιστοσύνης στις αναπτυξιακές τους προοπτικές, 62% των στελεχών στην Ελ-

λάδα αναφέρουν ότι θα επιδιώξουν συγχωνεύσεις και εξαγορές τον επόμενο χρόνο – ένα ιστορικά υψηλό ποσοστό από την έναρξη της σειράς ερευνών Global Capital Confidence Barometer. Οι ερωτηθέντες αναφέρουν ότι θα εστιάσουν σε συγχωνεύσεις και εξαγορές που προσφέρουν δυνατότητες μετασχηματισμού των εταιρειών τους, όπως ψηφιακές τεχνολογίες και νέοι δίαυλοι προς τους πελάτες. Ωστόσο, αναμένουν ένταση του ανταγωνισμού, κυρίως από ιδιωτικά κεφάλαια, ο οποίος ενδέχεται να αυξήσει τις αποτιμήσεις.

Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ανακοινώνει την έναρξη της περιόδου υποβολής αιτήσεων για τις κρατικές υποτροφίες πτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου. Αίτηση μπορούν να υποβάλουν άτομα που άρρισαν τις σπουδές τους στην Κύπρο ή στο εξωτερικό τον Σεπτέμβριο του 2019 και τον Σεπτέμβριο του 2018 για πτυχιακές σπουδές καθώς και τον Ιανουάριο του 2019 για μεταπτυχιακές σπουδές.

Τα έντυπα αιτήσεων είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του ιδρύματος, σε όλα τα ΚΕΠΟ παγκύπρια και σε όλα τα δημόσια και ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

Τελευταία ημερομηνία υποβολής αιτήσεων ορίστηκε η Παρασκευή 28 Φεβρουαρίου 2020.

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του ιδρύματος στο www.cyscholarships.gov.cy

Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του 25 Περ Ακινήτου ιδιοκτησίας (Διακατοχή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ.224, ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιό ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω.

Δήλωση Μεταβίβασης: 1/Π/524/2020

Πωλητής/τές:

1) ΜΙΧΑΗΛ ΕΛΕΝΗ, ΙΠΠΟΚΡΑ ΤΗ 1, 2572, ΠΕΡΑ ΧΩΡΙΟ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

2) ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΗΡΩΩΝ , 2566 ΛΥΜΠΙΑ,ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αγοραστής:

AG-PORT-PLANT LIMITED

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ ΠΙΩΡΚΑΤΖΗΗ ,1,2236,ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ,ΔΗΜΟΣ ΛΑΤΣΙΩΝ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Ακίνητο: Αρ.Εγγραφής: 0/9370

Φύλλο/Σχέδ/Τμήμα/Τεμ./Κλίμ: 40/11/0/670/5

Είδος Ακινήτου: Χωράφι, Εμβαδό τ.μ.: 5017

Γεωγραφική Περιοχή: ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΛΥΜΠΙΑ, Τοποθεσία: ΒΟΥΝΑΡΙ ΑΘΚΙΟΥ

Μεταβιβ.Μερίδιο στο Ακιν.: 4/7

Ποσό Πώλησης: 121.160,00 ευρώ.

Σημείωση: Τα ακίνητα ενδέχεται να υπόκεινται σε ΦΠΑ, ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό της πώλησης.

ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2019/20

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ενημερώνει το κοινό ότι οι αιτήσεις για τις κρατικές υποτροφίες διδακτορικού επιπέδου για σπουδές στην Κύπρο ή στο εξωτερικό, είναι διαθέσιμες από τις 20 Φεβρουαρίου 2020:

- Στα Γραφεία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου στη Λευκωσία,
- Στα Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη (ΚΕΠ) σε όλες τις επαρχίες,
- Στα Κέντρα Πολιτών σε όλες τις επαρχίες, και
- Στην Ιστοσελίδα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου <http://www.cyscholarships.gov.cy>

Ως ημερομηνία λήξης υποβολής αιτήσεων έχει ορισθεί η Παρασκευή 20 Μαρτίου 2020. Αιτήσεις που θα παραδίδονται εκπρόθεσμα, δεν θα γίνονται αποδεκτές. Οι αιτήσεις θα πρέπει να παραδοθούν, διά χειρός, είτε στα γραφεία του ΙΚΥΚ, είτε όπως αναφέρεται πιο κάτω:

ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ: ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ: ΚΕΠ ΛΕΜΕΣΟΥ, ΠΕΛΕΝΔΡΙΟΥ και ΚΟΛΟΣΣΙΟΥ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ: ΚΕΠ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΑΦΟΥ: ΚΕΠ ΠΑΦΟΥ και ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ: ΚΕΠ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ

Αιτήσεις που θα υποβάλλονται μέσω ταχυδρομείου ή εταιρειών μεταφορών (courier), δεν θα γίνονται αποδεκτές.

Διεθνείς οίκοι βλέπουν εκτίναξη κόκκινων δανείων στην Κίνα

Εκτιμάται ότι μπορεί να φθάσουν ακόμη και στο 1,1 τρισ. δολ. εντός του έτους

Το οπλοστάσιο της κεντρικής τράπεζας, των ρυθμιστικών αρχών και της ίδιας της πολιτικής του, επιστρατεύει σταδιακά το Πεκίνο για να περιφρουρήσει τη δεύτερη οικονομία στον κόσμο που βάλλεται σε όλα τα επίπεδα από τον αντίκτυπο της επιδημίας του κορωνοϊού.

Τελευταία κίνηση που στοχεύει σε αύξηση του δανεισμού ήταν στην αρχή της εβδομάδας η απόφαση της Λαϊκής Τράπεζας της Κίνας να μειώσει τα επιτόκια δανεισμού και η συνεπακόλουθη αυτόματη συμμόρφωση των κινεζικών τραπεζών που χδσε μείωσαν το επιτόκιο δανεισμού κατά 0,1 εκατοστιαίες μονάδες στο 4,05%. Την ίδια στιγμή, όμως, ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P Global Ratings κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των κινεζικών τραπεζών που θα εκτιναχθούν σε επικίνδυνα επίπεδα σε περίπτωση ραγδαίας επιβράδυνσης της ανάπτυξης εξαιτίας του κορωνοϊού.

Ο εν λόγω οίκος προειδοποιεί πως η οικονομική ανάπτυξη της Κίνας μπορεί να επιβραδυνθεί έως και στο 4,4% αν η επιδημία παραταθεί μέχρι και τον Απρίλιο. Λιγότερο δυσόιανο είναι το σενάριο

στο οποίο η επιδημία κορυφώνεται τον Μάρτιο και στη συνέχεια υποχωρεί. Στην περίπτωση αυτή η επιβράδυνση μπορεί να μην είναι τόσο ραγδαία και η ανάπτυξη να είναι της τάξης του 5%. Η S&P προσεοφλεί, επίσης, πως σε περίπτωση ραγδαίας επιβράδυνσης, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των κινεζικών τραπεζών θα εκτιναχθούν φτάνοντας στο 1,1 τρισ. δολ. Ακόμη, πάντως, και στην περίπτωση μιας ηπιότερης επιβράδυνσης, ο εν λόγω οίκος προσεοφλεί πως τα κόκκινα δάνεια θα αυξηθούν σημαντικά φτάνοντας στο 6% του συνόλου. Πιστή, πάντως, στην πάγια πολιτική της λογοκρισίας, η Κίνα κάλεσε τους οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης να είναι «συνετοί και λογικοί στις βαθμολογίες που αναθεωρούν τώρα». Την ίδια στιγμή αναλυτές της Goldman Sachs προειδοποιούν πως «η επιβράδυνση στον ρυθμό ανάπτυξης της Κίνας ενέχει κινδύνους για τα δανειακά χαρτοφυλάκια των κινεζικών τραπεζών και μιας βραχυπρόθεσμης αύξησης των ομολόγων που δεν αποπληρώνονται».

Προτού ακόμη εκδηλωθεί η επιδημία όλα έδειχναν ότι θα αυξηθούν οι πτωχεύσεις κινεζικών επιχειρήσεων που ήδη είναι πολλές τα τελευταία χρόνια. Η πολιτική μεί-

Η επιβράδυνση ενέχει κινδύνους για τα δανειακά χαρτοφυλάκια των κινεζικών τραπεζών από αύξηση των ομολόγων που δεν αποπληρώνονται.

Η κεντρική τράπεζα μειώνει τα επιτόκια στοχεύοντας σε αύξηση του δανεισμού.

ωσps του χρέους του προέδρου Σι έχει οδηγήσει σε αυστηρότερους κανόνες στις χορηγήσεις πιστώσεων, με αποτέλεσμα πολλές επιχειρήσεις να μην μπορούν να δανειστούν και να δυσκολεύονται να αποπληρώσουν παλαιότερα χρέη. Μιλώντας στους Financial Times η Μισέλ Λαμ, οικονομολόγος - σινολόγος της Societe Generale, τόνισε πως «το σημαντικότερο τώρα είναι να βοηθήσουν οι Αρχές τις μικρότερες επιχειρήσεις ώστε να επιβιώσουν». Σε ό,τι αφορά τις κινήσεις των κινεζικών τραπεζών που μειώνουν το κόστος του δανεισμού, συνέπεσαν με τη δημοσιοποίηση των τελευταίων στοιχείων που φέρουν τα καινούργια δάνεια

να έχουν εκτιναχθεί τον Ιανουάριο υπερβαίνοντας τις προβλέψεις. Σύμφωνα με τη Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας, το νέα δάνεια έφτασαν τον Ιανουάριο στα 3,34 τρισ. γουάν, ποσό αντίστοιχο των 476,42 δισ. δολαρίων, όταν το ποσό τον Δεκέμβριο ήταν 1,14 τρισ. γουάν, ποσό αντίστοιχο των 162,314 δισ. δολαρίων.

Αναλύοντας τα στοιχεία, το Reuters διαπίστωσε μεγάλη πτώση των δανείων που έχουν λάβει τα κινεζικά νοικοκυριά και ιδιαίτερος των στεγαστικών δανείων και κυριολεκτική εκτίναξη των δανείων που πήραν κινεζικές επιχειρήσεις. Προκειμένου, πάντως, να θωρακίσει τον τραπεζικό κλάδο της Κίνας, η αρμόδια ρυθμιστική αρχή ανακοίνωσε πως όδες στάσεις πληρωμών ή περιπτώσεις αδυναμίας αποπληρωμής δανείου οφείλονται στις δυσχέρειες που προκάλεσε η επιδημία δεν θα συμπεριληφθούν στα κόκκινα δάνεια για ένα σημαντικό χρονικό διάστημα.

Το οπλοστάσιο του Πεκίνου

Ανάμεσα στα μέτρα που έλαβε το Πεκίνο για να στηρίξει την κινεζική οικονομία εν μέσω της επιδημίας ήταν η απόφαση να επιτρέψει στις τοπικές κυβερνήσεις των περιφερειών να εκδώσουν σημαντικό όγκο νέου χρέους. Ανακοίνωσε συγκεκριμένα την περασμένη εβδομάδα στις τοπικές κυβερνήσεις ότι μπορούν να εκδώσουν μέχρι τον Μάρτιο ομόλογα συνολικής αξίας 848 δισ. γουάν, ποσού που αντιστοιχεί σε 120,74 εκατ. δολάρια.

Λίγες ημέρες νωρίτερα, το Πεκίνο είχε δεσμευθεί πως θα λάβει μέτρα για να στηρίξει την αναχρηματοδότηση του χρέους όσων εταιρειών συμμετέχουν με οποιοδήποτε τρόπο στην καταπολέμηση της επιδημίας, είτε διαθέτοντας κεφάλαια είτε διεξάγοντας επιστημονικές έρευνες. Εχει, άλλωστε, διαθέσει 300 δισ. γουάν, ποσό αντιστοιχών 39,7 εκατ. δολαρίων, στις τρά-

πεζες της χώρας για να διευκολύνει την αναχρηματοδότηση των χρεών τους. Ίσως η σημαντικότερη αλλαγή πολιτικής ήταν η αναθεώρηση της εκστρατείας μείωσης του χρέους που έχει κηρύξει τα τελευταία χρόνια ο Κινέζος πρόεδρος, Σι Τζινπίνγκ: από τις αρχές Φεβρουαρίου, οι ρυθμιστικές αρχές και η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας ανακοίνωσαν ότι η πολιτική της μείωσης του χρέους μπαίνει σε δεύτερη μοίρα και προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής θα είναι πάλι η ισχυρή ανάπτυξη. Περίπου τις ίδιες ημέρες, άλλωστε, ανακοινώθηκε η απόφαση της Λαϊκής Τράπεζας της Κίνας να διοχετεύσει στο τραπεζικό σύστημα κεφάλαια ύψους 400 δισ. γουάν, ποσού αντιστοιχούν των 57 εκατ. δολαρίων. Παράλληλα, διοχέτευσε στις χρηματαγορές ρευστότητα ύψους 150 δισ. γουάν, περίπου 21,36 εκατ. δολ.

Το ΔΝΤ άναψε το πράσινο φως για «κούρεμα» του χρέους της Αργεντινής

Το χρέος της Αργεντινής, το οποίο ανέρχεται στο 90% του ΑΕΠ, δεν είναι βιώσιμο και για την αναδιάρθρωσή του πρόκειται να επιβαρυνθούν σε μεγάλο βαθμό οι ομολογιούχοι, όπως έκρινε το κλιμάκιο του ΔΝΤ μετά την ολοκλήρωση της επίσκεψής του στη χώρα.

Συγκεκριμένα, το ΔΝΤ ανέφερε ότι το πρωτογενές πλεόνασμα, που πρέπει να διαμορφωθεί για τη μείωση του χρέους και τη σταθεροποίηση του προϋπολογισμού, «δεν είναι οικονομικά ή πολιτικά εφικτό». Προκειμένου να επανέλθει η βιωσιμότητα, όσοι έχουν ομόλογα της Αργεντινής οφείλουν να προβούν σε μια «σημαντική συνεισφορά», σύμφωνα με την επίσημη δήλωση του Ταμείου.

Μολονότι πολλοί είχαν προβλέψει τα συμπεράσματα του Ταμείου, πρόκειται για μεγάλη μεταβολή από την προηγούμενη επίσημη ανάλυση του χρέους, τον περασμένο Ιούλιο. Εκτοτε, το πέσο έχει υποχωρήσει κατά περίπου 40%, τα αποθεματικά έχουν μειωθεί κατά 20 δισ. δολάρια (περίπου το ένα

Το Ταμείο κάλεσε επίσημα τους ομολογιούχους να προβούν σε μια «σημαντική συνεισφορά».

τρίτο) και η οικονομία υποχώρησε με ταχύτερο ρυθμό από το προσδοκώμενο. Η δυνατότητα αποπληρωμής του χρέους έχει περιοριστεί σημαντικά σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2019, όταν το ΔΝΤ είχε κρίνει πως το χρέος της Αργεντινής ήταν «βιώσιμο, αλλά δεν υπήρχαν πολλές πιθανότητες αποπληρωμής».

Η στάση του ΔΝΤ υποστηρίζει τις θέσεις της κυβέρνησης, η οποία την προηγούμενη εβδομάδα ανακοίνωσε ότι αδυνατεί να αποπληρώσει τα χρέη της, εκτός εάν της χορηγηθεί χρόνος για να ενισχύσει την οικονομία της. Μετά τη δημοσίευση των αποφάσεων του ΔΝΤ, ο πρόεδρος της χώρας, Αλμπερτο Φερνάντες, δήλωσε μέσω του λο-

Σε κάθε περίπτωση, το «κούρεμα» δεν αφορά το ΔΝΤ, καθώς η Αργεντινή θα αποπληρώσει πλήρως το δάνειό της στο Ταμείο, ύψους 44 δισ. δολαρίων.

γαρισμού του στο Twitter ότι, εφόσον όλοι είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν σε συμφωνία, η Αργεντινή μπορεί να επιστρέψει στην

ανάπτυξη, να εκπληρώσει τις υποσχέσεις της και να ορθοποδήσει.

Ο Φερνάντες σκοπεύει να επαναδιαπραγματευθεί το χρέος με

τους πιστωτές, συμπεριλαμβανομένου του χρέους προς το ΔΝΤ. Η χώρα οφείλει να αποπληρώσει περισσότερα από 38,7 δισεκατομμύρια δολάρια μέχρι το τέλος του έτους και οι περισσότερες οφειλές λήγουν τον Μάιο. «Ουσιαστικά ζητούν ένα μεγάλο κούρεμα», όπως σχολίασε στο Reuters ο Γκάμπριελ Ζέλπο, διευθυντής της συμβουλευτικής Seido στο Μπουένος Άιρες. Ο Ζέλπο προσέθεσε πως η θέση του ΔΝΤ δίνει ώθηση στον Μάρτιν Γκουζμάν, υπουργό Οικονομικών της χώρας, να επιβαρύνει τους ομολογιούχους. Οι διαπραγματευσεις με τους πιστωτές αναμένεται πως θα λήξουν στο τέλος Μαρτίου.

Η επικεφαλής του ΔΝΤ, Κρισταλίνα Γκεοργιέβα, σχολίασε αυτή την εβδομάδα στο Bloomberg πως προβλέπει ότι η χώρα θα αποπληρώσει πλήρως το δάνειό της στο Ταμείο. Ηδη έχει χορηγήσει 44 δισεκατομμύρια από το ύψος ρεκόρ των 57 δισεκατομμυρίων δολαρίων, που ζήτησε η Αργεντινή την άνοιξη του 2018. «Απλώνουν το αυτονόητο», σχολίασε στο

Bloomberg ο Χανς Χουμς, διευθύνων σύμβουλος της Greylock Capital στη Νέα Υόρκη. «Τα δάνεια που χορήγησε το ΔΝΤ στην Αργεντινή ευθύνονται για τη μβιωσιμότητα του χρέους», συμπλήρωσε ο Χουμς.

Σύμφωνα με τον Ζέλπο, τα συμπεράσματα του ΔΝΤ, παρότι δεν ήταν απροσδόκτα, είναι αρνητικά για τους ομολογιούχους και προδικάζουν ότι οι διαπραγματεύσεις θα είναι σκληρές. «Σημαίνουν ενδεχομένως ότι θα υπάρχει μακρύτερη περίοδος αναδιάρθρωσης και περισσότερος χρόνος προτού ξαναμπει η χώρα στην αγορά», τόνισε ο ίδιος. Η Αργεντινή έχει χρεοκοπήσει ήδη οκτώ φορές και οδεύει προς τρίτο συναπτό έτος ύφεσης το 2020. Προβλέπεται ότι η οικονομία συρρικνώθηκε κατά 2,5% το 2019.

Ο υπουργός Οικονομικών της χώρας πρόκειται να συναντηθεί με την Κρισταλίνα Γκεοργιέβα στο πλαίσιο της σύσκεψής του G20 στο Ριάντ, προκειμένου να διαπραγματευθούν τις επόμενες κινήσεις τους.

Προγράμματα στήριξης απολυμένων σε Ε.Ε. και ΗΠΑ

Εκατομμύρια άνθρωποι μέσα στα τελευταία 15-20 χρόνια σε όλο τον κόσμο έχουν χάσει τη δουλειά τους λόγω μεταφοράς της παραγωγικής βάσης τις εταιρείες τους σε άλλη χώρα – εξαιτίας της παγκοσμιοποίησης. Στην Ε.Ε. και στις Ηνωμένες Πολιτείες συγκροτήθηκαν ταμεία αρωγής και απασχόλησης, τα οποία ανέλαβαν να στηρίξουν να να προετοιμάσουν για νέες δουλειές αυτούς τους ανθρώπους.

Μία από αυτούς ήταν η Τζένιφερ Χον, η οποία δούλεψε ως οδηγός περνονοφόρου ανυψωτικού μηχανήματος στο Κέντλαντ της Ινδιάνας στις ΗΠΑ. Ήταν το 2005, όταν ο εργοδότης της στην εταιρεία συσκευασίας τροφίμων Viskase μετέφερε το εργοστάσιο στο Μεξικό, όπως αναφέρει σχετικό δημοσίευμα του BBC. «Ξέρω πως πολλές θέσεις εργασίας, όπως

η δική μου, και εργοστάσια αντίστοιχως έφυγαν από την Αμερική, αφήτον υπογράφηκε η Συμφωνία Βορειοαμερικανικής Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου (NAFTA)», λέει η ίδια.

Συχνά ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ διατείνεται πως εκείνη η συμφωνία του 1994 μεταξύ ΗΠΑ, Καναδά και Μεξικού ήταν η αιτία τέτοιων μετακινήσεων και απώλειας θέσεων εργασίας. Τον Ιανουάριο συνήψε μια συμφωνία σε αντικατάσταση της παλαιάς. Η απόφασή του να καταργήσει τις υφιστάμενες εμπορικές συμφωνίες με τους εταίρους του επανέφερε τη συζήτηση για το πώς όσοι υφίστανται βλάβη από την παγκοσμιοποίηση την αντισταθμίζουν.

Στις ΗΠΑ, ήδη από τη δεκαετία του 1960 εφαρμόζεται πρόγραμμα με την επωνυμία Αρωγή Εμπορι-

κής Προσαρμογής, ύψους 800 εκατ. δολαρίων τον χρόνο.

Οι πληγέντες εργαζόμενοι παίρνουν επίδομα ανεργίας τρία χρόνια και τους παρέχεται συμβουλευτική για νέα εργασία, όπως επιδοτούμενη επανακατάρτιση, επισημαίνει το BBC. Το 2018 δικαιούνταν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα στις ΗΠΑ 76.902 άτομα, ενώ η Τζένιφερ Χον το είχε παρακολουθήσει το 2005 και για δύο χρόνια. Σπούδασε στο πλαίσιο αυτό διοίκηση επιχειρήσεων. «Εάν δεν ξαναγύριζα στα θρανία», εξηγεί, «μάλλον θα έκανα μια αδιέξοδη δουλειά σε εργοστάσιο ή στο λιανεμπόριο». Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το αντίστοιχο πρόγραμμα με την επωνυμία Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην παγκοσμιοποίηση συστάθηκε το 2006 και τα τελευταία πέντε χρόνια εκατοντάδες

εκατομμύρια ευρώ δόθηκαν και βοηθήθηκαν πρώην εργαζόμενοι στην Air France, στο Carrefour και στη Volvo για να εξεύρουν νέα εργασία. Η Κίρσι Τζουνιλάνεν εργαζόταν 16 χρόνια στη Nokia, και συγκεκριμένα στο μεγάλο εργοστάσιο στο Σάλο της νοτιοδυτικής Φινλανδίας. Το 2012 έκλεισε. Εάν δεν συμμετείχε στο πρόγραμμα της Ε.Ε. και δεν ήταν και ευνοϊκή η οικογενειακή της κατάσταση, τα πράγματα θα ήταν δύσκολα. «Αλλοι πούλησαν τα σπίτια τους για να επιβιώσουν», τονίζει η ίδια, και η Κομισιόν επισημαίνει πως, χωρίς τη βοήθεια, το Σάλο θα είχε 17% ανεργία και όχι 6%. Η κ. Τζουνιλάνεν, τέλος, συνέδραμε παλιούς συναδέλφους της να βρουν νέες δουλειές σε πρώτη φάση και μετά εκείνη προσελήφθη σε εταιρεία συμβούλων πληροφορικής.

Εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ δόθηκαν και βοηθήθηκαν πρώην εργαζόμενοι σε Air France, Carrefour, Volvo να βρουν νέα εργασία.

Εκτός Βρετανίας η γερμανική ηλεκτρονική τράπεζα N26

Εως τις 15 Απριλίου θα έχει κλείσει 200.000 καταθετικούς λογαριασμούς

Η **εξόδος** της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Brexit) έχει ποικίλες και πολυεπίπεδες επιπτώσεις σε όλους τους κλάδους επιχειρηματικής δραστηριότητας και ειδικότερα στον χρηματοπιστωτικό, μιας και το Λονδίνο επέχει τη θέση του διεθνούς τραπεζικού και χρηματιστηριακού κόμβου. Με αυτά κατά νουν, ο γερμανικός ψηφιακός όμιλος N26, που έχει στην πελατεία του και δισεκατομμυριούχους, έλαβε σοβαρή απόφαση την οποία απέδωσε στο Brexit. Και αυτή δεν είναι άλλη από το να αποχωρήσει ολοσχερώς από τη χώρα.

Η τράπεζα υποστηρίζει ότι η άδεια που διαθέτει της επιτρέπει να δραστηριοποιείται μόνο σε χώρες της Ε.Ε.

ρα και να κλείσει περισσότερους από 200.000 καταθετικούς λογαριασμούς, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμά της η εφημερίδα Guardian. Η N26, λοιπόν, ενημέρωσε για τις προοπτικές αυτές τους πελάτες της και τους έδωσε λιγότερο από δύο μήνες να μεταφέρουν σε άλλη τράπεζα τις αποταμιεύσεις τους. Επιπλέον, τους ειδοποίησε πως έως τις 15 Απριλίου θα έχει κλείσει όλους τους λογαριασμούς της στη Βρετανία, ενώ ήδη έπαυσε να ανοίγει νέους για τους κατοίκους της χώρας.

Νέα στην αγορά

Βέβαια, υπάρχει και ένα ενδιαφέρον στοιχείο για τη συγκεκριμένη ηλεκτρονική τράπεζα, το ότι εμφα-

Η **N26** αυτήν τη στιγμή διατηρεί βάση 5 εκατ. πελατών στην Ε.Ε., ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο λειτουργούσε κάνοντας χρήση του δικαιώματος που της επέτρεπε, με γερμανική άδεια, να διεκπεραιώνει τραπεζικές υπηρεσίες.

νίστηκε στη Βρετανία μόλις πριν από 18 μήνες. Η έδρα της βρίσκεται στο Βερολίνο, ενώ η φυσική της παρουσία στο Ηνωμένο Βασίλειο δεν ξεπερνά τους 12 υπαλλήλους. Όλες οι υπόλοιπες συναλλαγές και εργασίες διεκπεραιώνονται εξ αποστάσεως από τη Γερμανία. Η N26 είχε προσελκύσει ανάμεσα στους πελάτες της τους δισεκατομμυριούχους Πίτερ Θιελ (ΗΠΑ) και Λι Κασίνγκ (Χονγκ Κονγκ), αλλά και τον κολοσσό υψηλής τεχνολογίας της Κίνας, Tencent. Αναφερόμενη στην απόφασή της να φύγει από τη Βρετανία, δήλωσε τα εξής: «Το χρονοδιάγραμ-

μα και το πλαίσιο στη συμφωνία της αποχώρησής από την Ε.Ε. σημαίνει πως συντόμως δεν θα μπορούμε να λειτουργούμε στη Βρετανία, έχοντας στα χέρια μας άδεια λειτουργίας σε χώρα της Ε.Ε.». Εν τω μεταξύ, μόλις πέρυσι τον Οκτώβριο η N26 δημοσίευσε στο ιστολόγιό της ανακοινώσεις, όπου διαβεβαίωνε τους πελάτες της ότι δεν θα επηρεάσει το Brexit τη λειτουργία της. Εκτοτε, τα εν λόγω κείμενα αφαιρέθηκαν.

Αξίζει να σημειωθεί πως η N26 αυτήν τη στιγμή διατηρεί μια βάση 5 εκατομμυρίων πελατών στην Ε.Ε., ενώ στο Ηνωμένο Βασίλειο λει-

τουργούσε, κάνοντας χρήση του δικαιώματος που της επέτρεπε με γερμανική άδεια να διεκπεραιώνει τραπεζικές υπηρεσίες. Αρχικά σχεδίαζε να εκμεταλλευθεί το προσωρινό καθεστώς, που της έδινε η εποπτική αρχή της Βρετανίας, και να εξακολουθήσει να λειτουργεί και μετά την έξοδο της χώρας από την Ε.Ε. Οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν σε ευρωπαϊκούς ομίλους παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών να εξακολουθήσουν να λειτουργούν στο έδαφος της Βρετανίας ακόμη και μετά τη μεταβατική περίοδο, η οποία επισήμως λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Από τότε και μετά θα έχουν προθεσμία έως και τριών ετών μάξιμουμ να υποβάλουν αίτηση για να τους παρασχεθεί κανονική άδεια λειτουργίας. Ωστόσο, όπως αναφέρει στο δημοσίευσμά του ο Guardian, η N26 προφανώς άλλαξε γνώμη διότι θεώρησε πως το κόστος παραμονής στο Ηνωμένο Βασίλειο υπερβαίνει τα πλεονεκτήματα.

Κατά τις εκτιμήσεις του αναλυτή του χρηματοπιστωτικού κλάδου, Τζον Κρόνιν, ο οποίος εργάζεται στον χρηματιστηριακό οίκο Goodbody, «η βρετανική αγορά είναι μια αρκετά ανταγωνιστική αγορά και μέχρι τώρα η τράπεζα N26 είχε σημειώσει κάποια πρόοδο στο πεδίο των καταθέσεων. Εντούτοις, η πρόκληση βρίσκεται στην άλλη πλευρά του ισολογισμού της και στο πως κεφαλαιοποιεί τις καταθέσεις της». Τέλος, ο γενικός διευθυντής της N26 Βρετανίας, Γουίλ Σόρμπι, διαβεβαίωσε όλους τους πελάτες της ότι θα κάνουν το καλύτερο δυνατό ώστε η διαδικασία μεταφοράς των χρημάτων τους να είναι όσο ομαλότερη γίνεται.

Εξόσπασε πόλεμος μεταξύ των μεγάλων εταιρειών ανελκυστήρων

Εντονες αντιδράσεις πρόκειται να προκαλέσει η συγχώνευση της μονάδας ανελκυστήρων της γερμανικής βιομηχανίας Thyssenkrupp με τη φινλανδική εταιρεία Kone, διότι θα αποκτήσει αυτομάτως κυρίαρχη θέση στην αγορά. Λόγω ανησυχιών περί μονοπωλίου, ο Αλφρεντ Σίντλερ, επίτιμος πρόεδρος της ανταγωνιστικής Schindler, δήλωσε ότι στην περίπτωση που πραγματοποιηθεί η συγχώνευση θα υποβάλει καταγγελία στις αρμόδιες επιτροπές ανταγωνισμού.

«Είναι πιθανό πως θα ασκήσουμε αγωγές στην Ευρώπη, στις ΗΠΑ, στον Καναδά, στην Κίνα και πιθανότατα στην Αυστραλία. Αυτές οι υποθέσεις διαρκούν τουλάχιστον τρία έως τέσσερα χρόνια», όπως σχολίασε στο Reuters ο Σίντλερ. Ο ίδιος αναμένει ότι πολλές ανταγωνιστικές θα κινηθούν δικαστικώς εάν ολοκληρωθεί η συγχώνευση.

«Να είστε σίγουροι ότι ούτε η Otis ούτε η Schindler θα δεχθούν έτσι απλά να εκδιωχθούν», συμπλήρωσε ο Σίντλερ. Στην παγκόσμια αγορά ανελκυστήρων, η αμερικανική Otis και η Schindler κατατάσσονται στην πρώτη και στη δεύτερη θέση αντίστοιχα, αλλά μια συνεργασία μεταξύ Thyssenkrupp και Kone θα έκλεβε την κορυφαία θέση.

Η εποχή της δόξας για την Thyssenkrupp, άλλοτε κεντρική αρτηρία της γερμανικής οικονομίας, είναι προ πολλού ξεπερασμένη. Το τμήμα ανελκυστήρων όμως εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά κερδοφόρο, εξ ου και προσείλκυσε πολλούς επιδοξους μνηστήρες. Την Τρί-

τη έληξε η προθεσμία που είχε θέσει η γερμανική βιομηχανία για την υποβολή προσφορών.

Σύμφωνα με το Reuters, η συνολική αξία της συμφωνίας μεταξύ της Thyssenkrupp, της φινλανδικής Kone και τριών επενδυτικών κεφαλαίων θα μπορούσε να ανέλθει στα 17 δισ. ευρώ.

«Θα υπάρξει τεχνολογικός πόλεμος. Εχει ξεκινήσει ήδη, αλλά θα κλιμακωθεί ακόμη περισσότερο», όπως σχολίασε στο Reuters ο Σίντλερ, αφήνοντας

Η συγχώνευση των Thyssenkrupp - Kone προκαλεί τις έντονες αντιδράσεις των Otis και Schindler.

να εννοηθεί ότι στην περίπτωση συνεργασίας των δύο εταιρειών θα αντιδράσει αφενός σε νομικό και αφετέρου σε τεχνολογικό επίπεδο. Εάν πράγματι η Thyssenkrupp επιλέξει την Kone, τότε αναμένεται να δεχθεί πολλές καταγγελίες για μονοπώλιο στην Ευρώπη και στις ΗΠΑ. Ενδέχεται επίσης να υποχρεωθεί να πουλήσει ορισμένα περιουσιακά στοιχεία σε ανταγωνιστές της, προκειμένου να λάβει έγκριση από τις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές.

Η γερμανική βιομηχανία πρόκειται να αποφασίσει για το τμήμα των ανελκυστήρων μέχρι το τέλος του μήνα. Επιπλέον, εξετάζει το ενδεχόμενο εισαγωγής του τμήματος αυτού στο χρηματιστήριο.

Go Invest - κορυφαίες επενδυτικές ευκαιρίες υψηλής αξίας από τη GoGordian

Την προοπτική για κορυφαίες επενδυτικές ευκαιρίες, υψηλής αξίας, αναδεικνύει η GoGordian, μέσω της εκκατάστασης της Go Invest, δίνοντας στη δημοσιότητα ένα εύρος διαθέσιμων επενδυτικών τεμαχίων τα οποία προορίζονται για επαγγελματική αξιοποίηση και βρίσκονται σε εξαιρετικά προνομιακές τοποθεσίες, γεγονός που ενισχύει την ευκαιρία για δυναμικά επενδυτικά εγχειρίσματα. Στα επενδυτικά φιλέτα που θέτει προς πώληση η GoGordian, παροτρύνοντας τους αγοραστές να δραστηριοποιηθούν δυναμικά και με υψηλές αξιώσεις, περιλαμβάνονται εμπορικά κτήρια, γραφεία, ακίνητα τουριστικής και εμπορικής χρήσης, καθώς και προνομιστικά οικόπεδα σε ολόκληρη την Κύπρο και σε ένα μεγάλο εύρος τιμών που κυμαίνεται από τις 580.000 έως τα 6.500.000 εκατ. ευρώ.

• Συγκεκριμένα με 580.000 ευρώ προσφέρεται ενοικιαζόμενη αποθήκη στην Αραδίππου της Λάρνακας, με συνολική έκταση 3.246 m². Η αποθήκη είναι σε εξαιρετική κατάσταση, βρίσκεται δίπλα από τον αυτοκινητόδρομο και προσφέρεται για επενδυτική αξιοποίηση. <https://gogordian.com/property/industrial-unit-in-aradippou-larnaca/4815/>

• Μόλις μερικά βήματα από την παραλία σε ιδανικό σημείο για την ανάπτυξη φοιτητικών διαμερισμάτων βρίσκεται προς πώληση οικόπεδο 28.763 m² στην Πύλα της Λάρνακας, δίπλα από τον αυτοκινητόδρομο, Λάρνακας - Αγίας Νάπας στην προνομιακή τιμή του 1.525.000 ευρώ. <https://gogordian.com/property/field-in-pyla-larnaca/4138/>

• Κατάλληλο για μετατροπή σε υπεραγορά, μεγάλο κατάστημα, αλλά και για γραφεία εταιρικής χρήσης διατίθεται στον Στρόβολο της Λευκωσίας, σε κεντρικό σημείο, εμπορικό κτήριο με εμβαδό 2.515 m² στην τιμή του 1.800.000 ευρώ. <https://gogordian.com/property/commercial-building-in-strovolos-nicosia/5143/>

• Στον Άγιο Θεόδωρο της Λάρνακας πωλείται οικόπεδο πλησίον της θάλασσας, συνολικής έκτασης 20.136m², στη τιμή του 1.815.000 ευρώ. Το οικόπεδο είναι ιδανικό για τουριστική αξιοποίηση, καθώς ενδείκνυται για την κατασκευή ξενοδοχείου, bungalows, αλλά και μεγάλου θερέτρου φιλοξενίας. <https://gogordian.com/property/field-in-agios-theodoros-larnaca/4743/>

• Σε στρατηγική τοποθεσία στο κέντρο της Λευκωσίας βρίσκεται προς πώληση στην τιμή του 1.840.000 ευρώ εμπορικό ακίνητο 596 m² στο οποίο περιλαμβάνεται και ένα παλαιό κτήριο. Το ακίνητο βρίσκεται ακριβώς δίπλα από κλάδο, τράπεζες, υπηρεσίες και εστιατόρια γεγονός που το αναδεικνύει ιδανικά για την κατασκευή είτε ιδιόκτητων, είτε προς ενοίκιο γραφείων. <https://gogordian.com/property/commercial-plot-with-old-building-nicosia/5173/>

Στην τιμή των 2.400.000 ευρώ, στον Στρόβολο, πολύ κοντά στο κέντρο της Λευκωσίας, πωλείται κτήριο 1.530 m², όπου στεγάζονται και ενοικιάζονται γραφεία σε άριστη κατάσταση με άνετο και μεγάλο χώρο στάθμευσης, κατάλληλο για τη διεύθυνση οποιουδήποτε επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

gogordian.com

GoGordian

<https://gogordian.com/property/commercial-building-in-strovolos-nicosia/4348/>

• Μια μοναδική επενδυτική ευκαιρία, πάνω στην κεντρική εμπορική οδό της Λάρνακας, δίπλα από την προσφάτως αναδιοργανωμένη πλατεία Ελευθερίας στη Λευκωσία προσφέρεται στα 2.800.000 ευρώ. Πρόκειται για κτήριο 1.707 m², ιδανικό τόσο για να φιλοξενήσει καταστήματα ή γραφεία, όσο και στο να μετατραπεί σε boutique hotel. <https://gogordian.com/property/retail-and-offices-in-trypitiis-nicosia/5176/>

• Πωλείται εμπορική μονάδα 1.478 m² που βρίσκεται σε έναν από τους πιο εμπορικούς δρόμους της Λεμεσού, στον Άγιο Αθανάσιο, προσφέροντας εύκολη πρόσβαση προς τον αυτοκινητόδρομο. Το ακίνητο μπορεί να αξιοποιηθεί για γραφειακή ή εμπορική στέγαση καθώς και για τη δημιουργία εκθεσιακού χώρου. Μια επενδυτική ευκαιρία αξίας 3.205.000 ευρώ. <https://gogordian.com/property/retail-unit-in-agios-athanasios-limassol/4351/>

• Οικόπεδο στην Πέγεια της Πάφου έκτασης 64.849 m² στην κορυφή λόφου με απρόσκοπτη θέα στη θάλασσα, κατάλληλο για μεγάλη επένδυση ανάπτυξης ξενοδοχειακής μονάδας πωλείται στην τιμή των 3.585.000 ευρώ. <https://gogordian.com/property/field-in-pegeia-paphos/5043/>

• Παράλληλα σε ένα εύρος τιμών διατίθενται διάφορα γραφεία στον Τρυπιώτη της Λευκωσίας, στην καρδιά του εμπορικού κέντρου της πόλης, τα οποία παρουσιάζουν εξαιρετικό ενδιαφέρον ως προς τη στέγαση γραφείων εταιρειών και επιχειρήσεων. <https://gogordian.com/property/group-of-offices-in-trypitiis-nicosia/5053/>

• Η επενδυτική ευκαιρία με την υψηλότερη τιμή στα 6.500.000 ευρώ που διατίθεται από τη GoGordian, στο πλαίσιο της παρόντων Go Invest για επενδυτικές πρωτοβουλίες, είναι το Minos Tower που βρίσκεται στην καρδιά της Λευκωσίας, το Minos Tower εκτείνεται στα 2.829 m² και έχει τη δυνατότητα να μετατραπεί σε γραφεία, αλλά και σε πολυτελές ξενοδοχείο, λόγω της προνομιακής του θέσης και της ευελιξίας στις δυνατότητες μετατροπής για τις οποίες προσφέρεται το κτήριο. <https://gogordian.com/property/building-in-nicosia-center/4692/>

Η GoGordian κατέχει γνηστική θέση στην Κύπρο στον τομέα διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων και διαθέτει μια ευρεία γκάμα επενδυτικών ευκαιριών και τιμών. Η γκάμα ακινήτων της GoGordian σε ολόκληρη την Κύπρο και το εύρος των προσφερόμενων τιμών της, σε συνδυασμό με την ολιστική και πολύπλευρη προσέγγιση από τους εξειδικευμένους της επαγγελματίες, αναδεικνύουν την αξία και τη δυναμική των επενδυτικών της προτάσεων. Με δυναμική παρότρυνση το Go Invest και κίνητρο τις μοναδικές επενδυτικές ευκαιρίες για επαγγελματική αξιοποίηση, η εταιρεία καλεί τους ενδιαφερομένους να αναζητήσουν το ακίνητο της επιλογής τους στην ιστοσελίδα gogordian.com.

Για περαιτέρω πληροφορίες επικοινωνήστε στο τηλέφωνο 7777 5656 ή μέσω email στη διεύθυνση enquiries@gordianholdings.com.

Δέκα ξενοδοχεία στην Κύπρο βραβεύτηκαν με τα HolidayCheck Awards για το 2020, με το Crystal Springs Beach Hotel να αναδύκνεται στην 1η θέση και το Aldiana Club Zypern στην 2η.

Για την ανάδειξη των 10 δημοφιλέστερων ξενοδοχείων της κάθε χώρας, η γνωστή γερμανική διαδικτυακή πλατφόρμα αξιολόγησε περισσότερες από 950.000 κριτικές των επισκεπτών της.

Το 2020, βραβεύθηκαν συνολικά 732 ξενοδοχεία σε 38 χώρες. 188 εκ των οποίων - μεταξύ των οποίων και το Crystal Springs - διακρίθηκαν επιπλέον με ειδικό Χρυσό Βραβείο για τη συστηματική τους παρουσία στις 10 πρώτες θέσεις για τουλάχιστον τα τελευταία 5 χρόνια.

Η λίστα με τα 10 πρώτα ξενοδοχεία της Κύπρου

1. **Crystal Springs Beach Hotel** - Gold Award
2. **Aldiana Club Zypern** - Gold Award
3. **TUI BLUE Pioneer Beach**
4. **Hotel Sunrise Beach**
5. **Napa Mermaid Hotel & Suites** - Gold Award
6. **Asterias Beach**
7. **Hotel Grecian Sands**
8. **Hotel Grecian Bay**
9. **Hotel Nissi Beach Resort**
10. **SENTIDO Sandy Beach**

Εκπρόσωπος του Crystal Springs εξέφρασε την ικανοποίησή του για την τιμητική διάκριση που απέσπασε το ξενοδοχείο.

Το HolidayCheck έχει έδρα την Γερμανία και είναι η μεγαλύτερη ταξιδιωτική πλατφόρμα όλων των γερμανόφωνων αγορών.

Με ρυθμούς προ κρίσης αυξάνονται οι τιμές κατοικιών

Ενισχύθηκαν κατά 7,2% πανελλαδικά το 2019 έναντι 1,8% το 2018

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Με τον υψηλότερο ρυθμό από το 2006 αυξήθηκαν οι τιμές των κατοικιών κατά το 2019, σε ακόμα μία ένδειξη ανάκαμψης τόσο της κτηματαγοράς όσο και της οικονομίας γενικότερα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου των τιμών πώλησης κατοικιών διαμορφώθηκε σε 7,2% πανελλαδικά, έναντι 1,8% κατά το 2018. Η τελευταία σημαντική άνοδος είχε καταγραφεί πριν από 13 χρόνια, όταν οι τιμές στα μεγάλα αστικά κέντρα είχαν αυξηθεί κατά 13%, προτού ξεκινήσει η σημαντική πτώση από το 2009

Τη μεγαλύτερη αύξηση των τελευταίων 13 ετών σημείωσε η κτηματαγορά πέρυσι – «Πρωταθλήτρια» η Αττική.

και μέχρι το 2017, όταν υπολογίζεται ότι, κατά μέσον όρο, οι αξίες υποχώρησαν κατά 44% στην Αθήνα και κατά 46% στη Θεσσαλονίκη. Ανάλογη είναι η εικόνα και στην Αττική, όπου οι τιμές το 2019 αυξήθηκαν κατά 10,4%, που αποτελεί την καλύτερη επίδοση από το 2006, όταν είχαν αυξηθεί κατά 11,7%.

Θετικό κλίμα

Σημειωτέον ότι, κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019, η άνοδος σε πανελλαδικό επίπεδο άγγιξε το 7,5%, σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018. Ωστόσο, παρατηρήθηκε μια ελαφρά επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης, καθώς κατά το τρίτο τρίμηνο οι τιμές είχαν καταγράψει άνοδο της τάξεως του 8,3% και το δεύτερο τρίμηνο κατά 7,7%.

Με όρους παλαιότητας, τη μεγαλύτερη αύξηση κατά το τέταρτο τρίμηνο με σχεδόν 9% κατέγραψαν τα νεόδμητα ακίνητα (έως πέντε ετών), έναντι 6,6% των παλαιότερων ακινήτων. Αντίστοιχα, για το σύνολο του 2019, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των τιμών για τα νέα διαμερίσματα ήταν 7,7%, έναντι αύξησης 2,0% το 2018, ενώ ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης για τα «παλαιά» διαμερίσματα ήταν 6,9% το 2019, έναντι αύξησης 1,7% το 2018. Πέραν της προσπάθειας μερίδας κατασκευαστών να

Η πορεία των τιμών των κατοικιών το 2019

7,2%

η αύξηση των τιμών των κατοικιών **πανελλαδικά**

7,7%

η αύξηση των **νεοδμητων** κατοικιών από 2% το 2018

7,0%

η αύξηση των **παλαιότερων** κατοικιών, από 1,7% το 2018

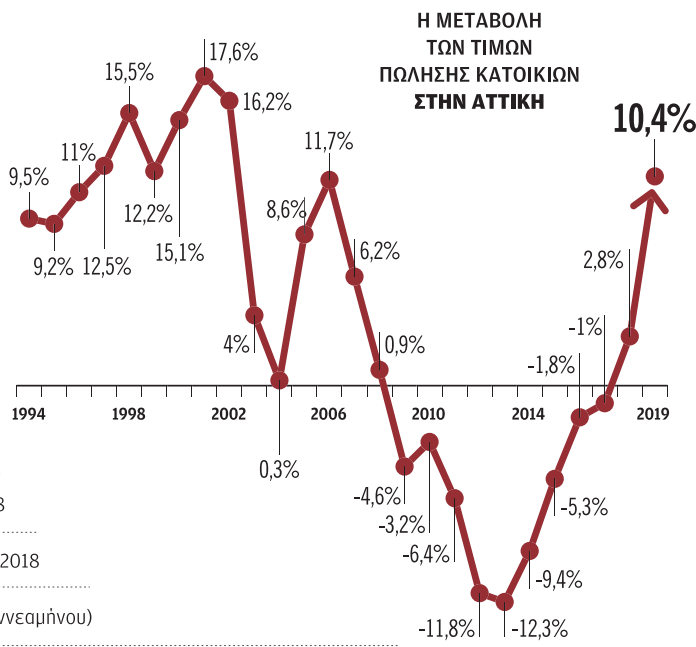
9,8%

η αύξηση των **επενδύσεων** σε κατοικίες (στοιχεία εννεαμήνου)

55,1%

η αύξηση της καθατής **εισροής κεφαλαίων** για αγορές ακινήτων από ξένους (στοιχεία εννεαμήνου)

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

επιωφεληθεί από το βελτιωμένο κλίμα στην αγορά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετές από τις νέες αναπτύξεις κατοικιών βρίσκονται σε ακριβές περιοχές, όπως π.χ. στα νότια προάστια, και προσφέρουν υψηλές ποιοτικές προδιαγραφές, γεγονός που ενδεχομένως να δικαιολογεί εν μέρει και τις υψηλότερες τιμές.

«Πρωταθλήτρια» των αυξήσεων το 2019 αναδείχθηκε η Αττική, όπου οι αξίες εκτινάχθηκαν κατά 10,4% σε ετήσια βάση. Μάλιστα, κατά το τρίτο τρίμηνο του έτους, οι τιμές έφτασαν στο σημείο να «τρέχουν» με ρυθμό ανόδου της τάξεως του 11,9%, προτού επιβραδύνουν σε 11% κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2019. Στη Θεσσαλονίκη κατά το σύνολο του έτους οι τιμές ενισχύθηκαν με μέσο ρυθμό 6,8% (και 5,5% κατά το τέταρτο τρίμηνο). Αντίστοιχα, στα άλλα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας οι αξίες αυξήθηκαν κατά 4,1% (και 4,2% κατά το τέταρτο τρίμηνο). Στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας (κυρίως σε δημοφιλείς τουριστικά περιοχές) ενισχύθηκαν κατά 4,6% σε ετήσια βάση και κατά 4,9% κατά τους τελευταίους τρεις μήνες του 2019.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, ιδίως κατά τη διάρκεια του 2019, διαφάνηκε και η σταδιακή επιστροφή όλο και περισ-

σότερων Ελλήνων ενδιαφερόμενων αγοραστών κατοικίας. Οι άνθρωποι αυτοί κινούνται στην αγορά κυρίως για την απόκτηση κατοικιών κόστους έως 150.000 ευρώ, με το ποσοστό χρηματοδότησης να διαμορφώνεται περί το 70%-80%. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας IMS (Individual Mortgage Solutions), η μέση αξία των στεγαστικών δανείων που εκταμιεύονται για την αγορά κατοικίας ανήλθε σε σχεδόν 100.000 ευρώ, σημειώνοντας αύξηση της τάξεως του 20% σε σχέση με το 2018, όταν η αντίστοιχη αξία ανά δάνειο δεν ξεπερνούσε τις 80.000 ευρώ. Οσον αφορά τα προς χρηματοδότηση ακίνητα, η μέση αξία τους διαμορφώνεται φέτος σε 140.000 ευρώ, από 118.000 ευρώ το 2018.

Σύμφωνα με τον κ. Γιώργο Γκιώκα, διευθυντή πωλήσεων και συνιδρυτή της IMS, «η ζήτηση είναι αυξημένη σε σχέση με πριν από 1-2 χρόνια, με το μεγαλύτερο ποσοστό των ενδιαφερόμενων αγοραστών να στρέφεται κυρίως σε επιλεγμένες περιοχές των νοτιών και των βορείων προαστίων, όπως Ηλιούπολη, Αργυρούπολη, Άγιος Δημήτριος, Μοσχάτο, Ν. Φάληρο, Πεύκη, Μαρούσι, Χαλάνδρι, Ν. Ψυχικό και Βριλήσσια». Οσον αφορά τα χαρακτηριστικά των ακινήτων, προτιμώνται κατοικίες έως 100 τ.μ. και ηλικίας έως 20

ετών. Η IMS λειτουργεί ως σύμβουλος για τους ενδιαφερόμενους δανειολήπτες, αναλαμβάνοντας όλες τις σχετικές διαδικασίες, έχοντας συνάψει συνεργασίες με τις μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας.

Εισροές κεφαλαίων

Στην πρόσφατη ενδιάμεση έκθεση της ΤτΕ για τη νομισματική πολιτική, επισημαίνεται η αύξηση της ζήτησης από το εξωτερικό ως κύριος λόγος για την ανάκαμψη της αγοράς κατοικίας, εξέλιξη η οποία τεκμηριώνεται και από την άνοδο κατά 55,1% της καθατής εισροής κεφαλαίων για αγορές ακινήτων από ξένους επενδυτές κατά το εννιάμηνο του 2019. Στην αύξηση της ζήτησης κατοικιών από το εξωτερικό έχει συντελέσει η απήκηση των βραχυχρόνιων μισθώσεων, κατά βάση στο κέντρο της Αθήνας, καθώς έχουν πλέον αποκτήσει επενδυτικά χαρακτηριστικά και προσφέρουν αποδόσεις πλησίον εκείνων των γραφειακών χώρων.

Αναφορικά με τις εκτιμήσεις για το 2020, η ΤτΕ σημειώνει ότι η περαιτέρω ανάκαμψη της αγοράς κατοικίας θα εξαρτηθεί από την αύξηση του ρυθμού της οικονομικής ανάπτυξης, αλλά και την περαιτέρω ενίσχυση της απασχόλησης και του διαθέσιμου εισοδήματος.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Θα στύψουμε τις επενδυτικές ευκαιρίες

Προχωράμε προς την 4η βδομάδα του Φεβρουαρίου με την αγορά ακινήτων να ακολουθεί προς το παρόν τις εκτιμήσεις μας του Δεκεμβρίου του 2019, όπου δηλώσαμε δημοσίως πως το 2020 αναμένεται να κινηθεί περίπου στα επίπεδα του 2019, αλλά με κάποιες αρνητικές αποκλίσεις.

Αυτή η εξέλιξη της γενικής εικόνας της κτηματαγοράς δεν πρέπει να ξενίζει δεδομένου ότι και το ΑΕΠ, αν και μεγεθύνθηκε με απόλυτα θετικό ρυθμό συνολικά, εντούτοις η πορεία μεγέθυνσης του εντός του 2019 χαρακτηριζόταν από ελαφριές ταλαντώσεις περί το 3,2%.

Ο Ιανουάριος του 2020 έκλεισε με συνολικά 871 πωλήσεις/μεταβιβάσεις σε σχέση με τις 926 πωλήσεις του Ιανουαρίου του 2019, δηλαδή περίπου 6% κάτω. Τα αντίστοιχα πωλητήρια έγγραφα που κατατέθηκαν στο Κτηματολόγιο ανέρχονται στα 742 για το 2020 και στα 766 για το 2019, δηλαδή περίπου 3% κάτω.

Από αυτά τα 742 πωλητήρια έγγραφα του 2020, 118 αγοραστές ήταν πολίτες της ΕΕ και 235 πολίτες

Ο επιχειρηματικός κόσμος της χώρας μας θα εκμεταλλευτεί τις όποιες διεθνείς καταστάσεις για να μειώσει τις αρνητικές επιδράσεις.

εκτός ΕΕ, δηλαδή το συνολικό ποσοστό των μη Κύπριων αγοραστών ήταν σχεδόν 47,5%, ενώ το ποσοστό των αγοραστών από τρίτες χώρες (εκτός ΕΕ) ήταν 31,7%. Από τα 766 πωλητήρια έγγραφα του Ιανουαρίου του 2019, 140 αγοραστές ήταν πολίτες της ΕΕ και 248 πολίτες εκτός ΕΕ, δηλαδή το συνολικό ποσοστό των μη Κύπριων αγοραστών ήταν σχεδόν 50,7%, ενώ το ποσοστό των αγοραστών από τρίτες χώρες (εκτός ΕΕ) ήταν 32,4%.

Είναι εμφανές ότι από τα πιο πάνω στοιχεία πωλήσεων ο περυσινός με τον φετινό Ιανουάριο κινούνται στα ίδια επίπεδα, με τον φετινό να είναι ελαφριά κάτω, που άνετα θα μπορούσε να θεωρηθεί αμελητέα τόσο σε απόλυτο αριθμό

Είναι λογικά αναμενόμενο λόγω του σφίξιματος του προγράμματος πολιτογραφίσεων να αναμένεται μια επιβράδυνση των πωλήσεων του τομέα αυτού.

όσο και σε ποσοστό. Στο επίπεδο της συνολικής αξίας των ακινήτων που αντάλλαξαν χέρια, δηλαδή των μεταβιβάσεων, η εικόνα είναι λίγο διαφορετική. Τον Ιανουάριο του 2019 έγιναν μεταβιβάσεις σχεδόν €200 εκ. ενώ τον Ιανουάριο του 2020 έγιναν μεταβιβάσεις συνολι-

κής αξίας σχεδόν €155εκ. Παρόλο που αυτό δείχνει μια πτώση της τάξης του 22,5% εντούτοις θα πρέπει να αναφέρουμε πως το εν λόγω στατιστικό στοιχείο αποτελεί μόνο μέρος της συνολικής εικόνας, καθώς δεν περιλαμβάνει τις αξίες των ακινήτων που πωλήθηκαν αλλά δεν

μεταβιβάστηκαν. Και δεν αρκεί να πούμε πως κάτι παρόμοιο ακολουθήθηκε και τον Ιανουάριο του 2019 και άρα η εικόνα είναι συγκρίσιμη, επειδή η μετάβαση από την κατάσταση ενός πωλητηρίου εγγράφου στην μεταβίβαση εξαρτάται από διάφορους αντικειμενικούς και υποκειμενικούς παράγοντες που αφορούν είτε τον πωλητή, ή τον αγοραστή ή και τους δύο. Άρα αυτό το στατιστικό στοιχείο αποτελεί μόνο μέρος της πραγματικής εικόνας και δεν πρέπει να αγχώνει ή αντίθετα να δημιουργεί υπεραισιοδοξία.

Είναι όμως λογικά αναμενόμενο λόγω του σφίξιματος του προγράμματος πολιτογραφίσεων να αναμένεται μια επιβράδυνση των πωλήσεων του τομέα αυτού. Από την άλλη, η Κύπρος δεν απώλεσε κανένα από τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα που την κάνουν ελκυστικό επενδυτικό προορισμό, ενώ αντίθετα μείωσε πολλά από τα συγκριτικά της μειονεκτήματα. Σαν παραδείγματα της τελευταίας κατηγορίας αναφέρω ενδεικτικά τη σύντμηση των διαδικασιών αδειοδότησης, την μείωση του όγκου

ανέκδοτων τίτλων Ιδιοκτησίας, του ανεβάσματος του πήχην αρχιτεκτονικού σχεδιασμού και ποιότητας κατασκευής, της ενίσχυσης και καλύτερευσης των υποδομών μας στις πόλεις, της διευρύνσης των επενδυτικών επιλογών ιδιαίτερα με τη δημιουργία του τομέα των επενδυτικών ταμείων, της σταδιακής καλύτερευσης των τραπεζικών δεδομένων, την πορεία των μακροοικονομικών δεδομένων κλπ.

Σίγουρα, υπάρχουν εξωγενείς αστάθμητοι παράγοντες όπως το τι επίδραση θα έχει η τρέχουσα ασθένεια της Κίνας στην παγκόσμια οικονομία, η σταδιακή υλοποίηση του Brexit, οι γεωπολιτικές αναταράξεις στην περιοχή από τον ψυχοπαθή και εγωπαθή Σουλτάνο κλπ. Είμαι σχεδόν σίγουρος πως ο επιχειρηματικός κόσμος της χώρας μας θα εκμεταλλευτεί τις όποιες διεθνείς καταστάσεις για να μειώσει τις αρνητικές επιδράσεις. Η φρενιλή χρονιά θα είναι πολύ ενδιαφέρουσα από πολλές απόψεις.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Οι νεότερες γενιές Βρετανών προτιμούν το ενοίκιο από την αγορά κατοικίας

Ολοένα και λιγότεροι νέοι Βρετανοί, ηλικίας από 35 έως 44 ετών, επιλέγουν να αγοράσουν σπίτι και προτιμούν το ενοίκιο. Ειδικότερα, σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Guardian, που επικαλείται τα επίσημα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βρετανίας του 2017, οι ανήκοντες στη γενιά αυτή έχουν τρεις φορές περισσότερες πιθανότητες να νοικιάσουν σπίτι από ό,τι είχαν πριν από 20 χρόνια. Και αυτό σημαίνει ότι αφενός οι τιμές των κατοικιών αυξάνονται, άρα γίνονται απαγορευτικές, ενώ οι μισθοί παραμένουν στάσιμοι ειδικά την τελευταία δεκαετία της κρίσης.

Εν τω μεταξύ, η εικόνα είναι διαφορετική όσο οι άνθρωποι μεγαλώνουν. Όπως αποτυπώνεται στα στατιστικά στοιχεία, η ιδιοκατοίκηση απαντάται ολοένα και συχνότερα σε άτομα άνω των 65 ετών. Σχεδόν το 75% των ενηλίκων που γεννήθηκαν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έχουν τη δική τους κατοικία, ενώ το 1993 το αντίστοιχο ποσοστό ήταν κατά τη υψηλότερο του 50%. Στη σύγχρονη Βρετανία, όπως γίνεται σαφές, το χάσμα στα εισοδήματα ανάμεσα στις διαφορετικές γενιές διευρύνεται. Και το ότι οι μεγαλύτερες ηλικίας Βρετανοί και Βρετανίδες θέλουν να «έχουν ένα κεραμίδι» πάνω από το κεφάλι τους σχετίζεται αφενός με την πολιτική θάτσερ περί του δικαιώματος στην ιδιοκτησία, αφετέρου με την περιστολή των εργατικών κατοικιών στη χώρα. Το σχετικό πρόγραμμα ξεκίνησε το 1979. Στο πλαίσιο αυτό όσοι νοίκιαζαν εργατικές κατοικίες μπορούσαν και να τις αποκτήσουν σε μειωμένη τιμή, αλλά αυτό το καθεστώς ιδιοκτησίας περιορίστηκε δραστικά την τελευταία 40ετία. Από το 33,2% είχε περιοριστεί στο 17,6% το 2017.

Όλα τα δεδομένα και οι τάσεις δείχνουν πως όταν φθάσουν στην ηλικία εκείνη που θα συνταξιοδοτηθούν, η κατάσταση των οικονομικών τους θα είναι κατά πολύ χειρότερη από την αντίστοιχη των γονέων τους. Είναι αξιοσημείωτα τα ευρήματα έρευνας, την οποία διεξήγαγε η ασφαλιστική εταιρεία Royal London, και τα οποία αναφέρει η Guardian. Εάν κάποιος έχει στην πλήρη κατοχή του ένα σπίτι, μπορεί να περιμένει ότι θα διατηρήσει το επίπεδο ζωής του ως έχει, αρ' ός στιγμής έχει αποταμιεύσει για τα γεράματα 260.000 λίρες/308.000 ευρώ. Αντιθέτως, όσοι νοικιάζουν ένα διαμέρισμα, που ανήκει σε ιδιώτη, θα πρέπει σχεδόν να διπλασιάσουν το εν λόγω ποσό στις 445.000 λίρες/527.000 ευρώ. Επιπλέον, η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Βρετανίας αναφέρει ότι, εάν η φθίνουσα τάση στην ιδιοκατοίκηση εξακολουθήσει όπως τώρα για τη σημερινή γενιά των 35-44 ετών, στο άμεσο μέλλον θα είναι περισσότεροι οι ηλικιωμένοι που θα ζουν σε ιδιωτικά διαμερίσματα από ό,τι σήμερα.

Ηδη υπάρχουν σχετικές ενδείξεις, όπως το ότι το 15,8% των ηλικίας 45-54 ετών Βρετανών νοικιάζουν το διαμέρισμά τους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό το 1997 ήταν μόλις 5,6%. Οι νεότερες ηλικίες είναι συννηθέστερο να νοικιάζουν το σπίτι τους, αλλά όσο προχωράμε σε μεγαλύτερες ηλικίες είναι πιο συχνό το φαινόμενο να λαμβάνουν οι άνθρωποι στεγαστικό δάνειο ή να κληρονομούν κάτι από την οικογένειά τους. Πάντως, οι επιλογές των νέων μπορεί να έχουν κάποια πλεονεκτήματα, καθώς όσο μεγαλώνουν οι άνθρωποι το κόστος και η ευθύνη των επισκευών είναι ρεαλιστικά πιο δύσκολα, αναφέρει ο Guardian.

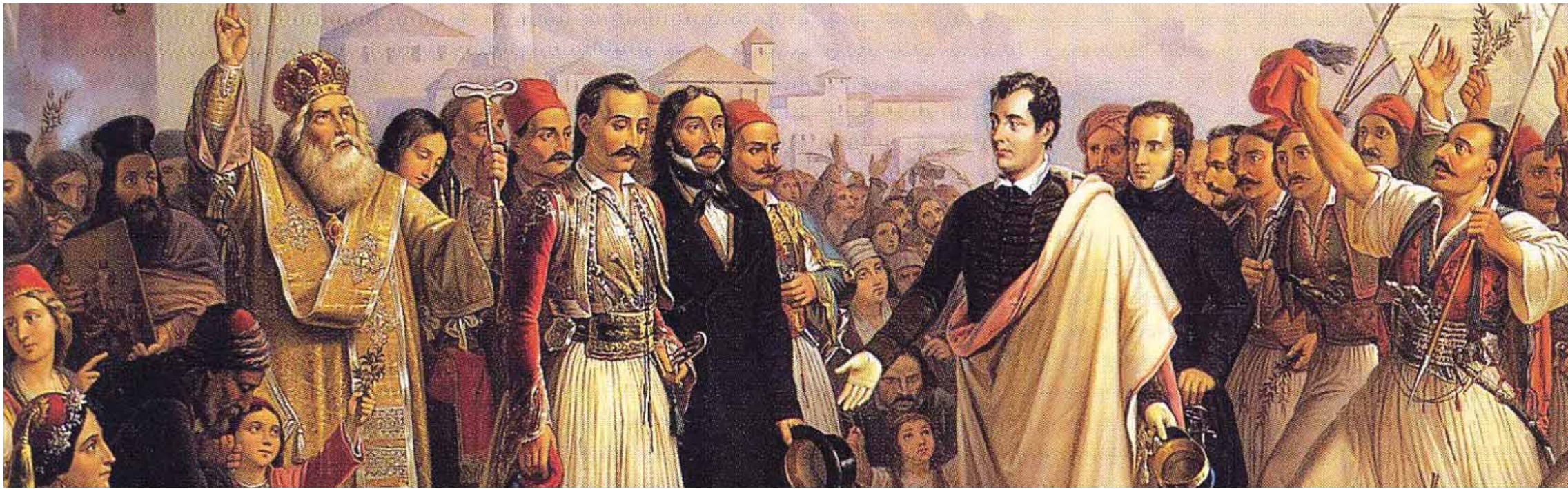

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2020

Θεόδωρος Βρυζάκης: Η υποδοχή του Λόρδου Βύρωνα στο Μεσολόγγι.

Τα «λάβαρα» της Επανάστασης

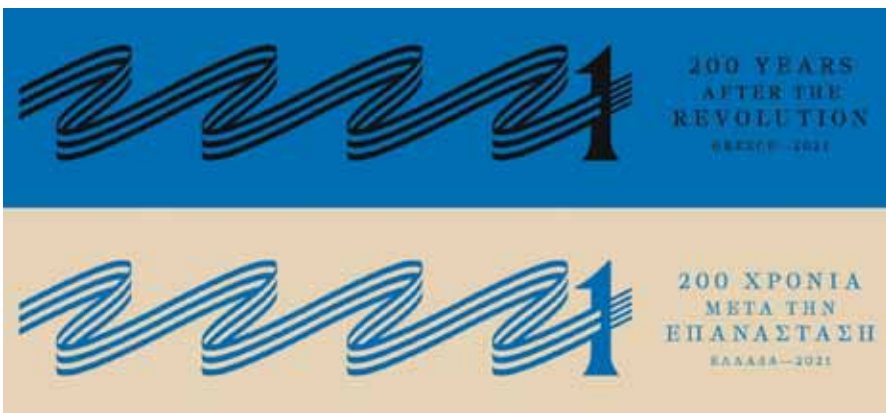
Οι σχεδιαστικές επιλογές και η φιλοσοφία πίσω από τα λογότυπα τριών φορέων για την επέτειο των 200 χρόνων

Του ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Είναι περίεργο που όλοι μιλούν και σχολιάζουν τα σήματα του '21; Μάλον όχι, και δεν θα περίμεναμε τίποτα διαφορετικό στην εποχή που κάθε εικόνα γίνεται σχεδόν αυτόματα άξια σχολιασμού. Πόσο μάλλον όταν μιλάμε για ένα θέμα φορτισμένο, «δικό μας» αλλά και οικουμενικό, ιστορικό όσο και πολιτικό που γνώρισε νέες αναγνώσεις τα χρόνια της κρίσης. Μέχρι τώρα έχουμε τρία λογότυπα που αντιστοιχούν σε τρεις διαφορετικούς φορείς, οι οποίοι διοργανώνουν επετειακές δράσεις και εκδηλώσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό για το '21 και την κληρονομιά του. Και επειδή οι κάθε είδους σχολιαστές είπαν ή έγραψαν τα σχόλιά τους, σκεφτήκαμε να δώσουμε τον λόγο πρώτα στους δημιουργούς για να παρουσιάσουν οι ίδιοι το σκεπτικό της δουλειάς τους και να μας πουν πόσο «επαναστατικός» μπορεί να είναι ένας σχεδιαστής όταν έρχεται αντιμέτωπος με τα διακόσια χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση.

«Από τη μία, σχεδιάσαμε ένα σήμα που γιορτάζει τα 200 χρόνια από την Επανάσταση και επ' ουδενί δεν θα έπρεπε να παρερμηνεύεται ως εθνικό σύμβολο. Το σήμα δημιουργήθηκε για να συνυπάρχει με τη σημαία, με τη σοβαρότητα που αυτό επιβάλλει στις σχεδιαστικές επιλογές. Από την άλλη, ο σχεδιαστής σαφώς επηρεάζεται από την εποχή. Δημιουργήσαμε ένα σύγχρονο λογότυπο που περιλαμβάνει την έννοια της κίνησης, αλλά και που όντως μετατρέπεται σε κινούμενο στον digital κόσμο και που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες επικοινωνίας», μας λέει ο Γιάννης Χαλαμπόπουλος του δημιουργικού γραφείου Beetroot που σχεδίασε το σήμα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021». Η τιμή και η ευθύνη όταν σχεδιάζεις για μια εθνική επέτειο πάνε μαζί, μας λένε οι σχεδιαστές, σημειώνοντας ότι όταν ανέλαβαν το έργο μετά το brief της Επιτροπής γνώριζαν «τη σοβαρότητα του εγχειρήματος, την έκταση που θα έχει και ότι απευθύνεται σε ένα κοινό ετερογενές, καθιστώντας δύσκολο να ικανοποιηθούν όλοι».

Τα διαφορετικά χρώματα έχουν και αυτά την εξήγησή τους. «Επιλέχθηκε ένας χρωματικός κώδικας που αποτελεί απεικόνιση της πληθώρας των διαφορετικών ιδεών και των χρωμάτων της Επανάστασης και τονίζει την ποικιλομορφία του ελληνικού τόπου και πολιτισμού καθώς και την αποδοχή και την αξι-

Στο «Ελλάδα 2021» ο χρόνος τέμνει μια σταθερά. Δεξιά, ο τίτλος γίνεται λογότυπος με τυπογραφικά στοιχεία από την ελληνιστική έως τη νεότερη περίοδο.

Ο χρόνος και η έννοια της συλλογικότητας κυριαρχούν στο σήμα της Πρωτοβουλίας 1821 (αριστερά). Κάτω από τις σημαίες της Επανάστασης (μέσον, επάνω) το doodle της Google για την 25η Μαρτίου 2018 και δεξιά η Ελλάς του Ντελακρού, ενδείξεις για τις διαφορετικές αποτυπώσεις ενός ιστορικού γεγονότος.

Δίνουμε τον λόγο στους δημιουργούς για να παρουσιάσουν οι ίδιοι το σκεπτικό τους.

οποίηση των διαφορετικών σκέψεων και εμπειριών», σημειώνουν. Το λογότυπο, λένε, είναι ένα κομμάτι μιας οπτικής ταυτότητας και η επιτυχία του δεν κρίνεται μόνο από τον σχεδιασμό του. Θα πρέπει βέβαια να είναι σχεδιαστικά άρτιο και να μεταφέρει ένα σύνολο σκέψεων, μια ιστορία, που θα γίνεται κατανοητή μέσω των εφαρμογών της συνολικής οπτικής ταυτότητας. «Το λογότυπό μας σε πρώτη ανάγνωση είναι ένας απλός αριθμός (21) αλλά παράλληλα μεταφέρει την ιστορία - διαδρομή - ευκαιρία για όποιον εμβαθύνει. Το λογότυπο για την επέτειο των 200 χρόνων δεν αποτελεί μόνο αιτία εορτασμού του παρελθόντος, αλλά αφορμή για κάτι βαθύτερο. Μία νέα αφετηρία. Η στιγμή που κοιτάμε π-

σω, από το ξεκίνημα της ελεύθερης Ελλάδας έως σήμερα, για να προχωρήσουμε μπροστά», επισημαίνουν.

Η Χριστίνα Σπάρταλη και το σχεδιαστικό γραφείο Informal εξηγούν ότι η δική τους προσέγγιση ήταν να δημιουργήσουν μια εικόνα που θα συμβολίζει τη συλλογικότητα των δράσεων στην Ελλάδα και το εξωτερικό των 14 φορέων που απαρτίζουν την Πρωτοβουλία 1821-2021. Οι έννοιες της συνεργασίας, της προοπτικής αλλά και του χρόνου εντάχθηκαν στο λογότυπο. «Μίνι-μαλ και με σύγχρονη, φιλική, γραφή, το λογότυπο της Πρωτοβουλίας, σε μια εποχή υπερπληροφόρησης και υψηλών ταχυτήτων, δίνει έμφαση στο σήμερα, ενώ αφήνει αφαιρετικά χώρο στο αύριο. Το "21" ως μέρος της Ιστορίας αλλά και σταθμός μέσα στον αόρατο κύκλο του χρόνου, δείχνει την αφετηρία αλλά και την ώθηση προς τον 21ο αιώνα», σημειώνει η κ. Σπάρταλη και τονίζει ως στοιχεία του λογότυπου την απλότητα και την αίσθηση του μέτρου. «Σε ένα τόσο ενδιαφέρον θέμα, το

λογότυπο είναι αυτό που συστήνει, δίνει προσωπικότητα και προάγει αξίες. Για εμάς στην Informal, χρειάζεται ισορροπία μεταξύ μιας καλής αισθητικής προσέγγισης και της σκέψης μάρκετινγκ, σεβόμενοι, πάντα, το κοινό στο οποίο απευθυνόμαστε».

Αναστοχασμός

Υπό τον όρο «ΕΠΙΛΑΝΑΣΤΑΣΗ» το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο διά χειρός Δημήτρη Παπαζογλου τιτλοφορεί και σηματοδοτεί οπτικά τις επετειακές δράσεις του που ξεκίνησαν το 2019 και θα ολοκληρωθούν το 2021 σε μια νέα συλλογιστική. Η «Κ» επικοινωνήσε με τον κ. Παπαζογλου, αλλά ο σχεδιαστής και το μουσείο μας ενημέρωσαν ότι θα ήθελαν να αναπτύξουν τη φιλοσοφία τους σε άλλη χρονική στιγμή. Αντλώντας λοιπόν από την παρουσίαση του προγράμματος και της ταυτότητας του και το δημοσιευμένο υλικό, μαθαίνουμε ότι η κεντρική ιδέα γύρω από την οποία αναπτύχθηκε το πλέγμα δράσεων και το λογότυπο του μουσείου ήταν

ο αναστοχασμός του 1821, ο διάλογος και η πολιτιστική δημιουργία επανασυστήνοντας στο κοινό τα κειμήλια των συλλογών του. Η δομή της λέξης προσφέρεται για πολλές αναγνώσεις: «επανάσταση», «σύσταση» (πλάγια αναφορά στη Φιλική Εταιρεία), «στάση» (όπως περισυλλογή, στοχασμός) και βέβαια «επανάσταση» με την έννοια της ανασυγκρότησης. Όπως έχει πει ο ίδιος ο δημιουργός στην ομιλία του, η οπτική επικοινωνία των δράσεων πρέπει να ανταποκρίνεται σε δύο βασικά ζητήματα: να λειτουργήσει ως όχημα για τη δυναμική επανασύσταση του μουσείου και της αποστολής του στη σύγχρονη εποχή και να χαρτογραφήσει και να εμπνευστεί από την πλουραλιστική κληρονομιά του '21. Οι επαναστάτες του 1821 δεν είχαν ενιαία εικόνα, ταυτότητα ή σημαία και έτσι «το να δημιουργηθεί μια ταυτότητα βασισμένη στον εύκολο όρο των ημερών "ενιαία εικόνα" θα ήταν μάταιο, αδύνατο, ιστορικά αναλθές, αντιεπιστημονικό και κυρίως αντιφιλελεύθερο» («Κ», 25/9/2019).

Απεικόνιση και συμβολισμός

Πριν από την εποχή των social media τα σχόλια δεν έφταναν με τέτοια ορμή στα αυτιά των σχεδιαστών, θυμάται ο Γιάννης Κουρούδης, ο οποίος βρίσκει ακατανόητη την «υπερβολική μανία» ορισμένων να τα καταδικάζουν όλα. Ο σχεδιαστής των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, που δημιούργησε τα επιτυχημένα εικονογράμματα των ολυμπιακών αθλημάτων με έμπνευση από τα κυκλαδικά ειδώλια και τα μελανόμορφα αγγεία, εκτιμά ότι ο λογότυπος είναι μια συνάρτηση, «ένος αέριου και τελικού αριθμού», που πρέπει να επικοινωνεί το μήνυμά του αμέσως. Όταν στη μέση μπαίνουν έννοιες όπως «έθνος», «ιστορία», «ταυτότητα», τότε «δεν μπορούν να ικανοποιηθούν όλοι, αλλά πρέπει να υπάρχει ένα στοιχείο που το αγαπούν όλοι». Θα άλλαζε την οπτική συσχέτιση της Ελλάδας με το γαλανόλευκο χρώμα εάν μπορούσε; «Είναι θέμα κωδικοποίησης, το γαλανόλευκο είναι το σήμα μας, είτε το θέλουμε είτε όχι. Ο,τι και να κάνουμε εκεί θα είναι λάθος». Αντιθέτως, ο τυπογραφικός σχεδιαστής Γιάννης Καρλόπουλος θα ήθελε να τα αλλάξει όλα. «Μετά το τέλος της δεκαετίας του '80, η ντόπια σχεδιαστική "οκνηρή" σε συνδυασμό με την επάνδρωση της ελληνικής διοίκησης που είδαν με δέος τη νέα εποχή που ερχόταν και αποχαυνώθηκαν, δεν έφτιαξε ένα εθνικό οπτικό ερέθισμα με δυναμισμό και ποικιλία διέγερσης. Φτάσαμε να είμαστε μια τσογλανοπαρέα που κάνει κριτική. Το γαλανόλευκο είναι η φτωχή μας προίκα», τονίζει. Η οπτικοποίηση ενός «εθνικού θέματος» απαιτεί ταύτιση με κάτι άφατο και όχι πειθώ, όπως συμβαίνει με κάτι υλικό, «δεν απεικονίζεις, συμβολίζεις», λέει, ενώ εκτιμά πως η επιτυχία ενός λογότυπου έχει άμεση σχέση με το «περιεχόμενο που αντιπροσωπεύει».

Περισσότερα στο www.kathimerini.gr.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

23.2 - 1.3.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΧΟΡΟΣ

30C or Handwash

InterSpace 2020, 30°C or Handwash της Άννι Χούρη Περφόρμανς, δουλεύει σε εξέλιξη. «... Σε ποια θερμοκρασία πρέπει να πλένονται οι αναμνήσεις; Και τα σκληρά λόγια; Καθαρίζουν ποτέ; Αφήνει χρώμα ο πόνος στον έρωτα;...» Πλένοντας τα άπλυτα, επιχειρείται να καθαριστεί σώμα και μυαλό. Μια διαδραστική περφόρμανς, με κουβά και με σαπούνι. Κείμενα, Χορογραφία, Ερμηνεία της Άννι Χούρη και Sound Sculpture της Ραφ Τσιακλή. Στέγη Χορού Λευκωσίας Παρθενώνος 25, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Τρίτη, 25 Φεβρουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφώνω 70005035.**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Η σημασία να είσαι σοβαρός

Το Θέατρο «Σκάλα» αρχίζει τη νέα χρονιά με τη διαχρονική και ξεκαρδιστική κωμωδία του Όσκαρ Ουάιλντ, «Η σημασία να είσαι σοβαρός». Στη βικτωριανή Αγγλία, ο Όσκαρ Ουάιλντ μας παρασέρνει μέσα από ένα άκρως διαχρονικό έργο σ' ένα έξυπνο και ξεκαρδιστικό ταξίδι στην καρδιά της αριστοκρατικής κοινωνίας. Μέσω των πρώων του βλέπουμε να καταρripτείται κάθε έννοια σοβαρότητας καθώς τονίζει την υποκρισία του καθωσπρεπισμού της αριστοκρατίας, χρησιμοποιώντας εξαιρετικά το παιχνίδι ταυτοτήτων και την τεχνική της παρεξήγησης. Σ' έναν κόσμο όπου επικρατεί η απόλυτη υποκρισία είναι δυνατόν να είναι κανείς σοβαρός; Συντελεστές: μετάφραση του Ερρίκος Μπελιές, σε σκηνοθεσία Μόνικα Μελέκη, σκηνικά/κοστούμια

ΘΕΑΤΡΟ

Το τάβλι

Το Θέατρο Αντίλογος παρουσιάζει την emblematicή κωμωδία του Δημήτρη Κεχαϊδη «Το Τάβλι» σε σκηνοθεσία Γιώργου Μουσίμη. Το έργο του Δ. Κεχαϊδη «Το τάβλι» δεν χρειάζεται ιδιαίτερες συστάσεις, καθώς από το 1972 που γράφτηκε μέχρι και σήμερα είναι ίσως το πλέον αγαπημένο και πολυπαιγμένο θεατρικό κείμενο της νεοελληνικής δραματουργίας. «Το Τάβλι», ένα διαμάντι της νεοελληνικής θεατρογραφίας, ανήκει στην ομάδα εκείνη των θεατρικών έργων που αποτέλεσαν τη μαγιά για την πλούσια θεατρική παραγωγή που ακολούθησε. Ανελέτη σάτιρα ηθών, αντιλήψεων και νοοτροπιών απεικονίζει με τον πιο εύστοχο τρόπο το υποτιθέμενο «δαιμόνιο» του νεοέλληνα που ενώ ποθεί τα αδύνατα δεν διαθέτει καν τη βάση για τα στοιχειώδη! Έργο προκλητικό και για τον

σκηνοθέτη αλλά και για τους ηθοποιούς που θα ενσαρκώσουν το ακτύπητο δίδυμο Φώντας και Κόλιας. Η γλώσσα του Κεχαϊδη εξακολουθεί να είναι γλώσσα σημερινή,

ζωντανή, απολαυστική. Σκηνοθεσία Γιώργος Μουσίμης, σκηνικά / κοστούμια Μαρίζα Παρτζίκη, παίζουν οι ηθοποιοί: Στυλιανού και Βασίλης Παφίτης, Flea Theatre, Γιάν-

νη Κορομιά 2, Καϊμακλί, Λευκωσία. Από 21 Φεβρουαρίου μέχρι 15 Μαρτίου στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 7:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφώνω 99251331.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ειρωνεία και χαρά

Το αφιέρωμα της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου στην απaráμιλλη μεγαλοφυΐα του Beethoven συνεχίζεται με τη Συμφωνία αρ. 8, ένα αριστούργημα που περιέχει περάσματα που θα μπορούσαν κάλλιστα να θεωρηθούν ως μουσικά ανέκδοτα. Αυτή η κωμική οπτική γωνία - ειρωνεία και χαρά! - συνδέει την παρούσα συμφωνία με τα άλλα δύο έργα του προγράμματος: Το La scala di seta - μια οπερατική farsa comica του Rossini - είναι ένα αυθεντικό κωμικό έργο, ενώ στην Burlesque o Richard Strauss φλερτάρει με την ιδέα μιας καυστικής παρωδίας της σοβαρότητας του κονσέρτου. Κινηματοθέατρο Παλλάς, Ρηγαίνης και Αρσινόης, Πύλη Πάφου, Λευκωσία. Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου στις 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλεφώνω 22463144.**

του Γιώργου Αχιλλέως, μουσική του Χρίστου Ανδρέου, Χορογραφία της Φαίδρα Καραβοκύρη Ζένιου, παίζουν οι ηθοποιοί: Σοφοκλής Κασκαούνιας, Παρασκευή Ανασταίου, Δώρα Δημητρώ, Δημήτρης Χ' ' Παύλου, Μαρία Μεσαρίτη, Γιώτα Ηλία,

Στέφανος Κασάπη, Φοίβος Γεωργιάδης, Θέατρο Σκάλα, Κυριάκου Μάτση 15, Λάρνακα. Από 8 Φεβρουαρίου μέχρι 8 Μαρτίου στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ. **Πληροφορίες/Κρατήσεις: Τηλέφωνο 24652800/01 και 99490102.**

ΕΚΘΕΣΗ

Horst Weierstall και Κυριακή Κώστα

Το KunstRaumGoethe είναι ένας καλλιτεχνικός χώρος και μια νέα σειρά εκδηλώσεων του Ινστιτούτου Γκαίτε Κύπρου, η οποία φιλοξενεί καλλιτέχνες και επιμελητές σύγχρονης τέχνης που σχετίζονται με τη Γερμανία και την Κύπρο με διαφορετικούς τρόπους και/ή ασχολούνται με τις δύο χώρες μέσω από το έργο τους. Δύο εκθέσεις θα φιλοξενηθούν από τα τέλη Φεβρουαρίου μέχρι τα τέλη Μαρτίου 2020: «Buch der Gezeiten» του Γερμανού καλλιτέχνη Horst Weierstall και «Συγκυριακές ασυνέπειες / Head and hand series» της Κύπριας καλλιτέχνιδας Κυριακής Κώστα. Ινστιτούτο Γκαίτε Κύπρου, Λεωφ. Μάρκου Δράκου 21, Λευκωσία. Πέμπτη 27 Φεβρουαρίου στις 7:00 μ.μ. μέχρι 31 Μαρτίου. **Πληροφορίες τηλεφώνω 22674606, www.goethe.de/kypros.**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Ερεθίσματα σε ένα παράλληλο σύμπαν

Ο Κυριάκος Καδής παρουσιάζει τη νέα σειρά ζωγραφικής του με ατομική έκθεση στην Alpha C.K. Art Gallery. Η έκθεση με τίτλο «Stimuli in a Parallel Universe» παρουσιάζει τη νέα σειρά έργων από τον ανερχόμενο ζωγράφο. Η έκθεση ανοίγει στις 26 Φεβρουαρίου. Ο Πρόεδρος της Βουλής κύριος Δημήτρης Συλλούρης θα την εγκαινιάσει. Το έργο του κινείται γύρω από ανθρωποκεντρικά θέματα, την αγάπη, τον έρωτα, τη συνύπαρξη, την κβαντική φυσική και άλλα θέματα που εδράζονται στο υποσυνείδητο και διαχρονικά προβληματίζουν την ανθρωπινή οντότητα. Χρησιμοποιεί στοιχεία από πολλά καλλιτεχνικά ρεύματα αλλά σημαντική θέση στη δουλειά του αποσπούν τα βιώματά του και η καθη-

μερινή συνάφειά του με τον κόσμο και την πραγματικότητα. Alpha C.K. Art Gallery, Λεωφ. Μακαρίου & Παπανικολή 3, Λευκωσία. Τα εγκαίνια θα γίνουν την Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου 2020 στις 7:00 μ.μ. μέχρι 14 Μαρτίου 2020. **Πληροφορίες τηλεφώνω 22751325, www.ackgallery.com.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Εν παραλλήλω

Πριν από μερικό καιρό συγκροτήθηκε η Παράλληλη Βουλή, άγνωστο τι κάνει και σε τι χρειάζεται, αλλά τέλος πάντων, δεν μου πέφτει και λόγος για το τι αποφασίζουν. Εμένα με ενδιαφέρει η Επιτροπή Πολιτισμού της Παράλληλης Βουλής. Αναρωτιέμαι, λοιπόν, μήπως σκέφτηκαν εκεί στη Νεχρού ότι δεν έχουν και πολλές γνώμες και σωματεία για να τοποθετούνται στα φλέγοντα και καυτά πολιτιστικά ζητήματα του τόπου, άρα να βρεθούν κάποιοι να συμβουλευθούν τους βουλευτές της κανονικής Επιτροπής Παιδείας και Πολιτισμού; Μήπως, είδε και απέιδη ο κ. Συλλούρης ότι δεν παίρνει και κανείς στα σοβαρά—ερείς όχι μακαριότατε—την κανονική Επιτροπή και είπε, δεν φτάνω μια άλλη, μπας και επιτέλους ο πολιτισμός πάρει τις κανονικές του διαστάσεις σε αυτόν τον τόπο; Βέβαια, μπορεί εκεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων να μη γνωρίζουν ότι για κάθε πολιτιστικό τομέα έχουμε στην Κύπρο σαρανταδώδεκα συλλόγους και οργανωμένα σύνολα, δυο-τρία υπουργεία που έχουν λόγο στα πολιτιστικά του τόπου και κάμποσα αρ-

μόδια τμήματα και όλοι αυτοί αποτελούν στο τέλος της ημέρας, μαζί με τα τμήματα Πολιτισμού των Δήμων, μια χάβρα, όπου όλα συζητούνται διεξοδικά και δεν αφήνεται τίποτε να πέσει κάτω; Μπορεί, οπότε σκέφτηκαν εν τη σοφία τους, εμείς θα κάνουμε παράλληλη Επιτροπή, έτσι μισαν ωραία ημέρα το αποφάσισαν, κανόνισαν όλα τα πρακτικά ζητήματα, υπερπήδησαν τα όποια γραφειοκρατικά θέματα και πλέον έχουμε την Επιτροπή Πολιτισμού της Παράλληλης Βουλής... και μάλιστα αυτή η Βουλή έχει και έδρα, άρτι ανακαινισθείσα οικία, το σπίτι του Πολίτη. Αυτά βέβαια δεν κοστίζουν τίποτε, ενώ το να έχει έδρα η Κυπριακή Βιβλιοθήκη θέλει ριάλια, το νέο Μουσείο επίσης δεν θέλει φιστίκια, αλλά ευρώ, και η Κρατική Πινakoθήκη το ίδιο, το Κρατικό Αρχείο επίσης. Αλλά μην είμαι μίζερος, δεν είναι ο σκοπός της Παράλληλης Βουλής να λύσει προβλήματα, αλλά να προβληματίζει και ενδεχομένως να συμβουλευτεί τους βουλευτές μας σχετικά με τα πολιτιστικά πράγματα του τόπου... Υποθέτω, διότι κανείς μας δεν ξέρει περισσότερα, ή μάλλον για να

μη το γεννεκτώ εγώ δεν γνωρίζω ποιοι οι σκοποί της, γιατί χρειάζεται, με ποιο σκεπτικό συγκροτήθηκε. Αν υπάρχει κάποιος που γνωρίζει as με διαφωτίσει. Τώρα θα μου πείτε εδώ ο κόσμος καίγεται κι εσύ ασχολείσαι με την Παράλληλη Βουλή. Εδώ έχουμε τα προσυμφωνημένα παιχνίδια, το παράνομο στοίχημα, τον Σαουδάραβα και τα ταξίδια του προέδρου, την πάταξη του εγκλήματος, που σπίνει «χορό» εν μέσω οδών, τις δηλώσεις για πάταξη της εγκληματικότητας, τις συνελεύσεις πολιτών που αντιτάσσονται γιατί στην περιοχή τους ετοιμάζεται δομή, έχουμε και τα καρναβάλια, και όπως λέγαμε και στην εσπερία, a carnevale tutto vale... Ε, μα ασχολούμαι με την Παράλληλη Βουλή γιατί πραγματικά ώρες-ώρες νιώθω ότι ζω σε ένα παράλληλο σύμπαν και σκέφτομαι, ρε, μήπως η Παράλληλη Βουλή είναι η πραγματικότητα... και τελικά όλα τα άλλα είναι κακό όνειρο; Μετά συνέρχομαι και καταλαβαίνω ότι η πραγματικότητα είναι πολύ πιο αμείλικτη και η Πολιτεία γεμάτη καλές προθέσεις μένει να παρατηρεί άπραγη στην ουσία, ασχέτως αν

καμώνεται πως κάνει κάτι. Οι Τούρκοι ανοίγουν την περικλεισθή Αμμόχωστο και εμείς περί άλλων τυρβάζουμε, πάνουμε πουλιά στον αέρα, και σε όλους τους τόνους διακηρύττουμε πως κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν, αλλά πάντοτε βρισκόμαστε ένα βήμα πίσω... αλλά ξέρω, κάπου σας έχασα... για σκεφτείτε όμως πόσο πολύ μας ταιριάζει ακόμα ένα παράλληλο Σώμα, είναι σαν να χάσαμε οι ίδιοι την πίστη μας για το κανονικό μας σώμα και αναζητούμε στηρίγματα, ζένα. Ο υπουργός της Δικαιοσύνης το είπε πιο κομψά, για το ποδόσφαιρο βέβαια, μίλησε, «βρισκόμαστε εν μέσω καταιγίδας». Καλά το λέτε, υπουργέ μου... Εν μέσω καταιγίδας πλέουμε, ποιος εμείς, το χρυσοπράσινο φύλλο, ως καρυδότσουφλο για να μην πω σαν λεμονόκουπα, που μας στύψανε και μας πετάξανε να θαλασσοδερνόμαστε. Και δεν μας αξίζει. Δεν αξίζει σε καμία χώρα να έχει πολίτες που μόνο ναυτία νιώθουν πάνω της. Οι κυβερνώντες είναι οι καπετάνιοι, και έχουμε πολλούς και ο καθένας τραβάει τη δική του παράλληλη ρότα, γι' αυτό δεν συναντιούνται ποτέ.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Μισό για μένα
μισό για σένα

Η Χατίτζε Μουράτοβα είναι 56 ετών αλλά μοιάζει πολύ μεγαλύτερη. Φοράει πάντα ένα μαντίλι στο κεφάλι, μια εμπριμέ μακριά φούστα, μια κίτρινη κροκί μπλούζα, κοντρές κάλτσες, ζει σε ένα πλινθόκτιστο καλύβι, χωρίς νερό και ρεύμα, με την κατάκοιτη, τυφλή, ηλικιωμένη μπτέρα της, σε ένα εγκαταλελειμμένο χωριό στη Βόρεια Μακεδονία, παράγει μικρές ποσότητες άγριου μελιού με τον τρόπο της, μιλάει μια τουρκική διάλεκτο. Θα παρέμενε άγνωστη, κανείς δεν θα μάθαινε τίποτα γι' αυτήν, ποτέ, αν η ιστορία της δεν γινόταν ντοκιμαντέρ. Κανείς, σχεδόν κυριολεκτικά, στον κόσμο δεν θα γνώριζε ποια είναι και τι κάνει, εκτός ίσως από την πολυμελή οικογένεια πλανόδιων Τούρκων που ζουν μακριά από κάθε έννοια πολιτισμού, και με την οποία διασταυρώθηκε για λίγο καιρό: ίσως και από κάποιους εμπόρους στην αγορά της κοντινής πόλης που πηγαίνει, σπάνια, για να πουλήσει μέλι και να αγοράσει κάποια στοιχειώδη τρόφιμα για την ίδια και τη μπτέρα της.

Η Χατίτζε έχει ένα τραχύ, άσχημο πρόσωπο, χωρίς κάτι, εκ πρώτης όψews, ελκυστικό, χωρίς ίκνος φιλαρέσκειας πάνω της, εκτός από το γεγονός ότι σε μια εξορμήσή της στην αγορά, αγοράζει μια βαφή μαλλιών στο χρώμα του κάστανου.

Όταν όμως οι σκηνοθέτες Λιούμπομιρ Στεφάνοφ και Ταμάρα Κοτέφσκα βρέθηκαν στην περιοχή αυτή για να γυρίσουν ένα βίντεο για το περιβάλλον, για λογαριασμό ενός μεγάλου οργανισμού, και ανακάλυψαν τη Χατίτζε (γιατί περί «ανακάλυψης» πρόκειται), αποφάσισαν να μείνουν εκεί τρία χρόνια, ακολουθώντας την στην καθημερινότητά της. Το αποτέλεσμα, το ντοκιμαντέρ «Στη γη του άγριου μελιού» («Honeyland») (που ήταν διτλή υποψήφια για Όσκαρ, Ντοκιμαντέρ και Καλύτερης Ξενογλώσσας Ταινίας), προβάλλεται από την περασμένη Πέμπτη στις αίθουσες. Τώρα πια «όλοι» αναφέρονται στη Χατίτζε, στο εξαιρετικό αποτέλεσμα των δύο σκηνοθετών και του διεθνή φωτογραφίας Σαμίρ Λιούμα, όλοι, κριτικοί και θεατές, αποθεώνουν το πολυπτυχο μιας, επιφανειακά, μονοχόρης ζωής.

Η ανατροπή στα δεδομένα της 56χρονης γυναίκας θα πρέπει να είναι συντριπτική, έτσι, σχεδόν, απροσπέλαστα που ζούσε. Βέβαια, όταν την πλησίασαν οι σκηνοθέτες, όπως ομολογούν, «δεν περίμεναν να είναι τόσο ανοιχτή μαζί τους». Επιπλέον, τους είπε ότι «η μεγαλύτερη επιθυμία της ήταν μια μέρα κάποιος δημοσιογράφος από τηλεοπτικό σταθμό να καταγράψει την ιστορία της: τις διαδρομές στο βουνό, τη δουλειά της με το μέλι. Ηθελε να αφηγηθεί, γιατί ξέρεi πολύ καλά ότι είναι η τελευταία γενιά που θα ζήσει με αυτόν τον τρόπο».

Η Χατίτζε έχει δημιουργήσει την προσωπική «κυψέλη» της: οι προδιαγραφές του βίου της όμως δεν είναι περιορισμένες αλλά απέραντες όσο και ο ορίζοντας. Συλλέγει το άγριο μέλι από βράχους, κορμούς δέντρων, απόκρημνες πλαγιές, με έναν τρόπο τόσο στενά συνδεδεμένο με τη φύση ώστε να μοιάζει και η ίδια σαν φυσική προέκτασή της. Έχει εγκαταστήσει μια επικοινωνία με τις μέλισσες. Τους μιλάει, βγάζει ήχους ρυθμικούς, αφήνει πάντα το μισό μέλι για εκείνες, να τραφούν, συλλέγοντας το άλλο μισό. Την αρμονία μιας ζωής σκληρής αλλά την ίδια στιγμή μεγαλοπρεπούς μέσα στην σκучία, μετριοπάθεια, υπομονή και απαντοχή, στον σεβασμό και στη συνειδητή υποταγή στις απαιτήσεις της φύσης και του πληθυσμού της με τον οποίο συνυπάρχει. Μόνη παραφωνία η πολυμελής οικογένεια των Τούρκων, που μένουν σε τροχόσπιτο και μετακινούνται με τρακτέρ, τα βοοειδή και τα μελίσσια τους. Ο Χουσεΐν, όπως ονομάζεται ο Τούρκος, εισβάλλει στον τόπο και στους ρυθμούς του με αρπακτική διάθεση, προσπαθώντας να εκμεταλλευτεί βάνουσα, χωρίς καμία γνώση και ευαισθησία. Οι μέθοδοι του καταστρέφουν μεγάλο μέρος από τα μελίσσια της Χατίτζε.

Όταν το διαλυτικό πέρασμά τους τελειώνει και η ηρωίδα του «Honeyland» ξαναβρίσκει τη ζωή της, οι απώλειες έχουν διαμορφώσει ένα διαφορετικό τοπίο γύρω της και μέσα της. Μέχρι και ο βόμβος των μελισσών σαν να κοπάει κάπως. Αυτός ο εξουθενωτικός παρών ήχος, που συνοδεύει υπόκωφα όλη την ταινία, ένα διαρκές βουπτό, σαν μουρμουρητό, από ένα έντομο που ίπταται άλλοτε ακίνδυνο άλλοτε επιθετικό, πολύτιμο και γενναίοδωρο, εξαρτημένο και αυτό απόλυτα από τη συμπεριφορά του ανθρώπου. Στο τελευταίο πλάνο η Χατίτζε περπατάει στο χιόνι, παρά με τον σκύλο της, μαζεύει τις κερήθρες, τις γεύεται, τις μοιράζεται. Εκεί και η αρμονία. Στο μοίρασμα. Μισό για μένα, μισό για σένα.

Οι ανθρώπινες σχέσεις είναι μια άβυσσος

Ο Κύπριος καλλιτέχνης Κυριάκος Καδής παρουσιάζει τη νέα του ατομική έκθεση στην Alpha C.K. Art Gallery

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ**

Με **αγορμή** την ατομική ζωγραφική έκθεση στην Alpha C.K. Art Gallery με τίτλο «παράλληλο σύμπαν» ο καλλιτέχνης Κυριάκος Καδής μίλησε στην «Κ». Ο Κυριάκος ανήκει στη νέα γενιά των Κύπριων καλλιτεχνών και το έργο του κινείται γύρω από ανθρωποκεντρικά θέματα, την αγάπη, τον έρωτα, τη συνύπαρξη, την κβαντική φυσική και άλλα θέματα που εδράζονται στο υποσυνείδητο και όπως λέει διαχρονικά προβληματίζουν την ανθρωπινή οντότητα. Χρησιμοποιεί στοιχεία από πολλά καλλιτεχνικά ρεύματα αλλά σημαντική θέση στη δουλειά του αποσπούν τα βιώματά του και η καθημερινή συνάφειά του με τον κόσμο και την πραγματικότητα.

–Τι ιστορίες θέλουν να αφηγηθούν τα έργα σας σε αυτή τη σειρά με τίτλο «Ερεθίσματα σε παράλληλο σύμπαν»;

–Το κάθε έργο από αυτά ναι μεν αφηγείται μια ιστορία, αλλά αυτό που ψάχνω και προσπαθώ να αποδώσω είναι οι συνθήκες που την κάνουν ξεχωριστή. Στη ζωή μας κατά καιρούς βιώνουμε κάποιες αξιωματικές καταστάσεις. Έντονα ερεθίσματα, στιγμές μαγικές, που εισχωρούν βαθιά στον κόσμο των αισθήσεων και την ψυχή. Μια συνειδησιακή κατάσταση από ενέργειες, παράγοντες, παραμέτρους, θερμοκρασίες και έλξεις. Μια ζωηρή, φορτισμένη ατμόσφαιρα που αναμφίβολα ξεχωρίζει, κρατάει και σηματοδοτεί τον χρόνο. Το «παράλληλο σύμπαν», που αναφέρομαι στον τίτλο, υποδηλώνει πως τέτοια φαινόμενα ή εμπειρίες συμβαίνουν κυρίως στον ιδεατό κόσμο, στον κόσμο των ονείρων, της φαντασίας

“

Η τέχνη μου έχει πολλά πρόσωπα. Θα τη χαρακτηρίζα εξιδανικευμένη, ενεργειακή, λυρική, με μεταϊμπρεσιονιστικά κυρίως στοιχεία.

των ψευδαισθήσεων, ακόμα και μέσω της κβαντικής διεμπλοκής. Μπορούμε να νιώσουμε τέτοιες εμπειρίες και στον πραγματικό κόσμο, αρκεί να καταφέρουμε να συνειδητοποιήσουμε απλώς τη στιγμή. –Η αγάπη, το πάθος και οι σχέσεις είναι κάποια στοιχεία που βλέπω στα έργα σας. Τι σημαίνουν για εσάς αυτά τα κομμάτια;

–Αυτό το πρότζεκτ δεν έχει ολοκληρωθεί. Θα ασχοληθώ και με άλλες, διαφορετικές ιστορίες στη συνέχεια. Όμως είναι αλήθεια πως η αγάπη, ο έρωτας, η συνύπαρξη, η φιλία, η οικογένεια, η σχέση και η επαφή δύο ή περισσότερων μερών μιας ολότητας πάντα με κέρδιζαν. Εκεί που φαινομενικά έχουν σταθερές αξίες, ο χρόνος τις μεταβάλλει, τις διεγείρει και με παρακινεί να ζωγραφίσω. Οι ανθρώπινες σχέσεις είναι μια άβυσσος.

«Το χρώμα πέρα από ένα υλικό ή μέσο, είναι μια ενεργειακή δύναμη που πάλαιται και δρα αναλόγως» λέει ο καλλιτέχνης Κυριάκος Καδής.

–Δουλεύετε αρκετά με τους εντόνους χρωματισμούς. –Σε αυτά τα έργα θέλω να δώσω τη μεγαλύτερη ένταση που μπορώ. Από τεχνικής άποψης, όσο πιο μεγάλη γκάμα χρωμάτων και τόνων χρησιμοποιούμε, τόσο πιο πολλά εργαλεία έχουμε στη διάθεσή μας, ώστε να αποδώσουμε εντονότερα τις δυναμικές, το σχέδιο, τις αντιθέσεις, τις θερμοκρασίες, τις ενέργειες κτλ. Ένας άλλος λόγος που χρησιμοποιώ τα έντονα χρώματα

είναι διότι αντικαθιστούν το λευκό καθαυτό, το οποίο απουσιάζει από όλα τα έργα. –Τι είναι για εσάς το χρώμα; –Το χρώμα πέρα από ένα υλικό ή μέσο, είναι μια ενεργειακή δύναμη που πάλαιται και δρα αναλόγως. Σε σχέση με τα δίπλα του μπορεί να είναι θερμό ή ψυχρό. Μπορεί να συμβολίζει κάτι. Έχει τη δύναμη να ενεργοποιεί τις αισθήσεις μας, να θεραπεύει, να παίζει με τον νου και την ψυχή. Όμως, είναι εξαρτώμενο του φωτός. Ανάλογα με το φως οι δυνάμεις αυτές χάνονται ή αλλάζουν θερμοκρασίες. Επίσης, το χρώμα εξαρτάται και από αυτόν που το βλέπει. Εγώ για παράδειγμα, έχω δυσχρωματοψία. Ένας βαθμός αχρωματοψίας. Αχρωματοψία έχουν περίπου το 20% των ανδρών. Είναι αδυναμία στην αντίληψη κάποιων χρωμάτων. Κυρίως αυτών που δεν είναι καθαρά. Από μικρός, λοιπόν, πριν καταλάβω καν το πρόβλημα αυτό, χώριζα τα χρώματα σε ομάδες. Όλα τα κόκκινα μαζί, τα μπλε σε άλλο συρτάρι και ούτω καθεξής. Βρίσκω διάφορους τρόπους και λύσεις, προσπαθώντας να μετατρέπω το πρόβλημα σε προτέρημα! Σε αυτή τη δουλειά, τα χρώματα που χρησιμοποιώ είναι πεντακάθαρα. Έτσι τα βλέπω καλύτερα. Δυστυχώς, δεν θα μπορέσω να τα δω ποτέ όπως εσείς, όπως ούτε εσείς, όπως εγώ. Το χρώμα σε αυτά τα έργα, θέλει να είναι όλα τα χρώματα του κόσμου! Κάποια έργα έχουν μέχρι και 200 καθαρά χρώματα! Μιλάμε για πολύ χρώμα και πολλές ώρες εργασίας. Πάντως, ειδικά σε αυτά τα έργα, θα έλεγα πως το κάθε χρώμα μπορεί να είναι ο καθένας από εμάς. Όταν βρεθείτε απέναντί, ίσως αποφασί-

σετε ποιο θα μπορούσατε να είστε. –Πώς θα χαρακτηρίζατε την τέχνη σας;

–Δυσκολεύομαι να απαντήσω καθώς η τέχνη μου έχει πολλά πρόσωπα. Θα τη χαρακτηρίζα εξιδανικευμένη, ενεργειακή, λυρική, με μεταϊμπρεσιονιστικά κυρίως στοιχεία. –Γιατί εμφανίζεστε σπάνια σε εκθέσεις; –Τις περισσότερες φορές από αντίδραση ενάντια στο κατεστημένο και την ανύπαρκτη βοήθεια προς τους καλλιτέχνες. Π.χ. εάν διοργανώνουν Μπενάλε και ζητούν από τον καλλιτέχνη χρήματα για συμμετοχή, δεν θα έχουν ποτέ Κ. Καδή στη έκθεσή τους. Όσοι γενικότερα εκμεταλλεύονται τους καλλιτέχνες ή όσοι καλλιτέχνες προσπαθούν απλώς να γεμίσουν το βιογραφικό τους μου προκαλούν το λιγότερο δυσάρεσκει. Άλλοι λόγοι που δεν εκθέτω συχνά είναι που έχω μια τάση να κρύβομαι και να φανερώνομαι με εκπλήξεις! Μου αρέσουν τα πρότζεκτ. Όπως αυτό που εκθέτω τώρα για παράδειγμα. Η επόμενη μου έκθεση μπορεί να είναι εντελώς διαφορετική. Ενώ, λοιπόν, ετοιμάζω αφοσιωμένος ένα πρότζεκτ και παράλληλα διοργανώνεται μια ομαδική έκθεση με θέμα κτλ. δυσκολεύομαι να διακόψω και να ασχοληθώ με άλλη κατάσταση. Άλλες φορές δεν ενημερώνομαι εγκαίρως και άλλες απλώς δεν υπάρχει ο απαιτούμενος χρόνος.

Πληροφορίες: Κυριάκος Καδής, «Ερεθίσματα σε παράλληλο σύμπαν», Alpha C.K. Art Gallery, εγκαίνια Τετάρτη, 26 Φεβρουαρίου στις 7:00 μ.μ. μέχρι το Σάββατο 14 Μαρτίου 2020. Λεωφ. Μακαρίου & Παναγικού 3, Λευκωσία.

3

Οιαίτη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ προτείνει

7-8/ 1^ο Showcase
Χορογραφίας Κύπρου 2020
σαβ – κυρ **11:00 & 19:00**
Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και το Θέατρο Ριάλτο διοργανώνουν το 1^ο Showcase Χορογραφίας με έργα που χορογραφήθηκαν και ξεχώρισαν την περίοδο 2018-2019. € 10 / 15 (για τις 2 μέρες)

10/ Απόστολος Καλδάρης – Τι να θυμηθώ τι να ξεχάσω τρι **20:30** (120')
Τα τραγούδια του σπουδαίου συνθέτη, σε ένα πρόγραμμα με οδηγό τον γιό του Κώστα Καλδάρη και με κορυφαίο τον Δημήτρη Μπάση. Μαζί τους η Κατερίνα Παράσχου και ο Πάρης Παράσχος. Υπό την αιγίδα της Επιτροπής Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. € 20 / 17

11/ Ένας υπηρέτης με δύο αφεντικά **ΣΑΤΙΡΙΚΟ**
ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΤ **20:30** (120')
Το γνωστό έργο του Κάρλο Γκολντόνι αποτελεί μια από τις ωραιότερες κωμωδίες παρεξηγήσεων. Διασκευή / Σκηνοθεσία: Μαριάννα Καυκαρίδου. € 15 / 12

13/ Με ένα μπουκέτο τραγούδια **ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ**
ΛΕΜΕΣΟΥ ΜΑΡΙΟΣ ΤΟΚΑΣ παρ **20:30** (90')
Μια διαδρομή στο ελληνικό τραγούδι με αναφορές στο δημοτικό, λαϊκό και έντεχνο, από το Μουσικό Σχολείο «Μάριος Τόκας», που αφιερώνει τη συναυλία στη Σχολική Εφορεία Λεμεσού. € 5

14/ Richard Wagner: Ο Ιπτάμενος Ολλανδός **THE MET LIVE IN HD** σαβ **18:55** (139')
Ο διάσημος μέστρος Valery Gergiev διευθύνει τη νέα παραγωγή της βαλκονικής όπερας σε σκηνοθεσία του François Girard. Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. € 18 / 14

15/ Alexia WOMEN IN JAZZ
κυρ **20:30** (120')
Η Αλέξια αποτίει φόρο τιμής και ερμηνεύει τις μεγάλες γυναικείες φωνές της αμερικανικής τζαζ - Nina Simone, Billie Holiday, Ella Fitzgerald, Felicia Sanders, Anita O'Day, Betty Carter, Abbey Lincoln κ. ά. € 25 / 20

18/ Pain and Glory
PEDRO ALMODOVAR ΤΕΤ **20:30** (113')
Ίσως η πιο προσωπική ταινία του μεγάλου σκηνοθέτη, με τον Antonio Banderas στην ωραιότερη ερμηνεία της καριέρας του, που του χάρισε το Βραβείο Ερμηνείας στο Φεστιβάλ Καννών. Στα Ισπανικά με υπότιτλους. € 10 / 8

19/ Ελένη Βιτάλη, Παναγιώτης Μάργαρης
ΣΤΙΓΜΕΣ πεμ **20:30** (100')
Η Ελένη Βιτάλη, μια από τις σπουδαιότερες ερμηνεύτριες των τελευταίων δεκαετιών, συναντά επί σκηνής τον διεθνούς φήμης κιθαρίστα και συνθέτη Παναγιώτη Μάργαρη. € 20 / 15

21/ Πράγματα δικά μου, αληθινά **ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ ΘΟΚ** σαβ **20:30** (140')
Το έργο του Andrew Bovell καταπνέεται με τους οικογενειακούς δεσμούς και την αντοχή τους στο χρόνο. Σκηνοθεσία: Μαρία Κυριάκου. Με αγγλικούς και τουρκικούς υπέρτιτλους. € 12 / 6

22/ Οι περιπέτειες του Δον Κιχώτη **ARTS EMBRACE**
κυρ **11:00** (50')
Μια διαδραστική μουσικοχορευτική παράσταση για όλη την οικογένεια, βασισμένη στο μυθιστόρημα του Μιγκέλ ντε Θερβάντες και τη σύνθεση του Γκέοργκ Φ. Τέλεμαν "Η σουίτα του Δον Κιχώτη". Απόδοση κειμένων: Μαγδαλένα Ζήρα. € 12 / 6

24/ Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας
NT LIVE τρι **20:00** (180')
Το πιο γνωστό και πολυπαιγμένο έργο του Shakespeare, σκηνοθετημένο από τον Nicholas Hytner που δημιουργεί έναν ονειρικό κόσμο. Με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. € 10 / 8

25/ Μποφίλιου Εν Λευκώ Live **ΚΑΡΑΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ**
ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ ΤΕΤ **20:30** (120')
Τα τραγούδια της πιο απρόβλεπτης τριάδας παρουσιάζονται με την εκρηκτική ενέργεια της Νατάσσας Μποφίλιου. Θέμης Καραμουρατίδης: ενορχηστρώσεις / πιάνο, Γεράσιμος Ευαγγελάτος: επιμέλεια προγράμματος. € 30 / 25 / 20

26/ Life Changing Ideas **INSPIRATIONAL TALKS & MASTERCLASSES** πεμ **18:00** (120')
Η καινοτόμος σειρά ομιλιών του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, παρουσιάζει ένα Masterclass της διεθνούς φήμης εκπαιδεύτριας Linda Plano με θέμα «Η τέλεια προσφορά». **Πληροφορίες & Εισιτήρια:** www.ideas.unic.ac.cy

28*-29/ Η Δράκαινα
Λυδία Κονιόρδου **ΚΕΝΤΡΙΚΗ**
ΣΚΗΝΗ ΘΟΚ σαβ **20:30** κυρ **17:00** (100')
Η Λυδία Κονιόρδου σκηνοθετεί και πρωταγωνιστεί στο δράμα του Δημήτρη Μπόγρη με επίκεντρο μια αλύγιστη γυναίκα. *Με αγγλικούς και τουρκικούς υπέρτιτλους. €12 / 6

31/ Ευρω-Αραβικό Κέντρο Μουσικής για Νέους: Γερμανία-Κύπρος-Ιορδανία 2020 τρι **20:00** (75')
Το Ευρω-Αραβικό Κέντρο Μουσικής για Νέους, παρουσιάζει έργα της δυτικής και αραβικής κλασικής μουσικής κι ένα κυπριακό έργο. Συμμετέχουν σχήματα από Γερμανία, Κύπρο και Ιορδανία. € 10 / 5

Follow us:

rialto.com.cy

Ο πατέρας είναι η γραμμή του ορίζοντα

Συνέντευξη με τον συνθέτη, λογοτέχνη και ζωγράφο Κώστα Καлдάρα, μοναχογιό του θρυλικού συνθέτη Απόστολου Καλδάρα

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Με αφορμή τη συναυλία «Τι να θυμηθώ, τι να ξεχάσω» που είναι αφιερωμένη στον Απόστολο Καλδάρα και ξεκινάει από την Κύπρο με τον ερμηνευτή Δημήτρη Μπάση και δύο νέους καλλιτέχνες, την Κατερίνα Παράσχου και τον Πάρη Παράσχο, ο Κώστας Καλδάρας, μοναχογιός του Απόστολου μιλάει στην «Κ» για τον πατέρα του. Ο Κώστας Καλδάρας λέει ότι στη ζωή του θέλει να είμαι δημιουργικός κι ανήσυχος, «Το βάρος του ονόματός μου δεν με απασχόλησε ποτέ». **–Τριάντα χρόνια χωρίς τον Απόστολο Καλδάρα αλλά με έντονη παρουσία μέσα από τα εκατοντάδες τραγούδια του που ακούγονται ασταμάτητα σε όποια γωνιά υπάρχει η Ελλάδα. Αυτή η παρουσία-απουσία τι συναισθήματα σας ξυπνά;**

–Αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή και χαρά, που απευθύνομαι μέσα από την εφημερίδα σας, σε όλη την Κύπρο και ευχαριστώ γι’ αυτή την ευκαιρία. Είναι αλήθεια ότι σαν μοναχογιός πάντα θα μου λείπει ο πατέρας μου, η σοφία του, η εμπιστοσύνη, αλλά και η αντίθεση που καλλιεργεί χαρακτήρες και σπέρνει μέλλον. Όπως είχα πει, ο πατέρας, είναι η γραμμή του ορίζοντα, που όσο ξεμακραίνεις τόσο πιο κοντά βρίσκεσαι. Οπότε θεωρώ πολύ τυχερό τον εαυτό μου, που μέσα από τη τέχνη του, ο Απόστολος έχει μια αδιάκοπη παρουσία, προσφέροντάς μου την ευκαιρία να είμαστε σε έναν διάλογο, που δεν έχει σταματήσει ούτε μια μέρα.

–Ένα μεγάλο αφιέρωμα –μια σειρά συναυλιών ξεκινάει σε λίγες μέρες από την Κύπρο με τον τίτλο, «Τι να θυμηθώ, τι να ξεχάσω» και θα συνεχιστεί στην Αθήνα και την Ελλάδα. Ποιο είναι το πλάνο των συναυλιών αυτών και ποιο το σκεπτικό τους;

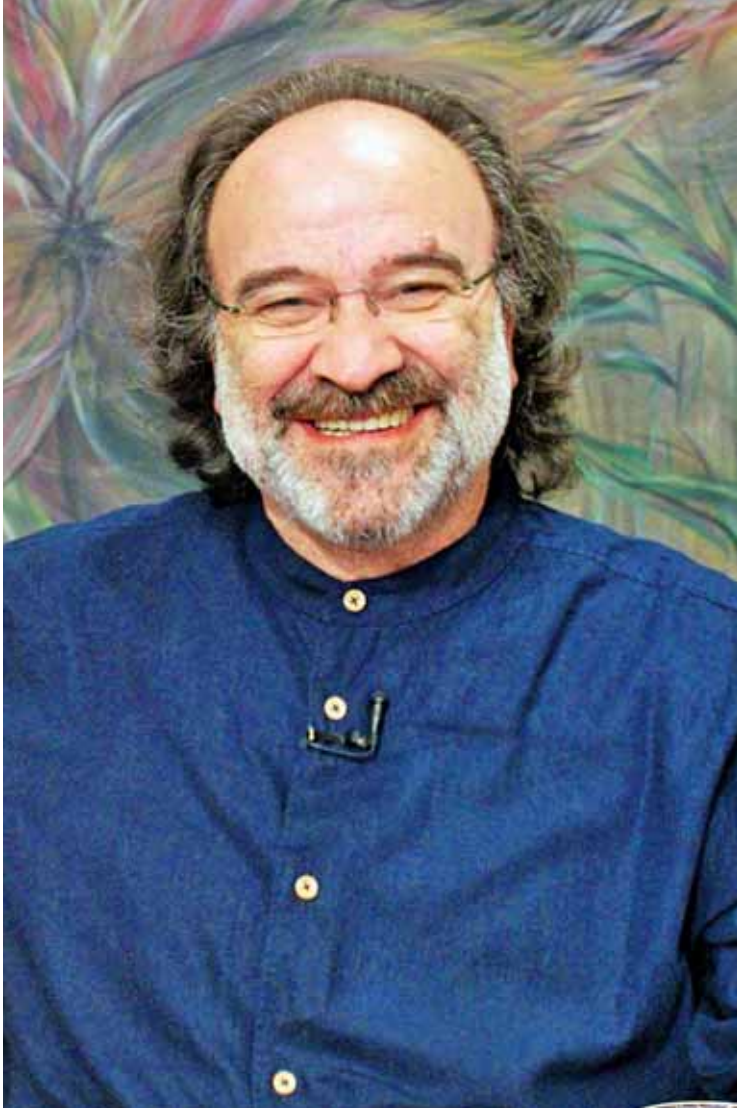
–Φέτος συμπληρώνονται τριάντα χρόνια που έφυγε ο Απόστολος Καλδάρας. Όσο ζούσε ο πατέρας μου, είχε μια αντιστροφή ανάλογη δημοσιότητα, ίσως και αναγνώριση, σε σχέση με τη προσφορά του στο ελληνικό τραγούδι. Η άμεση επαφή του με το κοινό είχε διακοπεί μοιραία το 1965 και μόνο τα τελευταία χρόνια της

ζωής του έκανε κάποιες ελάχιστες συναυλίες. Πάντοτε, όμως, ήταν διστακτικός με τη δημοσιότητα, κάτι που όπως φαίνεται κληρονόμησα, με έναν επιπλέον όμως δισταγμό, ο οποίος οφείλεται και στο να μη φανεί λανθασμένα, ότι όντας συνθέτης κι εγώ, εκμεταλλεύομαι το έργο του, προς δικό μου όφελος. Προσωπικά πιστεύω ότι ο Απόστολος Καλδάρας κληροδότησε το έργο του σε όλους τους Έλληνες συνθέτες, στιχουργούς και τραγουδιστές, ή καλύτερα σε όλους τους Έλληνες σε όλο τον κόσμο. Θεώρησα, λοιπόν, χρέος μου, κομμάτι αυτού του έργου να έρθει πάλι όσο πιο κοντά γίνεται στον κόσμο κι όσο πιο άρτια. Αυτό είναι το σκεπτικό. Όσο για το πλάνο, κτιζεται μέρα με τη μέρα, γι’ αυτό είμαι πολύ χαρούμενος που ξεκινάει από την Κύπρο, με τον σπουδαίο ερμηνευτή Δημήτρη Μπάση και δύο νέους καλλιτέχνες,

“
Το τραγούδι δεν είναι μια επιχείρηση, ένα μαγαζί, που ο πατέρας θα παραδώσει τα κλειδιά στον γιό. Ο κάθε δημιουργός έχει τον δικό του χώρο, που πρέπει να τον χτίσει από την αρχή.

την Κατερίνα Παράσχου και τον Πάρη Παράσχο. Προσωπικά, το θεωρώ μεγάλη τύχη, αφού θυμάμαι και το δικό μου ξεκίνημα ως νέος καλλιτέχνης από εδώ, πριν από αρκετά χρόνια. **–Ο Απόστολος Καλδάρας έγραψε πάνω από 1.000 τραγούδια, εντυπωσιακός ο αριθμός, αν μάλιστα αναλογιστεί κανείς ότι εκατοντάδες από αυτά έγιναν μεγάλες επιτυχίες. Πώς χωράνε αυτά σε ένα πρόγραμμα-αφιέρωμα;**

–Δεν χωράνε. Ποτέ δεν χωρούσανε, ούτε θα χωρέσουν. Δεν θα μπορούσε να γίνει ένα πρόγραμμα, μια παράσταση και να μη μας λείπουν άλλα 100 τραγούδια, που θα θέλαμε να παίξουμε, ή να ακού-

«**Θεωρώ** πολύ τυχερό τον εαυτό μου, που μέσα από τη τέχνη του, ο Απόστολος έχει μια αδιάκοπη παρουσία, προσφέροντάς μου την ευκαιρία να είμαστε σε έναν διαρκή διάλογο, που δεν έχει σταματήσει ούτε μια μέρα».

σουμε. Είναι ένα υπέροχο πρόβλημα, που δεν το λύνεις, αλλά το απολαμβάνεις. **–Τι έχετε κρατήσει από τον πατέρα Απόστολο και τι από τον μουσικό Καλδάρα;**

–Η ζωή με τον Απόστολο ήταν ένα υπέροχο ταξίδι, με χαρές, λύπες, αγωνίες, ευτυχία, αλλά και αγώνα. Ο πατέρας μου ήταν ένας γλυκύτατος άνθρωπος, αφοσιωμένος οικογενειάρχης, σεμνός, τίμιος, αυστηρός με τον εαυτό του, τις αρχές του, αλλά και με τους συνεργάτες του. Ένας δημιουργός, πολύ μορφωμένος και βαθιά καλλιτέχνης, με όλη την έννοια της λέξης. Αυτές τις αξίες προσπαθώ να κρατήσω κι εγώ στη ζωή μου.

Όμως, το άλλο ταξίδι, εκείνο του μουσικού, συνεχίζεται...!

–Όταν αρχίσατε να γράφετε τραγούδια αισθανόσασταν το βάρος του ονόματός σας;

–Στη ζωή μου θέλω να είμαι δημιουργικός κι ανήσυχος. Το βάρος του ονόματός μου δεν με απασχόλησε ποτέ. Ούτε ο πατέρας μου επέβαλε κάποιο τέτοιο βάρος στην οικογένειά του, ούτε κι εγώ θεώρησα ότι είμαι κληρονόμος ενός διάσημου ονόματος, αλλά ούτε και συνεχιστής του. Αυτό ίσως επηρέασε και δημιουργήσε συγκρίσεις από τον κόσμο. Το τραγούδι, όμως, δεν είναι μια επιχείρηση, ένα μαγαζί, που ο πατέρας θα παραδώσει τα κλειδιά στον γιο. Ο κάθε δημι-

«**Το βάρος** του ονόματός μου δεν με απασχόλησε ποτέ ούτε ο πατέρας μου επέβαλε κάποιο τέτοιο βάρος στην οικογένειά του».

“
Όταν ο Απόστολος άκουσε τον πρώτο μου δίσκο «*Νυχτερινή Κυβέρνηση*», δάκρυσε, σπκώθηκε όρθιος και φώναζε: «*Υπέροχα! Θα σκίσει. Μπράβο, Κώτσο μου!*». Τότε γίναμε... και συνάδελφοι.

ουργός έχει τον δικό του χώρο, που πρέπει να το χτίσει από την αρχή, με τις δικές του γνώσεις, εμπειρίες, με το δικό του ταλέντο.

–**Δύο χρόνια πριν φύγει ο Απόστολος από τη ζωή κυκλοφόρησε η «Νυκτερινή Κυβέρνηση» (1988) ο πρώτος δικός σας προσωπικός δίσκος και μάλιστα με έναν –ανάμεσα σε άλλους– εκ των «δικών» του ερμηνευτών τον Γιώργο Νταλάρα. Ποια ήταν η αντίδραση του πατέρα σας αλλά και τα αισθήματά του στην μεγάλη επιτυχία που σημείωσε ο δίσκος αυτός;**

–Για τη «Νυχτερινή Κυβέρνηση» θα μπορούσαμε να μιλάμε για πολλές ώρες. Θα περιοριστώ όμως σε δύο αναφορές σε σχέση με τον

Απόστολο. Η πρώτη είναι η αντίθεσή του να ακολουθήσει ο γιος του αυτό το δύσκολο κι ακάριστο επάγγελμα του συνθέτη. Ήθελε για την ασφάλειά μου να ακολουθήσω το επάγγελμα του χημικού μηχανικού. Έτσι ήταν κάπως απόμακρος στην αρχή. Η δεύτερη αναφορά, όμως, είναι στη στιγμή που έχω πάρει στα χέρια μου το δείγμα του δίσκου, (ακόμη είχαμε βινύλια) και κάναμε οικογενειακά την πρώτη ακρόαση. Ο Απόστολος δάκρυσε και μπροστά στα έκπληκτα μάτια μου, σπκώθηκε όρθιος και φώναζε: «Υπέροχα! Θα σκίσει!...Μπράβο, Κώτσο μου!». Τότε γίναμε... και συνάδελφοι!

–**Αν και συνθέτης λαϊκών και ρεμπέτικων τραγουδιών η ζωή του Απόστολου Καλδάρα ήταν μακριά από τα νυκτερινά κέντρα και τη ζωή που χαρακτήριζε τους μουσικούς της εποχής. Είναι όντως αυτή η αλήθεια;**

–Ο Απόστολος Καλδάρας δεν αποδέχτηκε ποτέ για εκείνον τον χαρακτηρισμό «ρεμπέτης». Ούτε φυσικά ότι έγραψε ρεμπέτικα τραγούδια. Θεωρούσε φυσικά δάσκαλο τον Μάρκο Βαμβακάρη και τους άλλους μεγάλους συνθέτες της εποχής, αλλά πάντοτε θεωρούσε τον εαυτό του λαϊκό συνθέτη. Αυτό το δείχνει και η δισκογραφία του, η οποία εκτός από το «Μάγκας βγήκε για σεργιάνι», κανένα άλλο του τραγούδι δεν είχε αναφορά στη ζωή και τις συνθήκες των ρεμπέτδων. Ο ίδιος ήταν συντηρητικός και μετρημένος. Του άρεσε η μελέτη, οι σπουδές, μάλιστα ήθελε να σπουδάσει ιατρική, αλλά δεν είχε τα χρήματα κι έτσι πήγε στη Γεωπονική Σχολή, την οποία όμως εγκατέλειψε στο τρίτο έτος, εξαιτίας, της ανάγκης για επιβίωση. Ευτυχώς, αυτή η ανάγκη βρήκε διέξοδο στη σύνθεση των τραγουδιών του. Έτσι άρχισε από πολύ μικρός τις εμφανίσεις στα νυκτερινά κέντρα της εποχής. Ίσως είναι περιττό να αναφέρω ότι οι συνθήκες τότε της δουλειάς του ήταν τραγικές, γι’ αυτό πάντα επιδίωκε χρόνο με τον χρόνο, να δουλεύει σε πιο «οικογενειακά» μαγαζιά. Αυτό κράτησε 21 συναπτά χρόνια, χωρίς ένα ρεπό. Ο θάνατος, όμως, της αδελφής μου ήταν ο καθοριστικός παράγοντας, η αιτία, να σταματήσει ο πατέρας μου κάθε επαφή με τους χώρους της νυκτερινής διασκέδασης.

Τραγουδιστές με φοβερά μεροκάματα και πελάτες με σαμπάνιες, πούρα και «σέλφι»...

–**Ποια είναι η θέση του λαϊκού τραγουδιού σήμερα; Έχει αλλάξει η φύση του; Πιστεύετε ότι τα τραγούδια του πατέρα σας ακούγονται το ίδιο στις μέρες μας;**

–Ακούω στις μέρες μας να μιλούν για τα «μπουζούκια» και το «λαϊκό» τραγούδι και να αναφέρονται σε κάποια τεράστια μαγαζιά, με απίστευτες τιμές, και πανάκριβες τουαλέτες. Για τραγουδιστές με φοβερά μεροκάματα και πελάτες με σαμπάνιες, πούρα και «σέλφι». Όχι... αυτό δεν είναι το λαϊκό μας τραγούδι. Αυτό παριστάνει το λαϊκό τραγούδι, για καταναλωτικούς λόγους. Αλλά επειδή γνωρίζουν οι ιθύνοντες ότι τα μονότονα, αφελή και συνήθως κακόγουστα επιδερμικά ακούσματα είναι μιας χρήσης, καταλήγουν στην ασφάλεια του αληθινού λαϊκού μας τραγουδιού και πολλές φορές όχι με τον σεβασμό και την καλλιτεχνική επάρκεια που του αρμόζει. Υπάρχει, όμως, λαϊκό τραγούδι και ακούγεται. Σε άλλους χώρους, σε άλλες σκηνές, όπου οι καλλιτέχνες βγάζουν την αλήθεια τους και εκφράζουν την ψυχή τους, ψάχνοντας ραφή στις καρδιές του κόσμου που τους ακούει και συμμετέχει.

–**Ο Απόστολος Καλδάρας ήταν από τους λίγους λαϊκούς συνθέτες –αν όχι ο μοναδικός– που συνέθεσε και έντεχνα τραγούδια...**

–Ο Απόστολος Καλδάρας στα πάνω από σαράντα χρόνια προσφοράς του στο ελληνικό τραγούδι, είχε τρεις εποχές δημιουργίας.

“
Ο Απόστολος Καλδάρας ήταν ο μοναδικός Έλληνας συνθέτης, που επί 40 χρόνια βρισκόταν όχι μόνο στην πρωτοπορία, αλλά και στις πρώτες θέσεις των πωλήσεων δίσκων.

Η πρώτη ήταν η «εξωτερικευμένη» όπως τη χαρακτηρίζω. Ο στίχος του και οι μελωδίες του, είχαν την απόλυτη αμεσότητα με το κοινό που ερχόταν να τον ακούσει. Είναι γνωστό, ότι τα περισσότερα τραγούδια που έπαιρναν τον δρόμο της δισκογραφίας, πρώτα περνούσαν από την «κρίση» του κόσμου στα μαγαζιά που τα πρωτοπαίζαν. Τύχαινε πολλές φορές ένα τραγούδι να παίζεται πάνω από δέκα φορές το ίδιο βράδυ. Αυτό ήταν και το διαβατήριο για την πχογράφησή του. «Νύκτωσε χωρίς φεγγάρι», «Εβίβα ρεμπέτες», «Όποια και να ’σαι». Αυτή η περίοδος του Καλδάρα κράτησε μέχρι το 1965. Από τότε και μετά, τα τραγούδια του είχαν μια μεγαλύτερη εσωτερικότητα, πιο λυρικά κι ευαίσθητα, αφού ήταν πάλι, ο καθρέφτης της ψυχής του. «Δεν ξέρω πόσο σ’ αγαπώ», «Όνειρο

«**Υπάρχει** λαϊκό τραγούδι και ακούγεται. Σε άλλους χώρους, σε άλλες σκηνές, όπου οι καλλιτέχνες βγάζουν την αλήθεια τους και εκφράζουν την ψυχή τους, ψάχνοντας ραφή στις καρδιές του κόσμου που τους ακούει και συμμετέχει».

απατηλό», «Η Φαντασία», «Άλλοτινές μου εποχές»... Κι έρχεται πλέον το 1972 και η τρίτη δημιουργική περίοδος του Απόστολου Καλδάρα. Κατασταλαγμένος, με καλλιτεχνική σοφία, αλλά και τη θέληση να είναι πάντα πρωτοπόρος, του δόθηκε η ευκαιρία με την διάδοση των δίσκων 33ων στρωφών, να γράψει τα μεγάλα του έργα. «Μικρά Ασία», «Βυζαντινός Εσπερινός» κ.λπ. Και τα κατάφερε! Αυτή η διαδρομή, τον χαρακτηρίζει και ως τον μοναδι-

κό Έλληνα συνθέτη, που επί 40 χρόνια βρισκόταν όχι μόνο στην πρωτοπορία, αλλά και στις πρώτες θέσεις των πωλήσεων δίσκων. **–Είναι γνωστό και το παρακολουθήσαμε ξανά πρόσφατα στη ταινία «Ευτυχία» ότι ο Απόστολος προστάτευσε την Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου στο ζήτημα των πνευματικών δικαιωμάτων. Μερικά από τα σπουδαιότερα λαϊκά τραγούδια είναι δικά τους όπως, «Θα βρω μουρμούρη μπαγλαμά», «Πετραδάκι, Πετραδάκι», «Ονει-**

ρο Απατηλό» «Φαντασία», «Γυάλινο Κόσμος» και πολλά άλλα. Τη σεβάστηκε και την προστάτευσε όσο κανείς άλλος, έτσι δεν είναι;

–Είμαι πολύ χαρούμενος, που μια ελληνική ταινία η οποία αναφέρεται στο λαϊκό μας τραγούδι και στη ζωή μιας σπουδαίας στιχουργού, έχει τόσο μεγάλη επιτυχία. Η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου, την οποία είχα σαν δεύτερη γιαγιά μου, ήταν ένας άνθρωπος που ζούσε γκρεμίζοντας τα όρια. Τα όρια του πάθους, αλλά και τα όρια της

μεγάλης μόρφωσης της, του χιούμορ της και του τεράστιου ταλέντου της. Αυτό την είχε οδηγήσει να πουλάει τους στίχους της για πενταροδεκάρες. Με τον Απόστολο όμως είχαν μια σχέση μεγάλης αγάπης και σεβασμού. Ατέλειωτες οι ώρες της συνεργασίας τους, αλλά και της οικογενειακής μας επαφής. Έτσι ο έντιμος και «πεισματάρης βλάκος» δεν υπέκυψε ποτέ στην επιθυμία της να της αγοράσει στίχους. Με αυτή του τη στάση, η Ευτυχία όχι μόνο απολάμβανε κάποια σημαντική ανταμοιβή για τα τραγούδια της από τα δικαιώματα, αλλά την κατέγραψε και στην ιστορία του ελληνικού μας τραγουδιού, αφού το όνομά της πλέον συνυπήρχε στους δίσκους πλάι στους συνθέτες.

–**Μουσικός, συγγραφέας, ζωγράφος και χημικός μηχανικός, αναζητείτε τρόπους διεξόδου;**

–Δεν θα έλεγα ότι αναζητώ τρόπους διεξόδου, αλλά τρόπους εισόδου... στην ψυχή μου, στο μυαλό, στον άνθρωπο, αλλά και στον ίδιο μου τον εαυτό, που θέλει να παραμένει κι αυτός δημιουργικός κι ανήσυχος. Αφού όμως μιλάμε για τον Απόστολο θα ήθελα να εκφραστώ κι εγώ με μια φράση του που μου είχε πει εκεί προς το τέλος: «Ελπίζω ότι έχω κάνει καλά τη δουλειά μου».

Πληροφορίες: Συναυλίες: 10 Μαρτίου, 8:30 μ.μ. Ριάλτο Λεμεσού, 11 Μαρτίου 8:30 μ.μ. Δημ. Θέατρο Στροβόλου.

Η μαγεία της σκηνής είναι πάντα εκεί

Η Ελευθερία Αρβανιτάκη γιορτάζει 40 χρόνια στο τραγούδι και ετοιμάζει ένα ιδιαίτερο πρόγραμμα στη σκηνή της «Πειραιώς 131»

Συνέντευξη στη **ΓΙΟΥΛΗ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

«Μην τρομάξεις. Σε έχει αγαπήσει νομίζω και θέλει όλη την ώρα να είναι πάνω σου». Με την άκρη του ματιού μου πάνω τον γάτο της, τον Τσίλι –όνομα εμπνευσμένο από τους Red Hot Chili Peppers– να είναι έτοιμος για το μεγάλο άλμα. Τα πηγαίνω καλά με τα γατιά, καλύτερα όμως με τα σκυλιά για να είμαι ειλικρινής.

«Τον βρήκε σε κακή κατάσταση στον δρόμο ο γιος μου, τον έφερε σπίτι, τον φροντίσαμε και είναι εδώ δέκα χρόνια τώρα... Πάντως, με φοβάται όταν του βάζω τις φωνές», μου λέει και ανάβει τσιγάρο. Προλαβαίνει την ερώτησή μου: «Το είχα κόψει, αλλά έπειτα από μια συναυλία πήγαμε με τους μουσικούς μου για ένα ποτό και πάνω στην ευφορία της στιγμής, είπα θα κάνω ένα, μόνο ένα. Το ένα έγιναν πολλά».

Με την Ελευθερία Αρβανιτάκη έχουμε συναντηθεί αρκετές φορές μέσα στα χρόνια της δουλειάς. Κάθε φορά με εντυπωσιάζει η ηρεμία που αποπνέει. Μιλάει αργά, ανεπιτήδευστα, με ειλικρινές πάντα ενδιαφέρον για τον συνομιλητή της, για το τι κάνει – δεν είναι το τυπικό small talk. Πάντα επιστρέφουμε στον Πειραιά, στη γειτονιά όπου μεγάλωσε, περνάμε μια βόλτα από τα παλιά στέκια, μιλάμε για τον Διονύση Σαββόπουλο και την Οπισθοδρομική Κομπανία, «tis εποχές των μεγάλων πάρτι, όταν ο κόσμος είχε κινητικότητα και κέφι. Έχουν περάσει σαράντα χρόνια από τότε. Το λέω και δεν μπορώ να το πιστέψω», μου εξομολογείται.

Επеса στα μαλακά

Τη ρωτάω αν τη φοβίζει ο χρόνος. «Έχω μεγάλες φοβίες. Ο χρόνος

«Είναι μια εποχή ακατάσχετης πληροφορίας και πολυδιάσπασης, με το τραγούδι να μην μπορεί εύκολα να αφήσει σοβαρά ίχνη. Μια δισκογραφική πρόταση πρέπει να έχει αρχή, μέση και τέλος», λέει η Ελευθερία Αρβανιτάκη.

είναι μία απ' αυτές. Σκέφτομαι τι έχω κάνει λάθος, τι έχω κάνει σωστό και καλό. Πηγαίνω πίσω και βλέπω πόσο έχουν αλλάξει πολλά πράγματα. Τα τελευταία χρόνια μπορώ να πω ότι έχω και μια αγωνία για τη στιγμή που περνάει και χάνεται. Μετά, σκέφτομαι τις τρομερές εμπειρίες, τις μοναδικές συναντήσεις όλα αυτά τα χρόνια, τις συνεργασίες, τους φίλους που έχω κερδίσει. Η μισή μου ζωή είναι η μουσική και η άλλη μισή η οικογένειά μου. Είμαι ένας τυχερός άνθρωπος. Επίσης, είχα την ευτυχία να με υποδεχθούν πολύ καλά

οι συνάδελφοί μου από τα πρώτα μου κιόλας βήματα· αισθάνθηκα να πέφτω στα μαλακά. Το τονίζω, γιατί ο κόσμος μπορεί να φαντάζεται πολλά. Οτι για να διαπρέψει θα πρέπει να κάνεις υποχωρήσεις. Εγώ δεν χρειάστηκε να υποχωρήσω πουθενά».

Το ραντεβού

Τα σαράντα χρόνια δεν γίνεται να περάσουν έτσι απλά. Θέλει να το γιορτάσει. Το ραντεβού έχει κλειστεί στη σκηνή της «Πειραιώς 131», από το Σάββατο 7 Μαρτίου και για πέντε Σαββατόβραδα. «Τα μεγάλα

ταξίδια και οι παράλληλοι δρόμοι της Ελευθερίας Αρβανιτάκη» είναι ο τίτλος. Δηλαδή;

«Θα παρουσιάσουμε τον δίσκο “Τα μεγάλα ταξίδια” που φτιάξαμε με τον Θέμη Καραμουρατίδη και τη Λήδα Ρουμάνη, και κυκλοφόρησε τον Οκτώβριο του '19. Τα εννιά τραγούδια του θα είναι το ένα μέρος του προγράμματος, το άλλο, το μεγαλύτερο σε διάρκεια, οι συμμετοχές μου. Οι “παράλληλοι δρόμοι”. Τραγούδια όπως το “Μηδέν” ή το “Κόκκινο φουστάνι” και πολλά ακόμη είναι συμμετοχές που έχω κάνει σε δισκογραφικές δουλειές άλλων

καλλιτεχνών. Είναι αυτό που έλεγα προηγουμένως. Από την αρχή οι συνάδελφοί μου με υποδέχθηκαν πολύ ζεστά».

As μείνουμε λίγο στον καινούργιο δίσκο, της λέω. «Συνεργάστηκα με δύο ανθρώπους που θαυμάζω. Αλλωστε, δεν μπορώ να δουλέψω αν δεν υπάρχει ο θαυμασμός ως

“

Σκέφτομαι τις τρομερές εμπειρίες, τις μοναδικές συναντήσεις όλα αυτά τα χρόνια, τους φίλους που έχω κερδίσει. Η μισή μου ζωή είναι η μουσική και η άλλη μισή η οικογένειά μου. Είμαι ένας τυχερός άνθρωπος.

κάνουμε να ξεπηδήσουν τα κοινά μας κομμάτια. Όπως και έγινε».

Μια ολοκληρωμένη δουλειά με έναν συνθέτη και μια στιχουργό. Όπως παλιά, επισημαίνω. «Παρακολουθώ τι συμβαίνει. Είναι μια εποχή ακατάσχετης πληροφορίας και πολυδιάσπασης, με το τραγούδι να μην μπορεί εύκολα να αφήσει σοβαρά ίχνη. Και από την πλευρά των λαϊκών τραγουδιστών και από την πλευρά τη δική μας δεν βγαίνουν τραγούδια που να αγκαλιάζονται απ' όλον τον κόσμο και να γίνονται μεγάλες επιτυχίες. Αλλά μια δισκογραφική πρόταση πρέπει να έχει αρχή, μέση και τέλος. Τώρα τι θα μείνει από τον δίσκο, δεν το γνωρίζω. Είναι άλλη ιστορία. Πάντως, πιστεύω ότι πρέπει να βγαίνουν ολοκληρωμένες δουλειές. Και χαίρομαι που παρακολουθώ πολλά νέα παιδιά να κάνουν το ίδιο, πληρώνοντας μάλιστα όλα τα έξοδα από την τσέπη τους».

Στη σκηνή

Λίγο πριν την αποχαιρετήσω, αναρωτιέμαι πώς είναι το ραντεβού με το κοινό έπειτα από σαράντα χρόνια. «Όταν ανεβείς στη σκηνή με τους μουσικούς σου, με τους οποίους έχεις συμφωνήσει πώς θα είναι τα τραγούδια σου –κι εγώ είμαι τυχερή γιατί έχω φτιάξει μια μπάντα με την οποία είμαι ευτυχισμένη– είναι σαν την πρώτη φορά», απαντάει. «Η μαγεία της σκηνής και της επικοινωνίας είναι πάντα εκεί. Αυτό που έχει αλλάξει είναι ότι τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί το άγχος. Γιατί το ραντεβού που δίνεις κάθε φορά πρέπει να πετύχει».

Μουσική σκηνή «Πειραιώς 131», 7 Μαρτίου - 4 Απριλίου.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΛΔΑΡΑΣ

τι να θυμηθώ τι να ξεχάσω

Δημήτρης Μπάσης

Συμμετέχουν
Κατερίνα Παράσχου
Πάρης Παράσχος
και ο συνθέτης
Κώστας Καлдάρας

Μουσική Διεύθυνση
Βασίλης Χατζηλούκας

Καλλιτεχνική Επιμέλεια
Γεωργία Μεσιήτη

Οργάνωση
Intelanco Ltd

Θέατρο Ριάλτο
Τρίτη, 10 Μαρτίου 2020

Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου
Τετάρτη, 11 Μαρτίου 2020
20:30

Τα καθαρά έσοδα θα δοθούν στον Σύνδεσμο για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

Λευκωσία — Εισιτήρια — Λεμεσός

Tickethour 7777 7040
KAI SE OIA TA KATASTHMAΤΑ

77 77 77 45
rialto.com.cy

Χορηγός:
logicom

Χορηγοί Επικοινωνίας:
LOVE 100.7 **BEAUTIFUL PEOPLE**

FOOTBALL

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

του ΘΑΝΑΣΗ ΤΡΙΑΡΙΔΗ

Με το **Σήφη Πολυζώδη**

Σκηνοθεσία:
Τριαντάφυλλος Δελής
Κίνηση: **Πασχαλιά Ακριτίδου**
Μουσική: **Γιώργος Οικονόμου**
Σχεδιασμός φωτισμών: **Δημήτρης Κοκολινάκης**

6 Μαρτίου 2020
στις **20.30**

7 Μαρτίου 2020
στις **18.00** και **20.30**

ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ
Ενότητος 44B, Παλλουριώτισσα, Λευκωσία

Τιμή εισιτηρίου: 15 ευρώ

Προώληση: **www.soldoutticketbox.com** - Πληροφορίες: **99035132 & 22894356**

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ: **Πανεπιστήμιο Κύπρου** **MINIMS ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ**

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: **ΗΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** **LOVE 100.7**

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ας σταματήσουμε να «μικραίνουμε»

Με τρόπο παρακολουθώ όλες αυτές τις μέρες τη διαφήμιση μεγάλης εταιρείας. Πρωταγωνιστής του διαφημιστικού σποτ ένα αγοράκι που συνειδητοποιώντας τη ρύπανση του περιβάλλοντος δηλώνει ότι θέλει να σταματήσει να μεγαλώνει και το πετυχαίνει. Ο πιστρικός αυτός ως φαινόμενο αναστολής μιας «επιζήμιας» ανάπτυξης υποτίθεται ότι κινητοποιεί το κοινό, με τίμημα τη ζωή του, προς όφελος του πλανήτη.

Είναι έκδηλο ότι το πρόσωπο από το οποίο εμπνέονται οι δημιουργοί του σποτ είναι η ακτιβίστρια Γκρέτα Τούνμπεργκ, που ως έφηβη κινητοποιεί τους ισχυρούς αυτού του κόσμου. Το μήνυμα μάλλον που ήθελαν να περάσουν είναι ότι τα παιδιά δεν πρέπει να γίνουν ενήλικοι, διότι ως τέτοιοι ρυπαίνουν το περιβάλλον. Μόνο αν παραμείνουν παιδιά θα παραμείνει η αθωότητα, θα διακοπεί η αλόγιστη σπατάλη, η ακόρταγη ανάπτυξη. Αυτά ήθελαν μάλλον να πουν οι διαφημιστές, χρησιμοποιώντας ένα αγόρι ως άλλη Ιφιγένεια. Βάζοντας στο προσκήνιο ένα παιδί να πληρώσει ένα τεράστιο τίμημα προς όφελος του πλανήτη.

Τρομάζω και μόνο στη σκέψη ότι οι άνθρωποι έχουν αρχίσει να σκέφτονται με τέτοιο παρανοϊκό τρόπο. Οι διαφημιστικές εταιρείες —μέρος κι αυτές του συστήματος— βάζουν ένα παιδί να σκώσει στις πλάτες του κάτι που δεν μπορούν εκείνες. Διότι, για να σκεφτούμε μια στιγμή. Ποιος είχε την έμπνευση αυτής της διαφήμισης; Γεννήθηκε σε έναν παιδικό νου ή τη σκέφτηκε ένας ενήλικος; Εάν τη σκέφτηκε παιδί θα πρέπει να αναρωτηθούμε γιατί είναι τόσο δυστυχισμένο που δεν θέλει να μεγαλώσει. Εχουμε όλοι μας ευθύνη για αυτό.

Αν όμως τη σκέφτηκε μια διαφημιστική ομάδα τότε το πράγμα αλλάζει. Γίνεται επικίνδυνο. Ένας ενήλικος ανησυχεί υποτίθεται για την πορεία του πλανήτη, και αντί να σκώσει τα μανίκια και να κάνει τη δύσκολη δουλειά, έτσι όπως πρέπει να την κάνουν με ευθύνη τα οι μεγάλοι, αποποιείται πάλι τις ευθύνες του. Βάζει μπροστά ένα παιδί να κάνει τη βρώμικη δουλειά. Ξαν να λέει στα παιδιά, ελάτε επιτέλους να καθαρίσετε αυτά που βρωμίσαμε εμείς. Και

Είναι έκδηλο ότι το πρόσωπο από το οποίο εμπνέονται οι δημιουργοί του διαφημιστικού σποτ είναι η ακτιβίστρια Γκρέτα Τούνμπεργκ (φωτ.), που ως έφηβη κινητοποιεί τους ισχυρούς αυτού του κόσμου.

Ένας ενήλικος ανησυχεί, υποτίθεται, για την πορεία του πλανήτη και αντί να σκώσει τα μανίκια και να κάνει τη δύσκολη δουλειά, αποποιείται πάλι τις ευθύνες του.

μάλιστα, όχι μόνο να τα καθαρίσετε, αλλά να σας πείσουμε ότι ένας τρόπος υπάρχει να σωθεί ο πλανήτης: να μη γίνετε σαν και εμάς. Να στερnehθείτε το δικαίωμα να μεγαλώσετε. Να μην ανθίσετε, να μην κερδίσετε σε νου, σε σκέψη, σε εμπειρία. Αυτά πρέπει να τα θυσιάσετε. Να είστε εξαρτημένοι για πάντα. Να μην έχετε καν το δικαίωμα να κάνετε λάθη.

Γιατί ερείς είμαστε μεγάλοι. Και κοιτάζτε τι κάναμε; Γίναμε κυνικοί, ευθυνόφοβοι, διεφθαρμένοι, διπρόσωποι, υλιστές, σας λέμε ψέματα, άλλα λέμε άλλα κάνουμε, χρησιμοποιούμε κάθε ιερό και κάθε όσιο με σκοπό το κέρδος, την προβολή, τα χρήματα. Ρυπαίνουμε. Με την ανάσα μας, τα απορρίμματά μας, με τη σκέψη μας,

με τις πράξεις μας. Προδώσαμε όσους αγαπήσαμε. Μολύνουμε τις αγαπημένες μας θάλασσες. Γεμίσαμε τοξικά αέρια τον ουρανό με τα άστρα. Και κυρίως γίναμε αδηφάγοι. Αδύνατοι μεν γιατί προσέχουμε πάντα την εικόνα μας αλλά ψυχικά βουλιμικοί. Τα θέλουμε όλα. Σας μιλάμε για όρια, αλλά αν τύχει να μας υποσχεθούν μεγαλύτερο κέρδος θα θυσιάσουμε μερικές από τις αρχές μας. Θα χωριστεί ο εαυτός μας στον άνθρωπο της μέρας και στον άνθρωπο της νύχτας. Επίσης, θα σας μιλάμε για αγάπη, αλλά πολύ εύκολα θα την ξεχνάμε. Ή μάλλον δεν θα τη νιώθουμε καν. Την ξαναθυμόμαστε μόνον όταν πληγωνόμαστε, ή όταν έρθει η κακιά η ώρα και πέσει στο σπίτι μας. Μόνον τότε ξαναγινόμαστε ευαίσθητοι. Και πονετικοί. Τις άλλες μέρες, τις καλές, μόνον ο εαυτός μας μας ενδιαφέρει. Πολύ συχνά ούτε εσείς, που είστε τα παιδιά μας.

Για αυτό σας λέμε, μη μεγαλώσετε. Όχι για να σώσετε τον πλανήτη. Εμείς δεν ασχολούμαστε πραγματικά με αυτό. Μη μεγαλώσετε για να μη γίνετε τόσο «μικροί» όσο είμαστε εμείς οι μεγάλοι. Για να μη γίνετε ανθρωπάκια. Γιατί πολλοί από εμάς δεν τα καταφέραμε. Και τα μολύνουμε όλα.

Είμαστε η ρύπανση του πλανήτη.

Και έτσι σας βάζουμε να λέτε με το μικρό σας στοματάκι, που ούτε καταλαβαίνετε πόσο τρομακτικό είναι αυτό που λέτε, ότι τα παιδιά θα σταματήσουν να μεγαλώνουν.

Ένας κόσμος με παιδιά που δεν μεγαλώνουν είναι ένας κόσμος με νεκρά παιδιά. Γιατί αν το παιδί δεν μεγαλώσει, παύει να ζει, παύει να υπάρχει. Το ότι έχει πεθάνει ο σκέψη είναι πρόβλημα του ενήλικου που βυθίζονται στο σερφάρισμα και στον ναρκισσισμό. Τα παιδιά τι μας φταίνει;

Ο Τζέιμς Μάθιου Μπάρι, δημιουργός του Πίτερ Παν, του παιδιού που δεν ήθελε ποτέ να μεγαλώσει, ήταν ένας άνθρωπος με διστροφική ναρκισσιστική διαταραχή, ένα θλιμμένο παιδί που ποτέ δεν μεγάλωσε και βύθισε μια ολόκληρη οικογένεια στον θάνατο. Αυτός ήταν που ονειρεύτηκε για τη ζωή των παιδιών το σταμάτημα του χρόνου. Εάν διαβάσετε τη ζωή του (βλ. το εξαιρετικό βιβλίο της ψυχναλύτριας Kathleen Kelley-Lainé, εκδ. Αγρα) θα δείτε ότι η ζωή θέλει σοβαρά κότσια, ενώ ο θάνατος μπορεί για συγκεκριμένες παθολογίες να φαντάζει σαν μια φοβερή αισθητική περιπέτεια, σχεδόν πδονική. Αυτό τον κόσμο άραγε θέλουμε;

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Ο κόσμος δεν χωρίζεται σε καλούς και κακούς

ΜΑΞΙΜ ΛΕΟ
Ψηλά τις καρδιές. Μια οικογένεια στην Ανατολική Γερμανία
μυθρ. Γιώτα Λαγουδάκου
εκδ. Δώμη, **σελ.** 332

Προσπαθώντας να ξεδιαλύνει τις βαθιές οικογενειακές σιωπές και τα ακατανόητα χάσματα της προσωπικής του ιστορίας, ο Μαξίμ Λέο δημιούργησε ένα σημαντικό έργο γύρω από το βαθύ αίνιγμα της Γερμανίας στον 20ό αιώνα. Αναζητώντας τις ρίζες του στη ζωή των γονιών, των παππούδων και των προπάππων του δημιούργησε ένα χρονικό της εθνικής περιπέτειας γραμμένο με λεπτότητα, διεισδυτικότητα και κατανόηση.

Όταν το 1989 πέφτει το τείχος, ο Μαξίμ έχει μόλις κλείσει τα είκοσι του χρόνια. Και τα βαριά προβλήματά του λύνονται ως διά μαγείας. Από μαθητής νυχτερινού σχολείου και μαθητευόμενος σε εργοστάσιο στο οποίο τον έχει ρίξει η δυσμένεια του καθεστώτος της κομμουνιστικής Γερμανίας, θα κατορθώσει να ακολουθήσει τη φυσική του κλίση: θα σπουδάσει πολιτικές επιστήμες στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου και στο Ινστιτούτο Πολιτικών Επιστημών του Παρισιού, θα

εργαστεί ως δημοσιογράφος στην Berliner Zeitung και θα βραβευθεί επανειλημμένως.

Ο κόσμος ωστόσο δεν χωρίζεται σε καλούς και κακούς, δικαίους και άδικους, ηθικούς και ανήθικους, ήρωες και προδότες. Το αποδεικνύουν οι οικογενειακοί γρίφοι τους οποίους δεκαπέντε χρόνια αργότερα ο Λέο αποφασίζει να φωτίσει. Δυτικογερμανοί, οι δυο του παππούδες επέλεξαν να εγκατασταθούν στην Ανατολή και να γίνουν και οι δύο στυλοβάτες του καθεστώτος της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Και ωστόσο δεν συναντήθηκαν ποτέ στη ζωή τους. Ίσως όχι τόσο παράξενο. Ο μητρικός παππούς υπήρξε Έβραϊος που πολέμησε τον Χίτλερ μαζί με τους παρτιζάνους αντάρτες της Γαλλίας. Την ίδια ώρα ο πατρικός παππούς κρεμούσε στο παράθυρό του τη σβάστικα, πολέμωσε στο δυτικό μέτωπο με τις δυνάμεις της Βέρμαχτ για να καταλήξει αιχμάλωτος

των Γάλλων. Ο πρώτος παππούς θα βρει στο ανατολιγογερμανικό κομμουνιστικό καθεστώς τη συνέχεια της αντιφασιστικής ιδεολογίας στην οποία χρωστέει τη ζωή του. Ο δεύτερος παππούς θα αναζητήσει μες στα χαλάσματα της πταμέννης Γερμανίας έναν προορισμό — θα εργαστεί σκληρά για την κομμουνιστική ανοικοδόμηση, θα παραιομοποιηθεί ως «άγιος δάσκαλος του λαού» και αυτή τη φορά θα κρεμάσει την κόκκινη σημαία στο παράθυρό του.

Και τα παιδιά τους; Χαϊδεμένη κόρη του πρώτου παππού, η όμορφη στοχαστική μπτέρα του Μαξίμ, η διανοούμενη Αννε θα παραμείνει όλα τα χρόνια κομμουνίστρια προσπαθώντας να συμφιλιώσει τις απαράβατες αρχές της με τις εξωφρενικές παραβιάσεις του καθεστώτος. Και ο αντισημιτικός του πατέρας, ο προκλητικός καλλιτέχνης Βολφ θα δοκιμάζει διαρκώς τα όρια ανοχής του κομμουνιστικού καθεστώτος.

Θα κάνει κριτική, χωρίς όμως να είναι εκθρικός, πράγμα το οποίο φαίνεται πως το κόμμα γνωρίζει όταν του προτείνει (ματαίως) να γίνει συνεργάτης της Στάζι. Αυτό είναι το περιβάλλον μέσα στο οποίο έζησε ο Λέο αναπτύσσοντας μια στρατηγική επιβίωσης, κάνοντας διαρκώς ελιγμούς, συνδυάζοντας ανυπότακτες σκέψεις με υπάκουες πράξεις — πολύ περισσότερο μάλιστα που το καθεστώς αδιαφορεί για το αν οι πολίτες του πιστεύουν όσα τους υποχρεώνει να λένε.

Και η κοσμοϊστορική αλλαγή της πτώσης του τείχους; Όλο τον πρώτο καιρό η Αννε θα παραμένει κλεισμένη στο σπίτι με μια κανάτα τσάι και ένα βιβλίο στο χέρι σαν να μην έχει συμβεί τίποτα. Αλλά και ο Βολφ δεν μένει ευχαριστημένος εφ' όσον ούτε η καταναλωτική Δύση του ταιριάζει. Όσο για τον συντηρητικό συνεπή εικοσάχρονο Μαξίμ, πάει την επομένη της πτώσης στις 7 το πρωί στη δουλειά του για να βρει έναν μόνον ακόμα εργάτη που δεν έχει πάρει είδηση τι έχει γίνει. Τιμημένο με το Ευρωπαϊκό Βραβείο Βιβλίου 2011, το έργο διαπλέκει αξιοθαύμαστα τα προσωπικά πάθη της ατομικής μοίρας με τους τραγικούς διασκελισμούς της μακράς Ιστορίας.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Ο Δημήτρης Οικονομίδης γεννήθηκε το 1964 στον Άγιο Νικόλαο (Πατήσια). Σπούδασε Ιατρική και ειδικεύτηκε στην Ψυχιατρική στην Ελλάδα και στο Παρίσι, όπου σπούδασε και θέατρο. Έχει εκδώσει δύο ποιητικές συλλογές και έχει παίξει στο θέατρο και στο σινεμά. Η τελευταία συλλογή διηγημάτων λέγεται «Ιστορίες ανάμεσα» (εκδ. Τόπος).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό δίπλα σας;
Τη «Μέση Αγγλία» του Τζόνθαν Κόου και την «Κουλτούρα του ναρκισσισμού» του Κρίστοφερ Λας.

Ποιος ήρωας/ηρώδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο μικρός Πρίγκιπας. Ένα τρυφερό, ανήσυχο πνεύμα που ωριμάζει χωρίς να χάνει την παιδικότητά του, που κάνει φίλους και που φθάνει στον θάνατο με ηρεμία, αποδοχή και πληρότητα.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;

Δείπνο ή τσιμπούσι; Ξεκινάμε ένα δειλινό Ιουλίου κάτω από τα πλατάνια της πλατείας του Πουριού με θέα στο Αιγαίο. Γύρω στα μεσάνυχτα, ποτό στον Εμπορείο στη Νίσυ-

ρο και τα χαράματα καφέ και μπουγάτσα στο παλιό λιμάνι των Χανίων. Καβάφης, Λειβαδίτης, Ζέη, Τσίρκας, Αναγνωστάκης, Σεντ-Εζιπερί, Πεσόσα, Ντοστογιέφσκι, Αϊτμάτοφ, Λόντον, Αλ. Μούτις, Μικ. Εντε, Χ. Θέρκας, Ελ. Φεράντε, Εντ. Λουί, Φρ. Φαζαρίντι.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;

Το ραντεβού των 24 βαρώνων της γερμανικής Βιομηχανίας με τον Χίτλερ στις 20 Φεβρουαρίου 1933 χάρη στην «Ημερήσια διάταξη» του Ερίκ Βυίγιάρ. Τέτοια «ραντεβού» δεν έχουν γίνει και μεταξύ Χρυσής Αυγής κ.ά. και Ελλήνων «πατριωτών» βαρώνων;

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τον «Οδυσσέα» του Τζέιμς Τζόις, μετά από... τρεις απόπειρες.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Ή τον «Μικρό Πρίγκιπα» ή τη «Χαμένη ανοίξη».

Συστήστε μας τις «Ιστορίες ανάμεσα».
Ένα κλειδί περνά από χέρι σε χέρι. Καταλήγει σ' έναν οδοιπόρο προσκυνητή. Ωσπου μια γυναίκα ξεκλειδώνει την καρδιά της. Και τη δική του. Ο εφιάλτης του Χίτλερ την τελευταία του νύχτα στοιχειώνει τις ζωές ανθρώπων που επιμένουν στην αλήθεια. Πενήντα έξι σελίδες ενός χειρογράφου περνούν από αφηρημάδα ενός συγγραφέα στα χέρια του μικρού αγοριού του. Ένας καθρέφτης εξαπατά και το μυαλό περνά στην άλλη όχθη. Ιστορίες ανάμεσα: στο κακό και το καλό, το φανταστικό και το πραγματικό, την τρέλα και την «κατανοήσιμη», το αθώο παιχνίδι και την καταστροφή.

Έχετε Facebook, Twitter κ.λπ.; Μπονά τη συγγραφή, την προώθηση ενός πεζογράφου;
Facebook, όπου βρίσκω κάποια ενδιαφέροντα κείμενα πολιτικής. Για την προώθηση σίγουρα είναι ένα εργαλείο αλλά και για τη συγγραφή μιας και συχνά βρίσκει κάποιος «μικρές» καθημερινές ιστορίες.

Πρώτα σε πωλήσεις

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

1 «The Enlightenment that Failed - Ideas, Revolution and Democratic Defeat, 1748-1830»
του Jonathan Israel (Oxford Univ. Press)

2 «Liberalism at Large - The World According to the Economist»
του Alexander Zevin (Verso)

3 «Rewriting the Rules of the European Economy - An Agenda for Growth and Shared Economy»
του Joseph E. Stiglitz (W.W. Norton & Company)

4 «Why Liberalism Works - How True Liberal Values Produce a Freer, More Equal, Prosperous World for All»
της Deirdre McCloskey (Yale Univ. Press)

5 «Capitalism Alone - The Future of the System that Rules the World»
του Branko Milanovic (Harvard Univ. Press)

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

1 «The Quantum Cookbook - Mathematical Recipes for the Foundations of Quantum Mechanics»
του Jim Baggott (Oxford Univ. Press)

2 «Curves for the Mathematically Curious - An Anthology of the Unpredictable, Historical, Beautiful, and Romantic»
του Julian Havil (Princeton Univ. Press)

3 «Pythagoras's Legacy - Mathematics in Ten Great Ideas»
του Marcel Danesi (Oxford Univ. Press)

4 «Dark Data - Why What You Don't Know Matters»
του David Hand (Princeton Univ. Press)

5 «A Scheme of Heaven - Astrology and the Birth of Science»
του Alexander Boxer (Profile Books)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο «Bookpath» (Σόλωνος 69, Αθήνα).

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ

Το βλέμμα του Στρίντμπεργκ

Ειδική αναφορά στον Αύγουστο Στρίντμπεργκ υπάρχει στο περίφημο Σκανδιναβικό Μουσείο της Στοκχόλμης (Nordiska Museet), που είναι εθνική κιβωτός. Ο Στρίντμπεργκ είχε προσωπική γνωριμία με τον Αρτουρ Χαζέλιους, ο οποίος ίδρυσε το μουσείο το 1873 και αργότερα (1891) το Σκάνσεν. Σημαντική ήταν η συμβολή του Στρίντμπεργκ σε ιδέες όπως και η προσφορά του σε εκθέματα. Μετά τον θάνατό του, μεγάλο μέρος της κινητής περιουσίας του περιήλθε στο μουσείο.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Μαντάμ ντ' Ορα

Η Αυστριακή φωτογράφος Ντόρα Κάλμους (1881-1963) ήταν σκαπινέας και έγινε γνωστή ως Μαντάμ ντ' Ορα. Μία αναδρομική έκθεση στη Νέα Υόρκη, στη Neue Galerie (που ειδικεύεται στην τέχνη της Κεντρικής Ευρώπης), φωτίζει το πολύπλευρο έργο της. Διάσημη για τα πορτρέτα της, η Μαντάμ ντ' Ορα είχε μια πολυκύμαντη ζωή και επέζησε στο Ολοκαύτωμα. Ανήκει στην εβραϊκή διανόηση της παλιάς Βιέννης και η καριέρα της κάλυψε μισόν αιώνα (1907-1957).

ΧΙΟΥΣΤΟΝ

Νόρμαν Ρόκγουελ

Η έκθεση στο Μουσείο Καλών Τεχνών στο Χιούστον του Τέξας είναι αφιερωμένη στον Νόρμαν Ρόκγουελ και στον τρόπο που η τέχνη του στα μέσα του εικοστού αιώνα συμβόλισε την ψυχή της Αμερικής (έως 22 Μαρτίου). Παρουσιάζει επιλογή έργων που εστιάζουν στη σειρά με θέμα την «Ελευθερία» από το 1943 – ελευθερία του λόγου, ελευθερία λατρείας, ελευθερία από φόβο, ελευθερία από έλλειψη. Ο Νόρμαν Ρόκγουελ (1894-1978) παραμένει η επιτομή της Αμερικής του 20ού αιώνα.

ΠΕΚΙΝΟ

Ζάχα Χαντίντ

Η νέα έκδοση του εκδοτικού οργανισμού Taschen παρουσιάζει το σύνολο των έργων της Ζάχα Χαντίντ (1950-2016) σε έναν ενιαίο τόμο 672 σελίδων με τιμή 50 ευρώ. Στη φωτογραφία, εικονίζεται ένα από τα έργα της στο Πεκίνο και η εξαιρετική φωτογράφιση, που περιλαμβάνεται στην έκδοση, αποκαλύπτει το εύρος της καινοτομίας και τολμηρής αρχιτεκτονικής της σε μια ευρεία κατηγορία κτιρίων σε διάφορα σημεία του κόσμου. Περιλαμβάνονται κείμενα και σχέδια της ίδιας της Ζάχα Χαντίντ.

ΒΙΕΝΝΗ

Μοντέρνοι καιροί

Στο περίφημο Μουσείο Λέοπολντ της Βιέννης, που επικεντρώνεται στα μεταβατικά και νεωτερικά ρεύματα της εποχής 1880-1930, εξελίσσεται έως τον Μάρτιο 2023 η νέα μόνιμη παρουσίαση με τίτλο «Βιέννη 1900». Η Βιέννη στο γύρισμά του περασμένου αιώνα ήταν η πρωτεύουσα της αριστοκρατίας και των ριζοσπαστών καλλιτεχνών, η πρωτεύουσα της κεντροευρωπαϊκής πρωτοπορίας και της απόσχισης από τον ακαδημαϊκό κανόνα.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Η μυθολογία της αμερικανικής μητρόπολης

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ

Η Εθνική Πινακοθήκη στην Ουάσιγκτον, ένα από τα πιο σημαντικά μουσεία στις ΗΠΑ, εγκαινίασε την ενότητα «Αμερικανική τέχνη, 1900-1950: Η πόλη», στο ισόγειο του East Building. Πρόκειται για μια ανθολόγηση λιθογραφιών και φωτογραφιών από τις συλλογές της Πινακοθήκης με θέμα την αμερικανική μεγαλούπολη, την κουλτούρα της και τη διεθνή γλώσσα της, που, παραμένει όμως ταυτόχρονα βαθύτατα αμερικανική. Τα έργα που επιλέχθηκαν δοξάζουν την κουλ-

τούρα των ουρανοξύστων, στη διάρκεια των πρώτων δεκαετιών του εικοστού αιώνα, τις ατσάλινες γέφυρες και την ισχυρή εικονοποιητική επίδρασή τους, και φυσικά τη ζωηρή κίνηση στους δρόμους των μεγαλουπόλεων και κυρίως της Νέας Υόρκης, πόλης που σφράγισε τη διεθνή συνείδηση πάνω σε θέματα νεωτερικότητας και αστικής κουλτούρας. Εμφαση δίνεται στη μετακίνηση από και προς τη δουλειά, το σπίτι, το κέντρο της πόλης ή τις παρυφές της, σε αυτοκινητοδρόμους, γέφυρες, υπόγειους

σιδηροδρόμους και σιδηροδρομικούς σταθμούς, που ήταν νεωτερικοί «καθεδρικοί ναοί» για τουλάχιστον έναν αιώνα (1850-1950), πριν επικρατήσει πλήρως η χρήση του ιδιωτικού αυτοκινήτου στις ΗΠΑ. Ο σιδηροδρομικός σταθμός στις αμερικανικές πόλεις ήταν μια πύλη με ύψιστο συμβολισμό και γνώρισε τεράστια ακμή. Εκπροσωπήθηκε, δε, από εμβληματική αρχιτεκτονική. Η κατεδάφιση του Πεν Στέισον στη Νέα Υόρκη, το έτος 1963 (ενός μυθικού κτιρίου Beaux-Arts από το 1910), σήμανε τελευτου-

γικά και ιδιαίτερος τραυματικά το τέλος μιας εποχής. Αυτήν την εποχή αναδεικνύει με αυτήν τη συλλογή η Εθνική Πινακοθήκη της Ουάσιγκτον, επιχειρώντας να δώσει ένα κλίμα και μια ατμόσφαιρα των πρώτων πενήντα χρόνων του περασμένου αιώνα, στη διάρκεια των οποίων γιγαντώθηκαν οι πόλεις, επήλθαν το κραχ και η οικονομική κρίση και ανεργία της δεκαετίας του '30, θεοποιήθηκαν ο κινηματογράφος και οι αστέρες της οθόνης, και καλλιεργήθηκε η ιδιαίτερη κουλτούρα της αμερικανικής μεγαλούπολης με έναν τρόπο που επέδρασε στην παγκόσμια συνείδηση. Η νέα, τότε, γεωμετρία των πόλεων, και ιδίως της Νέας Υόρκης, η κορυφογραμμή και η σιλουέτα των απολήξεων των κτιρίων, η καθημερινότητα στις μεγάλες λεωφόρους και στις φτωχογειτονίες αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για πολλούς καλλιτέχνες, ανάμεσά τους και ορισμένους κλασικούς της αμερικανικής φωτογραφίας όπως ο Γουόκερ Ιβανς ή ο Γουόλτερ Ρόζενμπλουμ (δική του η κεντρική φωτογραφία από το 1938).

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Γράμμα από το μέτωπο II

Αγαπντέ μου Γκρι, τις νύχτες που περνάω στο «Ελπίδα» δεν κοιμάμαι, όπως καταλαβαίνεις. Τις πρώτες από αυτές τις νύχτες, η μαμά της κόρης μας μου έδειξε πώς να σκκώνω τη μικρή ανά δύο ώρες για τα τσίσα της, να τα αδειάζω σε ένα πλαστικό δοχείο με μετρητή και να καταγράφω ημερομηνία, ώρα και αριθμό ml. Να δίνω κάθε τόσο αναφορά στις νοσηλεύτριες, οι οποίες καταγράφουν το σύνολο. Πρέπει να αποβάλει από τον οργανισμό της όλα αυτά τα χημικά, μου είπαν, αν θυμάμαι καλά μέσα στο χάσιμό μου.

Κάθε φορά που της έκαναν μετάγγιση αίματος και αιμοπεταλίων, έπρεπε να την παρατηρώ μην τυχόν και κάνει κάποια βίαιη αλλεργική αντίδραση ώστε να ειδοποιήσω αμέσως τις νοσηλεύτριες. Δεν συνέβη ποτέ απολύτως τίποτα. Την κοιτάζα, άλλοτε σαν ακοίμητος φρουρός και άλλοτε σαν μαθητευόμενος ζωγράφ-

**Μέσα σε ελάχιστα
εικοσιτετράωρα
κληθήκαμε να
εντάξουμε το αδιανόητο
στη ζωή μας.**

φος που κοιτά σαγηνευμένος ένα κλασικό αριστούργημα: όσο οικείο κι αν του είναι, πάντοτε θα του προκαλεί δέος, έχοντας πάντοτε κάτι ανείπωτα τρυφερό μα και απροσπέλαστο, όπως κάθε ισχυρή, άρρηκτη σχέση. Αυτό το μυστήριο.

Όταν άρπαξε τη λοίμωξη του αναπνευστικού (με τα λευκά της ριγμένα στο ναδίρ – το ανοσοποιητικό της είναι διάτρητο), έπρεπε να της βάζω ανά μία ώρα θερμόμετρο και να καταγράφω τη θερμοκρασία της. Την εφιαλτικότερη νύχτα απ' όλες, στις 11.30 είχε ελάχιστο πυρετό, 37,6.

Το παιδικό δωμάτιο είναι παντού το ίδιο: από εκείνο του πατρικού του σπιτιού έως το δωμάτιο με τους ορούς, το παιδί μένει πάντοτε παιδί.

Στις 12.30 εκτινάχθηκε στο 39,3. Το οξυγόνο της έπεσε από το 98 στο 84: την είδα να γέρνει στο μαξιλάρι βαριανασαίνοντας και ο τρόμος που με κατέλαβε ήταν απεριήρατος. Ωσάν άγγελος στο πλευρό μας, οι γιατροί και οι νοσηλεύτριες του «Ελπίδα» έριξαν τον πυρετό, το παιδί ζωντάνεψε, πείνασε, έφαγε και είδαμε οι δυο μας τη «Σταχτοπούτα», πολλές φορές, από τις δύο ως τις έξι το πρωί, οπότε κοιμήθηκε ήσυχα.

Όλες τις άλλες νύχτες κοιμάται όπως ακριβώς ένα παιδάκι στο κρεβάτι του σπιτιού του: σαν αγγελάκι. Ξέρεις πώς την παίρνει ο ύπνος εκεί μέσα; Κρατώντας το χέρι μου. Το αγκαλιάζει και κολλάει το μάγουλό της στο μπράτσο μου. Μουδιασμένος από τον ώμο ως την παλάμη, εκείνες τις στιγμές φωτίζεται όλος μου ο κόσμος: είναι κάτι σαν προσωπικά Θεοφάνια. Συνειδητοποιώ ότι είμαι μόνον πατέρας: τι-

ποτε άλλο. Δεν είμαι και δεν ήμουν ποτέ άντρας ή αγόρι ή σύζυγος ή εραστής ή φίλος ή συγγραφέας ή δημοσιογράφος παρά μόνον αυτό: πατέρας. Πατέρας ως το μεδοούλι, έως το παραμικρό κύτταρό μου. Και βγαίνω έξω απ' το δωμάτιο όταν ξημερώνει και κοιτάζω τους άλλους πατεράδες και τις μητέρες του «Ελπίδα». Έχουν το ίδιο άγρυπνο, κόκκινο βλέμμα με το δικό μου. Μάλλον είναι της αϋπνίας ή των δακρύων ή και τα δύο αυτά μαζί. Κάποιοι είναι ήδη βετεράνοι: άλλοι, όπως εγώ και η μαμά της μικρής, είμαστε ακόμη άγουροι, άμαθοι. Όπως και οι βετεράνοι όμως στις αρχές του πολέμου, μέσα σε ελάχιστα εικοσιτετράωρα όλοι κληθήκαμε να εντάξουμε το αδιανόητο στη ζωή μας. Τα πρωινά, πάντως, καλημερίζουμε ο ένας τον άλλον με ένα κουρασμένο μα και ζεστό χαμόγελο. Αν μη τι άλλο, αυτό μας ενώνει. Η ελπίδα.

Δύο άνδρες αντιμέτωποι με χάρτινους ήρωές τους

Ο σκοτεινός κόσμος του Πολ Οστερ

ΠΟΛ ΟΣΤΕΡ
Μέρα Νύχτα
μτφρ. Μαρία Ξυλούρη
εκδ. Μεταίχμιο, 2020, σελ. 376

Της **ΝΙΚΗΣ ΚΩΤΣΙΟΥ**

Ανατέμνοντας τη συγγραφική διαδικασία, την πράξη της γραφής αλλά και της ανώνυμης, τη σχέση του συγγραφέα με το έργο του και με τη δημιουργία εν γένει, ο Πολ Οστερ γράφει τα «Ταξίδια στο Σκριπτόριο» (2007) και τον «Ανθρώπο στο σκοτάδι» (2008), αμφότερα στον τόμο «Μέρα Νύχτα» των εκδόσεων Μεταίχμιο, σε ρέουσα μετάφραση της Μαρίας Ξυλούρη. Στα δύο έργα επανέρχονται και εντατικοποιούνται πάγιες «εμμονές» και σταθερές μιας μεταμοντέρνας γραφής, που ο Πολ Οστερ υπηρετεί αδιατάρακτα και αφοσιωμένα με ενδιαφέρουσες παραλλαγές και τροποποιήσεις από βιβλίο σε βιβλίο. Οι ανωνυμίες που συχνά διατρέχουν το οστερικό έργο έχουν κύριο άξονα τον κατακερματισμένο εαυτό, την κρίση ταυτότητας, τη σχέση γραφής και ζωής. Στα δύο έργα του τόμου «Μέρα Νύχτα» πρωταγωνιστούν δύο άντρες σε δωμάτια: ο ένας ξυπνάει σε μια ακατανόητη πραγματικότητα, ο άλλος προσπαθεί να κοιμηθεί για να ξεφύγει από τη βασανιστική πραγματικότητα. Τα δύο έργα προορίζονται να διαβαστούν μαζί.

Στο «Ταξίδιο στο Σκριπτήριο», ο γηραιός κύριος Μίλανκ βρίσκεται έγκλειστος σ' ένα δωμάτιο. Υποφέρει από απώλεια μνήμης και αγνοεί ποιος είναι και πώς κατέληξε στο δωμάτιο. Κατά καιρούς του επισκέπτονται πρόσωπα από το παρελθόν του, που τώρα του παρέχουν ιατρικές υπηρεσίες. Διαπιστώνουμε σταδιακά πώς τα πρόσωπα αυτά είναι λογοτεχνικοί ήρωες προερχόμενοι από προηγούμενα έργα του Πολ Οστερ. Πθανός ο κύριος Μίλανκ, alter ego του Οστερ «κρατείται» αιχμάλωτος από τα μυθοπλαστικά πρόσωπα που, κατά καιρούς, ο ίδιος δημιουργήσει. Ο Μίλανκ τελει πλέον σε πλήρη αδυναμία. Πθανός το δωμάτιο είναι κλειδωμένο, οπότε δεν είναι δυνατή η διαφυγή του. Οι περιέργοι επισκέπτες του, χάρτινοι ήρωες που τώρα ενσαρκώνονται και έρχονται να του συναντηθούν, διεγείρουν τη μνημονική λειτουργία του κυρίου Μίλανκ και τον βοηθούν να ανασυστήσει κομμάτια της χαμένης μνήμης του.

Το «κλειστό δωμάτιο» είναι ένα μοτίβο που συχνά επανέρχεται στο οστερικό έργο, σηματοδοτώντας την απαραίτητη συνθήκη για τη δημιουργία καλλιτεχνικού έργου. Είναι περικλειστό, σκοτεινό και αποκομμένο από τον έξω κόσμο και εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις για στοχασμό, περίσκεψη και ενδοσκόπηση. Σε καθιστώντας απομονώσιμες και μοναξιάς, ο καλλιτέχνης εξετάζει τον εαυτό του και τον κόσμο επιτυγχάνοντας πνευματική ανάταση και αυτοσυνείδηση. Η παραμονή σ' ένα χώρο ειδικά προστατευμένο από τους περιποasmaούς της καθημερινότητας μπορεί να αποβεί εξαιρετικά ψυχωφελής και να οδηγήσει στο καλλιτεχνικό έργο, αλλά και στην απελευθέρωση από κάθε είδους απαιτήσεις που παρακωλύουν τη δημιουργία. Τα «Ταξίδια στο Σκριπτόριο» λαμβάνουν χώρα μέσα σ' ένα τέτοιο κλειστό δωμάτιο, ενώ το ίδιο μοτίβο κυριαρχεί στην «Τριλογία της Νέας Υόρκης». Στο «Παλάτι του φεγγαριού» το κλειστό δωμάτιο μεταφέρεται σε μια απομακρυσμένη σπηλιά, ενώ στην «Επινόηση της μοναξιάς» χρέν κλειστό δωμάτιο εκτελεί η κοιλιά του κήτους, που κατάπνι τον Ιωνά.

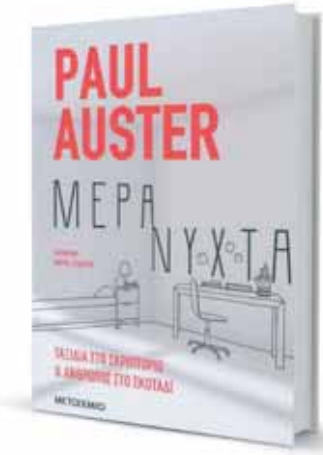
Εγκλειστος μέσα σ' ένα δωμάτιο,
ο κύριος Μπλανκ του Σκριπτορίου

Δεν είναι η πρώτη φορά που λογοτεχνικά πρόσωπα του Οστερ εξηγούνται κατά του συγγραφέα κάτι ανάλογο συνέβαινε και στην «Τριλογία της Νέας Υόρκης».

είναι τώρα κενός και άγραφος, όπως δηλώνει και το όνομά του. Αποτελεί έναν άδειο πίνακα, πάνω στον οποίο οι ήρωες που δημιουργήσε, έρχονται τώρα και καταθέτουν την εμπειρία τους. Ο κύριος Μιλανκ έχει απολέσει μαζί με τη μνήμη του και κάθε αίσθηση ταυτότητας. Οι πρώην χάρτινοι και πλέον ένσαρκοι ήρωες των βιβλίων του συμβάλουν ώστε να επανακτήσει ο γρηλαδός συγγραφέας την ταυτότητά του ή, τουλάχιστον, ένα μέρος της. Στο μεταξύ, ο κύριος Μιλανκ υποφέρει από αισθήματα ενοχής απέναντι

Το θέμα της γλώσσας, της γραφής, της δημιουργίας, η σχέση κειμενικής και εξω-κειμενικής πραγματικότητας, η διαμόρφωση της μυθολογίας αποτελούν τα σταθερά σημεία αναφοράς του Πολ Οστερ (φωτ.) που, στα δύο αυτά έργα, στοχάζεται φιλοσοφικά πάνω στη βαθύτερη λειτουργία της λογοτεχνίας.

Το «Μέρα - Νύχτα» περιλαμβάνει τα «Ταξίδια στο Σκριπτόριο» και τον «Ανθρωπο στο σκοτάδι».

τους. Δεν λείπουν αυτοί που το ζητούν τον λόγο για κακομεταξείωση, οπότε ο Μπλανκ αισθάνεται υπόλογος. Ηρως που έκαναν μόνον ένα σύντομο πέρασμα ή που σύντομα εξαφανίστηκαν και βυθίστηκαν στην αφάνεια των τριταγωνιστώψευδων τον Μπλανκ και εξυφραίνουν πλεκτάνη εις βάρος του.

Κάποιοι από αυτούς που κάποτε υπήρξαν αθύρματα και υποχείρια του συγγραφέα που τους επινόησε γίνονται τώρα τιμωροί κι εκδικητές του δημιουργού τους γιατί του καταδίκασε σε μια άδοξη ή ανεπι

θύμητη «ζωή». Δεν είναι η πρώτη φορά που λογοτεχνικοί ήρωες του Οσπερ εξεγείρονται κατά τον συγγραφέα. Στη «Υάληνη πόλη» (από την «Τριλογία της Νέας Υόρκης»), ο πρωταγωνιστής αντιλαμβάνεται ότι ανήκει στο μυθοπλαστικό σύμπλεμα ενός παντοδύναμου συγγραφέα και αποφασίζει να αποδράσει από τον κειμενικό κόσμο και να ζήσει αυτόνομα κι ελεύθερα, μακριά από μυθιστορηματικές ή άλλες συμβάσεις.

Πάνω στο γραφείο του εγκλειστού Μπάνι, υπάρχουν αινηματικά χειρόγραφα, που αποφασιάζει να διαβάσει. Ένα από αυτά περιγράφει τις επώδυνες περιπέτειες ενός αιχμάλωτου, που βρίσκεται απομονωμένος σ' ένα κελί και καλείται να συντάξει υποχρεωτικά μια εκτενή αναφορά με τα καθέκαστα της ιστορίας του. Ο αιχμάλωτος θα παραμένει ζωντανός για όσο γράφει την αναφορά του. Τα γραφόμενά του θα εγγυώνται την παράταση της ζωής του, για όσο διαρκεί η πράξη της συγγραφής. Η συγγραφή θα γίνει ο σώπληρος του και η διάρκεια της θα τον διασώσει εξακολουθητικά από τον όλεθρο. Οι συμβολισμοί προφανείς. Η γραφή αναστέλλει και καθυστερεί τον θάνατο, η γραφή επιτρέπει τη διατήρηση της ζωής, η γραφή δίνει νόημα και οξύνουν στη «φυλακισμένη» και βασανισμένη ύπαρξη.

Οι τρομερές αϋπνίες του Ογκαστ Μπριλ

Το χειρόγραφο με την ιστορία του αιχμαλώτου πάνω στο γραφείο του Μπλάνκ αφηγείται μια περιπέτωση εγκλεισμού πολύ παρόμοια με αυτήν του ίδιου του Μπλάνκ. Ένας έγκλειστος, ο Μπλάνκ, βρίσκει ένα κείμενο που μιλάει για έναν άλλο έγκλειστο. Σε πολλά έργα του Οστερ και κυρίως στην περιήρημ «Τριλογία της Νέας Υόρκης», οι ήρωες παρουσιάζονται πάντα αναδιπλασιασμένοι ή ακολουθούμενοι από οσίες, με αποτέλεσμα να έχουν μια πολύ περιπελεγμένη αίσθηση εαυτού ή να μπερδεύουν ενίοτε την υπαρχή τους με αυτήν του εκάστοτε σκιάδους άλλου. Εκτός όμως από τον ήρωα, αναδιπλασιάζεται και η αφήγηση. Στην κυρίως αφήγηση-πλαίσιο, εγκιβωτίζεται μια δεύτερη που με κάποιο τρόπο καθρεφτίζει την πρώτη. Το χειρόγραφο που βρίσκεται και διαβάει ο συγγραφέας Μπλάνκ αποδίδεται στον Τζον Τρόσε (αναγραμματισμός του Οστερ) κι έχει θέμα πάλι τον εγκλεισμό. Ο συμμετρικός κατοπτρικός πολλαπλασιασμός προσώπων, μοτίβων και αφηγήσεων με το φαντασμαγορικό τέχνασμα της

mise-en-abyme (πρώτος ο Αντρέ Ζιντ χρησιμοποίησε τον όρο) παράγει ένα εντυπωσιακό και υποβλητικό αποτέλεσμα, που δίνει μια ξεχωριστή υφή στο κείμενο.

Το δεύτερο έργο του τόμου φέρει τον τίτλο «Ανθρωπος στο σκοτάδι». Εδώ πρωταγωνιστεί και αφηγείται ο Ογκαστ Μπρίλ, ένας 72χρονος κριτικός λογοτεχνίας που υποφέρει από τρομερές αϋνίες. Ο Μπρίλ επινοεί φανταστικές ιστορίες που τι κλάνει σιωπλά στο μυαλό του, καθώς περιμένει μαιταις να κοιμηθεί. Σκόπος του είναι να απομακρύνει τις οδυννές προσωπικές αναμνήσεις και τα πειστικά προβλήματα μιας δυάρεστης καθημερινότητας, που δεν του αφήνουν να πουκείσει. Τα δυστοπικά του σενάρια, που ποτέ δεν καταθέτει γραπτώς ή προφορικά κρατώντας τα μόνο για τον ίδιο, περιγράφουν έναν καινούργιο εμφύλιο πόλεμο σε μια Αμερική που δεν γνώρισε ποτέ τι συμφορά τις ενάντια Σπεττεμπρίου. Ωστόσο, διάφοροι περισπασμοί κατά τη διάρκεια της νύχτας διακόπτουν τη μυθοπλασία του και τον οδηγούν αλλού.

Το δράμα ενός κριτικού που δεν μπορεί να γίνει συγγραφέας

Ο Μπριλ συνέχεια χάνει το νήμα της αρχικής αφήγησης και αφήνεται να περιπλανηθεί νοερά στα τρέχοντα του βίου του και στην κακοτυχία που ταλανίζει κόρη κι εγγονή.

Κάνει σπασμωδικές αναδρομές και απολογισμούς, καταγράφει απασχολίες και παραπτώματα, προσπαθεί να σκεφτεί λύσεις και θεραπείες. Τον απασχολούν ο θάνατος της γυναίκας του, ο δικός του σοβαρός τραυματισμός σε τροχαίο, το διαζύγιο της κόρης και η επώδυνη περιπέτεια της εγγονής. Συγχρόνως, ο Μπριλ φαίνεται να απαζώνει αναδρομικά την καριέρα του ως κριτικού καθώς αναλογίζεται την εφήμερη αξία των κειμένων του, που είναι συλλέβδων καταδικασμένα στην απόλυτη λήθη, σε αντίθεση με τα έργα των πραγματικών λογοτεχνών. Συλλογίζεται πως δεν υπήρξε ποτέ ένας δορυμέας μεγάλων αποστάσεων, ικανός να

Συλλογίζεται
πως δεν υπήρξε
ποτέ ένας δρομέας
μεγάλων αποστάσεων,
ικανός να συνθέσει
ένα σοβαρό έργο.

συνθέσει ένα σοβαρό έργο, αλλά ένας αθλητής της συντομίας και της ταχύτητας.

Το πρόχειρο μυθοπλαστικό σύμψαν που κατασκευάζει εκ των ενότων, προκειμένου να ξεγελάσει τη βασανιστική απύπνια του, πάσχει από πολλές αποφειές και μένει ατελής και ανολοκλήρωτο, προορισμένο για ιδιωτική χρήση και όχι κατάλληλο να το μοιραστεί με άλλους, στο πλαίσιο μιας αληθινής επικοινωνίας ανάμεσα σε συγγραφέα και

Εντουαρντ Χόπερ, «Γραφείο σε μικρή πόλη» (1953). Εγκλειστος μέσα σ' ένα δωμάτιο, ο κύριος Μπλανκ, ο ήρωας του Πολ Οστερ, είναι τώρα κενός και άγραφος, όπως δηλώνει και το όνομά του.

Τον απασχολούν ο θάνατος της γυναίκας του, ο δικός του σοβαρός τραυματισμός σε τροχαίο, το διαζύγιο της κόρης του.

κοινό. Καταδικασμένος στη δυστυχία και στην κατάθλιψη, φλερτάρωντας ενίοτε με την ιδέα της αυτοκτονίας, ο Μπριλ αδυνατεί να κάνει το άλμα που θα τον μετατρέψει σε δημιουργό και επιμένει να μπρυκάτζει την αδιέξοδη θλίψη του.

Στο «Γαξίδια στο Σκριπτόριο», ένας συγγραφέας, ο Μπλανκ, στοιχειώνεται από τους χαρακτήρες των μυθιστορημάτων του, που μοιάζουν να τον καταδιώκουν. Στο «Άνθρωπος στο σκοτάδι», ένας κρι-

τικός αποπειράται να γίνει συγγραφέας μα δεν τα καταφέρνει. Και στα δύο έργα, τα πλάσματα της φαντασίας των δυο ανδρών ζητάνε τον λόγο και πασχίζουν να απελευθερωθούν από τα δεσμά της μυθολογίας διεκδικώντας μιαν αυτόνομη και ακριβέστερη ύπαρξη. Οι πρωταγωνιστές των επινοημένων ιστοριών οραματίζονται τον θάνατο του συγγραφέα τους, που όμως αποδεικνύεται παντοδύναμος και έχει πάντα τον τελευταίο λόγο.

Το θέμα της γλώσσας, της γραφής, της δημιουργίας, η σχέση κειμενικής ή εξωκειμενικής πραγματικότητας, η διαμόρφωση της μυθοπλασίας αποτελούν τα σταθερά σημεία αναφοράς του Πολ Οστερ που, στα δύο αυτά έργα, στοχάζεται φιλοσοφικά πάνω στη βαθύτερη λειτουργία της λογοτεχνίας χρησιμοποιώντας τα ίδια τα υλικά της λογοτεχνίας.

Ανατριχιαστικά πειράματα σε παιδιά

Ο Στίβεν Κινγκ ξαναγεννιέται συγγραφικά με το «Ινστιτούτο», με διαφορά το καλύτερό του μυθιστόρημα των τελευταίων ετών

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΑΜΑΛΟΥΚΑ*

STEPHEN KING
Το ινστιτούτο
μτφρ. Εφη Τσιρώνη
εκδ. Κλειδάριθμος, 2019, **σελ.** 632

Ο εκδοτικός οίκος Κλειδάριθμος, πιστός στο μεγάλο έργο που έχει αναλάβει, να επανεκδώσει δηλαδή τα άπαντα του Στίβεν Κινγκ σε καινούργιες μεταφράσεις, ταυτόχρονα με ό,τι νέο γράφει ο κορυφαίος Αμερικανός πεζογράφος, προσφέρει εδώ και λίγους μήνες το «Ινστιτούτο», ένα ολόφρεσκο μυθιστόρημα που αποδεικνύει την αξία του Κινγκ.

Ο κορυφαίος συγγραφέας από το Μέιν με το «Ινστιτούτο» ξαναγυρνάει στα παλιά του θέματα, στα παλιά του βιβλία· είναι άλλωστε γνωστό, κι εύκολα μπορεί να αποδειχθεί, ότι ο Κινγκ έχει γράψει για τα πάντα, είναι δύσκολο να σκεφτείς ένα θέμα που να μην το έχει συμπεριλάβει σε κάποιο βιβλίο του.

Εδώ ξαναγυρίζει σε μια παλιά συνταγή, άκρως γαργαλιστική για εμάς τους λάτρεις του υπερφυσικού στα βιβλία του. Παιδιά-θαύματα, τηλεκίνηση, τηλεπάθεια. Όπως η Τσάρλι, το μικρό κοριτσάκι στο «Firestarter» (γραμμένο το 1980, στα ελληνικά πρωτομεταφράστηκε ως «Πύρινη οργή», εκδόσεις Κλειδάριθμος 2017, σε μετάφραση Αντώνη Καλοκύρη), που μπορούσε να βάζει φωτιές σε αντικείμενα, και φυσικά και σε ανθρώπους από τους οποίους ένιωθε ότι απειλείται, έτσι και τώρα πρωταγωνιστές είναι μικρά παιδιά.

Όλα είναι χαρισματικά, έχουν ασυνήθιστες δυνάμεις τις οποίες οι «κακοί», δηλαδή η κυβέρνηση,

Στο «Ινστιτούτο», κρατικές μυστικές υπηρεσίες κρατούν παιδιά φυλακισμένα σ' ένα σύμπλεγμα κτιρίων χαμένο μέσα σ' ένα υπεραιωνόβιο δάσος στο Μέιν.

η CIA, γενικώς οι «άντρες με τα μαύρα», θέλουν να ελέγξουν και φυσικά να εκμεταλλευθούν. Κρατούν έτσι τα παιδιά φυλακισμένα σ' ένα σύμπλεγμα κτιρίων με το κωδικό όνομα «Το ινστιτούτο», χαμένο μέσα σ' ένα υπεραιωνόβιο δάσος στο Μέιν (πού αλλού;) δοκιμάζοντας πάνω τους διάφορα ανατριχιαστικά πειράματα, τα οποία τα

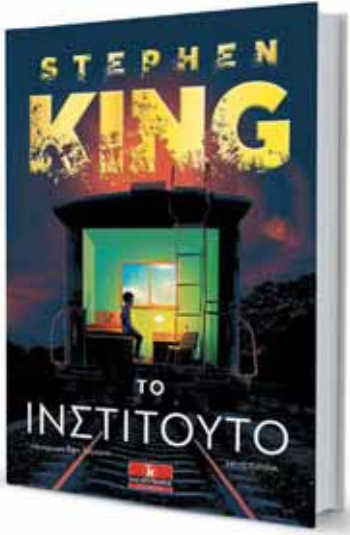
οδηγούν στην εξάντληση, στην πνευματική καταστροφή και, τέλος, στον θάνατο.

Το ερώτημα

Κατά κάποιον τρόπο, ο Κινγκ απαντά στο ερώτημα (ή εξερευνά το ερώτημα) τι θα είχε γίνει η μικρή Τσάρλι της «Πύρινης οργής» αν είχε πέσει στα χέρια των ανθρώπων

που την κυνηγούσαν. Πού θα την είχαν στείλει; Ποια θα ήταν η μοίρα της; Φυσικά το «Ινστιτούτο» είναι ένα άλλο, εντελώς διαφορετικό μυθιστόρημα με τη δική του πλοκή και σίγουρα τη δική του αγωνία, που δεν λείπει σχεδόν από κανένα βιβλίο του Κινγκ.

Ολοκαίνουργιος Κινγκ λοιπόν, με παλιά, δοκιμασμένη συνταγή,

Όπως όλα τα βιβλία του Στίβεν Κινγκ που έχουν κυκλοφορήσει οι εκδόσεις Κλειδάριθμος, έτσι και η συγκεκριμένη έκδοση είναι εξαιρετική.

Κλασικό θέμα, κλασική δομή, κλασική αγωνία και σίγουρο αποτέλεσμα: το βιβλίο το τελειώνεις σε δυο – τρία βράδια το πολύ.

όμως με γλώσσα διαφορετική από το παρελθόν, όπως σταθερά παρατηρώ ότι χρησιμοποιεί στα καινούργια του βιβλία. Δεν μπορώ να μη σταθώ στους πολλούς μοντερνισμούς και νεωτερισμούς. Προσπάθεια για να δείχνει η γλώσσα του φρέσκια και σύγχρονη; Δεν ξέρω, πάντως ελκυστικό δεν είναι ούτε μοντέρνο δείχνει, και βέβαια

δεν αναφέρομαι στους διαλόγους. Πέραν αυτού, το «Ινστιτούτο» είναι άλλος ένας κλασικός Κινγκ. Κλασικό θέμα και κλασική δομή, και φυσικά κλασική αγωνία και σίγουρο αποτέλεσμα ότι το βιβλίο το τελειώνεις σε δυο-τρία βράδια το πολύ, αφού όλα τα υπόλοιπα βιβλία στο κομοδίνο μπορούν να περιμένουν.

Νομίζω ότι ο Κινγκ έπιασε τις παλιές, αδιανόητες αποδόσεις με αυτό το γοπητικό βιβλίο, μ' έναν αξεχαστο ήρωα, τον Λουκ, ένα νεαρό αγόρι που σου φέρνει στο μυαλό τον μικρό Τζέικ στην ιστορία του «Μαύρου πύργου». Νομίζω ότι ο Κινγκ με τον ασυναγώνιστο Λουκ αποζημιώνει τους αναγνώστες για τη μυθιστορηματική μοίρα που επιφύλαξε στον Τζέικ.

Συναρπαστικό βιβλίο, λοιπόν, με τον Κινγκ ουσιαστικά να ξαναγεννιέται συγγραφικά, μετά τη μέτρια αστυνομική τριλογία του που είχε ήρωα τον ντετέκτιβ Χότζες και μιαν άκρως αντιπαθητική πρωίδα. Είναι πραγματικά θαυμαστό πού βρήκε τη δύναμη να ξαναγράψει ένα τόσο γοπητικό βιβλίο όπως εκείνα της νεότητάς του. Θεωρώ το «Ινστιτούτο» το καλύτερό του μυθιστόρημα των τελευταίων ετών με διαφορά.

Η έκδοση του Κλειδάριθμου είναι εξαιρετική, όπως όλα τα άπαντα του Κινγκ που έχουν κυκλοφορήσει. Στιβαρά, βαριά βιβλία, άψογη βιβλιοδεσία, ευκρινείς χαρακτήρες, νέες μεταφράσεις από τους καλύτερους του είδους. Σίγουρα μια παρακαταθήκη για το μέλλον της ελληνικής βιβλιογραφίας.

* Ο κ. Δημήτρης Μαμαλούκας είναι συγγραφέας.

PIK1

PIKHD

TET-A-TET

με τον Τάσο Τρύφωνος

Ο Κωστής Μαραβέγιας σε μια εξομολογητική συνέντευξη.

Δευτέρα, 24 Φεβρουαρίου

10.00 μ.μ.

PIK 1 – PIK HD

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΠΗΣ:

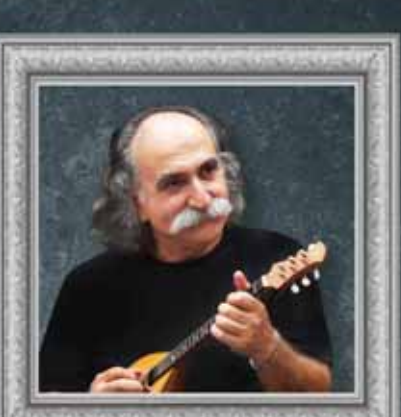
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ:

Όλοι οι ρεμπέτες του Ντουνιά

ΞΗΝΤΑΡΗΣ

ΑΓΑΘΩΝΑΣ

ΑΙΝΙΤΗΣ

ΤΣΙΡΙΔΟΥ

13-14 ΜΑΡΤΙΟΥ

Λευκωσία, 21:00

Κοσμικό Κέντρον Αντωνάκη

Για κρατήσεις: 22 664 697

15 ΜΑΡΤΙΟΥ

Λεμεσός, 13:00

Ταβέρνα "Αρχοντολόι"

Για κρατήσεις: 25 377 999

Κιθάρα: Νίκος Πρωτόπαπας | Μπουζούκι: Θωδωρής Ξεντάρης | Ακορντεόν: Δημήτρης Γκίνης

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ:

Φορτισμένος διάλογος με την Ιστορία

Συλλογικά και ατομικά τραύματα μεταφέρονται μέσα στις δεκαετίες

Απόστρατος ★★½
ΔΡΑΜΑ (2019)

Σκηνοθεσία: Ζαχαρίας Μαυροειδής
Ερμηνείες: Μιχάλης Σαράντης, Γιώτα Φέστα, Θανάσης Παπαγεωργίου, Γιάννης Νιάρρος

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ο Ζαχαρίας Μαυροειδής, που άφησε καλές εντυπώσεις τόσο με τον «Ξεναγό» όσο και με το προ διετίας ντοκιμαντέρ «Στο σώμα της», υπογράφει εδώ την πιο πλήρη ταινία του, ταλαντευόμενος μεταξύ σύγχρονης πραγματικότητας και ιστορικής κληρονομιάς. Ο Άρνης (Μιχάλης Σαράντης) είναι ένας τυπικός τριαντάρνης της κρίσης: μορφωμένος, ταξιδεμένος, μαθημένος στην άνετη ζωή των προαστίων (της Γλυφάδας εν προκειμένω), ο οποίος ωστόσο αδυνατεί να γίνει οικονομικά ανεξάρτητος. Κάπως έτσι καταλήγει να μετακομίσει στο επί χρόνια κλειστό σπίτι του εκλιπόντος παππού του, στου Παπάγου, παρέα με το στοκ των μηχανών εσπρέσο, που μάταια προσπαθεί να εμπορευθεί. Εκεί στην ήσυχη—στα όρια της βαρεμάρας— συνοικία των στρατιωτικών θα έρθει σε επαφή με γνωστούς από τα παιδικά του χρόνια, εξίσου βαλτωμένους με τον ίδιο, καθώς και με ιστορίες από το παρελθόν του αξιωματικού παππού. Βασικός αφηγητής ο ηλικιωμένος Βάσσος, γείτονας και παλιός φίλος του τελευταίου, παραδόξως κομμουνιστής.

Ο Μαυροειδής μάς εισάγει έξυπνα στη «ζώνη του λυκόφωτος» του Παπάγου, προκειμένου να δημιου-

γήσει τις απαραίτητες συνθήκες ώστε να εμφανιστούν τα φαντάσματα του παρελθόντος. Ο Άρνης, ο οποίος είναι ολοφάνερα αδιάφορος για τη σημερινή πολιτική, ανακαλύπτει τη ζωή του προγόνου του και με έναν ιδιαίτερο τρόπο σταδιακά ταυτίζεται μαζί του· παράλληλα η σχέση του με τον Βάσσο του δίνει μια άλλη οπτική. Όταν αυτά τα δύο θα συγκρουστούν μεταξύ τους, ο νεαρός θα βρεθεί με ένα φορτίο που του προκαλεί μια πρωτόγνωρη αμηχανία.

Νέοι άνθρωποι, οι οποίοι ταλαντεύονται συχνά ανάμεσα σε όσα τους κρατούν εδώ και στην προοπτική φυγής στο εξωτερικό, ανακαλύπτουν πως οι «αποσκευές» του παρελθόντος—εδώ του Εμφυλίου—, είτε αληθινές είτε κατασκευασμένες, καθορίζουν ακόμη ζωές και συμπεριφορές. Συλλογικά και ατομικά τραύματα μεταφέρονται μέσα στις δεκαετίες, αποζητώντας τη λύτρωση όχι όμως και τη λήθη. Μια αρετή της ταινίας του Μαυροειδή είναι πως δεν υπερφορτώνει με δραματικό βάρος το σενάριο του. Αντιθέτως, εκεί υπάρχει αρκετό χιούμορ και ευφάνταστο συμβολισμό που βοηθούν τον θεατή να μπει στο κλίμα και να παρακολουθήσει με ενδιαφέρον ως το τέλος. Ο Μιχάλης Σαράντης τα καταφέρει καλά στον ρόλο του Άρνη, όπως και ο Θανάσης Παπαγεωργίου στον ρόλο του Βάσσου. Το τάβλι του παίζουν οι δυο τους μοιάζει, αν όχι με καθυστερημένη συμφιλίωση, τουλάχιστον με παραδοχή πως η μόνη δύναμη μεγαλύτερη από την Ιστορία είναι η ανθρωπιά.

Ο Μιχάλης Σαράντης και ο Θανάσης Παπαγεωργίου στον «Απόστρατο», την πιο πλήρη ταινία του Ζαχαρία Μαυροειδή.

HOME CINEMA

Ατμοσφαιρικό θρίλερ στο σύμπαν του Στίβεν Κινγκ

Ο Μπεν Μέντελσον στον ρόλο ενός έμπειρου ντετέκτιβ.

The Outsider ★★½

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ (2019)

Δημιουργός: Ρίτσαρντ Πράις
Ερμηνείες: Μπεν Μέντελσον, Τζέισον Μπέιτμαν, Σίνθια Ερίβο

Μετά την επιτυχία του «True Detective», το HBO επιστρέφει με άλλο ένα αστυνομικό θρίλερ μυστηρίου (στην Ελλάδα είναι διαθέσιμο στο Vodafone TV), αυτή τη φορά προερχόμενο από ένα μυθιστόρημα του Στίβεν Κινγκ. Ο Ρίτσαρντ Πράις, εκ των σεναριογράφων του σπουδαίου «The Wire», αφηγείται εδώ την τρομακτική ιστορία της άγριας δολοφονίας ενός παιδιού, σε κάποια επαρχιακή πόλη των ΗΠΑ. Ο Ραλφ (Μπεν Μέντελσον), έμπειρος ντετέκτιβ, θα αναλάβει την υπόθεση μαζί με την ομάδα του και σύντομα θα καταλήξει σε

έναν προφανή ύποπτο (Τζέισον Μπέιτμαν). Στην πορεία, ωστόσο, νέα στοιχεία και εξελίξεις θα περιπλέξουν τα πράγματα, στον βαθμό του παντελώς ανεξήγητου. Απελπισμένος ο Ραλφ θα ζητήσει τη βοήθεια της Χόλι (Σίνθια Ερίβο), μιας ιδιόρρυθμης αλλά απίστευτα χαρισματικής γυναίκας, η οποία θα προσπαθήσει να ξεμπλέξει το κουβάρι.

Ήδη από την εισαγωγική σκηνή με την κλασική μουσική, καταλαβαίνει κανείς πως πρόκειται για μια καλοφτιαγμένη σειρά που διαθέτει και την κατάλληλη ατμόσφαιρα μυστηρίου. Από αυτό υπάρχει εδώ σίγουρα μπόλικο, με τις ανατροπές και τα αδιέξοδα να έρχονται ήδη από νωρίς. Ο Μπεν Μέντελσον («Ready Player One»), τον οποίο έχουμε συνηθι-

σει κυρίως σε ρόλο «κακού», είναι εδώ κεντρικός ήρωας, καθόλου τέλειος βέβαια και με τα δικά του τραύματα από το παρελθόν να τον στοιχειώνουν.

Γενικώς η σειρά, πέραν της ίδιας της αστυνομικής ιστορίας, ασχολείται πολύ με τον ψυχικό αντίκτυπο που ένα τόσο συγκλονιστικό γεγονός έχει σε όλους τους εμπλεκόμενους, από τον πιο κοντινό περίγυρο, τους ερευνητές μέχρι την ευρύτερη κοινότητα και συνολικά την κοινή γνώμη. Και αν το μεταφυσικό στοιχείο που εισάγεται στην πορεία είναι κάπως ενοχλητικό, η κινηματογραφική αρτιότητα (σκηνοθεσία, φωτογραφία, μοντάζ) καθώς και ο μηχανισμός πράξης - συνέπειας, που λειτουργεί με εξαιρετική ακρίβεια, πιστώνονται σίγουρα στα θετικά της σειράς.

PIK1 ΘΗΛ.: 22862000

21.30 500 Days of Summer

07.30 Θεία Λειτουργία
Απευθείας μετάδοση.
10.00 Καμώματα
τζί αρώματα, V - (Ε)
Κωμική σειρά
εποχής.
11.00 EU4U, II - (Ε)
Με τη Βίβιαν Κανάρν.
12.00 Χάκικα χρόνια, III - (Ε)
Δραματική σειρά
εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 ArtCafe, III - (Ε)
15.15 Σπίτι στη φύση - (Ε)
Περιβαλλοντική
εκπομπή.
15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε)
Talk show, με τον Τάσο
Τρύφωνος.
17.00 Μαζί - (Birlikte)
Δικονομική εκπομπή.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στη νοηματική)
18.20 Η κυρά του μεταξίου - (Ε)
Δραματική σειρά.
18.50 Ο δρόμος έχει
τη δική του ιστορία - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.25 Κάποτε το '80
Κωμική σειρά.
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 500 μέρες με τη Σάμερ
(500 Days of Summer).
Ρομαντική κωμωδία,
με τους Τζόζεφ Γκάρντον
Λέβιτ, Ζόι Ντεσάνελ, κ.ά.

23.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.20 The Graham Norton
Show.
00.15 Μαζί - (Ε)
01.15 EU4U, II - (Ε)

PIK2 ΘΗΛ.: 22862000

21.00 The Graham Norton Show

07.30 Παιδική ζώνη
Η Μάρθα μιλά
Ο Σούπερ Γουάι
Τα παπούτσια της Φράνι
Παιχνιδούπολη
Μάγια η μέλισσα
Το θαυμαστό ταξίδι
του Νιλς Χόλγκερσον
Γουίσιπερ
11.00 Παιδική ζώνη
11.30 Μάγια η μέλισσα
11.45 Καρναβαλιστική
παρέλαση
Δήμου Αγλαντζιάς
Σε απευθείας μετάδοση.
14.00 Παιδική ζώνη
16.00 One strange rock - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
16.50 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι
Οικογενειακή σειρά.
17.40 Baywatch, VII
Σειρά περιπέτειας.
18.20 Το πλοίο της αγάπης - (Ε)
(Love boat, IV)
Κλασική οικογενειακή
σειρά.
19.10 Power of sports - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στην Αγγλική)
19.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στην Τουρκική)
20.00 Global Ideas - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.00 The Graham Norton
Show, XXIV - (Ε)
21.50 Πόλντορκ - (Ε)
Σειρά εποχής.
00.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** - (Ε)
00.10 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ

OMEGA ΘΗΛ.: 22477777

21.05 Το κόκκινο ποτάμι

05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή
με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή.,
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
15.00 Εικόνες, II
Ταξιδιωτική εκπομπή.
16.00 Shopping star - (Ε)
17.20 Χαρούμενος ταξιδιώτης
Ταξιδιωτική εκπομπή.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης
(Συνέχεια)
18.30 MasterChef 4 -
MasterClass
Διαγωνισμός μαγειρικής,
με τους Γουίλ Σμιθ,
Άλεις Μπράγκα, κ.ά.
19.00 Στο Αλαλούμ - (Ε)
20.10 **OMEGA NEWS**
21.05 Το κόκκινο ποτάμι
Δραματική σειρά
εποχής.
22.00 Ζωντανός θρόνος
(I am legend). Δράμα
επιστημονικής φαντασίας,
με τους Γουίλ Σμιθ,
Άλεις Μπράγκα, κ.ά.
23.50 Χριστόδουλο Μαρτά, κ.ά.
00.40 AR3NA - (Ε)
Δραματική σειρά.
01.40 Ζωή μου - (Ε)
Δραματική σειρά.,
02.40 UNA Fatsa - (Ε)
03.50 Ευτυχείτε!
Ψυχαγωγική εκπομπή.

ANT1 ΘΗΛ.: 22200200

21.20 Your Face Sounds Familiar

06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Τα κορίτσια
του μπαμπά - (Ε)
07.30 Καθρέφτη,
καθρεφτάκι μου - (Ε)
08.10 Daddy Cool - (Ε)
09.50 Την πάτησα - (Ε)
10.30 Εσύ... στον
κόσμο σου, II - (Ε)
Κοινωνική, οιαθηματική
σειρά κομεντί.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
12.50 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Food N' Friends
Εκπομπή μαγειρικής.
15.20 Casa De Mikel - (Ε)
17.20 Πέτα τη φριτζά - (Ε)
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.40 Μην ψαρώνεις, II
Κωμική σειρά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 Your Face Sounds
Familiar
Ψυχαγωγική εκπομπή.
01.00 **Τίτλοι ειδήσεων**
01.10 Aquarius - Βιογραφική,
δραματική σειρά.
02.00 Χωρίς όρια - (Ε)
Κοινωνική σειρά,
02.50 Παραδοσιακή
βραδιά - (Ε)
03.40 **Τα νέα του ANT1** - (Ε)
04.30 Πόσο γλυκά
με σκοτώνεις - (Ε)
Κωμική σειρά.
05.20 Food N' Friends - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΘΗΛ.: 22580100

21.20 Παραδοσιακή βραδιά

05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
05.50 Οι Τάικοι - (Ε)
Κυριακή κωμική
σειρά.
06.20 Προορισμός ευτυχία - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή
με την Ευτυχία Ανδρέου.
07.00 Μαζί σου
Με την
Τατιάνα Στεφανίδου.
09.00 Παντρεμένοι
και οι δυο - (Ε)
Κωμική κυριακή σειρά.
10.00 Guess my age - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
11.30 Βουράτσε γεπόντοι - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά,
με τους Γιώργο Ζένο,
Αλκιστ Παυλίδου, κ.ά.
13.00 Στην υγεία μας
ρε παιδί! - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.40 Για το καλό σου - (Ε)
Εκπομπή για την υγεία.
16.40 Θα γίνει της
πολυκατοικίας - (Ε)
17.30 My Style Rocks Gala - (Ε)
Reality μόδας.
18.00 **Τα γεγονότα
σε συντομία**
18.10 My Style Rocks Gala - (Ε)
(Συνέχεια)
20.20 **Τορμές στα γεγονότα**
21.20 Παραδοσιακή
βραδιά - (Ε)
23.30 Θα γίνει της
πολυκατοικίας - (Ε)
Κωμική σειρά.
00.20 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.30 Περί ορέξεως - (Ε)
01.30 Μαζί σου - (Ε)
03.30 Μόνο μια φορά - (Ε)
Δραματική σειρά.

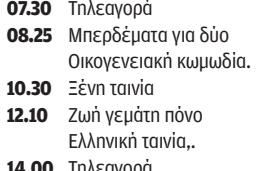
ALPHA ΘΗΛ.: 22212400

21.15 Παράδοση κατ' οίκον

06.00 Άλλαξε το - (Ε)
Εκπομπή διασκέδασης.
07.00 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολο και σπικτικό
Εκπομπή μαγειρικής,
με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο
με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 Μην αρχίζεις τη
μουρμούρα - (Ε)
13.45 Η φαμίλια - (Ε)
Κωμική σειρά.
14.30 Λούης Night Show - (Ε)
Ψυχαγωγική
εκπομπή.
17.00 Σπίτι είναι...
Κωμική σειρά.
17.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στη νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου, IV
Κωμική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις
τη μουρμούρα, VII
Κωμική σειρά.
20.20 **ALPHA NEWS**
21.15 Παράδοση κατ' οίκον
Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.30 Κάρμα, II
Κοινωνική δραματοποιη-
μένη σειρά.
23.30 Μεσάνυχτα
Talk show με
την Ελεονώρα Μελέτη.
00.45 Divided - (Ε)
01.15 Σαββατοκύριακο
με τον Μάνεση - (Ε)
Ενημερωτική εκπομπή.

CAPITAL ΘΗΛ.: 25577577

07.30 Τηλεαγορά
08.25 Μπρεδέματα για δύο
Οικογενειακή κωμωδία.
10.30 Ξένη ταινία
12.10 Ζωή γεράτη πόνο
Ελληνική ταινία.,
14.00 Τηλεαγορά
15.25 Ο θαλασσολόκος
Ελληνική ταινία.
17.00 Τηλεαγορά
19.15 Ξένες ταινίες

TV PLUS ΘΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
09.20 Για πάντε νέοι - (Ε)
Με τη διατροφολόγο
Άννα Αντωνίου.
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Μόνο για σένα (Best of)
14.00 ANNITA κοίτα
Ψυχαγωγική εκπομπή,
με την Αννίτα Πάνια.
Τηλεαγορά
17.30 Αποκαλύψεις Live
Ψυχαγωγική εκπομπή,
με τον Μένιο Φουρνιώτη
18.00 Το ταξίδι της ζωής, III
Ξένη ταινία
22.25 Ξένες σειρές
01.05 Ξένες σειρές
04.30 Video Clips

SMILE TV ΘΗΛ.: 25715126

12.00 Cam & Leon
12.30 Popples
13.00 Kongsuni
13.30 Νονό
14.00 Πιτ Παλς
14.30 Γιανιό
15.00 Kikoriiki
15.30 Οι μαχητές των ονείρων
16.00 Ο τυχερός Φρεντ
16.30 Miracle Tunes
17.00 Digimon Fusion
17.30 Tobot
18.00 Power Rangers
18.30 Dragonball Z
19.00 Gormiti
19.30 Kaeloo
20.00 Μια βαλίτσα συμβουλές
20.30 Χάντι

MOVIES BEST

21.00 Dallas Buyers Club

07.30 Willow
10.00 Oscars 2020: Red Carpet
12.00 Oscars 2020
16.00 The Rock
18.20 Finding Altamira
20.00 Capital
21.00 Dallas Buyers Club
23.00 Jigsaw
00.35 The Dinner
02.35 Unwanted Guest
04.05 Short Fuse
05.35 Beloved

GREEK CINEMA

18.55 Το δόλωμα

06.20 Σήκω χόρεψε συρτάκι
07.45 Μια τρελή... τρελή
σαρτανάρα
09.15 Ο άνθρωπος του τρένου
10.50 Ευτυχώς τρελάθηκα
12.10 Οι εραστές του ονείρου
14.15 Κάλιο πέντε και
στο χέρι
15.45 Καταγίδα
17.20 Ο τετραπέρατος
18.55 Το δόλωμα
20.40 Η θεία απ' το Σικάγο
22.00 Ορατότης μηδέν
01.10 Οι σφαίρες δεν
γυρίζουν πίσω
03.10 Πόντιος είμαι,
ό,τι θέλω κάνω
04.50 Της μιας δραχμής
τα γιασεμιά

Αθήνα, ο «οίκος των αρχαίων σοφών»

Ενα εξαιρετικό βιβλίο για την άγνωστη οθωμανική περίοδο της πόλης, όταν σε αυτήν ζούσαν 8.000-10.000 κάτοικοι

Της ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Στο περίφημο δεκάτομο «Βιβλίο των ταξιδιών του» ο Οθωμανός περιηγητής Εβλιά Τσελεμπή, μέγας ταξιδευτής του καιρού του, έγραφε για την Αθήνα: «Οι συγγραφείς όλων των θρησκειών ονομάζουν αυτή την πόλη “οίκο των αρχαίων σοφών”». Ο Τσελεμπή, που οι σύγχρονοί του χαρακτήριζαν «ταξιδιώτη του κόσμου», επισκέφτηκε την Αθήνα το 1668, και της αφιέρωσε ένα καλογραμμένο εγκώμιο. Στη μεσαιωνική πόλη που τον φιλοξένησε, ο Παρθενώνας στεκόταν σχεδόν αλώβητος. Ο ναός της θεάς Αθηνάς που είχε μετατραπεί αρχικά σε χριστιανική ορθόδοξη, και ύστερα καθολική εκκλησία της Παναγίας, μετά την οθωμανική κατάκτηση της πόλης μετασχηματίστηκε σε τζαμί. Αυτό το «ολόφωτο τζαμί, το πιο παινεμένο» από τους περιηγητές του 17ου αιώνα μπόρεσε να δει ο Τσελεμπή και το περιγράφει σχεδόν δύο δεκαετίες πριν από τον καταστροφικό βομβαρδισμό του Φραντσέσκο Μοροζίνι χωρίς

Η πολυσέλιδη έκδοση είναι προϊόν συνεργασίας της Γενναδείου Βιβλιοθήκης με το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη.

να κρύβει τον θαυμασμό του. Αλλωστε και ο σουλτάνος Μεχμέτ Β΄, ο Πορθητής της Κωνσταντινούπολης που δεν του έλειπε η κλασική παιδεία, επισκέφτηκε την Αθήνα στο δεύτερο μισό του 15ου αιώνα για να δει από κοντά όσα είχε διαβάσει γι’ αυτήν. «Και τα είδε και τα θαύμασε και τα επάινεσε», παραδίδει ο Κριτόβουλος ο Ιμβριος στην «Ιστορία» του.

«Μια πόλη σημαντική που είχε τη φήμη των αρχαιοτήτων της, διέθετε σπουδαία μνημεία και ενδιαφέρουσα ζωή, αυτό ήταν η οθωμανική Αθήνα», σχολιάζει ο ιστορικός - οθωμανολόγος Ηλίας Κολοβός. Συνομιλούμε με αφορμή την προσεχή επίσημη παρουσίαση του συλλογικού τόμου «Ottoman Athens. Archaeology, Topography, History» –μια πολυσέλιδη έκδοση, προϊόν της συνεργασίας της Γενναδείου Βιβλιοθήκης με το Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη–, στην οποία θα συμμετάσχει. Το συγκεκριμένο βιβλίο, όπως αναφέρει ο ίδιος, αποτελεί μια εξαιρετική συνεισφορά στην προσπάθεια που γίνεται πλέον να μελετηθεί η ιστορία της πόλης κατά τους μεσαιωνικούς, νεώτερους και προ-επαναστατικούς χρόνους, και να γίνει προσβάσιμο σε κοινό και μελετητές το πλούσιο αλλά άγνω-

Το Ερέχθειο σε γκραβούρα από το βιβλίο του Εντουαρντ Ντάνιελ Κλαρκ «Ταξίδια σε διάφορες χώρες της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής», που εκδόθηκε στο Λονδίνο το 1813.

στο, όπως αποδεικνύεται, υλικό της συγκεκριμένης ιστορικής περιόδου (15ος-19ος αι.).

«Κατά τα πρώτα χρόνια της βασιλείας του σουλτάνου Σουλεϊμάν του Μεγαλοπρεπούς (β. 1520-1566), η Αθήνα είχε πληθυσμό που μπορεί να εκτιμηθεί μεταξύ 8.000-10.000 κατοίκων, αποτελώντας την τρίτη μεγαλύτερη σε πληθυσμό πόλη στα οθωμανικά Βαλκάνια, μετά την Αδριανούπολη και τη Θεσσαλονίκη», λέει ο Ηλίας Κολοβός. «Η ιδιαίτερη τιμή της, και ένας βασικός λόγος για

τον οποίο παρέμεινε στην αφάνεια κατά τους οθωμανικούς χρόνους, ήταν ότι αφενός βρισκόταν στην περιφέρεια της αυτοκρατορίας και αφετέρου κατοικείτο σχεδόν αποκλειστικά από χριστιανούς. Είχε μόνον μια μικρή μουσουλμανική κοινότητα, την οποία αποτελούσε κυρίως η φρουρά της Ακρόπολης και λίγες ακόμη οικογένειες. Όμως οι εγγράμματοι Οθωμανοί είχαν επίγνωση της Αθήνας ως αρχαία πόλη και της κλασικής της παράδοσης». «Η ιστορία της Αθήνας κατά

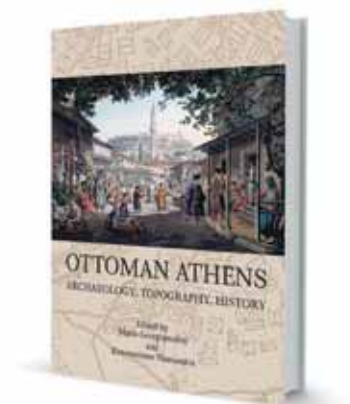
«Το παζάρι της Αθήνας» (1821), ζωγραφική του Εντουαρντ Ντόντγουελ.

την οθωμανική περίοδο έχει ξεχωριστή σημασία για τη Γεννάδεια Βιβλιοθήκη», σχολιάζει η Μαρία Γεωργοπούλου, διευθύντρια της Γενναδείου (Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα) που συνυπογράφει την εισαγωγή του τόμου με τον Κωνσταντίνο Θανασάκη, επιστημονικό σύμβουλο του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη. Όπως αναφέρεται, ο ιδρυτής της βιβλιοθήκης Ιωάννης Γεννάδιος ενδιαφερόταν για το όραμα και την πορεία του Ελληνισμού στους αιώνες, και οι συλλογές του ήταν ιδιαίτερα σημαντικές, καθώς υπήρχε απόγονος της εξέχουσας αθηναϊκής οικογένειας Μπενιζέλου, μιας από τις πιο αριστοκρατικές της πόλης.

Η κατοικία Μπενιζέλου

Το σπίτι της οικογένειάς του, η περίφημη κατοικία Μπενιζέλου στην Πλάκα, χτισμένη το πρώτο μισό του 17ου αιώνα, είναι το παλιότερο σπίτι της Αθήνας, το τελευταίο σωζόμενο κονάκι της πόλης και ένα από τα λίγα σωζόμενα δείγματα ανάλογων αρχοντικών στη νότια Ελλάδα.

«Σε σύγκριση με τη λαμπρότητα της Αθήνας στην αρχαιότητα, η μετα-κλασική πόλη φαντάζει σαν ένα χωριό, που δεν του αξίζει προσοχή», λέει η διευθύντρια της Γενναδείου. «Αλλωστε για τους Οθωμανούς δεν ήταν μια σπουδαία πόλη, συνεπώς δεν έχουν στη διάθεσή τους παρά ελάχιστες αρχειακές πληροφορίες. Ωστόσο η σημαντική θέση που διατηρούσε επί αιώνες η Αθήνα στη φαντασία των πρώιμων Ευρωπαίων και Οθωμανών ταξιδιωτών, το-

Το εξώφυλλο του βιβλίου που μελετά την Αθήνα κατά τους μεσαιωνικούς, νεώτερους και προ-επαναστατικούς χρόνους.

πογράφων, ποιητών και καλλιτεχνών μάς βοηθά να διασώσουμε μια ζωντανή εικόνα της».

Εκτός από τα οδοιπορικά και έργα τέχνης που είναι σχετικά γνωστά, το βιβλίο διερευνά χρονικά, αρχαιολογικά ευρήματα, αρχιτεκτονικά λείψανα, επιγραφές, χάρτες και αρχειακό υλικό με σκοπό τη μελέτη της τοπογραφίας, των μνημείων και της ιστορίας της πόλης. Η έκδοση της «Οθωμανικής Αθήνας» προέκυψε από ένα συμπόσιο με τίτλο «Η τοπογραφία της οθωμανικής Αθήνας: Αρχαιολογία και ταξίδια», που πραγματοποιήθηκε στη Γεννάδεια την άνοιξη του 2015 για να συνοδεύσει μια ανάλογη έκθεση. Η πλούσια βιβλιοθήκη ταξιδιωτικών βιβλίων, χαρακτηριστικών, χαρτών και χειρογράφων που αποτελέσαν τον πυρήνα της συλλογής του Ιωάννη Γεννάδειου

στα τέλη του 19ου αιώνα στο Λονδίνο, υπήρξε πολύτιμη βάση για εκείνη την έκθεση.

Η έκδοση περιλαμβάνει άρθρα δώδεκα Ελλήνων και ξένων ιστορικών με διαφορετική θεματολογία – μεταξύ των οποίων μελέτες για τα λιγοστά οθωμανικά μνημεία της πόλης, την πρόσφατα ανακατανομένη κατοικία Μπενιζέλου, αλλά και τις πρώτες ανασκαφές στη Ρωμαϊκή Αγορά από την Αμερικανική Αρχαιολογική Σχολή, όπως και μια έρευνα που συνεισφέρει σημαντικά στις γνώσεις μας, μέσω των οθωμανικών εγγράφων, για την αρπαγή των γλυπτών του Παρθενώνα, καθώς και έναν σπάνιο εγχρωμο οθωμανικό χάρτη της πόλης της εποχής της Ελληνικής Επανάστασης. Επίσης μελετώνται οι οθωμανικές πηγές για τις πολιορκίες της Αθήνας την ίδια περίοδο.

«Σκοπός μας δεν ήταν να επαναλάβουμε τις αντιπαλότητες μεταξύ των Ελλήνων και των Τούρκων, ούτε να θίξουμε την περίοδο της Τουρκοκρατίας», σχολιάζεται στην εισαγωγή του βιβλίου. Μελετώντας τα μνημεία της πόλης, την τοπογραφία και την αρχαιολογία μέσα από την οπτική των ελληνικών, οθωμανικών-τουρκικών και δυτικών ευρωπαϊκών πηγών, οι συντελεστές αυτού του τόμου δημιουργούν ένα πανόραμα των διαφόρων στρωμάτων που απαρτίζουν τη νεότερη πόλη. Μια πόλη με διαρκή κατοίκηση αιώνων, που διατήρησε την ελληνική της γλώσσα, ήκμασε και παρήκμασε αλλά δεν έπαψε ποτέ να συνδιδάγεται με την κλασική κληρονομιά της.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Δημοφιλής και «άγνωστος» Μπετόβεν από τον Χένγκελμπροκ

Εναν χρόνο μετά την εξαιρετική περυσινή του εμφάνιση, ο Τόμας Χένγκελμπροκ επέστρεψε στο Μέγαρο Μουσικής με το μουσικό σύνολο και τη χορωδία Μπαλτάζαρ Νόιμαν και ένα πρόγραμμα αποκλειστικά αφιερωμένο σε έργα του Μπετόβεν.

Η διαφορετική χωροθέτηση μουσικών και χορωδίας στη σκηνή ήταν αποφασιστικής σημασίας για το ηχητικό αποτέλεσμα και συνεπώς για την ερμηνεία των δύο έργων του προγράμματος. Στη μεν Συμφωνία, την «Ποιμενική», η οποία ακούστηκε στο πρώτο μέρος, ο Χένγκελμπροκ τοποθέτησε στο κέντρο, μπροστά, τα πνευστά, περιβάλλοντάς τα από τις τρεις πλευρές με διαφορετικές ομάδες εγχόρδων. Επιπλέον, οι μουσικοί των εγχόρδων έπαιζαν όρθιοι, γεγονός που πρόσβαλε τον ήχο εντονότερα. Στη δε Λειτουργία σε ντο μείζονα, έργο 86, η οποία ακολού-

θησε, ο αρχιμουσικός έθεσε τη χορωδία μπροστά από την ορχήστρα, υποσύνολα της οποίας βρίσκονταν σε υπερυψωμένες πλατφόρμες, ώστε ο ήχος τους να εκπέμπεται ευκρινέστερα. Και στις δύο περιπτώσεις ο ήχος πρόσβαλε πολύ μεγαλύτερος και πλουσιότερος από ό,τι αντιστοιχούσε στο μέγεθος της ορχήστρας. Πολύ περισσότερο δε μιας ορχήστρας με όργανα εποχής, των οποίων ο ήχος είναι ση-

Η ενδιαφέρουσα ηχητική ταυτότητα προσδιόρισε τις ιστορικά ενημερωμένες ερμηνείες.

μαντικά πιο αδύναμος από αυτόν των σύγχρονων οργάνων. Ετσι, λόγω χάριν, ακούστηκε εξαιρετικά το σβέλτο «χορευτικό» σόλο του

Ο Τόμας Χένγκελμπροκ διηύθυνε συναρπαστικά τη δημοφιλή «Ποιμενική» και τη λιγότερο γνωστή Λειτουργία έργο 86 του Μπετόβεν.

όμποε στο τρίτο μέρος της Συμφωνίας. Κορυφαία στιγμή υπήρξε η «καταιγίδα», το τέταρτο μέρος, καθώς το ξέσπασμα της μουσικής

δεν ήταν απλά θορυβώδης ορμητικό, βίαιο και απειλητικό όπως συμβαίνει συχνά, αλλά διέθετε απίστευτη διαφάνεια ηχοχρωμάτων:

αντί της συνθηθέτερης συμπαγούς ηχητικής «επίθεσης», είχε κανείς την αίσθηση αλλεπάλληλων στρωμάτων ήχου, τα οποία έδιναν βάθος στη μουσική. Στο τελευταίο μέρος ο Χένγκελμπροκ έδειξε με πόση επιτυχία μπορεί ένα σύνολο οργάνων εποχής να αποδώσει πλατιές μελωδικές φράσεις, χωρίς αυτές να καταλήξουν γλυκερές. Με δυο λόγια, με την ερμηνεία του ο αρχιμουσικός τοποθέτησε αισθητικά το έργο ανάμεσα στον κλασικισμό που έδρε και στον ρομαντισμό που ανέτλεσε την εποχή που γράφτηκε η μουσική. Εδειξε, δηλαδή, πώς μεταφράζονται πειστικά σε πράξη τέτοιου τύπου μουσικολογικές διακρίσεις.

Η Λειτουργία σε ντο μείζονα έτυχε αντίστοιχα προσεγγίσεων ερμηνείας. Όπως πάντα, ο Χένγκελμπροκ δεν χρησιμοποίησε τραγουδιστές όπερας ως σολίστ, αλλά επέλεξε μέλη από τη χορω-

δία και μάλιστα διαφορετικά σε κάθε ενότητα της λειτουργίας. Το αποτέλεσμα ήταν αφενός πολύ πιο ομοιογενές καθώς δεν υπήρχε ποιοτική διαφορά ανάμεσα στις φωνές, οι οποίες σε συγκεκριμένα σημεία ξεπρόβαλλαν από το σύνολο, αφετέρου είχε μεγαλύτερη ποικιλία καθώς κάθε φωνή είχε διαφορετικό ηχοχρώμα. Αυτή ακριβώς η αισθητική ανταποκρίνεται πολύ καλύτερα στη σύνθεση του Μπετόβεν, ο οποίος δεν έγραψε φιλόδοξα σολιστικά μέρη για έμπειρους μονωδούς, αλλά θέλει διαφορετική ατμόσφαιρα, άρα χρώμα, σε κάθε υποενότητα. Όπως και πέρυσι, θαύμαζε κανείς την πειθαρχία της χορωδίας και το πλήθος των διαβαθμίσεων για τις οποίες ήταν ικανή, προκειμένου να αποδώσει τις διαθέσεις κάθε μέρους. Η δε τοποθέτησή της μπροστά από την ορχήστρα προσέδωσε στο ακρόαμα ιδιαίτερες ηχητικές ισορροπίες.

Ποιο είναι το κορυφαίο **ελαιόλαδο** της Κύπρου για το 2019;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

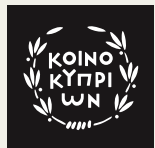
ΒΡΑΒΕΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

γαστρονόμος

ΚΥΠΡΟΣ 2019

ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Τράπεζα Κύπρου

26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΚΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ, ΘΟΚ

gastronomos.com.cy

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
γαστρονόμος

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΟΠΑΠ
ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ